BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
30' L
13

8. 20. L. 13

DECISIONES R. P. D. MARCELLI CRESCENTII

Rotæ Auditoris Poſtea S. R. E. Cardinalis.

Super cauſis per RR. DD. Auditores In eodem Sacro Palatio relatis ex communibus, & concordibus eorundem votis, & ſuffragijs.

Sub Titulis ſecundùm ordinem decretalium redactæ. Epithomatibus, Summarijs, & Indice locupletatæ.

[redacted]

CVM PRIVILEGIO SVMMI PONTIFICIS
Etiam ſub pœna excommunicationis, vt per Decennium aliquo in loco vendi ſeu imprimi non poſſint.

PERMISSV SVPERIORVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE, Apud Marcum Antonium Murettum. 1589.

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

CVM ſicut accepimus dilectus filius Marcus Antonius Muretti Peruſini Bibliopola Vrbis ad communem vſum fori, totiusq; Reipublica Chriſtianæ vtilitatem Rayſodiam Deciſionum Rotalium bo. me. Marcelli Creſcentij primũ Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoris, & deinde S. R. E. Cardinalis de conſenſu modernorum dicti Palatij Auditorum, necnon tractatum de auctoritate Rotæ Romanæ à Iacobo Antonio Marta Iuriſconſulto Neapolitano conſcriptũ in lucem ędere, & imprimere, ſeu imprimi facere intendat, ſed dubitet, ne huiuſmodi volumina, ſeu opera poſtmodum ab alijs ſine eius licentia imprimantur, aut ad eius imitationem excudantur, quod in maximum eius præiudicium, & detrimentum tenderet: Quare nos dicti Marci Antonij indemnitati hac in parte conſulere, eumq́ue ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, eidem Marco Antonio, vt prædicta volumina, ſeu opera per ipſum imprimenda per decem annos poſt cuiuslibet eorum primam impreſſionem, ſeu editionem à quocunque vel quibuſuis ſine ipſius Marci Antonij, aut hæredum, vel ſucceſſorum ſuorum, ſiue ius, aut cauſam ab eo vel eis pro tempore habentium licentia, imprimi, ſeu ab ipſis, vel alijs vendi, ſeu in eorum apothecis, vel officinis, aut alibi vbilibet, venalia præterquam de voluntate dicti Marci Antonij impreſſa, vel imprimenda teneri, aut aliàs quomodolibet haberi poſſint, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus: Inhibentes omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus tàm in Italia, quàm extra exiſtentibus, & præſertim bibliopolis, ac librorum impreſſoribus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, in terris vèro eidem S. R. E. mediatè, vel immediatè ſubiectis etiam quingentorum ducatorum auri de Camera pro vna eidem Cameræ, & alia denunciatori, ſeu etiam Iudici exequenti, ac reliqua tertijs illorum partibus Marco Antonio, & ſuis prædictis applicandorum, & inſuper amiſſionis typorum, & librorum pœnis toties quoties contrauentum fuerit, ne intra decem annos, vt præfertur, numerandos opera, ſeu volumina prædicta ſine voluntate prædicti Marci Antonij, ſeu cauſam ab eo habentium dictis decem annis durantibus imprimere, ſeu ab ipſis, vel alijs præterquàm de voluntate, & aſſenſu Marci Antonij, & ſuorum huiuſmodi impreſſa, ſeu imprimenda vendere, & venalia habere, tenere, vel proponere aut aliàs quomodolibet, vt ſupra habere per ſe vel alium, ſeu alios aut interpoſitas perſonas audeant, vel præſumant. Mandantes propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis eorumq́ue Vicarijs, ſeu officialibus in ſpiritualibus generalibus, necnon in ſtatu temporali ipſius S. R. E. etiam Legatis, Vicelegatis, & Gubernatoribus, vt quoties pro Marci Antonij, & ſuorum prædictorum parte fuerint requiſiti, vel eorum aliquis fuerit requiſitus, eis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, præmiſſa ad omnem eorum requiſitionem contra inobedientes, & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas illas etiam ſæpius aggrauando, aliaq́ue opportuna iuris, & facti remedia auctoritate prædicta exequantur, inuocato etiam ad hoc auxilio brachij ſæcularis ſicque ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretan-

di facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, irritumq; & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis necnon ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis etiam Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet in contrarium factis, & conceſſis, ac approbatis: Quibus omnibus etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica, & ad verbum expreſſa mentio habenda eſſet, eorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus; cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem vt præſentium tranſumptis, vel exemplis etiam in ipſis operibus impreſſis eadem prorſus fides vbique tàm in iudicio, quàm extra illud habeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Marcum ſub Annulo Piſcatoris die vij. Octobris. M. D. LXXXVIII. Anno quarto.

SERENISS.MO PRINCIPI FERDINANDO MEDICES MAGNO DVCI HETRVRIAE.

Marcellus Creſcentius Vtriuſque Signaturæ Referendarius. Fœlicitatem.

IN Marcello Cardinali, Creſcentio quantum iuris, ſcientiæ, ingenij, iudicij, prudentiæ, & orationis ad ſuſtinendam tanti magiſtratus perſonam, ſpeciemq; tuendam hominis conſultiſſimi fuerit, maiores tui, Dux magne, optimè norunt, qui & illo familiariter vſi, & eius tam Auditoris Rotæ, quàm Cardinalis operam, induſtriamq; in maximis ſunt rebus experti: quanquam illius doctrinæ, virtutiſq; ſingularis hæc ipſa vrbs, atque adeò totus orbis eſt teſtis. Cuius enim hominis magis quàm Marcelli Creſcentij conſilium ea ætate à ſummis & principibus viris, ac Regibus exquirebatur? Cùm ad eum quotidie tanquam ad oraculum in rebus arduis, & dubiis adiretur, cùm eius domus veluti Iuris aſylum à ciuibus, à peregrinis, ab infimis, mediis, ſummis celebraretur, cùm omnes in præſtanti, eximiaq; viri doctrina, egregiam prudentiam, conſtantem fidem, atque perpetuam integritatem admirarentur. His profectò virtutibus adductus Paulus III. Pont. Max. cuius ſingularis ſapientia cum in cæteris actis, tum præcipuè in deligendis, aſcribendiſq; in ampliſſimum ordinem digniſſimis viris, meritò prædicatur, in Cardinalium Collegium cooptauit. Viderat eum multò ante præclara virtute, atque indole ingenij ad ſumma natum ſapientiſſimus Pont. Clemens VII. cum peritiſſimum vtriuſque iuris adoleſcentem quinto, & vigeſimo ætatis anno in Rotæ Auditorum numerum referri voluit: ad quem ſanè locum non niſi grauiſſimis viris ferè patere aditus conſueuit. Sed in Marcello Creſcentio admirabilis quædam uis ingenij, egregiaq; doctrina cum morum grauitate coniuncta ſuperabat ætatem. Huius ergo

tan-

tanti viri nomen & gloriam quàm eſſe immortalem vehementer optarem, ita demum ab interitu, & obliuione vindicari poſſe exiſtimaui, ſi eius excellentis ingenij monumenta, hoc eſt Rotæ deciſiones ab illo elucubratæ prelo ſubiicerentur, vt quæ tot per annos in tenebris latuiſſent, aliquando tandem ad communem omnium vtilitatem prodirent in lucem. Hoc nimirum pietatis officium illi à me potiſſimum & nepote, & ſi non ingenij, atque doctrinæ, nominis certè, ac ſtudiorum hærede iam pridem deberi intelligebam. Vt verò non auctoris ſolùm nomine, ſed alicuius etiam principis viri auctoritate commendatum opus hoc in manus hominum perueniret, tuæ celſitudini dicatum eſt, ob eas maximè cauſas quòd patrem tuum ille vt optimè de ſe meritum amauit in primis & coluit, Tum familia Creſcentia vniuerſa eius Pontificis conſanguineum obſeruat, à quo in ipſo Marcello Cardinali ampliſſimum eſt beneficium, atque ornamentum conſecuta. Accipies igitur Magne Dux hoc munus, ſicut viri ſemper Medicæ genti, quò ad vixit magnis pro meritis deuinctiſſimi, hominisq́; doctiſſimi memoriam, ita beneuolentiæ, pietatis, & obſeruantiæ ergo te meæ iudicium, ac teſtimonium. Deus te in iſto altiſſimo gradu, in quo præter ſpem quidem, ſed non præter vota amicorum, nuper collocauit, ſaluum, & incolumem quàm diutiſſimè ſeruet, vti cum de aliis quàm plurimis, tum de me ipſo, meiſque ſicut hactenus feciſti, ita poſſis deinceps benemereri. Vale.

Rubricæ Titulorum Deciſionum R. P. D. Creſcentij.

Appellationibus.	fol. 118	Operis noui nunciatione.	177
Arbitris	38	Pactis.	28
Cauſa poſſeſſionis, & proprietatis.	53	Parrochiis.	160
Cenſibus	172	Pignoribus.	149
Conceſſione præbendæ.	136	Præbendis.	124
Confeſſis.	77	Præſcriptionibus.	105
Confirmatione vtili vel inutili.	123	Præſumptionibus.	95
Conſtitutionibus.	1	Probationibus.	78
Decimis.	162	Priuilegiis.	177
Dilationibus.	47	Procuratoribus.	30
Dolo, & contumacia.	66	Qui filij ſint legitimi.	173
Donationibus.	152	Rebus eccleſiæ alienandis vel non.	144
Emptione, & venditione.	145	Renunciatione.	18
Exceptionibus.	99	Reſcriptis.	6
Feriis.	52	Reſtitutione ſpoliatorum.	62
Feudis.	148	Secundis nuptiis	173
Fide inſtrumentorum.	93	Sententia & re iudicata.	105
Foro competenti.	45	Sententia excommunicationis.	190
Iniuriis.	189	Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum	75
Iudicis.	41	Simonia	174
Iure iurando.	97	Solutionibus.	149
Iure patronatus.	163	Succeſſionibus.	159
Locato, & conducto.	145	Teſtamentis.	152
Officio, & poteſtate iudicis delegati.	26	Teſtibus.	89
Officio Vicarij	25	Vt lite pendente.	74

TABVLA.

Deciſionum quæ citantur ſecundùm numerum manibus ſcriptarum, per quam demonſtratur quibus loco & titulo hoc volumine collocatæ ſint.

1 *De arbitris.*1
2 *de for.comp.*2.
3 *de probat.*1.
4 *de dilat.*1.
5 *de cauſ.poſſ.& propr.*6
6 *de for.comp.*1
7 *de dilat.*2
8 *eod.*3
9 *de ferijs.*1
10 *de præbend.*1
11 *de reſcript.*7
12 *de dilat.*4
13 *de Iurepatr.*1
14 *de reſcript.*10
15 *de præſumpt.*1
16 *de ſequeſtr.poß.& fruct.*1
17 *vt lit.pendent.*2
18 *de ſent.& re iud.*22
19 *de reſcript.*8
20 *de præſumpt.*2
21 *de priuileg.*5
22 *de ſucceſſ.*1
23 *de dilat.*5
24 *de reſcript.*9
25 *de appell.*1
26 *de fide inſtrum.*5
27 *de Iurepatr.*2
28 *de confeſſ.*1
29 *de probat.*2
30 *de reſcript.*10
31 *de confirmat.vtil.vel inutil.*1
32 *de priuileg.*1
33 *de probat.*3
34 *de cauſ.poſſ.& propr.*3
35 *de renunciat.*11
36 *eod.*7
37 *eod.*8
38 *de probat.*4
39 *de ſolution.*1
40 *de ſent.& re iud.*2
41 *de cauſ.poſſ.& propr.*6
42 *de dol.& contumac.*1
43 *eod.*2
44 *de probat.*5
45 *de fid.inſtrum.*1
46 *de dilat.*6
47 *de reſcript.*1
48 *de ſent.& re iud.*11
49 *de probat.*6
50 *de fid.inſtrum.*2
51 *de ſent.& re iud.*3
52 *de dol.& contum.*8
53 *de cauſ.poß.& propr.*1
54 *de procurat.*1
55 *de priuileg.& indult.*2
56 *de reſcript.*2
57 *de dilat.*7
58 *de dilat.*8
59 *de dol.& contum.*3
60 *de præbendis* 13
61 *de renunciatione* 12
62 *de reſt.ſpoliat.*1
63 *de dol.& contum.*4
64 *de reſt.ſpol.*2
65 *de appell.*2
66 *de offi.deleg.*1
67 *de dol.& contum.*7
68 *de reſcript.*3
69 *de dol.& contum.*5
70 *de except.*1
71 *de dol.& contum.*6
72 *de reſcript.*4
73 *de cauſ.poſſ.& propr.*2

74 *de*

74 de præbend.2
75 de conceſſ.præbend.1
76 de teſtament.1
77 de ſolut.4
78 de ſimonia.1
79 de priuilegijs & indult.4
80 de arbitr.2
81 de iureiur.1
82 de ſent.excom.1
83 de priuileg.& indult.3
84 de reſt.ſpoliat.3
85 de procurat.2
86 de cauſ.poſſ.& propr.3
87 de offic.deleg.2
88 de prębend.3
89 de probat.7
90 de appellat.3
91 de dol.& contum.7
92 de renunciat.4
93 de priuileg.& indult.6
94 de ſent.& re iud.4
95 de iudicijs 6
96 de ſent.& re iud.5
97 de dilat.9
98 de offic.vic.1
99 de dilation.10
100 de procurat.3
101 de præbend.4
102 de procurat.4
103 de fid.inſtrum.3
104 eod.4
105 de procurator.5
106 de præbend.5
107 eod.6
108 de decim.1
109 de conceſſ.præbend.2
110 de cauſ.poſſ.& propr.7
111 de appellat.4
112 de iudicijs.4
113 eod.1
114 de priuilegijs 7
115 de renunc.3
116 de reſcript.12
117 de procurat.6
118 qui fil.ſint legit.1
119 de priuileg.15
120 de appell. V.
121 de procurat.7
122 de locato 1
123 de præbend.7
124 de iudic.2
125 de locat.2
126 de reſcript.5
127 de conceß.præbend.3
128 de iudicijs.3
129 de teſtam.2
130 de probat.8
131 eod.9
132 de appellat.6
133 de ſent.& re iud.6
134 de probat.10
135 eod.11
136 eod.12
137 de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct.1
138 de præſumpt.6
139 de præbend.8
140 de re iudic.7
141 de parroch.1
142 de ſent.& re iud.16
143 de conceſſ.præbend.4
144 eod.5
145 de except.2
146 eod.3
147 de ſent.& re iud.17
148 de de dilation.10
149 de iureiurand.2
150 eod.3
151 de ſent.& re iud.18
152 de pignorib.1
153 de locat.3
154 de præbend.9
155 de ſequeſtr.poſſ.& fruct.5
156 de iurepatr.3
157 de probat.13
158 de reſtit.ſpoliat.4
159 de conceſſ.præbend.6
160 de priuileg.& indult.8
161 de ſimonia.2

162 de renunciat.1
163 de probat.14
164 de teſtament.3
165 de ſimon.3
166 de except.4
167 de iudicijs.5
168 de reſtit.ſpoliat.5
169 de præſumpt.4
170 de priuileg.& indult.10
171 de procurat.8
172 de præbend.10
173 de renunciat.2
174 de reſcript.11
175 de iudic.7
176 de cauſ.poſſ.& propr.8
177 de parroch.2
178 de probat.15
179 eod.16
180 ut lit.pend.1
181 de ſent.& re iud.8
182 de dol.& contum.9
183 de iniur.1
184 de priuileg.& indult.9
185 de ſequeſtr.poß.& fruct.1
186 de pact.1
187 de iurepatr.6
188 de iureiur.5
189 de probat.17
190 de reſcript.13
191 de teſtib.1
192 de iurepatr.4
193 de præſumpt.5
194 de priuileg.& indult.11
195 de pact.2
196 de reſcript.14
197 de conceſſ.præbend.13
198 de confeſſis.2
199 de iurepatr.5
200 de dilat.12
201 eod.13
202 de probat.18
203 de ſecund.nupt.1
204 de priuileg.& indult.12
205 de iurepatr.7
206 de ſent.& re ind.9
207 eod.10
208 de præbend.16
209 de procurator.9
210 de arbitr.3
211 de ſent.& re iud.11
212 de cauſ.poſſ & propr.13
213 de procurat.10
214 eod.11
215 de parroch.3
216 de ſent.& re iud.19
217 de præbend.20
218 de ſucceſſ.2
219 de iurepatr.8
220 de reſt.ſpol.6
221 de cauſ.poß.& propr.14
222 de procurat.12
223 de priuil.& indult.16
224 de reſcript.15
225 de renunc.5
226 eod.6
227 de præbend.11
228 de renunc.11
229 de cauſ.poſſ.& propr.15
230 de off.deleg.3
231 de ſimon.4
232 de iudic.8
233 de reſcript.16
234 de except.5
235 de præſcription.1
236 de ſent.& re iud.20
237 de cauſ.poſſ.& propr.9
238 de reb.eccl.non alien.1
239 de procurat.13
240 de cauſ.poſſ.& propr.10
241 de præbend.12
242 de præſumpt.3
243 de donat.1
244 de renunc.13
245 eod.14
246 de cauſ.poſſ.& propr.16
247 de præbend.14
248 de iurepatr.9

249 de ſent.& re iud.21
250 de reſcript.17
251 de reſt.ſpoliat.7
252 de ſent.& re iud.22
253 de procurat.14
254 de for.compet.3
255 de ſent.& re iud.12
256
257 de priuilegijs & indult.17
258 de appellat.7
259 de cauſ.poſſ.& propr.11
260 de conceſſ.præbend.7
261 de probat.21
262 de locat.4
263 de præbend.15
264 de teſtib.2
265 de empt.& vend.1
266 de nou.op.nunc.1
267 de conceſſ.præbend.8
268 de iurepatr.10
269 de conceſſ.præbend.12
270 de ſent.& re iud.13
271 de teſtib.3
272 de ſequeſtr.poſſ.& fruct.4
373 de teſtam.4
274 de conceſſ.præbend.9
275 eod.10
276 de priuileg.& indult.13
277 de teſtam.6
278 de priuilegijs &c.14
279 de cenſib.1
280 de ſolut.2
281 de teſtib.4
282 de ſent.& re iud.23
283 de procurat.15
284 de reb.eccl.non alien.2
285 de reſt.ſpoliat.8
286 de præbend.17
287 de iurepatr.11
288 de iudicijs 9
289 de probat.9
290 de dol.& contum.10
291 de appellat.9
292 de ſimon.5
293 de præbend.17
294 eod.18
295 de teſtam.5
296 de ſent.& re iud.14
297 de conſtit.4
298 de conceſſ.præbend.11
299 de præbend.11
300 de feud.1
301 de cauſ.poſſ.& propr.12
302 de probat.20
303 de reſcript.6
304 de iurepatr.12
305 de renunc.10
306 de ſolut.3
307 de conſtit.1
308 eod.2
309 eod.3
310 de decim.2
311 de iureiur.4
312 de procurat.16
313 eodem 17

DECISIONES R.P.D. MARCELLI CRESCENTII.

S. P. A. CAVSARVM AVDITORIS.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITHOME.

CONSTITVTIO Marchiæ prohibens appellationem in cauſa momentanæ poſſeſſionis in Ciuitate Spoleti, habet locum etiam in iudicibus delegatis, etiam quando appellatur ad Papam, quia erat confirmata per ipſum.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio prohibens appellationẽ habet locum etiam in delegatis, etiam ſi appellantur ad Papam.*

2 *Conſuetudo interpretatiua non requirit præſcriptionem.*

3 *Conſtitutio tollens appellationem confirmata per Papam, tollit etiam appellationem ad Papam.*

4 *Conſuetudo decem annorum probata per teſtes ſuffragatur in ſententijs latis intra dictum tempus.*

DECISIO I. aliàs. 307.

1 CONSTITVTIO Marchiæ ptohibẽs appellationem in cauſa momẽtaneæ poſſeſſionis, in ciuitate Spoletana, ſeruata, recepta, & interpretata fuit, vt habeat locum etiam in iudicibus delegatis, etiam quando appellatur
2 ad Papã,† & ita Domini in vna Spoletan. decurſus aquarum, coram me fuerunt in voto, iux. l. ſi de interpretatione. ff. de legib. Bar. in l. aſſiduis nu. 6. C. qui pot. in pign. hab. Barbat. inter conſ. Alex. conſ. vlt. nu. 10. cũ ſeq. lib. 4. & Alex. conſ. 8. col. pen. verſ.

 nec

nec requiritur. nu. 7. lib. 6. quòd etiã ſi talis interpretatio, ſiue declaratio non plenè probaretur præſcripta, ꝙ ſufficeret & Aret. conſ. 11. col. penul. & Dec. conſ. 156. col. fi. & Anton. de Butr. cap. vlt. de conſuet. Dec. c. 1. nu. 22. verſ. & in tali conſuetudine; de
3 conſt. in prima lect. † Et ex quo erat talis conſtitutio cõfirmata per Papam; bene poterat etiam appellationem ad Papam comprehendere, ad Rom. conſ. 2. Quia tamen per tempus decem annorum talis interpretatio, ſiue cõſuetudo per teſtes probabatur, fuit
4 dubitatum † an tantùm ſuffragaretur in ſententijs latis poſt, vel etiam intermedijs, nàm ſententia de qua agebatur, à qua volebant excludere appellationem, erat intra dictum tempus decennij lata. Quod vltimum tenuerunt Domini ad not. per Bald. in l. de quibus col. 11. verſ. Secundo quæritur quando ff. de leg. Aret. §. ex non ſcripto col. 5. verſ. Nono quærit Bald. Inſt. de iur. natural. & Anton. de Butr. in c. vlt. col. 17. verſ. ad 5. de conſuet.

EPITHOME.

STatutum Vrbis, quòd in contractibus minorum, vel mulierum interueniat conſenſus duorum propinquorum, quorum non interſit, intelligitur de proximioribus ſolùm ex ratione ſpei ſuccedendi, quia conſiderauit eos eſſe diligentiores.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis in contractu minorum, vel mulierum, requirens conſenſum duorum propinquorum, quorum non interſit, an excludat interuentum deſcendentium, qui ab inteſtato eſſent ſucceſſuri? Quod non. num. 5.*

2 *Conſanguinei deſcendentes habent probabilem à iure ſpem ſuccedendi.*

3 *Perſona aliàs requirenda in actu, vbi eſt ſuſpecta propter affectionem, poteſt omitti requiſitio ſuæ voluntatis.*

4 *Expreſſio debet aliquid operari.*

6 *Statuti ratio requirentis in contractu minorum, vel mulierum, conſenſum propinquorum, quæ ſit.*

7 *Succeſſionis ratione quando lex habet conſanguineos ſuſpectos, intelligitur ſolùm reſpectu perſonæ, non bonorum.*

8 *Conſanguinei remoti vocantur ad præſtandum conſenſum in contractu minoris, vel mulieris, quando proximiores nollent conſentire.*

9 *Proximior eſt quem nullus in gradu præcedit.*

10 *Statutum exprimendo id quod ineſt tacite, nihil operatur.*

11 *Statutum ſatis operatur, ſi tollit aliquã ambiguitatem.*

12 *Statutum valet ſi operatur in principali, licet in aliqua parte non operetur.*

DECISIO II. aliàs 308.

1 STatutum Vrbis quòd in contractibus minorum, vel mulierum, requiratur conſenſus duorum propinquorum, quorum non interſit, videtur excludere interuentum conſanguineorum deſcendentium, qui ab inteſtato erant mulieri contra-
2 henti ſucceſſuri; † qui cum habeant à iure probabilem ſpem ſuccedendi ad l. ſcripto Vnde lib. & l. nec ei §. præterea de adopt. Bart. in l. Is poteſt col. 2. verſ. ex prædictis apparet ff. de acquir. hæredit. ſatis videba-

debatur eorum interesse alteri donationem non fieri. Itaque ſtatutum propter talem ſpem ſuccedendi, eos ſuſpectos habuit, ſicut aliàs de iure communi in caſu l. 1. ff. vbi pupil. educ. deb. & l. vlt. C. eod. tit.

3 † Et ſtante tali ſuſpicione propinquorum, alij in gradu remotiori videbantur vocandi. ad Bald. in l. viduæ per illum text. C. de nupt. relatum per Felyn. in cap. edoceri ſub num. 9. verſ. omittitur ſuſpectum, de reſcrip. in proprijs terminis ſtatuti loquen. Et ex hac ratione ſtatutum videbatur voluiſſe tantùm patris conſenſum in his, qui non ſunt ſui iuris, & ideo non ſine myſterio poſuit hæc verba: quorum non interſit, cum ſi de intereſſe reſpectu ipſius donationis fiendæ intelligeretur, hoc ſub intelligebatur de iure, ad Felyn. d. c. edoceri. d. verſ.

4 omittitur, † & ſic nihil expreſſio operaretur contra vulg. c. ſi Papa de priuileg. in 6. & l. ſi quando ff. de leg. primo & ſtatutum ita debeat intelligi vt non ſit fruſtratorium ſed aliquid addat iuri communi ſecundum comm. opin. DD. in l. vlt. §. in computatione C. de iur. delib. Bar. in l. 4. §. prætor ff. de dam. infect. &

5 in l. 3. ff. de vſu cap. † In eadem tamen cauſa Roman. hæreditatis, coram D. Neocaſtren. fuit per maiorem partem Dominorum tentum contrarium, præſuppoſita communi opinione Doctorum atteſtantium, ideo per ſimilia ſtatuta requiri conſenſum proximorum, ſolùm ex ratione ſpei ſuccedendi, propter quam ſtatutum cogitauit eos eſſe diligentiores in cõtractu minoris, vel mulieris, vt per Bart. in l. tranſactionem; quem alij ibi ſequuntur C. de tranſact. & Port. inſtit. de leg. agn. ſuc. in princip. & inſt. de cap. dim. col. prima dicentes

7 † legem rationem ſucceſſionis eos habere ſuſpectos ſolùm reſpectu perſonæ, (vt in materia vbi pup. educ. deb.) non autem reſpectu bonorum. Quod idem videtur tenere Bald. in

8 d. l. viduæ, dum † remotos tantùm conſanguineos vocatos dicit, quando proximiores nollent conſentire, de quo per Alex. in apoſtill. ad Bart. in d. l. tranſactionem. & Felyn. in c. cum acceſſiſſent, col. 10. de conſt. ergo ratio ſpei ſucceſſionis non eſt ratio excluſionis, ſed immò eſt ratio expreſſæ vocationis: quia ſtantibus verbis: quorum non interſit, de neceſſitate debent tales intelligi iuxta notat. in d. c. edoceri per Felyn. Bart. & DD. in l. 1. de auct. tut. & l. 1. §. fuit quæſitum. ad Trebell. Aliàs enim ſtatutum haberet in ſe contradictionẽ,

9 † dicendo proximiores, ideſt quos nullus in gradu præcedit. ad l. proximus, de verb. ſignif. l. 2. §. proximus, de ſuis & leg. Dec. conſ. 321. col. 2. Et ſic ſucceſſores ab inteſtato: & deinde ex verbo ſequent. quorum non interſit, velit ex ſupradicto intereſſe ſucceſſionis ex quo illos vocauit, ſtatim excludere contra l. non ad ea, de condit. & demonſtrat. & l. vbi repugnantia de reg. iur. Et ideo vel dicen-

10 dum eſt, ſtatutum † exprimendo, id quod ineſt tacite nihil operari. ad vulg. l. 3. ff. de leg. 1. arg. not. per Fely. in c. vlt. col. 7. verſ. 2. limita de conſt.

11 † vel ſatis eſſe operari tollendo ambiguitatem doctorum, de quibus ſupra, volentium habentes intereſſe excludi ad not. per Alex. in l. 1. in princ.

12 col. 6, in fin. ad l. Falc. † Vel quòd ſufficiat operari in principali, dum conſanguineos adhiberi ſtatuit, licet in

aliqua parte non operetur . ad Felyn. c. 1. col. 5. verſ. dicit tamen Butr. de reſcriptis.

E P I T H O M E.

STatutum requirens conſenſum duorum propinquorum, in contractibus minorum, vel mulierum, habet locũ etiã quando mulier ſimul cum viro rem pro dote ſibi obligatã venderet.

S V M M A R I A.

1 *Statutum Vrbis, de pactis & donationibus minorum, vel mulierum non valituris &c. habet locum etiam quando mulier ſimul cum viro rem pro dote ſibi obligatam venderet.*

2 *Solemnitas requiſita per Statutum, eſt ad euitandam fraudem.*

3 *Conſentire idem eſt, ac renunciare, & remittere.*

4 *Venditio facta à muliere cum viro videtur quidam color quæſitus.*

5 *Statutum non debet reddi eluſorium.*

6 *Inter prohibitos actum facere, quidquid narratur, & dicitur, non creditur.*

7 *Statutum ob publicam vtilitatem dicitur fauorabile.*

8 *Statutum fauorabile eſt latè interpretandum. Et ad caſum non expreſſum, eadem ratione militante extendendum. & num. 9.*

9 *Teſtatoris voluntas interpretatur ſicut ſtatutum fauorabile.*

DECISIO III. aliàs 309.

STatutum prædictum videbatur etiam habere locum quãdo mulier ſimul cum viro rem pro dote ſibi obligatam vendiderit, recepto per eos actualiter pretio, nam cum
2 † ſolemnitas per ſtatutum requiſita, fuerit inuenta ad euitandam fraudẽ præſumptam ad conſ. Rom. 394. & expreſsè habetur in proœmio ſtatuti, ſatis dictæ fraudis ſuſpitio ſubeſſe videbatur, quia cum marito principaliter vendente, vxor ſine ſolemnitate ſtatuti conſentire non valeat, cùm
3 conſentire † ſit renunciare, & remittere, ad l. ſi debitor §. in venditione in fin. quib. mod. pig. vel hypotec. ſol. l. 1. C. de remiſ. pign. & remittere eſt refutare, & donare. ad l. ſi quis delegauerit, de [illegible]. Ita nec ſimul cum viro dicendum videbatur quòd vendere poſſet, quia videba-
4 tur eſſe quidam † color quæſitus, vt per Bald. poſt Nicol. de Mattarel. in auth. ſi qua mulier Cod. ad Velleian. aliàs de facili ſtatuto fraus per
5 indirectum fieri poſſet, & † ſtatutum eluſorium redderetur contra cap. ſi ciuitas, de ſent. excom. & reg. cum quid vna via, & ibi Dyn. de reg. iur.
6 in 6. & † Et quia inter prohibitos actum facere quidquid narratur & dicitur non creditur, quia in fraudẽ prohibitionis narrata præſumuntur ad Bart. in l. ſi forte in fin. de caſtr. pecul. per Alex. Iaſ. & Dec. in l. ſi donatione C. de collat. & Dec. conſil. 20. & Bald. nouell. in tractat. de Dote 10. part. col. 3. tantoq. magis, quia ta-
7 le ſtatutum † vt fauorabile (cũ ad publicam vtilitatẽ tendat, ibi, cùm reipublicæ interſit &c. ad conſ. Paul. de Caſtr. 194. uiſo puncto, ſupraſcripto & etiam oppoſition. lib. primo col.
8 2.) † videbatur lata interpretatione adiuuandũ ad l. hoc modo de cond. & demonſtrat. Bar. l. quemadmodũ.

C.de

C. de agric. & cenſ. lib. x. & ex ea-
9 dem ratione militante † etiam ad caſum non expreſſum extendendum ad Bald. & Doct. in auth. quas actiones C. de ſacroſanct. Eccleſ. & Alex. conſ. 56. col. 4. volum. 2. ſicut etiam
10 in voluntate † teſtatoris ad l. Titius §. Lutius. de lib. & poſth. Bald. in l. 1. Cod. de his qui an. aper. tab. & Curt. iun. conſ. 89. colum. 2. in qua eodem modo, quo in ſtatutis, coniecturamus voluntatem ad conſ. Angel. 281. Martinus col. 1.

EPITHOME.

STatutum requirens in contractibus minorum interuentum duorum propinquorum conſanguineorum, comprehendit tam agnatos, quàm cognatos, quia ſimpliciter vocat conſanguineos.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis de pactis & donationibus non valituris ſine conſenſu propinquorum conſanguineorum; an comprehendat cognatos, quod ſic num. 6.*

2 *Cognati non veniunt appellatione conſanguineorum de iure ciuil. ſecus de can. & num. 3.*

4 *Communis vſus loquendi, debet articulari, & probari: & tunc attenditur in ſtatutis num. 5.*

7 *Verba conditionalia dilucidant voluntatem, licet non operentur.*

8 *Cognati comprehenduntur appellatione conſanguineorum, quando verbo, conſanguineis, additur verbum, affines.*

9 *Conſanguinei debent interuenire in contractibus minorum, quia ratione ſucceſſionis præſumuntur diligentius res eorum curare.*

DECISIO IV. aliàs 297.

1 SVper ſtatuto Vrbis in 4. libr. de pactis & donationibus non valituris incipien. Ad obuiandum fraudibus; & alio in 5. lib. ſub eadem rubric. incipien. declarando, & addendo quod requirit in contractibus ibi nominatis initis per minores viginti ann. interuentum duorum propinquorum conſanguineorum, fuit dubitatum in vna Roman. hæreditatis coram R.P.D. Neocaſtrenſ. an comprehenderet cognatos, vel tantùm de agnatis intelligeretur: quod vltimum ſecundum aliquos ex Dominis videbatur tam de iure communi, quàm ex verbis & mente ſtatuentium. Nam cùm ſtatutum ſit proprie, & ſtricte intelligendum ad l. 3. §. ex his verbis, de
2 neg. geſt. cum vulg. de iure †, appellatione conſanguineorum non veniūt cognati ad l. poſt conſanguineos de ſuis. & leg. & in auth. de conſanguin. & vter 1. fratr. Bart. Bald. Immol. & Doct. in l. cum quidam §. quod dicitur. de acquir. hæred. & Cardin. clem. 1. quæſt. 11. de conſang. & aff. Accedebat quòd cùm inter Romanos ſit aliud ſtatutum quod ſci-
3 licet ſeruetur ius ciuile †, ex hoc ſoli agnati, qui de iure ciuili conſanguinei vocantur, uidebantur vocati; & per hoc reſpondetur ad duo, quæ not. Alex. in dicto §. quod dicitur. num. 16. ſcilicet quòd de iure canonico,

nico, & ex communi vſu loquendi
comprehendantur etiam cognati,
vt per eumdem Alex. conſ. 82. co-
lum. 2. vol. 1. per Barb. in repet.
l. cum acutiſſimi colum. 52. & ſe-
4 quen. C. de fideicom. quia † ſeruatur
ius ciuile, & talis communis vſus
loquendi debet articulari, & pro-
bari, vt per Bar. in l. Labeo de ſupp.
legata. Bald. in tractat. ſtatuti in §.
conſanguinei verſ. ſtatutum faciens
mentionem; de conſang. & per Im-
mol. Paul. de Caſtr. & Alex. in d. §.
quod dicitur; per Franc. in c. po-
ſtremo col. 4. de appell. & c. ſciant
cuncti col. 5. de election. in 6. &
5 tunc † bene præualeret, & atten-
deretur in ſtatutis ad c. quamuis de
verb. ſign. Item ex verbis ſecundi ſta-
tuti, quod dicit: ex linea materna;
& ſic cognatos tantùm vocat, quan-
do contrahentes in patria poteſtate
exiſterent, quaſi quòd alijs caſibus
contrarium ſit dicendum, argum.
cap. nonne de præſumption. & not.
in l. maritus C. de procurat. Contra-
6 rium † tamen fuit tentum ſcilicet
etiam cognatos comprehendi:
Primò quia ſecundum ſtatutum ſim-
pliciter vocat in principio conſan-
guineos, & poſtea ſubdit: quòd ſi
ſub patria poteſtate exiſtant; qui ca-
ſus erat etiam ſupra comprehenſus,
vocantur ex linea materna, ergo ma-
nifeſte apparet ſub verbo: conſan-
guineos; ſtatutum comprehendiſſe
conſanguineos ex linea materna,
& ſic cognatos: vt ſit ſenſus, quòd
quando ſub patria poteſtate ſunt,
adhibeantur conſanguinei ex linea
materna tantùm; quando vero ſunt
ſui iuris, ex vtraque linea, ſecun-
dum tamen prærogatiuam gradus.
Secundò quia cùm in defectum con-
ſanguineorum ſtatutum velit dari cu-
ratorem; ſatis datur intelligi; de co-
gnatis intellexiſſe, cum alias non eſ-
ſet credendum; neque ſit veriſimi-
le extraneum magis quàm propin-
quum vocare voluiſſe. Pro quo &
3. facit primum ſtatutum dicens:
ſi conſanguinei & affines non exi-
ſtant, & ſic non de agnatis tantum,
7 & licèt † talia verba, vt conditio-
nalia, non operentur, quòd affines
vocentur: tamen ſatis dilucidant, &
declarant voluntatem, ad not. in l.
8 Lucius de hære. inſtit. † Tantoq;
magis quia cum verbum affinibus
ponatur cum verbo, conſangui-
neis, tunc comprehenduntur ſub
conſanguineis cognati, ad not. per
Canon. in rubr. de conſanguin. & aſ-
fin. Vltimo, quia cum ſtatutum vo-
cet proximiores cōſanguineos, quos
9 tantùm videtur vocaſſe † ratione
ſucceſſionis, ex qua lex præſumit di-
ligentius res contrahentis curare, ad
not. per Bart. & communiter Doct.
in l. tranſactionem C. de tranſact. Et
hodie in ſucceſſione ſit differentia
agnationis & cognationis ſublata.
ad §. nullum in auth. de hæred. ab
inteſt. ven. Ergo neceſſario proxi-
miores qui ſuccedere debent vocan-
tur, & ſic non magis agnati, quàm
cognati.

DE RESCRIPTIS.

SVMMARIVM.

1 *SIGNATVRA reſcribens quod Auditor procedat: vt petitur, & iuſtitiam faciat, intelligitur quatenus de iure.*

DECISIO I. aliàs 47.

ADVERTE quia licet ſimpliciter pars aliquid petat fieri in commiſſione, & Signatura reſpondeat, quòd Auditor procedat vt petitur; tamen quia poſtea ſubiungit hæc verba: Et iuſtitiam faciat, Intelligitur quatenus eſt de iure quod petitur. bene facit quod dicit Iaſ. in l. iuſtit. de iuſ. & iur. vide Felyn. c. 1. num. 51. de conſt.

EPITHOME.

VOlens impugnare literas quia ſine manibus officialium; repellitur oſtenſo mandato, vel ſolutione annatæ.

SVMMARIA.

1 *Literas originales exhiberi petit, qui vult eas redarguere de falſo.*

DECISIO II. aliàs 56.

1 FVit in vna cauſa Placentina canonicatus & præbendæ productum ſumptum, cui licet credatur, tamen pars petebat exhiberi & produci literas originales, ex quo volebat eas redarguere de falſo. ad l. fin. C. de fide inſtrumen. & l. Caſſius ff. de Senatoribus. Iacob. de ſanc. Georg. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. verſ. Quid ſi ego, num. 28. Caſſan. conſ. 63. num. 31. Rom. conſ. 174. colum. 3. verſ. quò ad tertium: Et ita fuit tentum in vna Hiſpalen. penſionis coram R. P. D. Puteo 1532. Et falſitas erat iſta: quia volebat probare quòd in literis deficiebant manus aliquorum officialium, quorum priuilegia erant, vt literæ ſine eorum manibus expeditæ ſint nullius roboris vel momenti, quæ manus non regiſtrantur: Tamen quia pars produxit mandatum Cameræ, in quo conſtabat ab ipſis officialibus expeditas eſſe dictas literas, attento quòd annata erat ſoluta, & cautum ſufficienter, ſi in aliquo contigiſſet dubitari, & ſic quia recurſum fuit ad ſuperiorem, qui fecit illas expediri ſine manibus illorum, Ideò non obſtantibus dictis priuilegijs, concluſum fuit expeditionem validam, quia priuilegia prædicta conceſſa fuerunt, vt annata eis ſoluatur. Quæ cùm eſſet ſoluta, vt Camera atteſtabatur, non debebat eſſe in facultate illorum impedire executionem, ideo habito recurſu ad Cameram, tanquam ad ſuperiorem, potuit illas expedire.

EPITHOME.

TErtius petens admitti pro ſuo intereſſe, licet citauerit ad dicendum contra commiſſionem, & videndum ſe admitti, ſi non fuerit admiſſus non facit aliquam litem.

DECISIO III. aliàs 68.

TErtio veniente pro ſuo intereſſe, & petente ad cauſam ſe admitti per commiſſionem conſtito de eo, & Signatura reſcribente (vt communiter fit) audiat idem Auditor, & conſtito de intereſſe admittat: ſi pars fuerit citata ad dicendum contra commiſſionem; & ad videndum ſe admitti pro ſuo intereſ-

ſe,

ſe, & ſeruatus tantùm fuerit terminus ad dicendum contra commiſſionem, iudex autem non admiſerit, forſan quia de intereſſe non conſtiterat; licèt in commiſſione eſſet clauſula, nec nō cauſam, & cauſas, quam, & quas &c. & inter iſtos fuiſſet lis, etiamſi iudex admiſerit eum ad cauſam, licet aliàs de intereſſe non conſtiterit, tamen quia non fuit petitum, niſi quod ad cauſam iam motam admitteretur, conſtito de intereſſe, de quo cum numquam conſtiterit, nec terminus ad dicendum contra commiſſionem fuerit ſeruatus, non facit inter ipſos eſſe aliquam litem, ſecundum Dominos in vna Placentin. bonorum coram me, ex quo in commiſſione non erat aliqua cauſæ commiſſio, ſed tantum quò ad aliam admitteretur, quod factum non fuit.

EPITHOME.

Reſcriptum ab appellato impetratum præueniendo appellantem non eſt ipſo iure nullum.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum impetratum ab appellato præueniendo appellantem eſt nullum ope exceptionis.*

2 *Quod dicitur nullum, niſi dicatur ipſo iure, intelligitur ope exceptionis.*

3 *Regula & reſcripta ad lites ſunt nulla ita demum ſi opponantur.*

4 *Verbum infinitum importat exceptionem.*

DECISIO IIII. aliàs. 71.

1 Reſcriptum impetratum ab appellato præueniendo appellantem iuxta c. oblatæ de appell. eſt nullum ope exceptionis, non ipſo iure ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Placentin. bonorum coram me ad deciſ. 387. in antiq. & deciſ. 13. Biſſig. de reſcript. & videtur de mente Felyn. in cap. ad audientiam el 2. in 6. fallēt. de reſcript. facit, quia
2 quando regula † dicit reſcriptum nullum, vt dicunt Doctor. in d. c. oblatæ. intelligitur ope exceptionis, niſi dicatur ipſo iure, ad tex. in cap. 1. de reſcript. in 6. facit etiam quia regulari-
3 ter reſcripta ſunt nulla: ita demum ſi opponatur ad c. ſi autem, & c. plerumque de reſcript. faciunt, etiam verba tex. in dict. c. oblatæ, ibi obtinere non debent aliquam firmitatem, &
4 ſic per verbum infinitum † quod importat per exceptionem ad tex. & glo. in l. In criminali C. de iuriſd. om. iud. & l. Iubemus §. ſane C. de ſacroſ. Eccl. per Iaſ. in l. prima in 5. col. de iur. emphyt.

EPITHOME.

Clauſula appoſita in commiſſione quatenus cauſa nō ſit inſtructa, ſolet apponi ad abundantiorem cautelam, nec actor tenetur eam probare.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio cauſæ in curia cum auocatione à partibus quatenus cauſa non ſit inſtructa tribuit iuriſdictionem, licet actor non probet ibi non fore inſtructam.*

2 *Petenti cauſam committi in Curia, an incumbat onus probandi cauſam in partibus fuiſſe inſtructam nec ne.*

DECISIO V. aliàs 126.

1 Commiſſio cauſæ in Curia cum oportuna auocatione de partibus, quatenus non ſit inſtructa tribuit iuriſdictionem, licet aliter actor non probet ibi non fore inſtructam, & ideo in vna Auinionen. Cappellaniæ coram D. Ludouico Gomeſio, vbi Domini erant varij, ita fuerunt ad concordiam reducti, quòd ſi aliquis
2 narrās cauſam † in partibus pendere petat eam in Curia cōmitti, & auocari, quatenus non ſit inſtructa, & tunc cum ſit eius intent. fundam. actor debet hoc probare; Aut petitur ſimpliciter hic cōmitti, ſed cū oportuna auocatione, quatenus non ſit inſtructa, & tunc quia non videtur fateri in partibus eā pendere, ſed in caſu, quo oportebat eā auocari quod auocetur, iſta regula potius videtur appoſita ad abundantiorem cautelam, vt in ſimili d. Hoſtien. in c. mandatum in fin. 1. col. de reſcrip. arg. l. qui mutuam ff. mādat. vt videmus in ſupplicationibus, vbi petitur conferri beneficium cum oportuna derogatione iuriſpatronatus ſ. quatenus ſit.

EPITHOME.

Papæ verbis licet credatur, tamen ſi reſcribat alicui iudici, cui enūciatiuè narret aliquid coram eo factum, & committat vt conſtito de illo facto procedat, debet aliter conſtare quàm per dictam aſſertionem: verbū enim; conſtito &c. requirit cauſæ cognitionem.

SVMMARIA.

1 *Papæ verbis creditur.*

2 *Papa ſi alteri reſcribendo aliquid coram eo factum enunciatiuè narret & committat iudici, vt conſtito de illo facto procedat, debet aliter iudici, quàm per dictam aſſertionem, conſtare.*

3 *Clauſula: conſtito tibi de tali facto, requirit cauſæ cognitionem, & partis citationem.*

DECISIO VI. aliàs 303.

1 Papæ verbis licet credatur iuxtà doctrinam de qua per gloſſ. & Doct. in clem. 1. de probat. Abb. & Felyn. in c. ad audiētiam de reſcript. Dec. in c. cum à nobis de teſtib. & ibi
2 Abb. & Fely. Si tamen Papa † alteri reſcribēdo aliquid coram eo factum enunciatiuè narret, & committat iudici, vt conſtito ſibi de illo facto procedat, debet aliter iudici, quàm per dictā aſſertionē cōſtare, ſecundū Dominos in vna Fauent. caſtrorū coram D. Neocaſtren. ſi enim Papæ intentio fuiſſet vt aſſertioni ſtaretur ſuæ, nō reſcripſiſſet: conſtito &c. quod requirit
3 † cognitionē cauſæ, & partis citationem ad clem. præſenti, & ibi gloſſ. in verb. conſtiterit de cenſ. & deciſ. 21. de reſcrip. in antiq. Abb. in c. ſacro de ſent. excom. et c. conquerente de reſt. ſpol. & c. ſi conſtiterit, & ibi Fely. verſ. & not. 2. per Abb. de accuſ. Dec. in c. conſultationibus poſt princip. col. 2. de off. cler. & deciſ. 15. de dolo & contum. in antiq. & ſic proceſſus, & ſententia fuit tenta nulla iuxta c. cum dilectus de reſcript. & Fely. vbi ſupra.

EPITHOME.

Literæ ſecundæ expeditæ vigore

reformationis, in qua nihil dicitur de valore, vtrum valeant, etiam ſi in primis literis ſint expreſſi fructus ad 24. & ſecundis ad 50.

SVMMARIA.

1 *Secundæ literæ ſuper reformatione ad primam ſupplicationem expeditæ, quæ circa valorem in eis auctum nihil habebant, ſed ad præinſertam referebant ſe in alijs, cenſentur bene expeditæ.*

2 *Secundæ literæ expeditæ ſuper diuerſo valore à primis non valent.*

3 *Gratia prima non mutatur nec in nomine, nec in ſubſtantia in eo, in quo non additur.*

4 *Gratia dicitur ſurreptitia non expreſſo eo, quod ſi expreſſum fuiſſet, Papa non conceſſiſſet.*

5 *Prouiſio noua Papæ in narrantem ſe aliàs prouiſum, non valet niſi conſtet de priori titulo.*

DECISIO VII. aliàs 11.

IMpetrauerat P. quandam parrochialē expreſſo valore xxiiij. ducat. cum poteſtate augendi vſque ad verum valorem, regula non obſtante & in literis non expreſſo ad xxiiij. poſtea fecit vnam reformationē, prima ſupplicatione præinſerta, quia dixit ſe non derogaſſe iuripatronatus, & non expreſſiſſe verum titulum cuiuſdam Cardinalis, & de valore nihil dicebat, niſi & aliàs iuxtà præinſertæ tenorē, & ſuper iſta reformatione expediuit literas: fuit dubitatū an iſtæ ſecundæ literæ ſibi ſuffragarentur, ex quo in primis non expreſſerat verum valorem, propter regulam, quæ vult, quòd ſi ſemel expeditæ fuerint literę ſuper vno valore, & ſecundo alio valore nō expreſſo, nullius ſint roboris, vel momenti. Fuerunt per DD. remiſſæ literæ ad Cancellariam, & Domini de Parco concluſerunt fuiſſe bene expeditas, ex illa ſ. ratione, quia erat noua gratia, maximè quia aliquid addebat ad l. ius ciuile ff. de iuſt. & iur. Et hoc mouit maiorē partem Dominorum pro validitate ſecūdarum literarum. Ego tamen fui in contrario uoto, quia, quoniam ad valorem ni-
2 hil † eſt additū in ſecunda gratia, vnde in eo, in quo nō additur, nō muta-
3 tur † prima nec in nomine nec in ſubſtantia ad doctr. Doct. in d.l. ius ciuile, & me potiſſimū mouebat ratio regulę, quia expedientes literas poterāt decipere Papā, & minorē annatā ſoluere, exprimēdo verū valorē: & ſi poſtea dicatur obiectus circa valorē exprimendum, in ſecundis literis, prouiſum fuit per regulā, vt ſecundæ literæ ſint nullius roboris. Hæc eadē ratio militat in caſu ſupradicto, quia reformationes præfatę paſſim petentibus conceduntur. Vnde eſſet dare viam fraudi, & regula eſſet impoſita verbis. Nec facit quòd ſit noua gratia, quia habet relationem ad primam, nec Papa eam conceſſiſſet, ſi ſciuiſſet ſuper prima fore literas expeditas, vero valore non expreſſo, vt in Signatura indies videtur, vnde non expreſſo hoc, quod ſi expreſſum fuiſſet, Papa non conceſſiſſet, gratia dicitur ſurreptitia, ad c. ſuper literis de reſcript. Papa ergo facilius fuit motus propter primam gratiam, ideo gratia, non dicitur omnino gratia ſeparata à prima: vnde videmus in noua prouiſione, quando quis narrat ſe aliàs prouiſum, & dubitare primam gratiam non valere, licet dicatur, quòd omni modo quo uacet, & Papa de nouo

5 de nouo †prouideat, non tamen valet, niſi conſtet de priori titulo, quia ſi ſciuiſſet Papa nullum illum habuiſſe titulum, forſan non prouidiſſet. Et ita per iſtas rationes ſecutus fuit me D. Camillus de Ballionibus.

EPITHOME.

Valor ſi in primis literis malè ſit expreſſus, vtrum poſſint aliæ expediti & haberi pro expreſſo.

SVMMARIA.

1 *Valor expreſſus in retentione non poteſt augeri in ſecunda expeditione literarum, licet in ſupplicatione dicatur quòd valor habeatur pro expreſſo.*
2 *Valor licet non ſit exprimendus, ſi exprimitur malè, gratia redditur nulla.*
3 *Alternatiuæ parte electa, non poſſumus ad aliam contrariam redire.*

DECISIO VIII. aliàs 19.

Epiſcopus Placen. qui in gratia retentionis habebat vſq; ad ſummã ſexcentorũ ducatorum, vel quòd valorẽ poſſet habere pro expreſſo, ex
1 preſſit † in primis literis 600. poſtea alias literas, vbi habebat valorem pro expreſſo, expediuit; dubitatum fuit de validitate ſecundarum literarum: & videbatur quòd ex quo prima gratia, ob verum valorem non expreſſum, ſit nulla, poſſit iterũ redire ad alium modum validum arg. not. in l. 2. de opt. leg. & in l. ſerui electione de leg. 1. & l. boues §. hoc ſermone de verb. ſig. Tamen concluſerunt contrarium, ſicut videmus in eo, qui habet gratiam exprimendi & augendi valorem, quòd ſi ſemel ad certum valorem expreſſit, amplius augeri non poteſt propter regulam. Vnde & de iure communi, licet quis
2 nõ teneatur †exprimere valorem beneficij, ſi tamen exprimit, & malè, gratia efficitur nulla, ad not. p Fely. in c. ad aures in 3. col. de reſcript. bene facit quodam notãdum D. Antonij de ſancto Seuerino Abbreuiatoris, referẽtis quòd in Parco fuit concluſum in eo, quod habebatur in gratia, vt poſſit exprimere modum vacandi, vel hãbere pro expreſſo, quòd ſi ſemel verum modum vacandi expreſſit, nõ poſſit amplius literas expedire, & habere in literis pro expreſſo, facit quia alternatiua eſt, cu-
3 ius † vna parte electa, non poteſt quis ad alteram contrariam redire.

EPITHOME.

Gratiam habenti in forma pauperum hodie incumbit probare verum valorem.

DECISIO IX. aliàs 24.

Nota quòd illud quod dicebatur quòd habens gratiam in forma pauperum non tenetur probare valorem, ſed onus probãdi trãslatum eſt in aduerſarium ad deciſ. 6. de prebend. in antiq. & Fely. in c. ad aures in 4. col. verſ. fallit ſecundo de reſcript. non eſt verum hodie, quia eſt mutata forma gratiæ, nam vt ibi notatur, illud procedebat, ex quo Papa primo concedebat ſimpliciter, & ad beneficia cuiuſcunque valoris, in fine autem habebatur: noſtræ autem intẽtionis exiſtit, vt prouideatur de beneficio, cuius valor, &c. vnde qui vult dicere quòd

excedit, probet, quia acceptans pauper poteſt ex principio gratiæ qualecunque acceptare. Hodie tamen dicitur in gratia limitatè, non ad quæcunque, ſeu cuius redditus, &c. talem valorem non excedant. Hoc tenuit maior pars Dominorum.

EPITHOME.

Regula de valore habet locum etiam in prouiſione legati.

DECISIO X. aliàs 30.

Maior pars Dominorum firmauit in vna Burgen. beneficiorum, quòd regula de valore habeat locum in prouiſione legati, licet per verbum fortè hoc dicat Fely. in c. ad aures in 4. col. de reſcript. quia potiſſima ratio regulæ eſt propter fraudem, quæ fieri poſſet in ſoluendis annatis, quæ etiam ſoluuntur in prouiſionibus legatorum.

EPITHOME.

Auditor Rotæ quòd habeat facultatem taxãdi expenſas factas coram A. C. quia commiſſio dicebat quòd procederet pro vt Auditor poterat.

DECISIO XI. aliàs 14.

Beatrix Portegia Hiſpana proceſſerat coram A.C. vigore inſtrumenti contra Franciſcum Vaccam vſque ad declarationem ſuſceptionum cenſurarum, brachium ſeculare, ac executionem cuiuſdã domus: Paſqualis verò Vacca frater Franciſci, & Tiburtia eius vxor fecerunt mihi committi cauſam in Rota, tanquam prætendẽtes ſe priores, & potiores creditores, ex parte verò dictæ Beatricis fuit obtenta commiſſio, vt data cautione in forma depoſiti per eam in euentum ſuccumbentiæ contra procederem ad vlteriorem executionem, qua cautione data, vt debet, & ſufficit, ne tertius impediat executionem ad not. per Fely. in c. veniẽs in 2. col. de teſtib. l. ſi is à quo & l. ſeq. de re iud. dubitabam an ego haberem poteſtatem taxandi expenſas factas coram A. C. & ratio dubitandi fuit deciſ. noſtra 735. in antiq. qua non obſtante, omnes Domini inclinarunt in partem affirmatiuam, ex quo commiſſio dicebat quòd procederem pro ut Auditor poterat.

EPITHOME.

Regula de nõ tollendo iure quæſito habebat locum ſolum in cauſis, hodie verò etiam ſi ante litẽ.

DECISIO XII. aliàs 174.

Regula de non tollendo ius quæſitum non habet locum niſi in cauſis, vt ex facie, & tenore dictæ regulæ apparet, nõ autẽ in impetrationibus, & obtentis à Papa, nulla exiſtente lite ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Placentina: hodie tamẽ prouidet, quæ habet locum, & loquitur etiam ſi ante litem fuerit obtenta commiſſio.

EPITHOME.

Prouiſio facta eodem die obitus cum derogatione valet, etiam ſi probe-

probetur obitus hora 24.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio Papæ cum derogatione regulæ de veriſimili eſt canonizanda, non obſtante depoſitione teſtium vidiſſe eadem die, qua Papa contulit, funus deferri.*

2 *Collatio beneficiorum etiam de nocte fieri poteſt.*

3 *Actus duo quando reperiuntur eodem die, quid præſumatur præcedere.*

DECISIO XIII. aliàs 116.

PRouiſio Papæ ſub die 4. menſis cum derogatione Regulæ de ve-
1 riſimili notitia, debet † canonizari etiam ſi teſtes probēt obitum de eodem die, & hora 24. uel media nocte uidiſſe illum mortuum duci ad ſepulturam, Primo, quia poteſt eſſe quòd poſt illam horam fuerit gratia
2 cōceſſa, quia collatio † beneficiorum, etiam de nocte fieri poteſt, ad gloſ. in c. vni. in ver. occulta Abb. in c. 1. de cland. deſpon. per Dec. plenè in c. conſuluit in fin. 4. col. cum ſeq. de off. deleg. Secundo quia videmus quòd gratia fit expoſt, tamen ad maius robur Datarius, ad ſupplicantis petitionem, ſolet ponere datā diei obitus, cum derogatione dictæ regulæ. Tertio quia ſi teſtes dicant illa hora vidiſſe illum duci ad ſepulturam, veriſimiliter à communiter accidētibus debebat obijſſe per plures horas an-
3 tea, quia quādo actus † duo reperiūtur eodem die, illum præſumitur prę cedere, uel ſubſequi, ſecundùm quod uterq. actus valet ad l. cum in teſtamento, & ibi Bald. de hęred. inſt. per Iaſ. in l. 1. in princip. 3. col. de uerb. obl. & l. qui fideicommiſſarij C. de fideicommiſſ. & l. ult. C. de edict. Diu. Adr. tol. Fely. in c. paſtoralis num. 7. de reſcript. & hoc in vna Florent. parrochialis coram D. Io. Clerici.

EPITHOME.

ERror in propria perſona utrum uitiet gratiam.

SVMMARIA.

1 *Error in nomine, & perſona propria; an, & quando vitiet gratiam. Quòd non num. 3. & quando ſit intelligendum.*

2 *Error in nomine diœceſis videtur vitiare gratiam, & num. 6.*

4 *Monachus de vno monaſterio ad aliud translatus deſinit eſſe primi, & dicitur ſecundi.*

5 *Commendatarius habet adminiſtrationem.*

7 *Error in facto proprio excuſat, quando agitur de damno, & amittendo proprio.*

DECISIO XIV. aliàs 190.

1 ERror in propria perſona, fuit dubitatum, an uitiet gratiam: exēplum in una Laurinen. cappellaniæ coram D. Io. Clerici vbi monachus ſancti Saluatoris obtinens in commendam pœnitentiariam in monaſterio ſancti Michaelis, ubi erat cappellania aliàs ſecularis eidem unita, reſignando pœnitentiariam, narrando ſe monachum ſancti Michaelis, obtinuit ſibi ſuper cappellania reſeruari regreſſum, quia reſignationis tempore erat diſiuncta ad uitā unius tertij, ut ſicut prius eueniente morte

iſtius

iſtius, cappellania erat reditura ad
pœnitentiariam,nunc per regreſſum
redeat ad eum,nihilominus, & ante
ceſsãte ſubreptione,ex quo Papa eodem modo conceſſiſſet ei, narrato
quòd eſſet ſancti Saluatoris monachus,cum beneficium ideſt cappellania eſſet de ſui natura ſecularis,& nõ
exiſtens in monaſterio ſancti Michaelis, dubitabatur de validitate
regreſſus ob dictũ errorẽ,qui in propria perſona,prout in nomine † diœ
2 ceſis, videbatur vitiari ad not. per
Io.Andr.& Doct.in c.Rodulphus de
reſcript.& Fely.poſt alios in c. ſignificãte eo.tit.per c. ab excommunicato,per l. fin. C.de hęred.inſtit. & ibi
Bar. & Doct.Quo non obſtante aliqui Domini fuerunt in contrariũ mo
3 ti,† ex quo habuit officium pęnitentiariæ in ſecundo monaſterio, poſſit
dici illius propriè monachus,vt ad il
4 lud trãslatus,ita vt deſinat † eſſe primi,ad c.fin. de relig.dom.ad c.ſi quis
translatus.21.q.2.et c.ne pro cuiuslibet.16.q.1.& Card.in c.dudum.§.vos
etiam.col.3.verſ.12.quæro de ſepult.
& Abb. & alij in cap. conſtitutus de
elect. licet iſta ratio alijs nõ placuerit propter commendam, quia ceſſare videtur ratio,de qua in dictis iuribus, ex quo in ſecunda ratione officij non tenebatur reſidere: ad quod
tamen reſpondebatur, quòd ex quo
5 commẽdatarius † habet adminiſtrationẽ ad glo.in c.venio,in verb. commendare de elect. cum ibi not. per
Doct. poterat in ſecundo monaſterio miniſtrare, ideo ceſſat etiam ſurreptio primi ad d. c. fin. moti etiam
aliqui, quòd quando eodem modo
gratia fuiſſet conceſſa, vt in caſu noſtro ſupra declaraui, error etiam in
6 proptia perſona,†vel diœceſi non vitiat ad not.per Io. Andr. & Fely. vbi
ſupra in queſtione quam ponunt de
D.Paduano narrãte ſe Bononienſem
quando beneficium eſt Florentin. &
etiam data alia contraria opinione
pro veriori, nihilominus in caſu noſtro procedere non debebat, ex quo
agitur de damno, & amittendo proprio.ſ. quia amitteret pœnitentiariã
ſuam, & non haberet regreſſum ſuper capellania,quæ etiam ad eum,vt
pœnitentiaria, ſi non reſignaſſet,
7 erat peruentura, quo caſu error in
proprio facto deberet excuſare ad
not. per Bar.in l.auunculo,verſ. quędam eſt pœna in amittendo propria
de cond.ſine cauſ. de quo per Soccin.in reg.175.in prima fall.cũ ſimil.

EPITHOME.

Regula de non acceptando niſi literis expeditis, habet locum etiam in gratia Perinde valere non expedita, licet primæ fuerint expeditæ.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de prouidendo, non facta mentione non legitimæ ætatis quò ad parrochiales eſt nullum.*

2 *Quando ſuper generali conceſsione expeditæ ſunt literæ,non eſt neceſſarium quòd ſuper diſpenſatione expediantur*

DECISIO XV. aliàs 96.

Regula quòd quis non valeat vigore alicuius gratię de vacaturo beneficio acceptare niſi literis expeditis, locum habet etiam in gratia perinde valere non expedita, etiam quòd ſuper priori gratia literę eſſent expeditę

expeditæ quando aliàs ſine Perinde valere, nullius eſſent roboris: Exemplũ in vna Lunuenſ. ſatizanen. corã D. Piccolomineo, in qua in mandato de
1 prouidendo, † non erat facta mentio non legitimę ętatis, & ſic quò ad parrochiales erat nullum arg. c. ſi eo tẽpore de reſcript. in 6. & not. per Mod. in c. cum te ad fin. eod. tit. iunctis not. per eoſdem in c. ex tenore eod. tit. ſuper quo literæ erant expeditæ, ſed non ſuper gratia Perinde valere, ac ſi de ętate mẽtio facta fuiſſet, ex quo maior pars Dominorum voluit acceptationem uigore dictæ regulæ fore nullam & inualidam per conſ. Gemin. 128. non obſtãte quòd vnus ex Dominis contrarium tenuit, motus, quia quando ſuper generali
2 gratia † ſunt expeditæ literę, nõ eſt neceſſe quòd ſuper diſpenſatione expediantur, & plures tales gratię cum diſpenſatione apparente per ſolã ſupplicationem non obſtãte regula quòd non iudicetur, fuerunt per Rotã canonizatæ. Ad quod tam ẽ fuit reſpõſum gratiam illo caſu, ſtante diſpenſatione, eo tempore factã, fuiſſe ſemper validam, ideo potuit canonizari, licet ſuper diſpenſatione literæ non eſſent expeditæ, quia illa nõ canonizatur, ſed vt acceſſoria ſequitur naturam ſui principalis ad reg. acceſſorium de reg. iur. in 6. cum vulg. Sed in caſu noſtro prima gratia eſt ipſo iure nulla, & ſecunda Perinde valere, quæ dando illi vitam & ſpiritum dicitur potius principalis, quàm acceſſoria, & cum illo vigore neceſſariò ſit acceptatio facienda, merito propter regulam, ſuper illa debent literæ expediri.

Epithome.

Familiaris impeditus in tinello cõmedere, & ſi etiam nunquam comedit, dicitur commẽſalis ſi tinellum fieret, & probatur ad ſui beneplacitum potuiſſe comedere.

Summaria.

1 *Familiaris impeditus comedere aſſerens ſe commenſalem non reddit gratiam nullam.*

2 *Commenſalis dicitur quando aptus eſt continuò comedere.*

DECISIO XVI. aliàs 224.

Familiaris qui cœpit eſſe tempore ſacchi, licet in tinello nunquã comederit, dicitur etiam commẽſalis, ſi probetur eum potuiſſe ad ſui beneplacitum in tinello comedere. Si tinellus fieri contigiſſet, prout tunc propter impedimentũ ſacchi nõ fie-
1 bat. Vnde nec gratia † dicitur ſurreptitia, ſi quis illius, cuius erat familiaris, commenſalem ſe eſſe aſſeruit. Nec obſtat regula de fict. famil. ſecũdum DD. in vna Compoſtellana coram D. Petro, & quia licet dicatur commenſalis à comedendo, & vt comedat, eſt tamen potius in hoc modus, quàm cõditio, quo caſu defectus per caſum, habetur pro completo ad l. ſi fundum, & l. ſeq. de leg. 1. & per Bar. in l. in teſtamento de cond. & demonſtr. & quia cõtinuus dicitur commenſalis, quando aptus eſt come-
2 dere † continuò, licet continuò, non comedat. ad glo. & ibi allegat. per Cum. c. fin. verſ. continuè de verb. ſign. in 6.

E P I T H O M E.

PEnſio reſeruata cum clauſula dummodo medietatẽ fructuũ non excedat,intelligitur quatenus nõ excedit, & pro ea parte, quæ non excedit.

S V M M A R I A.

1 *Gratia habens conditionem, ea non verificata redditur nulla*

2 *Surreptio partis gratiæ, quando vitiat totam gratiam.*

3 *Penſionarius exiſtente penſione nulla, poteſt ad ſuum beneplacitum reuerti.*

DECISIO XVII. aliàs 233.

PEnſio aſſignata reſignanti,quam medietatem fructuum non excedere aſſerebatur, petebatur in totum annullari,ex quo verè medietatẽ fructuum excedebat, quod videbatur dicendum, cum expreſſio valoris in gratia habebat uim conditionis,
1 qua nõ uerificata gratia† redderetur ſurreptitia,ad Felyn.latè in c.dudum de præſumpt. & in c. ad aures col. 6. concluſ.7.in fin. de reſcript.quæ ſur-
2 reptio partis † facit totã gratiam uitiari,quando non eſt capitulum ſeparatum, ſed habet connexitatem ad not. per Felyn. in c. ac audientiam el primo in 2.col.uerſ.tertio amplia eo. tit. licet tamen penſionarius, exiſten-
3 te †penſione nulla,potuiſſet ad ſuum beneplacitum reuerti, cũ reſignaſſet reſeruata ſibi penſione, & ſic ſub conditione,qua non uerificata,quia nulliter eſſet reſeruata, remanebat cum priſtino ſuo iure non reſignato, ut in una Auinionen. canonicatus corã D. Paulo aliàs uidi quòd nolens ſoluere penſionem octo ducatorum tantùm, allegauit eius nullitatem,ex qua allegatione, amiſit canonicatum ualoris quinquaginta ducatorum, & forſan centum, cum reſignans reuerſus fuerit ad iuſſum:nihilominus in iſta,quæ erat cauſa commiſſa ſine aliquo regreſſu. D. Piſaurien. uoluit Dominos conſulere,quia ſibi fuerat ſine aliquo reſcripto commiſſa Tiburtin. penſ. uocata. penſionarius contẽtabatur,& ſic petebat ſaltem uſque ad medietatem fructuum ſibi penſionem deberi; quod fuit per Dominos tentum, quia non eſt dubium,quòd cum penſio à Pontifice ſibi detur talis ualoris, ne nimium diſpendium patiatur, tantò magis penſionem maioris ualoris, dediſſet ad not.perFelyn.in d.c.dudũ uerſ. 4. limit. ut intelligamus dicta uerba quæ medietatem fructuum nõ excedit,licet conditionalia. ſ. quatenus non excedat. i. pro ea parte,quæ non excedit medietatem. ad l. Stichum,qui meus erit,cum ibi not.per Doct. de leg.1.

E P I T H O M E.

PRouiſio ſurreptitia ob non expreſſionem ueri ualoris,licet uideatur debere ſuppleri, tamen,cum ſit inualida,& mortua non poteſt alteri uitã tribuere,ex ea tamen inducitur publicationis effectus,quæ eſt facti, & ex actu nullo etiam cauſatur effectus facti.

S V M M A R I A.

1 *Prouiſio nulla, & ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris,an ſuppleat defectum publicationis,& n. 6.*

2 *Mor-*

2 *Mortuum, & ſine ſpiritu, alteri vitam & ſpiritum tribuere non poteſt*

3 *Cum per quid æquipollens permittitur adimpleri, non intelligitur per æquipollens inualidum.*

4 *Publice facta præſumuntur cognita,*

5 *Principis præſentia operatur publicatio nem & n. 7.*

7 *Publicatio facti cauſatur etiam ex actu nullo.*

9 *Quæ veniunt ad executionem primi iuris tolerantur, licet non tollatur effectus, qui aliàs gratiam annullaret.*

10 *Prouiſio noua ſupplet diligentias, licet in ea non fiat mentio defectus ætatis.*

11 *Gratias apoſtolicas, niſi ſuper illis fuerint literæ expeditæ, Rota canonizare non ſolet.*

DECISIO XVIII. aliàs 250.

NOua prouiſio nulla, & ſurreptitia ob non expreſſionem veri valoris, licet videatur debere ſupplere iuxta conſ. Rom. 435. defectum publicationis, eò quia cum ſit inuali-
2 da, mortua, & ſine ſpiritu, † non poteſt alteri vitã, ſeu ſpiritũ tribuere ad l. non putauit §. quæuis de bon. poſſ. contra tab. & not. per Felyn. in l. ex tenore de reſcript. & quia forma regulę requirentis publicationem, licet adimpleatur per nouam prouiſionẽ, & ſic per æquipollẽs ad d. conſ. Rom. tamen non debebat poſſe per æqui-
3 pollens † inualidũ adimpleri ad not. per Alex. & Doct. in l. 1. de lib. & poſth. & Felyn. in c. cum dilecta de reſcript. ſicut videmus quòd licet ea,
4 quæ publicè proponuntur † & fiunt, præſumuntur eſſe cognita ad ea quæ habentur in c. bonæ de poſt. prælat. & in c. 1. eod. tit. in 6. tamen id verum non eſt quãdo ædicta, vel aliæ ſimiles publicæ propoſitiones ſunt inualidæ, ſeu contra formam facti ad not. per omnes in c. 1. de iud. & in clem. cauſam de elect. ſicut etiam videmus quòd licet præſentia princi-
5 pis † operetur publicationẽ ob multitudinem aſſiſtẽtium per l. omnium C. de teſtam. Tamen ſecundùm Iaſ. ibi in princip. in 3. not. in medio, & fin. intelligitur dummodo bona fide & ſine fraude, & dummodo aliud non obſiſtat; licet prouiſio ſurreptitia
6 & cum fraude † non exprimendo verum valorem, publicationem inducere nõ debebat, maxime quia Rota canonizare ſolet gratiam expectatiuæ cum indeſecutis, vnde nouam prouiſionem nullã, & inualidã canonizare, & approbare iuridicum nõ videbatur. Domini tamen in vna Tull. parroch. coram D. Ioanne Clerici, præmiſſis non obſtantibus, fuerunt quòd induceretur probationis effectus, attento quòd cum publicatio ſit facti, & ex actu etiam nullo cauſa-
7 tur effectus facti, † ad tex. & ibi not. per Doct. in l. 1. §. ſi vir vxori de acquir. poſſ. ſicut etiam ex actu nullo voluntas colligitur & declaratur ad l. fin. cum vulg. de reb. eor. quia negari nõ poteſt quòd cũ in ſupplicatione nouæ prouiſionis cõtineatur, & narretur ex acceptione, factã vigo-
8 re expectatiuæ coram Papa † propter multitudinẽ adſtãtiũ, publicatio ſatis facta ad d. l. omnium; quia ſurreptio, & ſic fraus ex aduerſo conſiderata, in obtinendo talem nouam prouiſionem bene proceſſerat, & conſiderari poterat, non autem circa acceptationis narrationem, & in canonizatione, cum inde ſecutis, &c. non noua prouiſio ſimpliciter continebitur, ſed tantùm publicatio ex ea licet

inualida cauſata, eòq. maxime, quia
9 in ijs † quæ ueniunt ad executionem primi iuris, toleratur, vt ſubſiſtant, licet in eis non tollatur defectus, qui aliàs gratiam annullaret, vt in ſemel diſpenſato habente ſecundam gratiam concernentem primæ executionem ad not. per Philip. Franc. in c. 2. in fin. de fil. presb. in 6. propter quod refertur aliàs, in vna legion. coram D. Ioanne Paulo iudicatū fuiſſe no-
20 uam prouiſionem † ſupplere diligentiam, licet in ea non fieret mentio defectus ætatis in expectatiua ſublati:
11 nam & Rota † gratias apoſtolicas, niſi ſuper illis literæ ſint expeditę, canonizare non ſolet, ſolùm tamen nouæ prouiſionis ſupplicationem, in illa clauſula, cum inde ſecutis, comprehendit, & canonizat, quia eam vt acceſſoriam expectatiuæ, & vt eius executionem conſiderat.

DE RENVNTIATIONE.

Epithome.

REgreſſum habēs, poteſt viuēte illo, per cuius obitum regreſſui locus erat, renunciare illi, & extinctioni conſentire ſolùm coram notario, quia eſt renuntiatio iuris ad rem.

DECISIO I. aliàs 162.

HAbens regreſſum, poteſt uiuente illo, per cuius obitum locus erat regreſſui, illi renūtiare, & extinctioni conſentire coram notario ſolùm, abſq; alia ſupplicatione in manibus Papæ, uel ſuperioris, cùm ſit renuntiatio iuris ad rem, ſecundum Dominos in una Salamantina Parrochialis del Quiro coram me ad deciſ. 27. & 38. in antiq. per iura ibi alleg. & deciſ. 573. in antiq. & Gemin. conſ. 127.

Epithome.

REgreſſus ad hoc ut ualeat ex cauſa reſignationis, àn ſit neceſſarius conſenſus reſignatarij.

SVMMARIA.

1 *Reſignatarij conſenſus an requiratur vt conſenſus valeat, Quòd ſic n. 3.*
2 *Papæ dicenti aliquem ſibi ſupplicaſſe de iure credendum eſt*
4 *Verbum, ſupplicant, intelligitur diſtributiuè.*
5 *Ceſſio vbi eſt acceptata per illum; per cuius ceſſum & deceſſum regreſſus fit, eſt valida, ſecus ſi non ſit acceptata.*
6 *Datarius ſemper ſolet apponere conſenſum in regreſſu.*

DECISIO II. aliàs 173.

COntra regreſſum Alcidis in una Tullen. Abbatiſſatus coram D. Camillo per ceſſū, uel deceſſum Magdalenæ ex cauſa permutationis opponebatur, quòd in ſupplicatione, ubi narrabatur dictam Alcidē cedere in fauorem dictæ Magdalenæ, dicebatur: ſupplicant tā dicta Alcidis, quàm dicta Magdalena, vt ceſſionem prædictam admittendam, monaſterium præfatum eidem Magdalenæ conferret, & Alcidi, ne nimium diſpendium pateretur, penſionem, annuam uiginti florenorum, ac regreſſum,

ſum,modo quo ſupra &c.Vnde cũ nõ
1 appareret † de conſenſu dictæ Magdalenæ,niſi circa penſionem,non autem regreſſum,uidebatur ſurreptitiũ, & inualidum iudicari, quia licet de
2 iure † credi deberet Papæ,dicẽti aliquem ſibi ſupplicaſſe ad conſ. Gemi. 33.tamen in literis regreſſus non aſſerebatur, niſi Alcidem ſupplicaſſe. Quo tamen nõ obſtante Domini fue-
3 runt pro ualiditate † regreſſus: Et li-
4 cet dictum uerbum: ſupplicant † intelligatur diſtributiuè ad l. falſam §. fin. de condit. & demonſtr. & not. in l. quamuis C. de impub. ſ. quòd Magdalena ceſſionaria per admiſſionem ceſſionis ſibi factæ,& pro ſua prouiſione, & Alcidis penſione, & regreſſu,& hanc opinionem ſentit Cancellaria, ex quo abſque aliquo conſenſu Magdalenæ expediuit dictas literas regreſſus poſt Alcidem, & ne dictus regreſſus uideatur piſcatorius,attento quòd forſan cedẽs nihil iuris habebat, & quia aliàs dixerunt antiqui contrarium Rotam tenuiſſe, præcipuè in una Vicentina, ubi Domini fuerunt pro nullitate regreſſus, fuit per Dominos diſtinctũ:
5 Aut ceſſio non erat acceptata † per habẽtem ius,uel per poſſeſſorem, uel illum, per cuius ceſſum uel deceſſum regreſſus concedebatur, & iſto caſu eſſet inualidus.& piſcatorius,& quia paſſim tales fraudes fierent pro piſcando abſque citu,& regreſſu obtinentis beneficium, aut eſſet acceptata, & ualeat, ut in caſu ſuperiori, ex quo conſenſerat penſioni: & quia à conſuetudine patrisfamilias quotidie videmus tales regreſſus ſine conſenſu aliquo per Pontificem concedi & quia in omnibus ſupplicationibus ubi eſt ceſſio & regreſſus, ſemper dicitur: ſupplicant; adeo quòd nullus regreſſus eſſet ſine conſenſu, & quia Papæ intentionis eſt requirere con-
6 ſenſum,ſemper Datarius † apponere ſolet quò ad regreſſum de conſenſu.

EPITHOME.

PApæ narratiuæ de facto tertij nõ creditur, ſecus de facto proprio.

DECISIO III. aliàs 115.

DEciſio Aegid. 253. eſt intelligenda, & limitanda vt loquatur quando Papa aſſerit reſignationẽ in manibus commiſſarij, & ſic tertij, ſecus in manibus ſuis, vel prædeceſſoris,per vulg.clem.literis de probat. Ita omnes D. D. in vna Aquenſi canonicatus coram D. Io. Maria.

EPITHOME.

INtruſo cedente liti,& cauſæ,& allegante non habere ius etiam per reſignationem;debet actori dari ſententia, & reus condemnari in expenſis.

DECISIO IV. aliàs 92.

INtruſo cedente liti, & cauſæ, ac allegante, & producẽte reſignationem per eũ in alium factã ad oſtẽdendũ quòd nõ habet ius:debet nihilominus ſecundũ DD. in vna Aquen. prioratus corã D. Aragonia dari ſententia in fauorem actoris, & reus in expenſis condemnari, ceſſione non obſtante: ex quo licet per reſignatio- 1
nem probet vtramque poſſeſſionem amiſiſſe, non tamen facti detentationem,

nem, ad deciſ. 158. in nou. vnde ex quo non probat illam dimiſiſſe, iſta ratione videtur contradicere.

EPITHOME.

Regulæ de publicandis reſignationibus tempus incipit currere à die præſtiti conſenſus, non à die datæ.

DECISIO V. aliàs 225.

Regula de publicandis reſignationibus ſecundum DD. in vna Seguntina parrochialis coram D. Silueſtro. à die præſtiti conſenſus, non autem à die datæ currere incipit, ex quo cùm ante conſenſus præſtationē literæ expediri non poſſint, & per cōſequens nec publicatio fieri, tempus regulæ impeditæ non debet currere, ſed à die, qua publicare valet incipere arg. l. 1. in fin. C. de except. & l. ſi in diem in princip. de cond. & demonſtr. & l. cum nouiſſimi C. de præſcript. 30. ann. & Spec. tit. de locato, dum de emphyteuſi loquitur verſ. 41. & per Doct. in c. ex tranſmiſſa de præſcript. facit quod notat Oldrad. conſ. 203. quæſt. 2.

EPITHOME.

Regula de publicandis reſignationibus vtrū habeat locū quādo primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit.

SVMMARIA.

1 *Regula de publicandis reſignationibus non habet locum in ſecundo reſignatario, cui primus reſignauit infra ſex menſes ſibi competentes viuente reſignante*

2 *Ius licet reuocabile habens, licet in certum euentum poteſt alteri reſignare, reſignatarius tamen illud irreuocabiliter capit.*

3 *Homicida licet beneficio ſit priuandus; illud tamen iterum ante priuationem reſignare poteſt.*

4 *Prouiſio noua excuſat ab vlteriori publicatione, & diligentijs*

DECISIO VI. aliàs 226.

Fvit dubitatum in vna Toletana præſtimonij, vtrū regula de publicandis reſignationibus vendicet ſibi locum quando primus reſignata-
1 rius † ante mortē reſignantis in aliū reſignauerit: & licet videretur idem in iſto caſu dicendum, attenta ratione regulæ. ſ. ne ordinarij, & expectātes, & ignorantes reſignationem fruſtra conferant, vel acceptent, & exinde lites, & iniuriæ oriātur, quia quotidie quilibet libēter reſignaret, ſciēs hoc nō publicari, & omnino vita ſua durante eum in poſſeſſione remanere, & beneficio gaudere; quæ inconuenientia, & fraudes, ſuperiori etiam caſu militare videntur, & etiam quia regula reſignationē annullat, & omnia inde ſecuta, & ſic quaſcunque poſtea ſecutas reſignationes, aliàs enim in fraudem regulæ, ne ad eius obſeruationem quis teneretur, reſignaret: tamen his non obſtantibus maior pars DD. tenuit locum nō habere, quia cum durante tempore ad publicandum. ſ. viuente primo reſignante, & ſic antequam ius reſignatarij eſſet reſolutum, ipſe alteri reſignet, certum eſt ius omne tranſire in ſecundum, vnde nec primus reſignatarius

tarius publicare tenetur, quia nõ habet amplius ſe in beneficio intromittere, eſt enim mortuus ciuiliter, nec ſecundus, quia ad hoc per regulam nõ adſtringitur, quæ loquitur de publicanda reſignatione. Nec mirum
2 quòd habens ius † licet reuocabile, licet in certum euentum poſſet illud alteri reſignare, & reſignatarius illud irreuocabiliter capiat ad not. per Oldrad. in cõſ. 203. q. 1. vt etiã in ho-
3 micida videmus † quia licet priuandus ſit beneficio, illud tamen iterum ante priuationem reſignare poteſt ad not. in c. cum noſtris per Doct. de conceſſ. præbend. Vnde & aliàs Rota tenuit, quòd impetrans per annum, ante pacificè poſſeſſum, quòd vigore regulæ tenetur infra ſex menſes poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, cauſamq. infra annum expedire, poſſet, poſtquam poſſeſſorem vocat ante annum, alteri reſignare, nec ipſe, qui nullũ ius amplius habet, cauſam exin de proſequi tenetur, nec reſignatarius, qui tempore ſuæ impetrationis aliquem pacifice poſſidere non inuenerit, & quando Papa prouidet, facit ius reuocabile perpetuum, & irreuo-
4 cabile, ſicut dicimus in noua † prouiſione, quæ excuſat ab vlteriori publicatione, & diligentius ad conſ. Rom. 431.

EPITHOME.

PRocurator an poſt mortem reſignantis poſſit conſentire.

SVMMARIA.

1 *Procurator etiam poſt mortem reſignantis, conſentit, quia conſenſus trahitur ad diem datæ.*

2 *Allegatio Lapi 89. de rerum permut. non habet locum quando poſſeſſor medio tempore reſignauit.*

DECISIO VII. aliàs 36.

MArtinus à Portugallia orator Regis qui per duas ſententias fuerat condẽnatus, in tertia inſtantia petebat remiſſoriã coram D. Camillo de Ballionibus in cauſa Columbrien. prioratus, volens probare quòd auctor ſuus, qui ſibi reſignauerat fuerat triennalis poſſeſſor ad alleg. Lap. 89. de rer. perm. ex aduerſo autem dicebatur quòd ante triennium completum ille reſignauerat, & ſic fuerat reſignata ſupplicatio, & licet conſenſus fuit præſtitus poſt trienniũ, tamẽ non debet attendi illud tempus, ſed tempus datæ ſupplicationis, ad quod retrotrahitur. vnde ex iſta ratione videmus quòd Rota tenet, quòd procu-
1 rator etiam † poſt mortem reſignantis poteſt conſentire, ergo eſt dicendũ quòd reſignatio fuerat à die datæ ſupplicationis, non autem à die præſtiti conſenſus, præſtatio enim conſenſus fit tantùm vt probetur ſupplicationem fuiſſe porrectam etiam per reſignationem, vt in ſupplicatione narratur, & ſic quod etiam tunc aderat conſenſus. Nec obſtat quòd licet reſignauerit ante triennium, tamen inſtetit in poſſeſſione. i. detentatione quia non ſtetit triennio poſt reſignationem, vt requiritur ſecundùm alleg. Lap. aliàs ſequeretur, quòd al-
2 leg. Lap. quæ requirit triennium poſt reſignationẽ vt nouus titulus præſumatur, non eſſet vera, quia immò ſufficeret annus vel menſis, dummodo ante reſignationem ſtetiſſent per tantùm tempus, quod perficeret triennium

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

nium,quod tamen eſt falſum; allegatio ergo Lapi non habet locum quãdo triennalis poſſeſſor medio tempore reſignaſſet, & ita Domini fuerunt pro non danda remiſſoria,& pro confirmatione duarum.

EPITHOME.

RESignatio nulla eſt,ſi mandatum habeat ad reſignandum cum reſeruatione omnium fructuum, vel ſimpliciter, & procurator reſignet cum reſeruatione medietatis, cui reſignatarius ante obitum reſignantis non conſentit.

DECISIO VIII. aliàs 37.

PRocurator,qui habebat in mandato vt reſignaret cum reſeruatione omnium fructuum quatenus haberi poſſit, aliàs liberè, & ſimpliciter, quia Papa tunc non dabat reſeruationem omnium fructuum,reſignauit cum reſeruatione medietatis fructuum: antequam autem reſignatarius conſenſerit prædictæ reſeruationi, & antequam daret mandatum ad conſentiendum, obijt reſignans, poſtmodum reſignatarius conſentit, dicebant beneficium non vacare per reſignationem ex defectu poteſtatis procuratoris, quia fuerat à domino datum in mandatis, vt aut cum reſeruatione omnium fructuum, aut ſimpliciter, hoc autem cum reſeruatione medietatis fructuum erat contra mandatum ad l. diligenter ff.mãdat. et c. cui domino ſacerdotali de præb. in 6. Secundo quia dato quòd mãdatum eſſet ad hoc ſufficiens, tamen reſignauit cum reſeruatione medietatis fructuum,& ſic conditionaliter ad l.quicunq. §.vlt.de verb.oblig. & per Bart.in l.1.de cond.& demonſtr. cum autem dicta conditio non ſit impleta ante mortem reſignãtis,quia requirebatur conſenſus reſignatarij, dicendum eſt beneficium vacaſſe per obitum, & hæc ratio ſatis mouit DD. quia de prima, an mandatum fuiſſet ſufficiens, non fuit diſcuſſum, quia ſecunda ratio ſufficiebat, nam ſecundum aliquos ex quo procurator poterat reſignare ſimpliciter,bene potuit faciendo conditionem domini meliorem, reſignare,reſeruata medietate fructuum, ad l. ſi quis mihi §. ſed ſi mandauit ff. de acquir. hæred. & ibi Doct. & in l. vlt.§. vlt.cum ibi not. ff.mand.& hoc in vna Mãtuana canonicatus & præbendæ coram D. Ludouico Gomeſio.

EPITHOME.

REſignatarius etiam porrecta ſupplicatione in vita reſignantis, non poteſt poſt illius mortem conſentire, quando adeſt reſeruatio, & de mandato conditionali non apparet.

DECISIO IX. aliàs 228.

REſignatarius non poteſt conſentire regreſſui,vel fructuum reſeruationi poſt mortem, quando in ſupplicatione porrecta in vita, erat talis reſeruatio,ac procurator reſignãtis ſub tali conditione conſenſerit, quia mortuo reſignante, res non eſt integra, quòd ſibi amplius regreſſus, nec reſeruatio fructuũ acquiri poſſit ad id quod ſuperiori deciſ.tenuũ eſt, & hoc in vna Bracharen. vicariæ, coram

coram D. Piſaurienſ. vbi etiam de mandato procuratoris conſentientis ſub cond.non apparebat.ſ.de tenore, licet de productione in Cancellaria conſtaret, ſed fuit dictum, quòd aut mandatum erat eo modo conditionale, prout procurator conſenſerat, & bene, quia conditio (vt dixi) non fuit in vita, & extremo exiſtente habili adimpleta,aut erat purum,& tūc quia videtur procuratorem conditionem domini facere poſſe meliorem, poterat ei fructuum reſeruationem, & regreſſum acquirere, ad id quod in eadem Deciſ. ſuperius dictū eſt, & aliàs reſignare, & pro domino conſentire reſignationi.

EPITHOME.

Regulæ de publicandis reſignationibus vtrum ſatisfiat per reſeruationem fructuum, quando beneficium eſt ſimplex ſine reſidentia.

SVMMARIA.

1 *Regulæ de publicandis &c.non ſatisfit per reſeruationem fructuum.*

2 *Poſſeſſio ciuilis per reſeruationem fructuum transfertur in reſignatarium.*

3 *Regula de publicandis &c. requirit actualem poſſeſſionē,ac etiam publicationem ad effectum notitiæ expectantium,& ordinariorum*

4 *Regula de publicand. emanauit ad tollendas fraudes.*

5 *Regula de publicand. extendit ſe ad beneficia non curata.*

DECISIO X. aliàs 305.

1 Regulæ † de publicandis reſignationibus quando beneficium eſt ſimplex, & aliquam reſidentiam non requirit,non ſatisfit per reſeruationem fructuum, prout tentum fuit in vna Abulen.præſtimonij coram D.
2 Aquenſi.vt licet poſſeſſio † ciuilis per talem reſeruationem in reſignatarium transferretur iuxtà l. quiſquis C. de don. de quo tamen aliàs fuit ſatis dubitatum, non tamen eſſet talis,quæ menti regulæ ſatisfaceret, cū
3 actualiter † poſſeſſionem requirere uideatur, ac etiam publicationem ad effectum notitiæ expectantium,& ordinariorum, quia tamen per naturalem poſſeſſionem adimpletur, aliter
4 enim fraus,ad quā tollendā † fuit regula emanata, non euitaretur, neque enim poteſt culpā ſuam euitare reſignatarius, vt licet fructus poſſit propria auctoritate percipere reſignans, poterat tamen ipſe ſaltem tituli poſſeſſionem accipere, etiam quod reſidentiam non requireret, aliàs enim neceſſe foret dictam regulam ad cu-
5 rata † tantum reſtringere,quod fatuū eſſet dicere, ad materiam publicationis per regulam requiſitæ,vt per Abb. conſ.99. part. prima.

EPITHOME.

Regula de annali habet locum in quacunque impetratione ſiue per obitum, ſiue per reſignationem, ſiue alio certo modo valeat.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, & reſignatio dicitur certus modus vacandi.*

DECISIO XI. aliàs 35.

Qvanquam regula de annali loquatur de beneficio,quod certo

certo modo vacare prætenditur, & ſecundũ aliquos debeamus intelligere de certo modo nõ expreſſo, & quando in impetratione dicitur propriè per iſta verba tãtùm certo modo vacare, nihilominus Rota tenet, vt habeat locum etiam in impetratione per obitum, vel reſignationẽ, vel alio
1 modo expreſſo, quia & obitus† & reſignatio dicitur certus modus vacandi.

EPITHOME.

Regula de viginti diebus habet locum etiam in reſignantibus extra Curiam.

DECISIO XII. aliàs 61.

Regula de viginti diebus habet locum etiam in reſignationibus extra Curiam ſecundum Rotam, licet contrarium dicat. Dec. conſ. 224.

EPITHOME.

Regula de annali vtrum habeat locum reſpectu reſignantis

SVMMARIA.

1 *Regula de annali non habet locum reſpectu reſignantis, quando reſignans eſt in poſſeſſione, ſecus eſt quando reſignans vult ſe defendere regula contra tertium impetrantem & n. 3.*

2 *Regula de annali eſt facta in odium illorum, qui moleſtant annales poſſeſſores.*

4 *Reſignans poſſidens contra reſignantem, vel. 2. reſignatarium non poteſt ſe iuuare detentatione ſecus contra tertium impetrantem.*

DECISIO XIII. aliàs 244.

1 Regula de annali non habet locum reſpectu † reſignantis, quando reſignans eſt in poſſeſſione,
2 quia regula eſt facta in odium † illorum, qui moleſtabant annales poſſeſſores Sarnen. in reg. de ann. q. 56. vbi refert alias fuiſſe deciſum, ſecus eſt quando reſignans vult ſe defen-
3 dere regula contra † impetrantem per obitum reſignatarij, quia tũc poteſt, vt refert Sarnen. in d. reg. q.
4 57. ratio, quia reſignãs † contra reſignantẽ, vel ſecundũ reſignatarium nõ poteſt ſe iuuare de tali detentatione Caſſa. deciſ. 4. de reſt. ſpol. ideo reſpectu reſignatarij talis detentatio nõ eſt alicuius effectus, ſecus reſpectu tertij, contra quem poteſt agere ſpolio: eſt alia ratio, quia reſignãs reſeruauit ſibi omnes fructus, quos poſtmodum percepit per plures annos, nec propterea procedit regula de annali Sarnen. d. reg. q. 60. & ita fuit tentum die 13. Maij 1552. coram D. Aug. in vna Placen. parrocchialis de Valuerde prout in eius libro fol. 174

EPITHOME.

Reſignans, ſi nõ capit beneficiũ vigore reſignationis, ſed vigore clauſularum regularium, dependentium ab ipſa reſignatione, non procedit regula de annali, quia ſi non in principali, nec in acceſſorijs.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali non habet locum in reſignante contra reſignatarium, quãdo reſignatarius non capit per reſignatio-*

gnationem, ſed per clauſulas ſi adſit uoluntas reſignantis, ſecus ſi contradicat.

2 *Attenditur quod principaliter agitur, non in conſequentiam*

3 *Reſignans amittit ius & poſſeſſionem in fauorem reſignatarij, quomodocunque reſignatarius capiat beneficium. & n. 4.*

5 *Subrogatio in iure, & poſſeſſione reſignantis perinde habetur, ac ſi poſſeſſionem ſit aſsecutus.*

6 *Regula de annali non habet locum quando quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſionem.*

DECISIO XIV. aliàs 248.

1 Regula † de annali non procedit quando reſignatarius non capit beneficium vigore reſignationis, ſed clauſularum regulariũ, quæ ſunt incidentes, & dependentes ab ipſa reſignatione, & de conſenſu reſignãtis, & quemadmodum fuit reſolutum quòd non procedit in cauſa principali, ita non procedit in acceſſorijs, & militat eadẽ ratio, ergo idẽ ius eſt ſtatuendũ l. illud ff. ad l. Aquil. à l. Titio ff. de verb. oblig. & licet Rodericus capiat beneficiũ per clauſulas generales, tamen principalis, & originalis gratia eſt per ceſſionem cum ſubrogatione iuris & poſſeſſionis, clauſulas verò generales Papa conceſſit in conſequentiam, ſed actus à principali intentione iudicatur l. ve-
2 rum ff. de furt. & attẽditur † id quod principaliter agitur, non illud quod in conſequentiã l. ſi is qui nõ cauſam vbi omnes ff. ſi cert. pet. Præterea iſta ratio ſemper militat, quòd cum reſi-
3 gnans voluerit † ius & poſſeſſionem amittere in fauorem reſignatarij Rota deciſ. 67. in antiq. Lap. alleg. 24. Abb. & alij in c. ſolicitè de reſt. ſpol. non debet poſſe ſe iuuare poſſeſſione annali, quam facto ſuo voluit amittere ad fauorem reſignatarij, ſiue re-
4 ſignatarius capiat beneficium † per reſignationem, ſiue per alium modũ Socci. in l. rem quæ nobis in 3. q. princip. de acquir. poſſ. Rip. in c. ſæpe. n. 7. de reſt. ſpol. Similiter confirmatur deciſio, attenta ſubrogatio-
5 ne † in iure, & poſſeſſione reſignantis, propterea perinde habetur, ac ſi fuiſſet poſſeſſionem conſecutus, Caſſa. deciſ. 1. vt lit. pend. & regula de
6 annali † non habet locum, quando quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſione Sarnen. q. 56. & 57. in d. reg. de annali, nec in caſu iſto habetur in conſideratione detentio reſignationis, ſiue reſignatarius capiat beneficium per clauſulas generales ſiue per reſignationem, Caſſa. deciſ. 4. de reſt. ſpol. & quia ſecundus reſignatarius, qui habet clauſulam cum ſubrogatione ad poſſeſſionẽ Didaci iunioris, timens, Bullæ expedientur cum ſubrogatione Didaci ſenioris, & ita conſueuerunt Abbreuiatores, & fuit tentum in vna Placẽtina de Valuerde die 30. Maij. 1552. coram D. Antonio Auguſtino, vt in eius libro fol. 205.

DE OFFICIO VICARII

EPITHOME.

Vicarius perpetuus, cui eſt aſſignata congruens portio fructuum, non poteſt agere ad omnes decimas.

SVMMARIA.

1 F*Ructus ſpectant ad verum rectorem.*
2 *Vicarius perpetuus congruentem debet habere portionem fructuum.*
3 *Vicario perpetuo non debentur omnes decimæ.*

DECISIO I. aliàs 98.

VIcarius perpetuus qui habet curã animarum, & ſpiritualium, licet ad c. cum ſecundum de præbendis videatur ſuper decimis habere fundatam intentionem de iure communi ad glo. etiã in verſ. neceſſitas in c. expoſuiſti eo. tit. & ad deciſ. 342. in antiq. aliàs 5. de off. vic. pro quo etiã & Card. in clemen. vnica in q. 9. verſ. oppono ad hanc ſolutionem eo. tit. & coll. in c. 1. in princip. etiam eo. tit. tamen cum
1 omnes fructus † ſpectent de iure ad uerum rectorem, & vicarius etiam
2 perpetuus tantùm congruentem † debeat habere portionem ad c. extirpandæ §. qui vero vbi per Alber. in verſ. non ibi congruam portionem de præbend. etiam reſpectu decimarum ad not. per Imol. in clem. 1. col. fin. verſ. vlterius quærit; & ibidem per Card. col. 4 verſ. xv. de iure patr. quod probatur in d. c. extirpandæ in princ. & in c. 1. iuncta gloſ. de præb. in 6. ubi quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio non ſufficiens vicario, iura volunt deberi aſſignari ei congruentem. Maior pars Dominorum in vna Bellicenſ. decimarum coram D. Mario Antonio fuerunt quòd præſuppoſita bona, & valida vnione rectoriæ, vicarius perpetuus
3 † contra rectorem non bene egiſſet ad omnes decimas, ad not. per intellectum bene & fideliter in clem. 1. col. fin. verſ. concluſ. xvj. de decimis, & tex. in c. perpetuus de fide inſtrum. vbi ſecundùm intellectũ Hoſt. relatum per Antonium de Butr. ideo vicarius perpetuus agebat ad decimas, quia erant ei aſſignatæ, & ita deciſ. Rotæ, & alia, quæ ſuprà, pro contrarijs ſunt allegata, intelligãtur. Debebat igitur petere congruentem ſibi portionem aſſignari, quã Domini dixerũt in ſentẽtia debere ſibi reſeruari.

DE OFFICIO ET POTEſtate Iudicis delegati.

EPITHOME.

COllector, licet non habeat poteſtatem ſubſtituendi, poteſt ſubſtituere ſubcollectorem; quia non eſſet collector deputatus in vna prouincia, ſi non poſſet alium ſubſtituere, & minus negotium differretur.

SVMMARIA.

1 C*Ollector an poſſit ſubſtituere, & n. 7.*
2 *Induſtria perſonæ videtur electa per illa verba: Confidentes quòd illa, quæ tibi iniungimus, fideliter exequeris.*
3 *Clauſula: Contradicentes compeſcendo; quid importet*
4 *Negotiorum geſtor poteſt de iure ſubſtituere.*
5 *Quod limita, quando eſt electa induſtria perſonæ.*

6 In-

6 *Induſtria perſonæ tunc dicitur electa, quando non eſt data certa forma, ſed ſimpliciter, & in genere.*

DECISIO I. aliàs 66.

1 AN collector † nō data ei aliàs poteſtate ſubſtituēdi, poſſit ſubſtituere ſubcollectorem, maximè quia in collectoria erāt iſta verba:
2 Confidentes quòd ea quę † tibi iniungimus, fideliter exequeris; quo caſu videtur electa induſtria perſonę, ideo &c. ad c. vlt. §. 1. de off. deleg. & ita per hanc rationē videtur tenere Belinzin. in tract. de ſubſid. charit. in vlt. q. propter verba: Confidentes de fide tua. Præterea ſecundùm me collectoris mandatum eſt nudum miniſterium facti; quo caſu ceſſat poteſtas delegādi ad d. c. vlt. §. vlt. Nec obſtat.
3 clauſula: Cōtradictores † compeſcēdo; quæ dicitur iuriſdictionis, tamen ſecundùm Abb. & Innoc. non facit, quin ad illud miniſterium, quod eſt delegatum poſſit, ſubdelegare, vt in litteris eo. tit. & licet deciſio noſtra 265. in nou. teneat, quòd ex eo quia collector dicitur negotiorum geſtor Cameræ apoſtolicæ, poſſit de iure
4 † ſubſtituere ad c. 1. de procur. in 6. Tamen ſecundùm Bart. in l. pen. §. 1. de diu. & temp. præſcrip. etiam negotiorū geſtor per illum tex. quan-
5 do eſt electa † induſtria perſonæ; nō poteſt ſubſtituere & dicitur ſecundū
6 eum tunc electa † induſtria perſonę, quando nō eſt data certa forma, puta ad emendum pro tanto, ſed ſimpliciter, & in genere, ad c. is tui de off. deleg. in 6. & ita videtur in caſu noſtro. Tamen his non obſtantibus ma-
7 ior pars Dominorum voluit † collectorem poſſe ſubſtituere, propter dictam deciſ. & rationem ibi poſitam, quia non eſſet collector deputatus in vna prouincia, ſi non poſſet aliū ſubſtituere, & minus negotium differretur, & tenderetur, & conſtringente infirmitate impediretur. Et hoc in vna Aſtoricenſ. canonicatus & præbend. coram D. Ludouico.

EPITHOME.

PRouiſio facta à ſubexecutore, viſis literis apoſtolicis, valet.

SVMMARIA.

1 *Executor gratiæ apoſtolicę non poteſt conferre, vel prouidere, niſi præſententur literæ ſuæ facultatis.*

2 *Prouiſio ſubexecutoris dicentis: viſis literis apoſtolicis, eſt valida, etiam ſi non dicatur de proceſſu fulminato.*

3 *Verba ſunt intelligenda ſecundum conſuetudinem proferentis, & conſuetudinem regionis ad validitatem actus.*

DECISIO II. aliàs 87.

1 EXecutor gratiæ † apoſtolicæ licet non poſſit conferre, vel prouidere, niſi ſibi præſententur literæ ſuæ facultatis ad c. cum in iure peritus de off. deleg. et c. cum dilectus de appell. ad deciſ. 794. in antiq. ſi ta-
2 men ſubexecutor dicens † Viſis literis apoſtolicis, gratiam expectatiuam in ſe continent præcidit, Domini habuerunt prouiſionem pro valida, & ſic vt actus valeat, intelligitur de proceſſu fulminato, in quo gratia expectatiua continetur, & quia extra Italiam,

liam,quamcunque bullam, etiam nõ plumbatam, quæ veniat de Romana Curia, & etiã citationes noſtras ſub noſtro ſigillo,vocant literas apoſtolicas,ideo ad validitatem actus,verba
3 ſunt intelligenda † ſecundum conſuetudinẽ proferentis l.ſi ſeruus plurium §.vlt.de leg.2.& ex conſuetudine regionis l. cum delationis §. aſinam de fund. inſtruc. l. liberorum §. qui tamen de leg. 3. Et hoc in vna Gebennen. parochialis coram D.Nicolao Piccolomineo.

EPITHOME.

Fatalium prorogatio poteſt fieri à Rota quoties ſibi videtur,etiam ſine partis citatione.

SVMMARIA.

1 *Fatalium prorogatio non poteſt fieri de iure communi*

2 *Verba:Prout uiſum fuerit,videntur requirere arbitrium boni uiri,et ſic cauſæ cognitionem.*

3 *Dilationis ſubrogatio cauſæ cognitionem de iure communi requirit, & ſic partis citationem.*

4 *Rota vigore Innocentianæ, etiam ſine partis citatione prorogat fatalia, etiam parte contradicente*

5 *Citatio partis non eſt neceſſaria, ubi parti non competit defenſio.*

DECISIO III. aliàs 130.

1 PRorogatio fataliũ †licet non poſſet fieri de iure communi per Iudicem ad not. in clem. ſicut de appell. Nos tamen vigore Innocentianæ, quoties nobis viſum fuerit, hoc facere valemus, ex quo videbatur in ea partis citationẽ requiri ad vulg. c. de vnoquoque de re iud. & vt minus iuri communi deroget ad c. cum dilectus de cõſuet. & quia illa verba:
2 viſum fuerit;†arbitrium boni viri,& ſic cauſæ cognitionem requirere videntur ad l. in cauſa §.cauſa cognita, iuncta l. fideicommiſſum §. quacunque de leg.3.per doct.in c.1.de conſt. & tantò magis dilationis ſubrogatio
3 † cauſæ cognitionem debet requirere, vt de Iure communi, ad l. fin. de fer. & l.à procedente.C. de dilat. & ſic ſine partis citatione non valerent, videtur ſentire Bald. in l. 1. C. quomodo & quand. ind. col. pen. & Fed. in conſ. 289. Quibus tamen nõ obſtantibus Domini in vna Venetiarum matrimonij coram me tenuerunt
4 etiam parte non citata † fataliũ prorogationem valere, cùm paſſim hoc nos concedamus, nec partium reclamationem audimus,cum ea etiam inuita, & contradicente,quotidie fiat:
5 Ideo cum parti defenſio † non competat,eius citatio non eſt de iure neceſſaria ad not. per Doct. & Iaſ. in l. nequicquam §. vbi decretum col. 3. uerſ. 2. limit. de off. Proconſ. & leg. & Abb. in c.ex inſinuatione circa fin. de appell.& Felyn. in c. Eccleſia 5.in verſ. tertio limita de conſt. & Abb.& Fely.in c. cum olim.n. 23. de re iud. & ita Rota aliàs tenuerat.

DE PACTIS.

EPITHOME.

PActa tendentia ad cultum diuinum,confirmata per Papam ad ſupplicationẽ partium,etiam quòd una pars obſtaret, & cõtradiceret,altera ad ob-

ad obſeruantiam tenetur poſito etiam quòd l. ſi quis maior, habeat locum de iure canonico, & quòd non interuenit iuramentum.

SVMMARIA.

1 *Pacta tendentia ad cultum diuinum confirmata à Papa debent obſeruari ab altera parte, etiam altera contradicente.*

2 *Statuentes, vel facientes actum poſtea confirmatum à ſede apoſtolica, poſſunt ſine alio ſuperioris conſenſu recedere ab eo.*

3 *Quod tripliciter limita.*

DECISIO I. aliàs 186.

1 Confirmatio Papæ † ad ſupplicationē partium ſuper pactis aliàs de ſe inualidis, & tendentibus ad cultum diuinum, operatur, quòd vna ex partibus non obſeruante, vel contradicente, alia nihilominus ad obſeruantiam teneatur, poſito etiam quòd pœna l. ſi quis maior. C. de tranſact. locū habeat de iure canonico; & quando non interuenit iuramentum vt in vna Neapolitana reductionis numeri monachorum coram me, vbi commendatarius monaſterij Beatæ Mariæ de Cappellis ordinis Sancti Benedicti, vt cultus diuinus augmentaretur, & ſeruarētur in ſuo monaſterio pacta quædam, quæ cum congregatione, & monachis Mōtis Oliueti iniuit, quòd ſ. iſta congregatio duodecim monachos, & duodecim conuerſos in dicto monaſterio alere, & manutenere teneretur, qui ibi diuina officia, & miſſas celebrarent, promittens ipſe idem monaſterium cū horto, & alijs eis relaxare, ac cēſum 300. ducatorum, quolibet anno ſoluendorum eiſdem aſſignare: Vnde prætendens curſu temporis dictam congregationem non obſeruaſſe, & per conſequēs ſe ad aliud nō teneri amplius, repetebat monaſterium cum acceſſorijs, & alijs, & declarari dicta pacta, & confirmationem apoſtolicam indé ſecutam irritari, ac annullari, & mutari. In qua Domini fuerunt in fauorem congregationis, non obſtante re-
2 gula quæ habet, quòd ſtatuētes, † vel facientes actum confirmatum poſtea à ſede apoſtolica, poſſint ſine alio ſuperioris conſenſu recedere, ad not. per Bar. in l. omnes populi de iuſt. & iur. Bald. Fulg. & Paul. de Caſtr. in l. omnia. C. de teſt. Bald. in l. ex placito. C. de rer. permut. Abb. in c. dilecto per illum text. à contrario ſen-
3 ſu de prębend. quod tres † videtur habere declarationes, ſeu limitationes, quarum quælibet in caſu noſtro militare videtur. Primo quando cofirmatio erat neceſſaria, vt hic, quia tunc per regulam in auth. è contra ſi filius C. de repud. cū ſimil. non poteſt ſine ſuperioris confirmantis beneplacito recedi, arg. not. per Bald. in c. cum omnes de conſt. & in c. decernimus, de Iud. & in d. l. ex placito. Secundo quia actus tendit ad cultum diuinum ad not. per Imol. in c. accedentibus & Angel. in d. l. omniū. Tertio quando verba confirmantis ſonarent in præceptum, vt in caſu noſtro, vbi Papa ad obſeruantiam vtranque partē cogi, & compelli poſſe decernebat, arg. d. l. omnium à contrario ſenſu, vt per Dec. in c. cum acceſſiſſent el. 2. de conſt. de quibus omnibus vide

vide late Abb. Felyn. & Dec. in d. c. cum acceſſiſſent.

DE PROCVRATORIBVS

EPITHOME.

Ratificatio inducitur per actum concernentẽ executionem prouiſionis.

DECISIO I. aliàs 54.

Aſſerti Syndici, & procuratores communitatis Terracinæ promiſerũt nomine communitatis dare ſingulis annis 300. ducatos Epiſcopo, & in eo augere redditus menſę Epiſcopalis, ſi erigeretur in Archiepiſcopum, pro vt fuit erectus. Communitas poſtea pluries conuocato concilio, quæſiuit modum ſoluendi dictam ſummam, Ex hoc Domini voluerunt, quia egerunt actum pro executione contractus peracti, eorum nomine videantur ratificare ad l. indebitum cum ibi not. C. de cond. indeb. fac. Deciſ. prima de procur. in nou. Dec. in l. ſemper qui nõ prohibet col. 2 verſ. & ideo de reg. iur. & in conſ. 486. col. 1. & Alex. conſ. 175. col. fin. lib. 5. & conſ. 127. col. 1. eod. vol.

EPITHOME.

Mandatum generale ſimpliciter productum refertur ad omnes cauſas, & commiſſiones diuerſas.

DECISIO II. aliàs 85.

Dvæ commiſſiones erant in actis .i. in manuali per diuerſos actores cõtra eundem reum ſuper canonicatu & præbẽda vacante per obitum vnius, & ſuper vtraque commiſſione fuerat decreta citatio: Procurator rei produxit mãdatum generale acceptans &c. nec declarauit contra quem producebat, neque ſuper qua commiſſione, ſed tantum reperiebatur in manuali Illerden. canon. & præb. per obitum Beringarij Tort, comparuit Beringarius Saganta procurator Michaelis Maul, & produxit mandatum generale, acceptans &c. proteſtãs &c. vt dictũ eſt. Ex hoc Domini voluerũt quòd dicatur productum in omni cauſa, & ſuper vtraque commiſſione, & contra vtrumque actorem, ex quo indefinitè produxerat, & ideo neceſſe fuit, vt ego ex eiſdem reuocárem ſententiam, per me latam in fauorem Vincentij Roſel. qui erat vnus ex dictis actoribus, qui non fecerat poni mandatum in regiſtro, ſed data executione, perſonali per contradictas proceſſerat.

EPITHOME.

Mandatum ad acceptandum & ad lites extenditur ad alias cauſas, quàm pro beneficijs acceptatis, propter clauſulam ad lites, quæ eſt pars ſeparata.

SVMMARIA.

1 *Clauſula ad lites indiſtinctè intelligitur generaliter ad omnes*
2 *Ratio reſtringit dictum*
3 *Præfatio ſpetialis reſtringit generale dictum.*

DECISIO III, aliàs 100.

Coram D. Nicolao Aragonia in vna Coroſipitinen. canonicatus

nicatus & præbendæ, fuit tentum quòd ſi in mandato ad proſequendā gratiam expectatiuam, acceptan. &c.
1 eſt clauſula ad lites † indiſtinctè .ſ. litemq; & lites, conteſt. defend. a. gen. &c. poſſit procurator omnes cauſas proſequi, non tantùm ſuper beneficijs acceptatis vigore gratiæ expectatiuæ, quia clauſula prædicta non eſt acceſſoria, ſed ſeparata: vnde cùm ſit generalis indefinita, generaliter debet intelligi. Nec obſtat not. per Bart. in l. regula §. licet de iur. & fact. ignor. ſ. quòd ratio † reſtringit
2 dictum, quia non eſt ratio illa præcedens, nam conſtituere procuratorem ad lites, eſt voluntarium. Nec obſtat quòd notat Iaſ. in l. cum hi in princip. in 3. not. ſ. quòd præfatio † ſpe-
3 cialis reſtringat generale dictū, quia illud eſt, ex quo præfatio declarat mentem, & rationem finalem ad l. vlt. de hæred. inſtit. vnde incidit in primam oppoſitionē: Hic autēprocurator conſtituitur ad proſequendum gratiam expectatiuam, & ad lites, & ſic illud primum non eſt per modum præfationis, nec rationis, ſed eſt pars mandati & procurationis.

EPITHOME.

SVfficit de mandato docere poſt ſententiam, & abſentia procuratoris poſt decretum proceſſum per contradictas, etiam cùm agitur ad cenſuras.

SVMMARIVM.

1 *Cenſuræ datæ in contumaciam per edictum, non conſtito de abſentia procuratoris, ſi poſtea probetur, valent.*

DECISIO IV. aliàs 102.

NOſtra deciſio 148. in antiq. eſt extenſa ex ſimilitudine rationis in abſentia procuratoris, quandò de ea poſt ſententiam docetur in caſu, de quo in tit. de ſent. & de re iud. infra deciſ. 1. Dubitatum fuit an in cauſa cenſurarū poſſint verificari
1 † poſt ſententiam, & latas cenſuras per contradictas, non docto de procuratoris abſentia, niſi poſt, ad iuſtificandum cenſuras: Et vota Dominorum fuerunt varia in vna Conchen. coram D. Piſaurienſi, nec aliquid fuit determinatum, nam hæc deciſio loquitur in cenſuris, in aſſerto procuratore, nec videtur reddi poſſe ſufficiens diuerſitatis ratio, & in contrarium cenſuræ ſunt maioris præiudicij, nec ſtylus contra ius commune. ſ. quòd ſententia iuſtificetur ex poſt. in contumacia debet extendi.

EPITHOME.

PRocurator conſtitutus ad conſentiendum penſioni in euentū quòd talis reſignet, ſi conſentiat in Cancellaria, & talis reſignet ſub con- 1
2 ditione, qua non impleta, principalis reuocet procuratorem in Camera, & poſtmodum talis reſignat ſimpliciter, conſenſus præſtitus valet, & penſio, non obſtante reuocatione.

SVMMARIA.

1 *Reuocatione facta quæ præſumitur peruenire ad notitiam procuratoris, procurator nihil poteſt amplius facere.*
2 *Conſenſus vinus non debet ſimul, nec eodē tempore de neceſſitate præſtari.*

DE-

DECISIO V. aliàs 105.

PRocurator conſtitutus ad conſentiendum penſioni in euentũ quòd Cardinalis cedat, ius ſibi competens in dicto beneficio, conſenſit in Cancellaria, ex quo Cardinalis de Triuultijs conſenſerat, reſeruato ſibi regreſſu, quæ ceſſio cùm non valeret ex quo non fuit ſibi regreſſus reſeruatus, principalis in Camera reuocauit procuratorẽ ſuum, quo facto Cardinalis ſimpliciter ceſſit. Dubitatum fuit in vna Valentina penſionis coram Piſaurienſi de validitate penſionis; & maior pars fuit pro validitate, attento quòd ſecundùm eos reuocatio debebat fieri in vtroque loco ſ. non tãtùm in Camera, ſed etiam in Cancellaria, tantò magis quòd in loco, vbi procurator conſenſerat, non erat facta reuocatio. Ego etiam fui in hoc voto, non tamen ex præcedenti ratione, quia mihi dubia viſa fuit, ſed quia etiam ſi reuocatio eſſet facta formiter, & ſic in vtroque loco benè operari poteſt, quod cum præſumatus† perueniſſe ad notitiã procuratoris, procurator amplius aliquid facere nõ poſſet, ſed per hoc non fit quòd id quod prius ante reuocationem eſt factum, non valeat, ideo actus ante reuocationem dictã factus eſt à procuratore eo tempore, quo erat procurator, & licet eſſet factus conditionaliter ſ. Cardinali cedente, tamen quia in tempore ãtequã pœnituerit principalem, ceſſit Cardinalis, res dicitur perfecta, & valida, tamèn ſecundùm aliquos, ex quo principalis, ante ceſſionem bene factam per Cardinalẽ, reuocauit procuratorẽ, ſatis poterat dici illum pœnituiſſe: Sed poſtea ad meam rationem venit alia reſponſio in mentem, nam mãdatum erat quòd conſentiret in euentum, quòd Cardinalis cederet, vnde Cardinale cedente conditionaliter, ſ. reſeruato regreſſu, qui non fuerat reſeruatus, & ſic nulliter cedente, procurator non poterat conſentire, quia contra formam mandati; Aut procurator non conſentit ſimpliciter pẽſioni propter dictam primam, & nullam Cardinalis ceſſionem, ſed conſentit conditionaliter. ſ. caſu quo Cardinalis cedat, & hoc facere etiam non poterat, quia nõ fuerat ſibi datũ in mandato quòd conditionaliter conſentiret, & ſic ante adimpletam conditionem, ſed tãtùm quòd adimpleta cõditione. ſ. Cardinali cedente, ipſe ſimpliciter conſentiret, nam facultas conſentiendi eſt collata in tempus, & in euentum quòd Cardinalis cederet, ante ergo procurator nihil agere poterat, vnde ex iſta ratione videtur, quòd etiam quòd reuocatio non valuerit, tamen quia poſt procurator non conſentit, penſio nõ valet, quia primus conſenſus non eſt formiter, & bene præſtitus, nec aliter conſenſit vnquã procurator: Quo non obſtante Domini fuerunt in eodem voto ſuperiori. ſ. pro validitate, quia conſenſus† vnius non debet ſimul, nec eodem tempore de neceſſitate præſtari, vt quia ego conſtituo procuratorem ad cedendũ in euentum, quòd mihi penſio reſeruetur, & ceſſionarius conſtituit procuratorem ad conſentiendum penſioni me cedente, & ità in euentum, unde poteſt procurator iuxtà formã mandati conſentire. ſ. quòd in euentum in quem Cardinalis cedat, conſentit penſioni, & cum adimpleta ſit conditio. ſ. quia ceſſit ante reuoca-

tnm

tum mandatum, vel ante reuocatum actum, & conſenſum factum per procuratorem, dicitur res eſſe perfecta: Et tantò magis quia poſtea viſum fuit, quòd nouus conſenſus Cardinalis venit in tempore, & ante dictam reuocationem, & ideo quòd in vtroque caſu fieri debeat reſeruatio, non fuit formiter per omnes concluſum, licet maior pars hoc atteſtaretur.

EPITHOME.

MAndatum factum per certos de collegio, abſentibus duobus, valet, licet non apparet illos abſentes fuiſſe vocatos.

SVMMARIA.

1 *Mandatum collegij, aſſerente notario, valet, licet probetur aliquos abſuiſſe.*
2 *Abſens quis propriè dicatur.*
3 *Mandatum propter non vocatos videtur poſſe annullari, quando illi agerent de contemptu.*
4 *Pro mandato, & inſtrumento ſemper præſumitur, et dicenti contrarium probare incumbit*
5 *Syndicus vniuerſitatis etiam ab vno conſtitutus ad defendendum, videtur quòd procedere poſſit*
6 *Vniuerſitas vtitur iure minoris*
6 *Geſta cum minus legitimo procuratore minoris in defenſione, valent.*

DECISIO VI. aliàs 117.

MAndatum protectorum Sancti Georgij in vna Lunenſarzanen. coram D. Aragoniâ, in quo notarius dicebat quòd officium ſancti Georgij, duobus tamen abſentibus, conſtituebat talem procuratorem, fuit per omnes Dominos ſufficiens reputatum, non obſtante quòd non appareret illos abſentes non fore vocatos ad not. in c. cum omnes de
2 conſt. Primo † quia abſentes propriè dicuntur à ciuitate ad not. per Gemin. in c. vbi periculum de elect. Secũdo quia tunc videtur non voca-
3 catos † poſſe annullari, quando illi agerent de contemptu ad not. per Abb. in c. qui ſicut §. 1. de elect. Ter-
4 tio quia pro † mandato præſumitur, & inſtrumento, & qui vult contrariũ dicere, probare tenetur, ad not. per Abb. in c. 1. in fin. de Synd. per l. precibus C. de preb. Quarto ſicut Syn-
5 dicus vniuerſitatis † etiam ab vno conſtitutus ad defendendum videtur quòd procedere poſſit, ad not. per Spec. in tit. de Synd. paulò poſt prin-
6 cip. Quinto quia vniuerſitas † vtitur iure minoris. l. reſpublica C. ex quibus cauſ. maiores per Bart. in l. nulli quod cuiuſque vni. nom. ſed geſta
7 cum minus † legitimo procuratore minoris in defenſionem valent, l. non eo minus de procurat. iſta eſt melior, & ſufficit. Sexto quia notarius dicit officium, S. Georgij, ergo erant ibi omnes qui faciebant officiũ & vocati vocandi, cum aliàs non eſſet verum ibi officium eſſe, ideo &c. ad not. per Corn. plene conſ. 181. col. 3. vol. 2.

EPITHOME.

SEntentia lata procuratore vnius pro ambobus litis cõſortibus proteſtãte nõ valet, niſi pro domino ſuo quia faciendo alium procuratorem, videtur eum prohibuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Conſors litis in beneficialibus datur, ita vt pro alio agere poſſit.*

2 *Sententia lata ad inſtantiam vnius litis, & non alterius, qui habebat ſpecialem procuratorem, prodeſt inſtanti tantùm, & non alteri.*

3 *Conſors litis faciendo alium procuratorem, videtur prohibere ne alius conſors aliquid faciat. Idem in coniuncta perſona. & n. 4.*

DECISIO VII. aliàs 121.

1 IN beneficialibus † licet detur conſors litis, ita vt pro alio agere poſſit, ad glo. in c. cũ M. ferrarienſis de conſt. & per hoc eſſet dubitatum in vna Vicent. coram D. Petro, an
2 ſentẽtia † D. Chriſtophori lata in fauorem duorum, quorum ius ſuum ab altero dependebat, petita per procuratorem vnius tantùm, valeret nomine vtriuſque, etiam in fauorem illius, qui nec per ſe, nec per procuratorem ſuum aliquid petierat: Et quia ille habebat procuratorem in actis, qui ſeruauerat alios terminos, fuit concluſum quòd non poſſit tunc cõſors aliquid pro eo facere, quia faciendo
3 † procuratorem, videtur eum prohibuiſſe arg. l. cum prætor, & ibi not. Ang. de iud. & Imol. in c. ex parte decani de reſcript. & per Spec. in tit. de coniunct. perſon. verſ. item quia agit; per Iaſ. in l. exigendi: verſ. tertio fallit; C. de procur. Itẽ quia procurator alterius petijt ſententiam, vt procurator illius, cùm non eſſet, ideo non debet poſſe ſe adiuuare vt valeat vt conſors litis, vt in ſimili de coniun
4 cta † perſona dicit Bald. in c. ex parte, et c. nonnulli §. ſunt & alij de reſcript. & plenè per Iaſ. in d. l. exigendi verſ. 6. fallit, & in l. non ideo minus in fin. eod. tit.

EPITHOME.

PRocurator reuocatur morte, ſed ſi reſeruatur in reſignatione regreſſus, & fructus, non reuocatur.

SVMMARIA.

1 *Mandatum procurationis morte reuocatur, & ceſſat.*

2 *In renuntiatione idem dicendum*

3 *Mandatum procuratoris non reuocatur, reſignatione beneficij.*

DECISIO VIII. aliàs 171.

1 MAndatum procuratoris morte reuocatur, & ceſſat ad clem. fin. de procur. licet idem ſit etiam
2 in renuntiatione ad deciſ. 376. in nou. ſi tamen ille, qui reſignauit, reſeruauit ſibi fructus, & regreſſum, ex quo non ceſſat intereſſe ſuum eſſe circa titulum beneficij, quia ſi declaretur alteri, & non ſibi in beneficio ius cõpetere, annihilatur, & euaneſcit regreſſus, & fructuum reſeruatio, vt in vna Vicentina canonicatus & præbendæ coram D. Io. Maria. pars maior Dominorum fuit, vt hoc caſu ad-
3 huc mandatum † duret per rationes à contrario ſenſu poſitas per Rom. in conſ. 374. & ad limit. clem. fin. vide Iaſ. in l. eius qui verſ. Placebat; ſi cert. pet.

EPITHOME.

COnſenſus ſicut poſt mortem reſignantis præſtari poteſt, quan-
do

do fuit porrecta ſupplicatio in eius vita per procuratorem. Ita etiam poterit præſtari, ſi mandatum fuit cum reſeruatione, licet reſeruatio non poſſit habere effectum.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus non poteſt ad tempus datæ retrotrahi, propter inhabilitatem extremorum. & n.2.*

3 *Supplicatio ſi porrecta fuerit à procuratoribus reſignantis, & reſignatarij, videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuum & regreſſus adimpleta.*

4 *In reſignatione ponitur tempus datæ ſupplicationis, non autem conſenſus præſtiti.*

DECISIO IX. aliàs 209.

Conſenſus poſt ſignatam ſupplicationem in vita reſignantis, poteſt poſt ipſius mortem per eius procuratorem præſtari, quando ſupplicatio fuit porrecta, & ſignata ad inſtantiã eiuſdem procuratoris. Fuit dubitatum in eadem Placentina Archidiaconatus an eodem modo præſtari poſſit, quando reſignans dedit mandatum ad reſignandum conditionaliter. ſ. reſeruatis ſibi fructibus, & regreſſu; quia cum talis reſignatio in eius vita facta non fuerit, cùm in eius vita conſenſus ſuper tali reſignatione præſtitus non fuerit, nec amplius talia reſeruari poterant propter mortem ſuperuenientem; videbatur poſtea conſenſus non poſſe ad tem-
2 pus datæ retrotrahi † propter inhabilitatem extremorum, ad vulg. l. bonorum ff. rem. rat. hab. cum vulg. ad quod facit quod not. ſupra deciſ. 8. ſub tit. de renũtiatione. Quo non obſtante maior pars Dominorum fuit quòd in hoc caſu idẽ eſſet dicẽdum, ſtante eadem ratione, cùm ſecundùm
3 eos, ex quo procurator vtriuſque † ſ. reſignantis & reſignatarij, porrexit ſupplicationem, & expediri fecit, ſatis tunc videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuum & regreſſus adimpleta ad c. quidam cũ ibi not. de renunt. vnde non attenditur data conſenſus poſtea præſtiti, quia, ſecundùm regulam Cancellariç, neceſſarium eſt quòd præſtetur pro expeditione literarum, non quòd ex tunc dicatur reſignatio fieri, vnde videmus quòd in litteris dicitur: Hodie in manibus noſtris reſignauit, & po-
4 nitur † tempus datæ ſupplicationis, non autem conſenſus, aliàs enim nullo caſu poſt mortem præſtari poſſet.

EPITHOME.

Procuratori aſſerto ſunt denegandæ compulſoriales generales parte contradicente.

DECISIO X. aliàs 213.

Procuratori aſſerto non habenti mandatum, licet videatur non poſſe denegari compulſoriales generales illas petenti cum cautione de rato, ad deciſ. fin. de teſt. in antiq. nihilominus parte aduerſa contradicente, & allegante ſine mandato illum admittendum non fore, dari non debent, ſecundùm Dominos in vna ſancti Andreæ. coram me.

EPITHOME.

Procurator ad quomodolibet conueniendum ſuper benefi-

 cio

cio poteſt reſignare, ſi vigore reſignationis fuiſſet data recompenſa æquiualens propter caſum non liquidum.

SVMMARIA.

1 *Procurator habens in mandato quòd poſſit concordare, & conuenire ſuper beneficio, non poteſt cedere, vel reſignare*

2 *Reſignatio ſiue ceſſio eſt donatio, ideo requirit ſpeciale mandatum.*

3 *Procurator poteſt reſignare data recompenſa, vel propter caſum nõ liquidum.*

DECISIO XI. aliàs 214.

1 PRocurator † habens in mandato quòd poſſit facere, & concordare quaſuis conuentiones, & cõcordias ſuper beneficio &c. licet videatur quòd cedere vel reſignare nõ poſſit arg. l. filiusfamilias de donat. per Feder. conſ. 2. reſignatio enim ſi-
2 ue ceſſio † eſt donatio, qua ratione videtur requiri ſpeciale mandatum, vt d. Card. in clem. 1. in prima oppoſ. de renunt. Si tamen recompenſa data, vigore reſignationis fuiſ-
3 ſet æquiualens † vel propter caſum non liquidũ, vel aliàs Domini in vna Oxonienſ. parroch. S. Andreæ fuerũt pro facultate cedendi ſeu reſignãdi ad not. per Doct. in l. contra iuris §. ſi filius de pact.

EPITHOME.

IVdicium cum procuratore excõmunicato tempore cõſtitutionis eſt nullum, etiam ſi non opponatur exceptio, ſecus ſi erat habilis quãdo fuit conſtitutus, & non fuit oppoſitum de excõmunicatione ſublecuta.

SVMMARIA.

1 *Procuratori excommunicato, non eſt neceſſarium quòd opponatur excommunicationis exceptio. Quod limita, vt n. 3.*

2 *Cap. pia de except. in 6. habet locum in principali agente excommunicato.*

DECISIO XII. aliàs 222.

1 PRocuratori † excommunicato, licet non ſit neceſſarium quòd opponatur excommunicationis exceptio, cum conſtitutio ſit ipſo iure nulla, etiam quando publicè non habetur pro excommunicato ſecundùm Immol. Felyn. & Doct. in c. poſt ceſſionem, col. antepen. de probat. non obſtante c. pia de except. in 6.
2 † quod locũ habet in principali agẽte excommunicato ſecundùm Felyn. vbi ſupra, & in c. exceptionem col.
3 pen. de except. Si tamen † tempore conſtitutionis procurator erat habilis, ſed ex poſt facto fuit excommunicatus, valebit iudicium cum eo agitatum, ſi non fuit oppoſitum de excommunicatione ſecundùm Felyn. in d. c. poſt ceſſionem in princip. pen. col. poſt alios de quibus per eum, & ſecundùm Dominos in vna Placentina Archidiaconatus de Trugillo coram Domino Petro.

EPITHOME.

MAndatum quod in beneficialibus, etiam re non integra & lite conteſtata expirat, durat tamen reſpectu fructuum & expenſa- 1
rum, quia ſententia reſpectu iſtorum venit exequenda contra hæredes, ſecus in prophanis.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Succeſſio in beneficialibus non datur*
2 *Stante diuerſitate rationis ceſſat regula: Acceſſorium ſequitur principale.*

DECISIO XIII. aliàs 239.

MAndatum quod in beneficialibus morte reuocatur ad clem. fin. de procurat. durat in caſu l. nulla C. de procurat. reſpectu fructuum, & expenſarum, in quibus per ſententiã defunctus in vita fuerat condemnatus, ſecundùm Dominos in vna Caualliensſ. præpoſituræ, inter Illuſtr. DucemFerrariæ, & nobilem D. Leonem Vrſinum coram me, quia cum ſententia reſpectu fructuum, & expenſarum, veniat cõtra hæredes exequenda, ceſſat ratio; quæ eſt, quia in beneficialibus, re etiam non integra, & lite conteſtata expirat mandatum cum ſecus in prophanis, ſed quia in
1 beneficialibus non datur † ſucceſſio nec quis habet hæredem, vt d. Card. in clem. fin. col. 2. in princip. & col. 3. in princip. Et licet cauſa fructuum, & expenſarum ſit acceſſoria ad principalem ſuper beneficio, vel eius poſſeſſorio, & ideo eius naturã ſequi debere videretur, ad reg. acceſſorium in 6. cum ſimili. Tamen ſtante, (vt ſupra
2 dixi) diuerſitatè † rationis ceſſat dicta regula, nec acceſſorium ſequitur naturam principalis ad not. per Felyn. in c. debitoris col. 2. de iur. iur. & Alex. conſ. 4. col. 3. in fin. n. 13. vol. primò & facit quod ſupra not. deciſ. 7. eod. tit.

EPITHOME.

PRocurator ſubſtitutus per terminum ad libellandum, non poteſt ſubſtituere, quia non fit dominus litis.

SVMMARIA.

1 *Terminus ad libellandum in ſummarijs non facit quem dominum litis*
2 *Dominus non fit niſi per actum, qui in plenarijs iudicijs fieri non poteſt, niſi lite conteſtata.*

DECISIO XIV. aliàs 253.

1 TErminus † ad libellandum in ſummarijs non inducit effectũ vt quis fiat dominus litis, ita vt procurator ſubſtitutus, ſeruans dictũ terminum poſſit ſubſtituere ad deciſ. 20. de procurat. in antiq. ſecundùm Dominos in vna Salamantin. ſanctæ Barbaræ coram D. Mohedano, quia debet eſſe talis actus, qui in ple-
2 narijs † iudicijs fieri non poſſit, niſi litem conteſtetur ſecundùm Doctores in l. nulla C. de procurat. et c. quoniam contra, de probat. ſed libellus dari poteſt etiam ante.

EPITHOME.

MAndatum factum à creditore debitori, quòd creditoris mãdato ſoluat, non videtur adimpleri per promiſſionẽ factã à debitore prędicto creditori; & ita tacitè vel expreſſe videtur poſſe reuocari. Tamen contrarium tenet Rota, cum per promiſſionem res deſinit eſſe integra.

DECISIO XV. aliàs 285.

MAndatum factum à creditore debitori quòd creditoris mandato ſoluat, licet videatur non adim-

pleri

pleri per promiſſionem factam à creditore debitori ad l. ſi debitorem de nouat.& in conſequentiam, ante ſolutionem tacite vel expreſſe reuocari poſſe videtur per Caſtrenſ. ibi, tamen ſecundùm Dominos in vna Hiſpal. pecuniaria corã D. Maceratenſ. poſt prouiſionem, cum deſinat res eſſe integra, reuocari nõ valet per Io. Andr. in add. ad Specul. in fin. & Bald. in l. ſingularia col. 5. verſ. ex hoc apparet; & ibi Iaſ. col. 11. verſ. ex ſupradictis. ff. ſi cert. pet. Caſtr. in l. ſi cum Cornelius de ſolut. & l. cum fundũ in fin. & ibi Iaſ. in princip. de pact. Alex. in l. qui vſumfructum col. 2. verſ. quod autẽ n. 8. de verb. oblig.

EPITHOME.

PRocuratoris generalis præoccupatio operatur, quòd alius etiã generaliter, & cum clauſulis &c. antea conſtitutus, deſinat eſſe, quia habetur ac ſi non eſſet conſtitutus.

DECISIO XVI. aliàs 312.

PRocuratoris generalis præoccupatio operatur, quòd alius etiã generaliter, & diuerſo tempore, & cum clauſula: Citra tamẽ &c. ſine tamen clauſula: Ita quòd præoccupãtis conditio melior non exiſtat, &c, antea cõſtitutus & habitu & actu procurator eſſe deſinat ad l. pluribus de procurat. vbi poſterior non eſt in eo quod prior petijt procurator & ibi notat Caſtrenſ. dicẽs quòd habetur ac ſi alius conſtitutus nõ eſſet; & ideo præoccupante etiã volente, de cauſa tanquã non procurator ſe intromittere nequit, quia volũtas, & impedimẽtum præoccupantis facit ſe intromittere poſſe propter clauſulã, quòd melior ſit conditio poſſidentis ad c. ſi duo cum ibi notat. eo. tit. lib. 6.

EPITHOME.

PRocuratores, & aduocati abſtineant ab informatione verbali, ſed dentur informationes in ſcriptis, minori diſpendio.

DECISIO XVII. aliàs 313.

ORta quæſtione inter DD. aduocatos, & procuratores ſuper præcedentia; fuit per Dominos concluſum de conſenſu eorundem aduocatorum, & procuratorum, & cũ auctoritate, & conſilio ſanctiſſimi D. N. quòd abſtinerent omnes ab informatione vocali, ſeu verbali, & quòd ſuper dubijs, dandis per D. Auditores, darentur informationes in ſcriptis, vt cum minori clientulorum diſpendio experiremur an modus iſte eſſet vtilior, & conuenientior, vt longiori tempore ſtudio vacare poſſemus.

DE ARBITRIS.

EPITHOME.

SEntentia arbitri, qui habebat intereſſe in cauſa, non valet, & poteſt dici de nullitate ſentẽtiæ cõfirmatoriæ, quæ arbitri ſententia eſt nulla ſi ſimpliciter datur notario.

SVMMARIA.

1 *ARbitri ſententia habentis intereſſe in cauſa, dicitur nulla.*

2 *Sententia confirmans primam ſententiam nullam, an det actionem ex confirmatione.*

3 *Sententia nulla confirmari poteſt, non autem quæ nuſquam eſt.*

4 *Iudici*

4 *Iudici delegato non creditur dicenti poſt latam ſententiam ſe ita pronuntiaſſe.*

DECISIO I. aliàs 1.

IVlianus de Lenis in Vrbeuetẽſi cõduxit à præſidẽtibus Cameræ certas terras pro certo pretio, deinde ſumpſit in ſocios dictos dominos præſidentes; poſtmodum omnes pro certa parte ſumpſerunt in ſocium Thomam Saluagum mercatorem Ianuenſem, certis conditionibus adiectis, vt ille teneretur ad laborandum &c. Euenit quòd Iulianus egit contra Thomam ad damna & intereſſe, ob non adimpletas conditiones, & de communi conſenſu elegerunt in arbitrum cum ampliſſima facultate D. Philippum de Senis, qui tunc erat Clericus Cameræ, & ſocius, qui condemnauit Thomam, & coram ſuo notario in actis reperiebatur tantùm, qualiter pronuntiauerat, tenor verò erat in albis, & non apparebat: poſtea eadem cauſa per viã recurſus fuit cõmiſſa cuidam Vincentio Rentæ locũtenenti Vicarij Vrbis, corã quo fuerunt producta acta facta coram D. Philippo, in quibus, vt dixi, non erat tenor ſententiæ, tamen D. Philippus dedit ſecreto notario D. Locumtenentis quandam cedulam, dicens, & aſſerens, illam eſſe ſententiam à ſe probatã, & erat eius manu ſubſcripta, quę fuit à d. D. Vincentio confirmata: poſtea cauſa fuit cõmiſſa in Rota D. Iacobo Simonettæ Epiſcopo Piſaurienſi, & dubitatũ fuit de duobus. Primo an ſententia lata per D. Philippum valeat, ex quo ipſe erat ſocius, & per cõſequens age-
1 batur † de eius intereſſe; & fuit per omnes concluſum eſſe nullam ad l. pen. de arbitr. l. Iulianus de iudicijs. vbi Bart. Secundo dubitatum fuit an ſecunda ſententia confirmatoria valuerit, licet prima fuerit nul-
2 la, vt ſaltem agi poſſet † ex confirmante ad deciſ. 7. de re iud. in antiq. Immol. in c. 1. de confirmat. vtil. vel inutil. Et cõcluſum fuit quòd non. Primo quia iſta procedunt, quando coram ſecundo iudice fuiſſet allegata nullitas primæ, prout non fuit in caſu noſtro ad not. in d. c. primo. Secundo quia in iſto caſu non confirmatur ſen-
3 tẽtia nulla † ſed ſententia, quæ nõ eſt, nam non confirmatur ſententia, de qua erat rogatus notarius actuarius dicti Philippi, quia de tenore non apparebat: Nec cedula data ſecũdo notario eſt ſententia, quia ſecundus notarius non fuerat rogatus de ſentẽtia illa. Nec creditur poſt latam ſententiam † iudici delegato ſe ita pronuntiaſſe aſſerenti, quia ſiue bene, ſiue male functus eſt officio ſuo ad l. iudex poſtquam de re iud. c. ſignificaſti de offic. deleg.

EPITHOME.

AEſtimatio facta ab aliquibus non valet, etiam vocatis partibus, ſi plures fuerint electi.

SVMMARIA.

1 *Iuramentum ab æſtimatoribus non requiritur.*

2 *Aeſtimatio à pluribus facta quando non valeat.*

3 *Arbitri, & iudices debent ſimul iudicare, ſecus delegati*

DE-

DECISIO II. aliàs 80.

SI duo æſtimatores à partibus in contractu tranſactionis fuerunt, electi ad æſtimanda melioramenta, licet poſſet dici, & bene, iuramentum
1 † ab eis non requiri ad not. per Felyn. in c. quia indicante de præſcri-
2 ption. Tamen ſi æſtimarunt † ſeparati, & partibus non vocatis, neque præſentibus, æſtimatio nõ valet, quia cognitio etiam extraiudicialis ſine partium præſentia haberi non poteſt l. vltima C. ſi per vim, vel alio modo, & ad hoc fac. quod not. Bart. in l. qui bona §. vltimo de damno infecto & Felyn. in c. veniens in fin. verſ. quarto inquantum de teſtibus, & in c. egeri 4. col. n. 10. de iureiur., & ſecundùm magis communem opinionẽ, de qua per Soccin. poſt Doct. in l. ſi quis arbitratu de verb. oblig. Nec contradicunt notata per Doct. in c. quintauallis de iureiur. In eo autem quòd dixit quòd ſeparatim æſtimarunt non fuit plenè diſcuſſum an per
3 hoc eſſet æſtimatio nulla, quia licet arbitri † etiam debeant ſimul iudicare ad glo. in l. non diſtinguemus §. cum in plures de arbitr. Tamen ſecũdùm aliquos ſatis videtur ſufficere quòd poſtea alter concordet cum primo ad notat. per Abb. in c. ſi in tres de arbitr. Vbi idem tenet in iudicibus licet cõtrarium teneat in delegatis, in c. duo ex tribus de re iudic. Et hoc in vna Bononienſi bonorum coram D. Io. Clerici.

EPITHOME.

PArtes hęreditatis diuiſæ iudicio arbitri ſorte diſtribuantur, vel iudicis officio.

SVMMARIA.

1 *Electio partium diuiſarum ſpectat ad minorem.*
2 *Iudex dat partes diuiſas, vel ſorti committitur de iure ciuili.*
3 *Abraham maior natu ex voluntate ſua conceſſit Loth facultatem optandi, facta diuiſione.*
4 *Minor eligere non debet quando diuiſio eſt facta iudicio arbitri.*

DECISIO III. aliàs 210.

DIuiſio hæreditatis vel bonorum ſi fiat per iudicẽ, vel arbitros in partibus electos dubitatũ fuit in vna Romana ſtatus per iſtos Dominos Vrſinos pro relatione facienda Sanctiſſimo, qui tempore feriarũ in hoc conſulere voluit Rotam; an electio
1 partium ſpectaret ad minorẽ, † quod videbatur dicendum ad tex. in c. 1. de parochijs, vbi Hoſt. col. 2. verſ. & eſt optimum, & Ant. de Butr. col. 2. verſ. nota quòd in diuiſionibus, & Petr. de Anchar. in 3. not. per Io. Andr. in c. qualiter & quando el. 2. de accuſ. maxime in verſ. Et ideo dum in Teſtameto veteri narrat Abraham maiorem natu, facta diuiſione, Loth minori natu conceſſiſſet optandi facultatem. & hoc communiter tenere videntur Canoniſtæ: Et licet Le-
2 giſtæ magis † communiter contrariũ tenere videntur. ſ. quòd vel iudex det partes, vel ſorti committatur per l. 2. C. quand. & quib. quar. par. debea. lib. x. vt per Bar. & Bald. in l. 1. C. de his qui deſer. lib. x. vt per Bar. in l. ſi maior C. commun. diuid. & Florian. in l. arbitrium famil. herciſcun. & An-

& Angel. & alios de quibus per Modern.§ quædam inſtit. de act. & in l. 1. ff. ſi cert. petat. Tamen opinio Canoniſtarum videbatur amplectenda, vt propter dictum veteris Teſtamēti, & gloſ. in c. de libellis verſ. illo; diſtinct. 20. & tex. in d. c. qualiter & quando el 2. & ibi Abb. in primo notando, & Io. de Anania de accuſ. & gloſ. in §. nam ea; in verſ. eloquiorum; in authent. vt iud. ſine quoquo ſuffrag. Et propter dubium, & contrarietatem opinionum in c. per venerabilem, cum ibi not. qui fil. ſint legit. & glo. in ver. vacante in cap. licet ex ſuſcepto de foro compet. Et quia pro opinione Canoniſtarum videtur etiam caſus in d. c. 1. Sed ad illum textum reſpondet Angel. in d. §. quædam: & pro opinione Legiſtarum videtur etiam textus in d. l. 1. de qua ſupra: & in veteri Teſtamēto fecit il-
3 lud Abraham † ex voluntate ſua, non quòd teneretur ſecundùm Abb. in d. c. 1. in vlt. not. & alia iura & Doct. in d. c. 1. & cum ibi notat. per Hoſt. loquuntur in ſeniore in adminiſtratione rerum, non autem in ætate. Vnde ferè omnes Domini fuerunt, quòd iu-
4 dicis officio † vel ſorte partes diſtribuerentur, ex quo in caſu noſtro maior non diuiſerat, ſed arbitri electi, & deputati à Papa, & ſic iudicis officiū ad l. ad officium C. commun. diuidundo: quo caſu ceſſat ratio quare minor eligere debeat, cùm illud fortè proceſſiſſet facta diuiſione per maiorem natu, & etiam ex quo eramus inter Romanos, inter quos erat ſtatutum à Sede Apoſtolica confirmatum, quòd inter eos ius ciuile ſeruaretur & attenderetur; ergo iura ciuilia, & opinio Legiſtarum, inter eos erant ſeruanda.

DE IVDICIIS.

EPITHOME.

Cauſa ſi inſtructa ſit, & inhibetur quatenus non ſit inſtructa, iudex poteſt procedere ſine metu attentatorum. & quando dicitur inſtructa.

DECISIO I. aliàs 113.

SI Papa auocet cauſam, dummodo inſtructa non ſit, & tempore auocationis erant iura producta, & termini ſeruati, licet malè, & nulliter: Domini fuerunt in vna coram D. Piccolomineo in ſecunda, quòd non obſtante inhibitione emanata à iudice, cui cauſa auocata, erat commiſſa, potuiſſet primus iudex pronunciare, ex quo ſatis videtur inſtructa: cùm tunc, tempore auocationis, potuerit pronunciari ad gloſ. in c. cupientes §. ſi vero verſ. inſtrui de elect. in 6. & l. inſtructa de verb. ſign. nam non obſtante mala obſeruatione terminorum, nos vigore Innocentianæ, poſſumus illos reiterando ſententiare, & hoc in vna Senen. Cappellaniç corporis Chriſti.

EPITHOME.

COnfeſſio rei quòd inter ipſum & alium eſt lis ſine executione citationis probat motam eſſe litem, & ideo non eſt locus regulæ de annali.

SVMMARIA.

1 *Lis non inducitur per ſcientiam, & notitiam commiſſionis & citationis, quò ad reum, ſed requiritur citatio.*

2 *Reus confitendo litem, confitetur & citationem fore executam.*

3 *Teſtium dictum intelligitur ſecundùm illud tempus ad quod videntur habuiſſe conſiderationem.*

DECISIO II. aliàs 124.

CONfeſſio rei quòd inter ipsũ & aliũ eſt lis, operatur; licet aliàs
1 ſcientia, & notitia † commiſſionis cauſæ non ſufficiant ad litem inducendam, quia eſt neceſſaria notitia citationis executionis, quia quò ad reũ ante citationem non eſt lis, ad clem. 2. cum ibi not. vt lit. pend. nihilominus cùm (vt ſupra) lis non dicatur, niſi executa citatione, quòd in neceſſariam conſequentiam confitendo li-
2 tem † confiteatur etiam citationẽ fore executam. arg. vulg. l. oratio de ſponſal. optimè facit deciſ. Aegid. 684. & ideo in vna Lucan. coram D. Aragonia contra regulam de triennali opponebatur de lite intermedia, & licet de ea in actis aliàs quàm per commiſſionem, & decretum citationis, non conſtaret: per dictam commiſſionem factã in dicto inſtrumento, fuit contra regulam de triennali tentum: Et in eadem, quòd licet teſtes probarent illum triennio poſſediſſe ab anno 1525. non diſtingueretur an à natiuitate, vel à conceptione, & ſecundùm hoc vltimum eſſet triennium etiam ante dictam confeſſionem, tum quia teſtes aſſerebant dicto tempore poſſeſſionem captam vigore literarum apoſtolicarum, quarum data erat eiuſdem anni à natiui-
3 tate. ſecundùm illud † dictum teſtis intelligebatur, ad quod teſtes videntur habuiſſe conſiderationem, arg. notat. per Abb. & alios in c. cum Ioannes de fide inſtrũ. & quia multiplicatio actuum non præſumitur, intelligitur de eiſdem literis productis.

EPITHOME.

PEr ſumptum bullæ productum poſt terminum ad articulandum triduò ante ſeruatum, ſatisfit regulæ quòd literis non expeditis &c. vt iuriſdictio valeat.

DECISIO III. aliàs 128.

IN vna Elnen. coram D. Camillo cauſa erat commiſſa literis non expeditis, & derogatum regulæ: dũmodo ante terminum ad articulandum; terminusq́; erat ſeruatus die x. & xiij. ſumptũ bullæ productum pet compulſum. Domini fuerunt pro ualiditate iuriſdictionis, cùm modico tempore præſumatur ante terminum fore expeditas, cùm ante productionem non debeat compulſus compelli, & ſumptum extrahi, & bulla regiſtrari, quæ omnia, licet non potuiſſent fieri tam breui tempore, tamen magis præſumitur ſaltem expeditio earum ante, ut actus ualeat, & maximè cum ſatis uideretur mentem regulæ emanatam ad effectum ut citius literæ expediantur.

EPITHOME.

LIteræ præſumuntur expeditæ ante terminum ad articulandum

dum vt valeant, nec obeſt regula.

DECISIO IV. aliàs 112.

SI in commiſſione quis petit derogari regulæ quòd literis non expeditis, cauſæ non committantur, dummodo ante terminum ad articulandum expediātur, & literę producantur in actis expeditæ, nec conſtet an ante, vel poſt terminum ad articulandum; Domini fueruut pro validitate commiſſionis, & ſententiæ latæ ſuper illa, in vna Meten. canonicatus, & præbendæ coram D. Ludouico in ſecunda, in qua non conſtabat quòd tempore commiſſionis non eſſent expeditæ literæ, & derogatio illi regulæ potuit fieri ad cautelam, & per procuratorem, quia clauſulæ non obſtantiarum, & derogatoriarum ponuntur ad cautelam.

EPITHOME.

IVdex criminalis non poteſt abſoluendo reum à crimine, condemnare eum ciuiliter ad rem reſtituendam, & ſi non declinetur eius iuriſdictio

SVMMARIA.

1 *L. latrunculator ff. de Iud. quomodo procedat.*

2 *Reſtitutio petitur Iudicis officio, non actione.*

3 *Iudex criminalis poteſt condemnare ciuiliter.*

4 *Partes non poſſunt iuriſdictionem in criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles.*

DECISIO V. aliàs 167.

ACtum fuerat coram D. Gregorio Auditore R. P. D. Gubernatoris in criminalibus cauſis tantùm contra quandam mulierem criminaliter, inſtante parte, & procuratore fiſcali, & quia de crimine non conſtabat, Auditor abſoluit illam in criminali, ſed de ciuilitate condemnauit eam ad reſtitutionem quorundam bonorum. Dubitatum fuit coram D. Piccolomineo de validitate dictæ cōdemnationis, & ſententiæ ex defectu Iuriſdictionis ad l. ſolemus, & l. la-
1 trunculator † de iud. qui tamen textus procedere videtur quando principaliter agendum fuiſſet ciuiliter; ſed quando criminaliter, ſi incidenter iudici conſtiterit reum condemnandum ad reſtitutionem, etiam ciuiliter hoc facere poſſit, omiſſa etiam cōdemnatione in cauſa criminali, videatur textus in l. interdum el ſecon do §. quæ furem de furt. per quem ita tenet Bart. in l. 2. § 1. col. fin. & Spec. in tit. de accuſ. §. 1. col. 2. verſ. ſi latro. Bald. in l. 2. col. 5. verſ. vltimo quæro n. 25. C. de edend. Innoc. & alij in c. cum oporteat de accuſ. Bald. & Saly. in l. qui crimen. C. qui accuſ. non poſſ. & in l. data opera eod. tit. Bart. & Saly. in l. ſi quis ad ſe fundū C. ad l. Iul. de vi pub. quod extenditur per Soccin. in l. 1. in medio col. 5. ſol. matr. facit. l. quoties cum ibi not. C. de iud. Iaſ. in l. 2. C. de iuriſd. om. iud. per Dec. in c. præterea de off. deleg. quia tamen omnia præcedētia procedūt quādo aliàs cōſtaret de delicto vt ſupra d. §. qui furē. ibi, rem furtiuam &c. & per omnes
2 vbi ſupra: & quia reſtitutio † non po-

 teſt

reſt peti per actionem, ſed iudicis officio, vt per Doct. vbi ſup. per l. interdum de pub. iud. & cum in caſu noſtro non ſolùm de crimine non conſtaret, ſed fuerit mulier expreſsè abſoluta, non poteſt ex officio dicti iudicis cōdemnari ciuiliter, cum de eo non habuerit iuriſdictionem prædictam, cum omnes Doct. loquantur, vt
3 poſſit ciuiliter † iudex criminalis cōdemnare criminoſum, vt & per Bart. in l. 1. in fin. prim. col. ad Turpill. Ideo Domini tenuerunt pro nullitate ſententiæ, non obſtante quòd illa mulier tacitè ſe defendendo coram prædicto iudice, videtur eius iuriſdictionem prorogaſſe ad l. ſed etſi ſuſceperit de iud. & propriè in materia noſtra de cauſa criminali ad ciuilem tenent Ang. & Paul. de Caſtr. in d. l. ſolemus §. latrunculator, quia magis Cōmunis Opinio videtur tenere cōtrarium, ſed quòd & expreſſe par-
4 tes † non poſſunt iuriſdictionem in cauſis criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles, vt per Abb. & alios in c. primo & 2. de off. deleg. per Iaſ. in c. ſignificaſti de for. comp. maximè ſtante alio iudice in cauſis ciuilibus quia ita videtur procedere d. l. latrunculator, & per Dec. in reg. non debet in 3. fall. de reg. iur. not. Fely. in c. ordinarij de off. deleg.

EPITHOME.

SVbrogatio non debet canonizari vigore primi tituli, de cuius inualiditate conſtar.

DECISIO VI. aliàs 95.

ACtori, qui impetrauerat per obitū Petri, reus dedit de reſignatione ſibi facta per Petrum, & ad hoc probandum produxit ſupplicationē, conſenſum, & dato de regula quòd non iudicetur iuxtà formam ſupplicationis, ſed literarum, & lite pendente, reo defuncto, actor habuit gratiā ſubrogationis, & ad euitandum expenſas, & circuitum, actor nolebat ſuper ea literas expedire, ſed tantùm primam gratiam ſuam per obitum Petri petebat ſibi canonizari, ex quo reſignatio erat offuſcata per regulā. Domini tamen voluerunt in vna Granapolitan. coram D. de Aragonia quòd fieri hoc non poſſet, quia per ſolam ſupplicationem, & conſenſum Petrus abdicauerat à ſe ius. Vnde apparebat per eius obitū nihil vacare.

EPITHOME.

EXpenſæ debentur pauperi, quando electio eſt facta in diſcordia.

DECISIO VII. aliàs 175.

ELectis in diſcordia licet non viderentur deberi expenſæ litis à monaſterio regulari ad c. cupientes §. ſi verò de elect. in 6. quia tamen non habebant vnde ſe, & ius ſuum poſſent tueri, Domini in vna Metea. coram D. Io. Paulo voluerunt expenſas deberi per glo. in §. fin. d. c. cupientes.

EPITHOME.

EXpenſas litis debet quis habere à ſuo aduerſario, quando non habet aliunde, & præſumptionem habet pro iure ſuo bono, vt filius à patre, & vxor à marito.

SVM-

SVMMARIA.

1 *Vxori accuſatæ de adulterio quando non debeantur alimenta, nec litis expenſæ.*

2 *Expenſæ litis, quando difficilius debentur vxori.*

DECISIO VIII. aliàs 232.

Expenſas litis debet habere quis ab aduerſario quando non habet aliunde, & præſumptionem habet pro iure ſuo bono, vt quia filius qui petit bona paterna, vel mulier dotem, vel aliàs ad nor. in l. fin. C. de ord. cognit. per illum tex. in l. impetratores de tut. & rat. diſtra. l. qui ff. de iniuſt. teſt. c. ex parte. de accuſ. Innoc. & alij in c. per veſtras de don. inter vir. & vxor. Si tamen mulier
1 dotem promiſit † & illam non ſoluit, (vt in vna Bononien. promiſſionis dotis coram D. Petro) tunc licet accuſetur de adulterio, & agatur de priuatione dotis, habeatq. præſumptionem pro ſe ad vulg. l. marito. pro ſoc. tamen ſecundùm Dominos, quia dotem promiſſam mulier non ſoluit, non debet habere alimenta ad l. fin. C. ad Velleian. & Alex. in l. ſi cum dotem §. ſi autem. ſol. matr. & Doct. in d. c. per veſtras, tantò minus litis ex-
2 penſas, † quæ difficilius debentur, ſecundùm Bart. in d. l. impetratores.

EPITHOME.

Lis quando finiatur.

SVMMARIA.

1 *Lis non finitur per iſta verba: Nolo vlterius litem proſequi.*

2 *Lis finitur ſolùm per ſententiam.*

3 *Litis extinctio non fit per verba probat non coram iudice, & parte abſente.*

DECISIO IX. aliàs 312.

1 Lis † non extinguitur per iſta verba: Nolo vlterius litem proſequi non obſtante quòd non &c. Milis in ſuo repert. in verſ. lis finitur &c. ſecundùm Dominos in vna ſancti Andreæ Cantoriæ coram D. Raynaldo,
2 tũ quia ſecundùm Rotã lis † numquã finitur niſi per ſententiam, ad deciſ. x. vt lit. pend. in nou. tum quia ex
3 talibus verbis † non coram iudice prolatis, nec parte præſente, & acceptante, non poteſt induci ceſſio litis, ad deciſ. 3. de renunt. in nou. & Milis in verſ. litis pendentia, dum ita intelligit glo. 6. verſ. proſequitur in clem. 1. vt lit. pend. & per Bar. Alex. Iaſ. & Doct. in l. poſtquam liti C. de pact. & Iaſ. in l. 1. eod. tit. poſt Ant. de Butr. in c. cum idem eod. tit.

DE FORO COMPETENTI

EPITHOME.

Remiſſoria data ab vno Auditore reo cõtra duos ſuos actores, non valet quò ad alterum Auditorem, qui nõ conſenſit, ſi litigabant coram ambobus Auditoribus.

DECISIO I. aliàs 6.

Quidam cõmiſerat cauſam contra Titium ſuper vno beneficio, & fuit cõmiſſa D. Petro; cõtra eundem ſuper eodem beneficio, alius commiſit cauſam coram D. Ioanne Clerici: Iſte

reus

reus petijt remiſſoriam cōtra vtrumque coram D. Petro, qui eam conceſſit; Fuit reſolutum quòd nulliter quò ad perſonam ſecundi ex defectu iuriſdictionis, quia ſaltem requirebatur conſenſus ſecundi Auditoris, iuxtà Innocentianam, & cauſa erat Brixien. clericatus.

EPITHOME.

Sententia lata contra intereſſe putantes, certo exiſtente contradictore, valet, ſi non agitur contra illum, ſed contra tertium, qui erat intruſus.

SVMMARIA.

1 *Actor tacito ſuo contradictore procedens contra intereſſe putantes, nulliter agit.*

2 *Sententia lata contra intereſſe putantes quando valeat.*

DECISIO II. aliàs 2.

IN vna Hiſpalen. beneficij coram D. Camillo de Ballionibus, quidam commiſerat cauſam contra Bernardinum Brauo, & ſua intereſſe putantes, & quidam termini cum eodem ſeruati fuerunt, & vigore dictæ clauſulæ: ſua intereſſe putantes &c. fuit etiam proceſſum contra Antonium de Burgos, & poſt eius deceſſum, tacito dicto Bernardino, contra eum nihil amplius facto, proceſſum fuit contra intereſſe putantes, & habita ſententia, & literis executorialibus, quæ fuerunt poſtea intimatæ cuidam Aluaro Garſiæ, tamquam intruſo lite pendente, & pluries cauſa erat ventilata & diſcuſſa fuit, & quia Aluarus nihil releuās probabat, præfixo pluries termino, fuit contra ipſum proceſſum ad declaratoriam, & aggrauatoriā, & vſque ad brachium ſæculare, & interdictum ſpeciale. Demum iſte allegauit dictam primam ſententiam nullam, & per conſequēs omnia inde ſecuta, & non deberi executioni mandari, ex quo cùm dictus actor haberet certum contradictorē

1 Bernardinum, & eo † tacito proceſſerat contra intereſſe putantes, nulliter fecit, ad not. in c. fin. de elect. in 6. fuit concluſum quòd procedebat hoc quò ad Bernardinum, tamē quò

2 ad tertium † intruſum lite pendente, qui erat vitioſus ingreſſor, ſententia tenebat, quia ualuit, ex quo reſpectu illius defuncti poterat procedi contra intereſſe putantes, & ualebat ſententia, ad not. per Franc. in d. c. fin. uerſ. quarto quæritur; ubi quando ſunt quatuor uocandi, & duo tantùm uocantur, licet alij ſint certi contradictores, & non uocentur, tamen ſententia ualet contra uocatos.

EPITHOME.

EXemptus à iuriſdictione Ordinarij non poteſt dare mandatum, neque aliàs prorogare iuriſdictionem, & conſentire in nouum iudicem.

SVMMARIA.

1 *Miles ſancti Iacobi de Spata eſt exemptus à iuriſdictione Ordinarij*

2 *Decreto irritanti de partium conſenſu renuntiari non poteſt.*

DECISIO III. aliàs 254.

1 EXemptus à iuriſdictione Ordinarij, ut eſt miles † ſancti Iacobi de Spata

Spata, non poteſt dare mandatum, neque aliàs prorogare iuriſdictionem,& conſentire in non ſuum iudicem,cùm non de ſuo tantùm,ſed etiã ſuperioris præiudicio tractetur, cui immediatè eſt ſubiectus, vt per Abb. in c. cum tempore 5. not. de arbitr. Ideo ſecundùm Dominos in una Legionen. patrimonij coram D. Piſaurienſi, ſententia contra talem militẽ latã, fuit tenta nulla, & tantò magis quia priuilegium Martini V. habet
2 decretum irritans, cui † non poteſt de partium conſenſu renuntiari ad gloſ. in c. ſtatutum §. nullo quoque, de reſcript. in 6. de quo uide infra deciſ. 3. de priuilegijs.

DE DILATIONIBVS.

EPITHOME.

Dilatio eſt concedenda reo ante terminum ad articulandum, niſi illam malitioſè differat petere.

DECISIO I. aliàs 4.

FVit concluſum inter omnes Dominos quòd licet dilatio reo debebat dari,& concedi ante terminum ad articulãdum, tamen quando reus malitioſè diſtulit petere, & ipſo facto eam habuit, puta quia per quatuor menſes, & plus, non petijt, non ſit amplius ei danda, ſed expectandum per aliquot dies arbitrio iudicis: & ita coram D. Camillo contra quendam Priorem familiarem Cardinalis Ceſarini, cui actor obtulerat vt acciperet dilationem,& reſpondit quòd eam caperet quando libebit. Immò in vna Aſtorienſi coram D. Petro, procurator dederat mandatum in actis, per annum ante petitam dilationem per eũ, & licet fuerit petita ante terminum ad articulandum, tamen ſit illi neganda, ex quo apparebat manifeſtè quòd eam calumnioſè petebat.

EPITHOME.

Actori, qui venturus eſt inſtructus, ſi prius commiſerit cauſam contra intereſſe putantes, ob mutatam perſonam, debet dari noua dilatio propter ſpecialem commiſſionem.

SVMMARIA.

1 *Actor debet venire inſtructus, paratus, & informatus.*
2 *Certus non debet certiorari.*
3 *Opponi poteſt contra perſonam tertij venientis ad cauſam.*

DECISIO II. aliàs 7.

SEbaſtianus Ponz commiſerat cauſam cõtra Petrum,& omnes alios intereſſe putantes, demum ceſſit liti, forſan quia audiuerat quòd Petrus ceſſerat in fauorem Sebaſtiani Clauigei, qui Sebaſtianus Ponz commiſit poſtea cauſam contra Sebaſtianum Clauigeum coram eodem Audit. ore: Dubitatum fuit an dicto Sebaſtiano Ponz actori eſſet dãda dilatio. Faciebat dubium quia actor prius commiſerat cauſam contra omnes ſua inte-
1 reſſe putantes, ideo † contra omnes debebat venire inſtructus, paratus, & in-

& informatus, & ideo dilatio, quæ datur ad effectum illum debet nega-
2 ri, quia certus† certiorari non debet. Hoc non obſtante determinarunt Domini dandam dilationem, quia non venit vigore clauſulæ: Et omnes intereſſe putantes &c. ſed ſpecialis commiſſionis. Item interuentu nouæ perſonę venientis ad cauſam, contra quã non erat inſtructus: quia licet haberet iura ſua parata, poterat tamen op-
1 ponere † contra perſonam ipſius, & hoc coram D. Ioanne Clerici in vna Hiſpalen. canonicatus & præbendę.

Epithome.

Actori danda eſt noua dilatio propter interuentum nouæ perſonæ propter clauſulam: Et omnes alios &c.

SVMMARIA.

1 *Relatiuum, ſuæ, ad proferentem refertur. & n. 5.*
2 *Dilatio non eſt danda venienti ad cauſam, qui numquam vſus fuit propria commiſſione.*
3 *Commiſſionis ſpecialis vigore ſine aliquo intereſſe quis debet admitti*
4 *Dilatio eſt danda præcedente citatione ad videndum admitti.*
6 *Citatio quando referatur ad commiſſionem ſecundam.*

DECISIO III. aliàs 8.

Coram D. Camillo actor qui commiſerat cauſam contra Titium, & intereſſe putantes, petebat dilationem contra quendam, qui admiſſus fuerat ad cauſam pro intereſſe ſuo, & ad eam obtinendam allegabat, quòd in actis erat commiſſio ſpecialis nomine illius, & quando admiſſus fuit, citatio dicebat: ad videndum illum admitti ad cauſam pro intereſſe ſuo, iuxtà tenorem ſuæ commiſſionis, vnde interuentu nouę perſonæ videtur dilatio concedenda, maximè quia, vt dicebat vnus ex Do-
1 minis, hoc relatiuum † (ſuæ) debere referri ad commiſſionẽ ipſius proferentis ad not. per Bart. in l. ex teſtamento de aur. & arg. leg. Hoc tamen non obſtante maior pars Dominorum fuit in voto non eſſe dandam
2 † dilationem, ex quo non apparebat quòd ille qui venerat ad cauſam, vſus vnquam fuiſſet ſua propria cõmiſſione, quia non citauerat partem ad dicendum contra commiſſionem, vt ſolet fieri, vnde de facili poſſet eſſe quòd illa commiſſio ſine eius conſenſu per alium foret impetrata. Et ad corroborandum faciebant verba illius citationis: ad videndum ſe admitti pro ſuo intereſſe; nam quando
3 admittitur † vigore ſpecialis commiſſionis, ſine aliquo intereſſe debet admitti. Melius tamen conſiderata materia in audientia ſequenti, fuit conclu ſum contrarium. ſ. dilationem
4 dandam † ex quo prædicta citatio dicebat: ad uidẽdum admitti ad cauſam iuxtà tenorem ſuę ſpecialis commiſſionis, quod uerbum: ſpecialis; nõ poteſt congruè referri, niſi ad commiſſionem ipſius citati, & pro hac parte conſiderarunt Domini bene
5 facere dictionem † ſuæ, ad d. doctr. Bar. in d. l. cum in teſtamento: benefaciebat etiam ſecundùm me, quia commiſſio prima actoris erat contra certum, & omnes intereſſe putantes, & in executione citationis nominandos, & ſic non ſimpliciter, vnde cum

no

non nominaſſet aliquem, non poterat petere ſe admitti vigore commiſſionis actoris ex illa clauſula: Et omnes intereſſe putantes; ergo † de neceſſitate citatio debebat referri ad commiſſionem ſecundam. Hæc tamen ratio aliquibus non placebat, non tamen vidi plene reſponſum, & hoc in vna Burg. inter duos Rotæ notarios.
6

EPITHOME.

Dilatio non datur ſpoliatori, etiam ſi adhuc ſpolium non ſit probatum.

DECISIO IIII. aliàs 12.

SPoliator petebat dilationem, fuit dictum per Dominos aliquos, quòd licet aliàs fuiſſet facta diſtinctio, an eſſet de ſpolio aliquid probatũ, & nõ daretur, aut nihil, & daretur vt ex iuribus habẽdis poſſit reus ſe excuſare, & probare nõ ſpoliaſſe: Tamẽ vltimò Rota tenuit, quòd ſimpliciter nõ debet dari, ne ſpoliator foueatur in ſua intruſione, quia aut ſpolium probabitur, & tantò citius debet ſpoliator, & delinquens expelli, aut non probabitur, & tantò citius abſoluetur, non ex hoc ſibi tollitur facultas ſe defendendi, & habendi iura ad ſe excuſandum, quia interea mittere poteſt pro dictis iuribus.

EPITHOME.

Dilationes non dantur, ſi reus venit ex alio iure.

DECISIO V. aliàs 23.

REus citatus iam per annum petebat ſibi dari dilationẽ ex quo dicebat velle venire ex nouo iure cuiuſdam defunctæ in partibus; & velle habere tempus ad habendum illius iura, & inſtrumentum poſſeſſionis eiuſdem, Domini mihi dixerunt quòd licet quando actor venit ex nouo iure alterius, reo debeatur dilatio, vt ſe poſſit de illo, & de eius iuribus informare, an poſtea velit cedere, vel contendere. Tamen quando idem reus venit ex nouo iure, ei non debetur, quia omnino apparet de eius mente, qualiter etiam ſi illud ius non eſſet bonum, quod vult contendere, quia antequam haberet illud ius cum actore ſuſtinebat litem, & iſta eſt mea ratio, quæ ſatis videtur colorata.

EPITHOME.

Dilationes denegantur executa citatione, licet prima commiſſio fuerit literis non expeditis, & hodie vigore alterius petit ſententiã.

DECISIO VI. aliàs 46.

REus citatus vigore commiſſionis impetratæ, literis non expeditis, ſine iuriſdictione regulæ, & ſic ſine iuriſdictione ſeruatis terminis, licet vigore nouæ commiſſionis fuerat data iudici iuriſdictio, non debet habere dilationem, ex quo debebat ſibi prius prouidere: poterat enim, vt præſumitur, ignorare nullitatem cõmiſſionis, & literas non eſſe expeditas, & hoc ſecundùm maiorem partem Dominorum, licet aliqui contrà in vna Illerden. canonicatus & præbendæ coram me.

EPITHOME.

AD opponendum contra iura nouiter producta, debet pars aliqualiter expectari.

DECISIO VII. aliàs 57.

OMnes termini licet in Rota ſint peremptorij, & ideo non videatur debere dari dilationem, ratione nouorum iurium productorum, ex quo in termino ad dicendum contra, petita non fuerit, tamen Domini voluerunt expectari ad aliquod tempus, vt contra illud ius poſſit excipere, & hoc in vna Placentina parrochialis coram D. Io. Clerici.

EPITHOME.

DIlatio non datur aduerſus gratiam ſi neutri.

DECISIO VIII. aliàs 58.

DIlatio licet detur ratione iuriũ nouiter productorum, tamen ſi producatur gratia ſi neutri, quæ conceditur ſi nulli ius competit, non debet dari, ſecundùm omnes in vna Hiſpalen. canonicatus & præbendæ coram D. Clerici

EPITHOME.

DIlatio non datur procuratori ad conſulendum principalem monitum ad docendum ſe paruiſſe literis penſionis, in quibus eſt regreſſus ob non ſolutionem.

DECISIO IX. aliàs 97.

MOnitus ad docendum ſe paruiſſe literis apoſtolicis, vbi erat penſio, & ob non ſolutionem regreſſus, non debet procuratori in curia dari dilatio ad conſulendum principalem monitum, ſi poſtea ſolutione non probata, actor petat declarari locum regreſſui ob non ſolutionem, vt ſupra, ſecundùm Dominos in vna Toletan. penſion. coram D. Camillo, ex quo in monitorio ad docendũ de ſolutione, veniebat regreſſus ob non ſolutionẽ acceſſoriè, ex quo monitus certioratus poterat mittere procuratorẽ adſe defendendũ, vel cedendũ.

DECISIO X. aliàs 99.

DAtur dilatio actori, reo cedente in tertium, ſi ille venit ad cauſam, licet ex iure rei vocati, ratione nouæ perſonę ceſſionarij, vt in vna Abulen. beneficij corã D. Aragonia.

EPITHOME.

ORdinarius poteſt prorogare tempus quatuor vel ſex menſium ad præſentandum.

SVMMARIA.

1 *Iudex ex cauſa poteſt abbreuiare terminum à iure ſtatutum & prorogare num. 4.*
2 *Ordinarius poſt patronos per ſex menſes poteſt prouidere, nec antea deuoluitur.*
3 *Ius conferendi poſt tempus ordinario conceſſum deuoluitur ad ſuperiorem.*
5 *Terminus à iure præfixus quando poſſit prorogari.*

DECISIO XI. aliàs 148.

ORdinarius poteſt tempus quatuor vel ſex menſium conceſſum

ſum patronis à iure ad præſentãdum prorogare, vt poſſint melius patroni pro idoneo præſentando deliberare, ſecundùm Dominos in vna Placentina coram D. Petro, quia ex cauſa iu-
1 dex † poteſt terminũ à iure ſtatutum abbreuiare, vt per Bart. & doct. in l. 2. de re iud. & canon. in c. cum ſit Roman ade appell. & licet tempus videatur à iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Eccleſia careat rectore, adeò vt per hoc non deberet,poſſe fieri prorogatio, tamẽ
2 cum poſt patronos † poſſit Ordinarius per ſex menſes prouidere, nec antea ad ſuperiorem deuoluatur poteſtas conferendi ad not. per Gemin. poſt alios in c. 1. §. 1. verſ. quod ſi latius;de iur. patr. in 6.& deciſ. 313. in nouis:non eſt, cur non poſſit & hoc patrono concedere, & per hoc intellige per reſignationem valere in ſui præiudicium, ad quem poſt tem-
3 pus Ordinario conceſſum,† deuoluitur ius conferendi, vt eſt de mente Angel. de Peruſ. in d.l. 2. quem ſequitur.Abb. in d.c. cum ſit Romana: in fin. in 2. col. cum ſeq. per tex. in c. venientes de iur. iur. Item per hoc ſine aliqua cauſa poſſet prorogare
4 † quia non agitur de præiudicio alicuius, niſi ipſiuſmet prorogãtis arg. not per Bart. & Alex. in l. cum ſtipulatus ſim de verb. oblig. & arg. not. per Ant. de Butr. in c. ſignificaſti in fin. 4. col. verſ. item quando non intereſt dẽ appell. & Angel. in l. ſiue pars C. de dilat. nam omnes Doct. diſcutientes an terminus à iure præ-
5 fixus &c. loquũtur † quando factum tangit ius partis, vt per Abb. in d. c. cum ſit Romana in princip. 3. col. bene verum eſt quòd quia Papa concurrit cum quolibet Ordinario, & poſt quatuor menſes, vel ſex, poſſet ſicut etiam Ordinarius conferre, forſan dicta prorogatio non præiudicabit Papæ, quò minus iure Ordiuarij, abſque alia derogatione iuriſpatronatus prouidere poſſit.

E P I T H O M E.

Ordinarius quo caſu prorogat tempus præſentandi patrono ut melius deliberet.

DECISIO XII aliàs 200.

Prorogatur tempus patrono ad præſentandum, vt fieri poſſit melior deliberatio, ut ſupra deciſ. proxima, ſi Ordinarius propter diſcordias inter patronos in iure præſentan di poſuerit in beneficio œconomum temporalem, iuxtà cap. cum nos de off. ord. ad quod facit deciſ. 1. de conceſſ. prębend in antiq. ſecundùm Dominos in una Treueren.

E P I T H O M E.

Gratiæ ſi neutri productæ in iudicio ſi aduerſarius habuit notitiam, non impeditur procedi ad ulteriora.

S V M M A R I A.

1 *Gratia ſi neutri dicitur nouum ius.*
2 *Propter nouum ius noua dilatio petitur.*

DECISIO XIII. aliàs 201.

1 Gratia ſi neutri † dicitur nouum ius ad deciſ. 24. de reſcript. in nou. ideo debet alteri parti intimari: ſufficit tamen ſecundùm Dominos

in vna Treueren. ſi poſt eius productionem procurator alterius pluries, in actis comparuit actiuè, & paſſiuè, ita quòd huiuſmodi gratiæ notitiam habuit, quia licet propter nouum
2 ius † nouam dilationem petere poſſit ad conſulendum principalem; ſi tamen non petit, procedi non impeditur, abſque alia intimatione facienda principali, ad quod vide deciſ. xi. vt lit. pend. in nou. & Philip. Franc. in c. ſi hi contra quos in vlt. not. eod. tit. in 6.

DE FERIIS.

EPITHOME.

Teſtium examinatorum vigore remiſſoriæ decretæ die feriata nullitas ſanatur commiſſione in qua nõ fiebat mentio litis ſuper nullitate intentatæ.

SVMMARIA.

1 *Reſcriptum non vitiatur ex alijs falſis ſi vna cauſa eſt vera.*
2 *Clauſularum: pro vt iuris fuerit: & pro ut aliàs fuerit; differentia & n. 4.*
3 *Taciturnitas cur inducat ſurreptionem.*
4 *Feriæ non obſtant in his, quæ concernunt periculum animarum.*
5 *Feriarum tempore an cauſæ cognitio in remiſſoria ſit facienda.*

DECISIO I. aliàs 9.

Remiſſoria, in vna Lucen. Sarzanenſ. Caſtrorum ad probandum paritionem circa relaxãdam poſſeſſionem ex parte officialium ſancti Georgij Ianuenſ. contra quendam Melchiorem Malaſpina, fuit per D. Petrum decreta die ſabbati non iuridica, & die præcedẽti, quæ erat dies veneris, Dominus in audientia monuerat partes præſentes ad videndum decerni remiſſoriã ex ordinatione Rotæ: fuit remiſſoria expedita in partibus, teſteſq. examinati cum interrogatorijs partis aduerſæ. Dubitabatur coram me, an dictis deberet adhiberi fides, tanquam nulliter examinatis propter decretã remiſſoriam die non iuridica. Obtinuerunt Domini officiales vnam cõmiſſionem in qua narrabant, quòd duobus diebus ſequentibus iuridicis fuerat pars citata, ad videndum admitti articulos in Curia, & extra, & quòd fuerant admiſſi, & attẽto quòd cum interrogatorijs partis aduerſæ, & cum eorum magna impenſa teſtes fuerant examinati, quod refectis expenſis, & reiectis nullitatibus, teſtibus aliàs rectè examinatis, fides prout iuris fuerit adhiberetur, falſum tamen erat quòd duo illi dies ſequentes erant iuridici, quia erat tempus feriarum generalium, tamen quia
1 vna ratio † de expreſſis. ſ. quòd cum interrogatorijs, quę de ſe ſola ſufficiẽs erat ad mouendum Pontificem, vt reijceret nullitatem, vt paſſim in Signatura conceditur, erat vera, nõ per hoc ex alijs falſis vitiaretur reſcriptũ ad deciſ. noſtram 68. in nou. Vnde cum Papa dicit reiectis nullitatibus
2 fides prout iuris † fuerit adhibeatur, debent dictæ nullitates expreſſæ reijci, & ſi in alijs non eſt aliquis defectus, præſtari fides: & licet vnus ex Dominis dixerit quòd debebat commiſſio dicere: prout aliàs iuris fuerit: quia tunc expreſsè nullitates videtur excludere ad glo. magnam in c.

in c. vt circa: de elect. in 6. & Gem. latè in conſ. 88. in penult. col. tamen maior pars fuit, quòd idem importet in caſu noſtro, ex quo expreſsè dictũ fuit reiectis nullitatibus. Opponebatur tamen contra dictam commiſſionem aliud, quòd iam ſuper nullitate dictæ remiſſoriæ cauſa fuerat commiſſa, de qua litis pendentia in commiſſione ſanatoriæ mentio facta non fuerat, quod videbatur inducere ſurreptionem, & per conſequens inualiditatem, ad not. in c. 1. de confirm. vtil. vel inutil. Quo non obſtare vnus ex Dominis pro validitate allegauit vnam rationem ſatis bonam, & colo-
3 ratam, nam taciturnitas † ideo inducit ſurreptionem, quia illa expreſſa, Papa vel non conceſſiſſet, vel difficilius ad not. ſuper d. c. ſuper literis de reſcript. Sed ſi Papa præſupponeret ſurreptionem certam, & indubitatam, vult eam omnino ſanare, tantò magis hoc feciſſet, ſi ei narratum eſſet ſuper illa litem pendere, & ſic de nullitate propter litem dubitari facit in argum. deciſ. Aegid. 115. Faciebat etiam pro officialibus, quia cũ ipſi eſſent excommunicati, & vellent per remiſſoriam probare paritionem ad effectum abſolutionis, ſatis videbatur hoc poſſe fieri tempore feria-
4 rũ quia in his quæ concernũt † periculum animarum, feriæ non obſtant, ad doctr. Hoſt. in c. vlt. §. quibus de ferijs. Hæc tamen finaliter non mouit Dominos, quia an danda eſſet remiſſoria, vel ne, requirebat cauſæ cogni-
5 tionem † quæ non debet fieri tempore feriarum, ad not. per Hoſt. in ſumma de ferijs §. quod in eis verſ. ſecũdùm quæ pertinent. & Spec. eo. tit. §. ſequitur verſ. porrò. Sed contrarium videtur velle Feder. conſ. 11. & 13. vnde videtur obſtare, & Doct. in d. c. vlt. de ferijs. & quia non eſt materia noſtra, hactenus.

DE CAVSIS POSSESSIOnis & proprietatis.

EPITHOME.

Attentatum nõ dicitur, ſi eodẽ die reperitur cauſa commiſſa, & monitorium alterius iudicis concurrens ad citationem Auditoris Rotæ.

SVMMARIA.

1 *Attentatum non dicitur niſi appareat de anterioritate.*

2 *Poſſidens quando dicitur poſſeſſionem amittere.*

DECISIO I. aliàs 53.

Caſalen. beneficij coram D. Io. Paulo reperiebatur vna & eadem die cauſa commiſſa, & citata pars ad dicendum cõtra, & quoddam monitorium executum contra actorem ex parte citati coram A. C. ad ſatisfaciendum ei de fructibus perceptis: dictum fuit
1 hoc non fore attentatum † cùm non appareret de anterioritate, & præſumendum ſit factam tempore licito, ne præſumatur delictum ad l. merito ff. pro ſoc. & ſic ante citationem ad dicendum contra commiſſionem ad deciſ. Aegid. 699. & Felyn. in c. ſuper literis col. 8. in fin. verſ. limita primo de reſcript. In eadem fuit dictum quòd licet quando poſſidens

† eſt

1 † eſt abſens,quo caſu retinet ciuilem animo, alius intrans poſſeſſionem,ipſo reclamante non dicatur primus poſſeſſionem amittere ad l. item poſſidere §. qui ad nundinas de acquir. poſſeſſ. Si tamen beneficium vacauit in Curia & quis in eo ſe intrudat,non habens titulum apoſtolicum,propter decretum quod inficit poſſeſſorem, non dicitur poſſeſſor, ſed potius detentator, & illa tua ciuilis non debet operari iuris effectum, adeò vt prouiſus apoſtolicus accipiendo poſſeſſionem inſtrumentalem, dicatur eam acquiſiuiſſe non obſtante illa ciuili intruſione, quæ vt dixi caret iuris effectu.

EPITHOME.

POſſeſſio pacifica interrumpitur per citationem validè decretã, & nulliter executam, ſi probetur, ſecus ſi nulliter eſt decreta, & bene executa.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio pacifica an interrumpatur per citationem.& n. 4.*
2 *Poſſeſſor pacificus vt quis deſinat eſſe ſufficit moleſtia facti, etiam extraiudicialis.*
3 *Actus nullus non impedit effectum facti*
5 *Citatio nulla non interrumpit præſcriptionem,& quo modo n. 6.*
7 *Turbatus quomodo quis dicitur in poſſeſſione & n. 8.*
9 *Lis facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem,& n. 10.*

DECISIO II. aliàs 73.

1 VTrum citatio † nulla interrumpat, vt quis deſinat eſſe pacificus poſſeſſor, quò minus haberet locum regula de annali, fuit dubitatũ in vna Cæſarauguſtan. Cantoriæ coram D. Camillo:& licet videatur di-
2 cendum, quòd cum ſufficiat † moleſtia facti,etiam extraiudicialis ad faciendum quem deſiſtere eſſe pacificum ad not. per omnes in clem. gratiæ de reſcript. Et in c. commiſſa de elect. in 6. & in c. de multa de præbend. ſatis dicatur citatus de facto moleſtatus, licet per actum de iure
3 nullum,quia actus nullus † non impedit effectum facti ad l. 1. §. ſicut vxori de acquir. poſſ. Gemin. conſ. 78. col. 3. quòd moleſtia data clerico in via indicij per iudicem laicum, & ſic nulliter, faciat ipſum non pacificè poſſidere ad d. clem. gratiæ. Tamen
4 † maior pars Dominorum tenuit, quòd per dictam citationẽ nõ impediatur curſus regulæ de annali; moti,
5 quia ſecundùm aliquos citatio † nulla non interrumpit præſcriptionem, vt per doct. & latè Iaſ. in l. vlt. ff. de eo per quem factum &c. per Felyn. in c. ex tenore de reſcrip. idem. Abb. & Doct. in c. illud de præſcript. Tamen hoc ſecundùm me non faciebat, quia licet eſſet vera contraria opinio, vt puta quando per informationem poſſeſſor eſt factus malæ fidei, vt dicunt Doct. in d. c. illud. hoc eſſe poſſet, quia ſecundùm Bar. in l. item ſi verberatus §. vlt. de rei vend. & interpellatio extraiudicialis cauſat malam fidem, quæ interrũpit præſcritionem, hoc autem nihil ad caſum noſtrum. Quia dato quòd per dictã poſſeſſionem nullam poſſeſſor eſſiceretur malæ fidei, per hoc non impediretur annalis præſcriptio, quæ requirit bonam fidem, immò fouet verum intruſum, & detentorem ſine aliquo

aliquo titulo. Aliqui etiam moti fuerunt per doctr. Bald. in l. ordinarij, C. de rei vẽd. & Bart. in l. 1. §. huius autem interdicti ff. vti poſſ. vbi voluerunt quem non dici turbatum, † niſi
7 ſit impedimentum turbulentum in ipſa re, vel in perceptione fructuũ, & ita loquitur conſ. Gemin. Tamen ſe-
8 cundùm veritatem loquuntur † in interdicto vti poſſidetis, de quo acquiritur moleſtia, & turbatio de facto in ipſa re, ad l. ſi duo §. hoc interdictum vti poſſidetis, vnde lis non
9 ſufficit, † quæ tamen facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, vt eſt textus, & notat ibi Abb. & Dec. in c. 1 de confirm. vtil. vel inutil. Nihilominus quòd quis turbari non poſſit, niſi in ipſa re vel quando turbat, quò minus vadat ad ipsã rẽ videtur textus declaratus per gloſ. & Bald. in l. 1. C. vbi de poſſ. agi oport. Allegabatur
10 etiã pro iſta opinione, quia lis † mota (vt dixi) facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem, eſt verum de iure, tamen non definit eſſe pacificus poſſeſſor de facto, vt bene arguitur ex his quæ tradit Rota 3. in antiq. de cauſ. poſſ. & propr. & 3. de præbend. etiam in antiq. Aegid. 593. ergo iſta moleſtia citationis nullæ non facit quem non pacificum de facto, quia etiam ſi eſſet valida, per hoc non faceret me eſſe non pacificum poſſeſſorem de iure, quia nullum habet iuris effectum. Tantò magis quia in caſu noſtro citatio erat nulla ex defectu iuriſdictionis, quia commiſſio cauſæ obtenta, literis non expeditis: quo caſu regula dicit quòd nullius ſit roboris, & momenti licet ergo ſit aliqualis; moleſtia non eſt talis, & conſiderabilis ad impediendum effectum regulæ de annali. Et ita repetitur aliàs in Rota iudicatum fuiſſe, vt refert Petraſancta in fine cuiuſdam informationis D. Angeli de Cœſis, qui erat pro hac parte Aduocatus.

EPITHOME.

POſſidere ſe negans, & ius habere non poteſt opponere inualiditatem penſionis, ſecus ſi negat poſſeſſionem tantùm, licet procedatur cum clauſula ſine retardatione.

SVMMARIA.

1 *Exceptio inualiditatis penſionis non poteſt opponi per negantem ſe poſſeſſorem.*
2 *Exceptio opponitur per eum cuius intereſt.*

DECISIO III. aliàs 86.

PEtenti penſionem ſuper tali canonicatu, & præbenda ſibi aſſignatam non poteſt opponi exceptio
1 † inualiditatis eius per reum negantem ſe poſſeſsorẽ, & non fatentem ſe habere ius in illo canonicatu ſuper quo fuit penſio aſſignata, quia ſecundùm eius negationem non habet ipſe intereſſe, nec eius intereſt declarari penſionem inualidam quare exce-
2 ptio non poteſt † niſi per eum, cuius intereſt, ſi autem negaret ſe poſſeſſorem, ſed bene ius ſibi competere ſuper illo canonicatu & prębenda, tunc quia eius intereſt, quando haberet poſſeſſionem ad dictam penſionem nõn teneri, forſan poſſet opponere, non obſtante commiſſione quòd audiatur ſine retardation. ſolutionis pẽſionis, quia non dicitur retardari, ex quo

quo cum non conſtaret ipſum poſſidere adhuc, non poſſet ad penſionē interim cōdemnari, niſi ex eo capite fortè, quia per eum ſtaret quò minus poſſeſſionem fuerit aſſecutus. arg. c. cōmiſſa de elect. in 6. et c. licet Epiſcopus de præbend. eo. lib. & gloſ. in clem. ſi plures eo. tit. Sed hæc ſecunda pars non fuit inter Dominos plene diſcuſſa; ideo locutus ſum per verbum, forſan. & hoc in vna Foro Sempron. coram D. Io. Maria.

EPITHOME.

Regula de annali non requirit titulum, de triennali ſic.

DECISIO IV. aliàs 34.

Differentia inter regulam de annali, & de triennali poſſeſſore; quia prima non requirit titulum, ſecunda vero ſic, & ita ſemper, & pluries vidi iudicatum.

EPITHOME.

Cedens liti non condemnatur in expenſis, niſi probetur de fraude, vel quia poſſeſſor.

DECISIO V. aliàs 41.

Si citatus dat mandatum ad hoc tantùm ad allegandū qualiter ipſe non eſt poſſeſſor: nec vult eſſe, nec cōpetit ei aliquod ius in beneficio, & ſic tacitè videtur nolle litigare, & cedit liti, euitat condemnationem expenſarum, ſi aliàs non conſtat quòd malitioſè hoc dixerit, vel quia eſſet verè poſſeſſor: Debet tamen actori dari canonizatoria ſuper titulo ſuo ſecundùm omnes in vna Aſtoricen. Prioratus coram D. Io. Paulo.

EPITHOME.

In Regula de triennali ſufficit, ſi conſtet de citatione per mandatum aduerſarij, in quo ſit confeſſio citati.

DECISIO VI. aliàs 5.

Non apparebat de tenore commiſsionis, niſi de præſentatione tantùm, nec de aliqua executa citatione. Erat tamen mandatum rei in actis productum, vbi erat conſtitutus procurator ſpecialiter ad illam cauſam, & fatebatur reus ſe citatum ad inſtantiam illius actoris ſuper beneficio, de quo agebatur in Romana Curia. Dubitatum fuit, quia reus erat poſſeſſor triennalis effectus, an poſſet amplius moleſtari. Commiſſio D. Camilli dabat arbitrio auditoris. Tenuerunt omnes Domini quòd non haberet locum regula de triennali, licet de citationis executione nō appareret, quia ſatis de ea cōſtabat per mandatum productum, in quo aderat confeſſio aduerſarij.

EPITHOME.

Svbrogatus in iure alterius etiam quò ad executoriales non aſſequitur poſſeſſionem illarum vigore, ſi auctor eius iam habuerat, & amiſerat.

DECISIO VII. aliàs 110.

Svbrogatus in iure alicuius etiam quò ad proſecutionem executorialium

torialium non poteſt illarum vigore conſequi poſſeſſionem, ſi probetur quòd defunctus iam illarum vigore eã habuerat, non obſtante quòd infra duos menſes reſignauerit, & per conſequens poſſeſſionem amiſerit, ad deciſ. 67. in nou. quia non probatur ex eo amiſiſſe poſſeſſionem ad deciſ. 158. in nou. Ideo non probato quòd infra annum à die captæ poſſeſſionis obierit, & quòd aduerſarius illam infra annum adeptus fuerit. Domini in vna Illerden. canonicatus fuerunt pro abſolutoria coram D. Petro.

EPITHOME.

POſſeſſor malæ fidei non tenetur ad fructus qui percipi potuerunt, ſecus ſi cum minore ageretur.

DECISIO VIII. aliàs 76.

POſſeſſor malæ fidei cum titulo, licet non teneatur ad fructus, qui percipi potuerunt per Doct. in l. ſi fundum C. de reſcind. vend. & Abb. in c. grauis: de reſtit. ſpol. tamen ſecus erit quando cum pupillo, vel minore ageretur, ſecundùm Dominos in vna Romana hæreditatis de Thebaldis coram D. Aragonia per gloſ. in l. patri pro filio verſ. item ex diuerſo; de minoribus per Rom. in conſ. 454. & in ſingulari 328. per Iaſ. in l. apud Iulianum §. fructus de leg. 1.

EPITHOME.

REgula de annali requirens expeditionem cauſæ, intelligitur de cauſa in petitorio.

DECISIO IX aliàs 237.

REgulę de annali non ſatisfit per ſententiam latam infra annum ſuper ſpolio, ſed debet eſſe in petitorio, vt verba, & mens dictæ regulę ſonare videntur, dum dicit cauſam in impetratione debere exprimi, ex qua nullũ in dicto beneficio poſſeſſori ius competere conſtet, & conſecutiuè dictum poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, ac cauſam deſuper expedire, & ſic ſuper eo quòd poſſeſſori in beneficio nullum ius cõpetat, quod fit per ſententiam latam in petitorio, non autem in poſſeſſorio & hoc in vna Hiſpalenſi Scholaſtriæ ſecundùm Dominos coram D. Aragonia.

EPITHOME.

REgulæ de annali ſubiecto, tempus illud, quo ſuſpenſo petitorio per aduerſarium, proceditur ſuper ſpolio, non ſubducitur, quia erat in facultate ſua.

SVMMARIA.

1 *Regulæ de annali ſubiectus infra annum tenetur facere expedire cauſam.*

2 *Fatalia, quando ſuper attentatis proceditur, quando currant.*

DECISIO X. aliàs 240.

REgulæ de annali ſubiecto, qui 1 infra annũ † cauſã ſuper poſſeſſorio expediri facere tenetur ſuſpenſo per aduerſarium petitorio, tempus quo ſuper ſpolio eſt proceſſum, ſi in poſſeſſorio ſubiectus ſuccubuerit, li-

cet videatur eſſe ſubducendum, ex quo tale tempus impedimenti procedendi ſuper petitorio non debebat de medio ſubduci, cùm in facultate ſua eſſet tale impedimentum, puta cedendo ſpolio. ad text. in l. quibus diebus in princ. de cond. & demonſtr. ibi per ſe ſtaret quò minus eum ſubmoueres, & not. per Bart. in l. ſi per prætorem §. 1. per illum textum, & latè per Felyn. in c. ex tranſmiſſa in primo de reſcript. & argumento eius quod dicitur, quòd licet tempo-
2 re † quo ſuper attentatis proceditur, fatalia non currant ad deciſ. 79. de appell. in antiq. ſecus tamen eſſet quando ſuper attentatis quis ſuccubuerit ad deciſ. 15. de appell. in nou. & quia culpa, & fraude ſua tale impedimentum ſuperuenit ad not. per Bald. & Doct. in authent. ei qui C. de tempor. appell. & in l. contra maiores de inoff. teſt. propter iuſtam cauſam litigandi ſuper ſpolio, quam Domini in vna Hiſpalen. Scholaſtriç corã D. Aragonia ex multis cognouerũt facere pro excuſatione, & ꝙ annus prædictæ regulæ interim nõ currat ad not. per Bal. in d. l. cõtra maiores ad fin. & plenè p deducta p Dec. in c. ex ratione col. 8. de appell.

Epithome.

Regula de triennali antiquas lites. i. præteritas, etiam motas. extinguit, nec ipſas præſupponit.

Svmmaria.

1 *Regula de trien. ibi antiquas lites quomodo intelligatur.*
2 *Priuatio præſupponit habitum.*
3 *Pacificus poſſeſſor quis dicatur.*
4 *Verbum: antiquas, intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam.*
5 *Beneficij titulus, & proprietas longo tempore amittuntur, vt pro derelictis.*
6 *Idem eſt in prouiſionibus beneficiorum.*
7 *Lites ciuiles triennio extinguuntur, criminales biennio, de Iure ciuili.*
8 *Regulæ triennalis intellectus.*
9 *Verbum, antiquæ, exponitur. i. præteritæ.*

Decisio XI. aliàs 7.

Regula de triennali, dum triennalem pacificum poſſeſſorem
1 tuetur, antiquas lites † penitus extinguendo, fuit dubitatum in vna Conchen. præſtimonij coram D. Sarnenſi de intellectu eius, vt cùm regula extinguat litem, illam præſupponat, cũ
2 priuatio præſupponat habitum ad l. decem de verb. oblig. & l. manumiſſiones de Iuſt. & Iur. Et ſtante lite quomodo poſſit dici pacificus poſſeſſor † cùm debeat ad illius verbi ſignificationem ceſſare omnis moleſtia iuris, & facti, ad c. 1. cum ibi not. de confirm. vtil. vel inutil. & clem. gratiæ cum ibi not. per doct. de reſcript. Vnde per alterã ex partibus di-
4 cebatur, quòd cùm verbũ † antiquas, intelligatur ſecundùm ſubiectam materiam per longum, & aliquando minus ſpatium decẽ annorum ad textum, & ibi Anchar. Io. Andr. & Gemin. in c. 2. in princip. de ſepultur. in 6. & Cardinal. Mediolan. in c. 1. in princip. in notabilibus qui. feud. dar. poſſ. & text. in c. 1. de conſtitut. et c. auaritiæ de præbend. et c. 1. ne ſede vacante. Et reperiebatur lon-
5 go tempore † titulum, & proprietatem beneficij, vt habiti pro derelicto, amitti vt d. Abb. in c. contingit col. 4. de dol.

de dol.& contum. & Oldrad. conſil.
6 1.col. 2.& prouiſiones † tali tempo-
re cẽſeri pro derelictis ad conſil.An-
char. 405. perditur poſſeſſio & pro-
prietas in temporalibus, multo ma-
gis erat credendum, ſecundùm eos,
Papam lites exſecrantem pro vtilita-
te publica eccleſiarũ, & beneficiorũ
ad c. ſinem litibus, de dolo & con-
tumac. et c.cordi de app. in 6. vo-
luiſſe lites, quæ longo tempore pepẽ-
derunt, extinguere, vt videmus eadẽ
ratione triennio † iure ciuili, ciuiles
lites extingui ad l. properandum C.
de iud. & biẽnio criminales ad rubr.
vt infra certum tempus quæſtio cri-
minalis &c. pro quo etiàm facit gloſ.
in clem. 1.ver.proſequatur vt lit. pen.
dente, & quòd habetur in l. peregrè
de acquir. poſſ. quia tamen de iure
eſt contrarium, vt longo etiam tem-
pore lis non finiatur, niſi per ſentén-
tiam, vel mortem vtriuſque partiſ
ad not. per Io. Andr. in nouell. in c.
1. vt lit. pend. in 6. per Rot. deciſ.
10. eod. tit. in nou. Iſte intellectus
8 † non placuit Dominis: vnde ex ad-
uerſo dicebatur, quòd licet regula
extingueret lites antiquas ſuper be-
neficijs, tamen debebat intelligi de
litibus motis contra poſſeſſorem, vt
ex curſu tanti temporis, & negligen-
tia committẽtis cauſam, & introdu-
centis litem, videatur haberi lis pro
derelicta ad ſuperius allegata: ſecus
autem, ſecũdùm eos, in lite mota per
ipsũmet poſſeſſorẽ, vt erat in ſuperio-
ri cauſa, quia tunc negligentia ceſſan
te alterius collitigantis, qui non fuit
principalis ad mouendam litem cul-
pa ipſius poſſeſſoris, vel negligentia,
non debebat ſibi eſse proficua, quia
tamen & iſte ſenſus eſt reſtrictiuus
literæ, ideo fuit intellecta vel ſecun-
dùm duos ex Dominis quando eſt lis
mota contra prædeceſsores talium
poſſeſsorum, vel per eos.ſ. prædeceſ-
ſores, vt regula Adriani declarat
aliàs, vel ſecundùm alios Dominos,
quia ſuperior intellectus etiam in re-
gula Adriani videbatur dubioſus, cũ
dicatur ibi contra huiuſmodi poſſeſ-
ſores in eiſdem beneficijs prædeceſ-
ſores &c. & ſic loquatur de lite mota
cõtra huiuſmodi poſseſſores, de qui-
bus ſupra.ſ. triennales aliàs, & præ-
deceſsores triẽnales poſseſſores fuiſ-
ſe, eſset neceſsarium dicere, quod
non eſset dicendum. Intelligantur
dicta verba: antiquas lites &c. ope-
rari in prima editione dictæ regulæ,
& vt alij Pontifices ſimilem regulam
edentes eadem verba poſuerunt, li-
cet & ſine illis idem effectus cauſa-
9 rétur, vt.ſ.tunc antiquæ lites † .i. prę-
teritæ ad c. 1. ne ſede vacante, & iam
motæ extinguerentur. ſ. dummodò
triennio pacificè iam poſsederit per
prius, vt ſi poſtea aliquæ lites motæ
reperiantur tempore dictæ regulæ,
illæ penitus extinguerentur.

EPITHOME.

REgula de triennali non ſuffragatur ei, qui infra terminũ cãm cõmiſit, licet per decretum citationis obtentum neminem citauit.

SVMMARIA.

1 *Lis & cauſa dicuntur pendere in præiudicium actoris*
2 *Clem. 2. vt lite pendente non procedit in actore.*
3 *Poſſeſſio pacifica ceſſat ſtante lite.*

DECISIO XII. aliàs 301.

Régula de triennali non ſuffragatur ei, qui infra terminum cauſam commiſit, licet per decretum citationis obtentum neminem citauit ſecundùm Dominos in vna Valentin. parochialis coram D. Raynal-
1 do, qui cum in præiudicium † actoris cauſa & lis tunc dicatur pendere ad deciſ. 4. vt lit. pend. in antiq. & deciſ. 6. eod. tit. in nouis. & 11. eod. tit. in antiq. Abb. & Felyn. in c. cauſam quæ el. 2. col. vlt. de reſcript. & per dictum Felyn. qui limitat diſpoſitio-
2 nem † clem. 2. vt lit. pend. non procedere in actore in c. ſuper literis col. 8. in fin. de reſcript. poſt Rom.
3 in conſ. 330. col. 1. ceſſat † pacifica poſſeſſio requiſita per regulam, ſtante lite ad c. 1. de confir. vtil. vel inutil. & clem. gratię cum ibi not. de reſcript. & ita Rotam ſæpius iudicaſse atteſtatur R.P.D. Simoneta 6. deciſ. & Caſsad. ſuper regul. de triennali.

EPITHOME.

Regula de annali ad hoc vt quis iuuetur, neceſse eſt quòd verè per annum poſsederit pacificè, aliàs ſi poſt gratiam aduerſarij, & commiſſionem ſuam nō labatur tantùm temporis, quo veriſimiliter præſumatur gratiam aduerſarij præceſſiſse, non iuuaretur.

DECISIO XIII. aliàs 12.

Annalis poſſeſſor poſt datam gratiæ aduerſarij per ſex dies obtinuit in Curia per aſſertum procuratorem Commiſſionem cauſæ, in qua narrabat ſe moleſtatum, inquietatum, & perturbatum in poſſeſſione ſui Decanatus in partibus. & petebat ſuper talibus moleſtationibus cauſam committi, & quia beneficium exiſtebat in partibus Siciliæ, in ciuitate Agrigentina, neque potuiſſet de illis tam breui tempore notitiam habuiſſe, erat neceſſariò dicendum illam gratiam aduerſarij præceſſiſſe, & per conſequens non incidiſſe aduerſarium in regulam de annali, ſtantibus talibus perturbationibus, & ſic non exiſtente tunc annali poſſeſſore pacifico. Et licet principalis talem commiſſionem non impetraſſet, tamen per aliquot menſes pòſt ratificauerat expreſsè omnia & quæcunque acta, geſta, & procurata per illum aſſertum procuratorem, quia tamen ratificatio erat longè poſt, quo tempore potuiſſet principalis de facili habuiſſe notitiā de prædictis moleſtationibus in partibus, & etiam illas fuiſſe ante impetrationem commiſſionis, non tamen ante gratiam aduerſarij, & ſic videns procuratorem euentualiter verum dixiſſe, ratificauerat, Domini voluerunt, quòd ex quo neceſſariò talis confeſſio moleſtationum non concludebat ante datam gratiæ aduerſarij, quòd attento tempore ratificationis factæ per principalem, & non commiſſionis cauſæ, non præiudicaret, quò minus iuuaretur regula de annali.

EPITHOME.

Regulæ de annali ſatisfit in ſecunda parte de euocando poſſeſſorem ad iudicium, ſi ille vltrò, vel aliàs compareat ad iudicium.

DE-

DECISIO XIV. aliàs 221.

Regulæ de annali, quæ requirit impetrantem teneri infra ſex mēſes poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, ſatisfit, ſi aliàs ipſe poſſeſſor vltrò, & non vocatus venit ad iudiciū per ſe, vel per aliū, aut cauſam ipſe committere facit, & impetrantē vocet ad iudiciū, ſecundū Dominos in vna Hiſpalen. Scholaſtriæ corā D. Nicolao Aragonia arg. not. per Fely. in c. 1. de iud. in antepen. col. in c. cū oporteat. de accuſat, col. 1. & Alex. in l. de vnoquoque in princip. de re iudic. poſt Archid. in c. propoſuiſti 82. diſtinct. & alios, de quibus per eos vbi ſupra; vbi ſtatuto requirenti citationem dicunt ſatisfieri per præſentiam, ac etiam quia diligentia vnius ex collitigantibus prodeſt alteri, ad quod vide notat. in deciſ. 7. de appellat. in nou. & 73. eod. tit. in nou. ad l. eos. C. de appellat. cum ſimilibus.

EPITHOME.

Ratificatio tacita geſtorum per aſſertum procuratorem, poſt annalem poſſeſſionem pacificam, ſubſecuta, non nocet alleganti regulam, niſi expreſsè confiteretur.

SVMMARIA.

1 *Collatio beneficiorum non debet ſtare in pendenti.*
2 *Ratificatio quando locum non habeat.*
3 *Confeſſio & declaratio quandocunque ſequatur confitenti, præiudicat.*

DECISIO XV. aliàs 229.

Annali poſſeſſori danti de regula in vna Tridentina Decanatus coram D. Io. Clerici de lite, & ſic de non pacifica poſſeſſione, attento quòd ante impetrationē reperiebatur ex parte poſſeſſoris cauſa commiſſa in Curia ad id quod dicitur ſupra de procurat. deciſ. 12. & licet reſponderetur commiſſionem talem eſſe impetratam, & obtentam ab aſſerto procuratore, de cuius mandato non conſtabat, tamen replicabatur quòd ex poſt in vno alio mandato dictus poſſeſſor approbabat, & ratificabat omnia geſta per illum talem procuratorem, volens etiam vti dicta commiſſione, citatione, & inhibitione obtenta, ex quo alia etiam ratificatio tacita ſequebatur ad l. Paulus, rē rat. haberi. & deciſ. 455. aliàs 19. de procurat. in nou. Nihilominus ſecundùm Dominos, quia talis ratificatio, & tale mandatum ſuperueniēs vbi aderant dicta verba, erant longè poſt annalem poſſeſſionem pacificam, & poſtquam ille impetrans, iā inciderat in regulam, priuatus erat
1 omni iure ſuo, quia collatio † beneficiorum non debet ſtare in pendenti ad c. 2. cum gloſ. in verſ. iuncta de elec. in 6. & Fely. in c. cū ex officij in col. pen. de præſcript. Vnde tali caſu
2 ratificatio † locum nō habet ad not. per Bald. in l. fin. verſ. 4. C. ad Macęd. & vulgata l. bonorum cum ſimil. rem rat. hab. ſi tamen in tali mandato fateretur poſſeſſor cauſam iam pendere in Curia, & commiſſionem obtentam per eius procuratorem, prout in facto pars allegabat, tum quia non eſſet ratificatio, ſed confeſſio,
3 † quæ quandocunque ſequatur, ſicut dicimus in declaratione, ad not. Card. in clem. conſtitutionem. §. 1. q. 3. de elect. & Gemin. in c. præſentium §. teſtes col. fin. de teſt. in 6. debet confiten-

ſitenti præiudicare, & quò ad ipſum eſſe, ac ſi eius verè fuiſſet ille committens cauſam procurator, & non aſſertus ad not. per Bald. in l.primâ in fin.verſ.hinc eſt quòd ſi confiteor. C.de falſ.cauſ.adiect.leg.poſt not.in l. 1. de interrogat. act. & per Corn. conſ.261.in 4.parte.

Epithome.

Regula de annali quando non habet locum in ceſsione.

DECISIO XVI. aliàs 246.

Regula de annali non habet locum in ceſsionibus, quando poſseſsor poſsedit per annum pacificè antequam ceſsio facta foret Caſſad. deciſ. 15. ſuper regula; & ita fuit tentum die 27. Aprilis 1561. coram D. Guidobono in Oueten. Archidiaconatus de villa prout in eius libro fol.142.

DE RESTITVTIONE ſpoliatorum.

Epithome.

Titulus in ſpolio per inſertum probatur.

DECISIO I. aliàs 62.

Quò ad colorandum titulum in ſpolio, probatur per inſertum.

Epithome.

Reſignans ſi reſeruauerit ſibi fructus, poterit agere ſpolio, ſi reſignatarius poſsideat.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio ciuilis, & naturalis amittitur per ſolam reſignationem, ſecus ſi reſeruent fructus num.4.*

2 *Poſſeſſio ſolo animo amittitur.*

3 *Animus, & voluntas colligitur ex actu etiam nullo.*

DECISIO II. aliàs 64.

IN Diœceſi Brixien. præsbiter quidam ſatis indoctus coram Notario reſignauerat parochialem, quam tunc obtinebat, vſus verbis, quæ in contractibus profanis ſolent apponi. ſ.quòd parochialem ſuam cedebat, transferebat, & donabat titulo donationis irreuocabili inter viuos, reſeruato ſibi vſufructu beneficij, & eius bonorum in vita ſua, cuius reſignationis vigore de mandato Ordinarij reſignatarius cepit poſſeſsionem. Reſignans autem forſan pœnitentia ductus, coram loci Ordinario conuenit illum ſuper ſpolio dictæ parochialis, & probata ſua poſſeſsion e priori, obtinuit in partibus ſententiam: A qua pro parte reſignatarij appellatum fuit, & cauſa appellationis fuit in Curia mihi commiſſa. Et prima facie videbatur dictam ſententiam reuocandam, quia licet talis reſignatio eſſet nulla, tamen cùm reſignatione
1 † quis perdat poſſeſsionem ciuilem, & naturalem, ad deciſ. noſtram 158.
2 in nou. quæ cùm ſolo animo † amittatur ad l.quamuis de acquir. poſſeſ.
3 & ex actu etiam nullo animus † & voluntas colligitur, ad l.vlt. ff.de re. eo. & propriè in poſſeſsione videtur notari per Doct. in l.1. §.ſi cui vxori. ff. de acquir. poſſ. & in renuntiatione

ne beneficij, in c. quod in dubiis de renunt. Vnde quando ille cepit poſſeſsionem, reperit illam vacantem, & aliquem non ſpoliauit: Tamen Domini omnes fuerunt pro cõfirmatio-
4 ne, quia etiam quò ad animum † iſte voluit deſinere poſsidere, cùm.n.reſeruauerit ſibi vſumfructum, ex cuius retentione naturalis non amittitur ad l. naturaliter de acquir. poſſeſ. ſed tamen ciuilis transferrur ad l. quiſquis. C. de donat. ſatis apparuit de eius mēte quòd volebat poſſeſsionem naturalem amittere, ad quam, cùm fuerit ea ſpoliatus, meritò veniebat reſtituendus.

EPITHOME.

Actio ſpolij tranſit ad hæredem.

DECISIO III. aliàs 84.

Actio ſpolij tranſit ad hæredem ad §. hæredibus inſtit. de perpet. & temp. act. l. 1. §. hoc interdictum ff. de vi & vi at. ad not. per Io. Andr. in addit. ad Spec. tit. de poſs. & per. §. 1. col. 3. verſ. quæſtionibus, & ad not. per Soccin. in l. rem quæ nobis in princip. 8. col. de acquir. poſſeſ. & hoc pluries tenuit Rota, & tempore meo in vna Romana domus coram D. Camillo.

EPITHOME.

Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundum, qui alium ſpoliauerat, ſi prior poſſeſſor cedat liti & cauſæ, quæ erat in fauorem tertij, debet ſecundo loco ſpoliatus à tertio reſtitui, & ſi non conſtet priorem tempore ſecundi ſpoliatum.

SVMMARIA.

1 *Tertius poſſeſſor debet primo, vel ſecundo reſtituere, cui eorum magis de iure conſtat.*

2 *Ceſſio in beneficialibus non inducit ceſſionem iuris, ſed habet vim pacti de non petendo.*

DECISIO IIII. aliàs 158.

Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundum, qui alium ſpoliauerat, li-
1 cèt debeat vel primo † poſſeſſori, vel ſecundo reſtituere, cui eorum magis de iure in petitorio, & dominio conſtat ad not. per Bart. in l. fin. C. vnde vi per Alex. in apoſtillis l. cum à te de vi & vi at. Si tamen primus poſſeſſor cedat liti, & cauſæ, quæ erat in
2 fauorem tertij, quæ ceſſio † licet in beneficialibus non inducat iuris ceſſionem ad not. in l. poſtquam lite de pact. tamen quia habet vim pacti de non petendo ad not. per Mil. in verſ. renuntiatio liti, & cauſæ, quæ poteſt, fieri etiam in ſpolio ad deciſ. 48. & 68. in antiq. debet ſecūdo loco ſpoliatus à tertio reſtitui, non obſtāte quòd non conſtaret priorem poſſeſſorem tempore ſecundi ſpoliatum, cùm eo abſente non probaretur poſſeſſionē ſecundi ad eius notitiam perueniſſe, ad vulg. l. clam poſſidere §. qui ad nundinas de acquir poſſeſ. quia cum ſaltem naturaliter ſecundus detineret, tempore quo tertius eum eiecit, debet ad illum ſtatum reſtitui, ſicut dicimus in reſignante ſpoliato à tertio ad deciſ. 158. in nou. & hoc in vna Bononien. coram D. Piſaurienſi.

EPITHOME.

POſseſsor vigore mandati,& prouiſus à Papa,ſpoliatus reſtituitur, non obſtante decreto Papæ appoſito in gratiam ſpoliantis, cum dicatur ex vtraque poſſidere niſi declaret animo ſaltem velle deſinere poſſidere ex prima cauſa.

SVMMARIA.

1 *Decretum Papæ comprehendit etiam prouiſionem Papæ*
2 *Poſſidens ex prima cauſa: ſi acquirat ius nouum, an videatur poſſidere ex ſecunda & n. 3.*
4 *Mutare ſibi cauſam poſſeſſionis,eſt deſinere ex prima poſſidere.*
5 *Poſſeſſionis cauſam quis non poteſt mutare niſi declaret expreſsè, & admittat primam.*

DECISIO V. aliàs 168.

POſseſsor vigore mandati de prouidendo, qui obtinuerat à Papa nouam prouiſionem, fuit ſpoliatus per habentem coadiutorias de conſenſu cum decreto quòd videbatur denegari reſtitutionē ad deciſ. 475. in antiq. ſed quia hoc videbatur habere locum in prouiſo à Papa, quia
1 licet † decretum comprehēdat etiā prouiſionē Papę ad not. per Gemin. & alios in c. pen. de probat. in 6. tamen quia Papa tollere poteſt decretum, vel ſuſpendere, & ſic eſset dubium an voluerit, non autem an potuerit, quod videbatur in petitorio diſcutiendum, non autem in poſseſſorio: Et ideo Rota ſeruat reſtituere ſpoliatum prouiſum à Papa, non obſtante decreto in gratia ſpoliantis appoſito ad deciſ. 3. de reſtit. ſpol. in nou. Igitur in præcedenti caſu inſurrexit dubium coram D. Io. Clerici: An quia titulus primus mandati de prouidendo excipiebat coadiutorias de conſenſu, & ſic ſpoliato non ſuffragabatur, videbatur petendo, & obtinendo à Papa ſibi de nouo prouideri, poſſidere ex ſecundo titulo, & maximè quia in commiſſionibus, & articulis ſpoliatus aſſerebat ſe poſſeſſorem vigore dicti mandati, & poſſeſſione fore ſpoliatum, adeò quòd non ſolùm declarauit ſe velle deſinére poſſidere ex prima cauſa, ad effectum vt poſſit ex ſecunda poſſidere, & ſibi cauſam poſſeſsionis mutare, vt videtur requiri de iure ad l. qui bona fide §. 1. & ibi declarat Alex. & Angel. in §. nouiſsimè inſtit. de vſucap. & videtur tenere Biſ. de reſtit. ſpol. & latè per Soccin. conſ. 131. ſed etiam expreſsè profeſsum fuiſse videbatur nolle mutare: Ex iſta cauſa moti fuerunt aliqui ex Dominis, vt ex prima cauſa tantum vigore. ſ. mandati prædicti dicatur poſsediſse. In contrarium tamē quòd immò videa-
2 tur † etiam ex ſecundo titulo poſsidere, fuit maior pars Dominorum, moti aliqui, quia abſque aliqua animi declaratione, requirendo quis nouum titulum, videtur cauſam poſseſsionis ſibi mutari ad l. non ſolum §. quod vulgo in verſ. incipit de vſucap. ad l. 2. in fin. pro empto. & declarat latè Cuman. in d. l. qui bona fide §. 1. Et aliqui, quia poſſidens ex vna cauſa, ſuperueniente noua iuſta, dicitur abſque alia declaratione ex vtraque poſsidere, & ſic ex pluribus cauſis ad l. 3. §. ſi ex pluribus de acquir. poſſeſs. maximè quando ſecunda venit ad cor-

ad corroborationem, & augmentum primæ, vt plenè per Socci.in d.§.ſi ex pluribus: Quo retento poterat ſecundùm me ad contraria ſuperius allegata reſponderi, & ſic diſtinguendo, materia concordari. Quòd autẽ quis
3 poſſidens † ex vna cauſa, & ſuperueniente noua contraria primæ, impoſſibile ſit ex vtraque poſſidere, & tunc quia prima poſſeſſio ſine animo non amittitur ad l.quáuis eo. tit.non dicitur quis ex vna poſſidere, niſi declaret animo ſaltẽ velle deſinere ex prima, & ita procedat exemplum poſitũ pro Socci.in d.conſ.131.de muliere, vel vxore poſſidente iure familiaritatis: Aut ſecunda cauſa poteſt ſe compati cum prima, & tunc, aut quærimus, an quis mutet ſibi cauſam poſ-
4 ſeſſionis: & quia propriè mutare † eſt deſinere ex prima, & eius loco poſſidere ex ſecunda: Et cùm, vt dixi, aliqua poſſeſſio ſine animo non amittatur, maximè q̃n aliquis inſiſtit rei ſuæ,
5 & ſic doctrina dicentium † quẽ non poſſe ſibi mutare cauſam poſſeſſionis niſi declaret expreſsè, & amittat primã, & hoc modo intelliguntur Doct. in d.l. qui bona fide §. 1. Aut quærimus an ſuperueniente noua cauſa, dicatur quis in dubio & ex ea poſſidere cumulatiuè cum prima, non priuatiuè, neque mutando, & tunc procedant notata in d. §. ſi ex pluribus, vt quis ex pluribus cauſis, etiam diuerſo tempore euenientibus, dicatur poſſidere. Et hoc modo intelligendo non obſtaret confeſſio ſpoliati in dictis commiſſionibus, & articulis, quia non dixerat poſſidere vigore mandati, & illa poſſeſſione ſpoliatum, non tamen ex hoc ſequebatur quia poſſideret etiam ex vna. Cogita tamen quia materia eſt de apicibus Iuris.

EPITHOME.

SPoliatus reſtitui non debet ſi beneficia incompatibilia tantùm temporis tenuerit, vt inciderit in extrauagantem execrabilem.

DECISIO VI. aliàs 220.

SPoliatus reſtitui non debet ſi beneficia incompatibilia tanto tempore tenuerit, vt inciderit in extrauagantẽ is execrabilẽ, ſecundùm Dominos in vna Giennen. ſancti Andreæ coram D. Petro ad deciſ. 3. in add. in nou. & deciſ. 15. in antiq. de reſtit. ſpol. & Roman. in conſil. 499. Idem tentum poſtea fuit coram D. Aragonia, in vna Bergomen. in qua aſſerta vnio per ſpoliatũ allegabatur.

EPITHOME.

HAbens cauſam ab vſufructuario, ſi poſſideat, etiam finito vſufructu, & ſpolietur à proprietario, debet reſtitui.

DECISIO VII. aliàs 251.

VSufructu finito, licet ad proprietatẽ remeet naturalis vſufructuarius, & cõſolidetur cum ciuili ipſius domino ad §. vlt. inſtit. de vſufruct. Si tamen habens cauſam ab vſufructuario, etiam finito vſufructu, poſſederit, id eſt rei inſtiterit, & à proprietario ſpolietur, debet ſecundùm Dominos in vna Veliterna coram D. Piſaurienſi reſtitui per glo. in c. licet Epiſcopus de præbend. in 6.

EPITHOME.

GRatia mandati de prouidendo, quæ non capit beneficia talis

 dicæ-

diœceſis non poteſt dare, neque dat etiam colorem tituli in ſpolio.

DECISIO VIII. aliàs 285.

GRatia mandati de prouidendo, quæ non capit beneficia talis diœceſis, non poteſt dare, neque dat etiam colorem beneficij in ſpolio ſecundùm Dominos in vna Toletan. parochialis coram D. Raynaldo, & idem ſi ad collationem, inſtitutionem, vel aliam diſpoſitionem alicuius collatoris non extenderetur ſecundùm Dominos in alia Compoſtellana coram D. Sarnenſe.

DE DOLO ET CONTVMACIA.

EPITHOME.

CItatio valet, ſi eius copia tradita non fuerit, propter metum illatum in exequendo.

DECISIO I. aliàs 42.

COpia citationis licet debeat offerri, & dari citato, tamen in vna Ciuitaten. coram D. Silueſtro, Domini habuerunt citationem pro bona, ex quo citatus quando audierat ſe citari, intulerat metum notario, & volebat eum vulneribus afficere, licet poſtea quando citauit, metus ceſſauit, propter gentes, quæ concurrebant in eius auxilium.

EPITHOME.

EXcuſator abſentis citati, quando ſit admittendus.

SVMMARIA.

1 *Excuſator Regis citati ad Curiam non admittitur abſque mandato. & n. 6.*
2 *Excuſator tanquam vnus de populo debet admitti.*
3 *Excuſator videtur admittendus, quando quis non poteſt venire, quod declara vt num. 7.*
4 *Locus non debet eſſe tantùm tutus procuratori, ſed Domino etiam.*
5 *Locus non tutus quis dicatur.*
8 *L. quiq; C. de procurator. intellectus*
8 *Rex quibus caſibus debet mittere procurotorem.*

DECISIO II. aliàs 43.

1 EXcuſator † in cauſa Angliana matrimonij inter Regem, & Reginam, petebat ſe admitti & tanquam vnus de populo volebat Regẽ citatum ad Curiam excuſare, proponendo ſe velle probare, qualiter propter vulnera intermedia, non erat Regi tutus acceſſus ad Curiã. Itẽ quòd imminuerit maximum periculum toto regno Angliæ propter Reges vicinos, & ſeditiones ciuium, ſi Rex recederet ad longinquas partes, quia petebat cauſam per Papam committi in alio loco propinquiori ipſi regno, & quò Rex tutè perſonaliter
2 poſſet accedere: & iſtum † tanquam de populo debere admitti, ad not. in c. 1. de procurat. & c. cum ſuper de re iud. & quia in cauſa ardua quis nõ tenetur mittere procuratorem, ad c. querelam de procurat. Vnde ex quo
3 Rex venire † non poterat, videbatur excuſator admittendus ad not. in c. cum dilecti de dol. & contum. Et
4 quia locus † non debet eſſe tantùm tutus

tutus procuratori,ſed etiam dño copulatiuè,ad not. in c. ex parte de appell. quam opinionem Abb. videtur dicere Communem.licet Innoc.contrariùm teneat per c. cum olim de teſtam. & Felyn. in c. accedens el 2. verſ. 4. not. vt lit.non conteſt. Et di-
5 citur locus † non tutus, non tantùm quando locus iudicis eſt non tutus, ſed etiam quando itinera intermedia ſunt non tuta.ad d. c. accedens.Con-
6 trarium tamen † omnes Domini tenuerunt,vno excepto, quia quòd per procuratorem Rex vellet compare-
7 re † hoc eſt voluntatis.Vnde in exceptione voluntaria excuſator non admittitur,nec procurator ſine mandato,vt propter inimicitias, vt declarat Bart. in l. pen. in §. ob crimen,communiter approbatus,licet aliqui contrarium teneant, vt per Doct. ibi. & in c. veniens de accuſ. Bald. Saly. & Angel. in l. res C. de accuſ. quia excuſator neſcit voluntatem abſentis, vt.ſ. quòd Rex propter itinera periculoſa non accederet, quia poſſet,ſi vellet, Item quia cùm Rex eſſet Illuſtris, etiam quòd vellet, non debet admitti niſi per procuratorem, ad l.
8 quique † C. de procurat. Nec dicatur quòd illa lex non tenet de iure canonico, quia contrarium non reperimus, quare &c. ad c. 1. de op. no. nunt. & Innoc. gloſſ. & Doct. videntur hoc tenere in c. paſtoralis de iud. & Abb. in d. c. cum dilecti: et per hoc ceſſat reſponſio,quæ dicebat quòd illa lex non debebat ligare regnum Angliæ,quia non recognoſcit, ſuperiorem Imperatorem. Et quòd non debet habere locum in cauſa matrimonij.Nec etiam bona eſt reſponſio ad illum textum,quòd eſt introductum ratione dignitatis,ne ſtent corā iudice ſedente,quæ ratio non videbatur militare hic in Curia coram Papa.Item quia Rex nolebat eſſe in iudicio ſed in loco iudicij, vt melius poſſet procuratores inſtruere, quinimò alia ratio potiſſima videtur propter potētiam eorum, ſecundùm antiquos Doctores,vt per Cyn. & Abb. ibi propterea, licet coram Papa non militet, nec etiam potentia, verum eſt ſi ipſi vellent cauſam hic tractari, ſed hoc eſt quod ipſi nolebāt, immò petebant cauſam committi extra Curiam in partibus propinquis Angliæ, vbi tantò magis militabat eius po-
9 tentia:poterat.n.Rex † mittere procuratorem,& tenebatur non obſtante c.ad querelam.Primo quando impedimentum eſt perpetuum, ſecundùm gloſ.approbatam in c. cum dilecti verſ.reſponſalem in fin. vt in caſu noſtro. Secundo quando cauſa deſiderat celeritatem ſecundùm Abb.in 4.col.& Doct.ibi, & ita in caſu matrimonij. Tertio quando impedimentū eſt euitabile ſecundùm Iaſ.in l. 2.§.ſi quis in iudicio.ff.ſi quis caution. Bal. poſt Innoc. in c. 2. de teſtib. Quarto quando quis citatur coram Papa ſecundùm Iaſ.ibidem in d.c.cum dilecti vt in caſu noſtro. Et tantò magis inclinarunt in hanc partem Domini, quia manifeſtè cognouerunt animū Regis,qui cuiuſdam puellę inductus amore,vt illam duceret in vxorem, Reginam, quæ ex eo filios habuerat, & in præſenti habebat vnam fœminam,dimittere nitebatur,& inſtabat.

EPITHOME.

Citatio ſatis eſt ad ſententiam abſque eo quòd dicatur ad concludendum.

DECISIO III. aliàs 59.

Sufficit citatio ad ſententiam, licet non dicatur ad concludendum, quia non reperitur quòd hoc ſit in iure neceſſarium, licet ſtylus ſit quòd ſemper apponatur. Ita dixerũt mihi Domini in vna Toletana parochialis.

EPITHOME.

QVi affixit, & dimiſit in domo per certum tempus, ſi dicat ſe ſimiliter affixiſſe in parochiali, credendum eſt eam dimiſiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſimiliter importat ſimilitudinem facti, & modi.*

DECISIO IIII. aliàs 63.

SI Notarius in executione facta per eum in primo loco, puta in cathedrali dicat ſe affixiſſe originale illud, & per certum ſpatium dimiſiſſe: poſtea in ſecundo loco, vt in parochiali, dicat quòd ſimiliter affixit, intelligitur quòd etiam per certum tẽporis ſpatium dimiſerit, per verbum,
1 ſimiliter † quod importat ſimilitudinem facti, & modi, ad not. per Innoc. in c. ex reſcripto de iur. iur. & Socin. conſ. 281. col. 2. vol. 2. vide Andr. de Her. in c. 1. §. præterea ducatus prima col. de prohibit. feud. per Fede. & ita in vna audientia Domini tenuerunt in vna Theatina coram D. Piſaurien. & in vna Tullen. coram me.

EPITHOME.

PVblicatio citationis in valuis tempore diuinorum non probatur, niſi dicatur vbi multitudo populi intrabat, & exibat.

DECISIO V. aliàs 69.

EXecutionem citationis, quæ debet fieri in eccleſijs tempore diuinorum, propter populi multitudinem, quæ ibi adeſt, ad gloſ. in clem. cauſam de elect. ſi Notarius dicat quòd fecerit tempore diuinorum, & publicauerit in valuis eccleſiæ: Domini voluerunt quòd non valeat, quia multitudo non manet apud valuas, ſed intra eccleſiam: Si tamen Notarius diceret quòd tempore illo multi intrabant, & exibant, habent eam pro bona, & ita pluries hanc definitionem ſecuti fuerunt.

EPITHOME.

CItatio ſi contineat terminum breuem, & impoſſibilem ad cõparendum, eſt ipſo iure nulla.

SVMMARIA.

1 *Citatio nimis breuis eſt nulla.*
2 *Sententia lata vigore citationis nimis arctæ & breuis eſt nulla.*

DECISIO VI. aliàs 71.

SI citatio contineat nimis breuem
1 † terminum, quòd impoſſibile ſit reo citato infra illum comparere: Domini voluerunt quòd ſit ipſo iure nulla, ſicut opinatur Abb. in c. cum dilecti de dol. & contum. licet videatur contra illum tex. c. 1. de dilat. & ideo cõcluſum fuit in vna Conchen illegitimitatis coram me, quòd ſentẽ
2 tia † lata poſtea vigore illius citationis, quæ deuoluerat cauſam, & proceſſum

ceſſum erat poſtea per contradictas, eſſet nulla, licet hoc videatur ſatis durum, ex quo citatio hæc eſt decreta ad omnes alios actus ſubſtantiales, & ad illos non eſt aliquis terminus appoſitus, quia dici poterat valere, ac ſi ſine tempore, ad not. per Canoniſt. in c. cum parati de appell. & Legiſtas in l. liber homo §. dotem. de verb. oblig.

EPITHOME.

REferens ſe non citaſſe, quia non erat tutus acceſſus, non tenetur dicere ſe feciſſe diligentias de reperiendo.

DECISIO VII. aliàs 91.

QVia notarius exequens citationem, antequam in cathedrali, vel parochiali, vel aliis locis exequatur, debet facere diligentiam de reperiendo perſonam: ſufficit quòd dicat, quòd in perſonam non executus, quia ad eam tutus ibi non patebat acceſſus, quia intelligitur ſibi notario in genere, non autem vt tali notario, ita quòd aliis bene fuiſſet tutus acceſſus, quia faciendo hanc interpretationem annullatur actus, ad vulg. l. quoties, & hoc in vna Cæſarauguſtana canonicatus coram D. Piccolomineo.

DECISIO VII. aliàs 67.

COpia executorialium, quando intimatur, debet dari intimato petenti ſuis expenſis, & ſumptibus, non autem copia citationis.

EPITHOME.

CItatio executa in domo appellati, & in parochiali, licet non tempore diuinorum, valet.

SVMMARIA.

1 *Citatio in parochiali exequenda, valet etiam non tempore diuinorum.*
2 *Citatio quomodo ſit facienda in appellatione extraiudiciali.*
3 *Citatio quando magis requirat tempus diuinorum, & quare.*
4 *Verbum, publicaui, an importet coram pluribus.*

DECISIO VIII. aliàs 200.

CItatio executa in domo, & parochiali, † licet nõ dicat tempore
1 diuinorũ, valet, ſecũdùm quatuor ex Dominis auditoribus, inter quos & ego, quia de iure communi ſufficeret in domo tantùm, ad l. 4. §. ait ff. de dam. infect. clem. 1. de for. compet. Vnde licet forma hominis, quam nos in citatione damus, vt magis ad citatorum notitiam deueniat; addat etiã parochialem, tamen in forma nullum verbũ eſt de tempore diuinorum: bene facit clem. cauſam de elect. vbi in
2 appellatione † extraiudiciali, vt deuoluat cauſam ad Curiam, textus vult, quando perſonaliter fieri non poteſt, debere etiam eam fieri ad domum, & etiam ad beneficium, de quo agitur, ſi verò ad domum non eſt tutus acceſſus, tunc in aliquo loco ſolemnite r requirit publicari, vt veriſimiliter perueniat ad notitiam appellati. hoc vltimo caſu tex. requirit ſollemnem publicationem. i. tempore diuinorum, vel coram populi multitudine, vt exponit gloſ. in verſ. ſolemniter: quando verò locus beneficij eſt aditus, Domini nullum verbum fecerunt de tali ſolemni publicatione,

catione. Et ratio differentiæ quare
3 magis † quando parochialis eſt iuncta cathedrali, requirit tempus diuinorum, vel populi multitudinem, quàm quando eſt iuncta domus; eſt quia facta citatio ad domum magis præſumitur ad notitiam peruenire, ex quo ibi facit reſidentiam. Vnde videtur quòd quando agitur de parochiali, ex quo Rector ibi tenetur reſidere de iure, Rota tenet, vt pluries vidi, ſufficere executionem fieri in dicta parochiali de qua agitur tantùm, ad deciſ. 523. in antiq. vel 83. de appel. Concurrebat in caſu noſtro alia dubitatio. ſ. quòd ciuitas Senarum, vbi facta fuit executio, erat interdicta; quo caſu non poterat fieri tempore diuinorum, quia coram populi multitudine non celebratur: hoc tamen ſecundùm aliquos parum faciebat, quia debebat requirere multitudinem gentium. Concurrebat & aliud, quia nouus executor, licet non diceret, tempore diuinorum, & coram populi multitudine, tamen vte-
4 batur hoc verbo, publicaui †, quod proprie videbatur importare coram pluribus, ad clem. eos in ver. publicari, de ſepult. Sed Rota tenet quòd hoc verbum non ſufficit. Concurrebat & tertio, quia aliqui ex citatis, qui omnes erant fratres, venerunt ad cauſas, nam ſicut ad iſtorum notitiā peruenit, præſumitur perueniſſe ad alios, qui in eadem domo habitabāt; & tantò magis, quia non erat veriſimile quòd fratres alij habentes notitiam, cæteros fratres certiores non feciſſent de hoc, cùm ageretur de re communi. Omnes tamen Domini, tribus exceptis, tenuerunt non ſufficere ſed requiri tempus diuinorum, quia tunc ibi præſumitur adeſſe multitudo populi, aliàs ſecundùm eos, nihil operaretur forma hominis adde s parochialem, quia non facta coram populo, ita ſecreta eſt, ac ſi non eſſet facta, nam per illum non præſumitur ad notitiam citati veniſſe. Et ita etiā tenuiſſent alij Domini, niſi quia iam erat pronūtiatum in cauſa, tanquam citatio eſſet benè executa. Et in ſecunda inſtantia coram D. Camillo agebatur de nullitate primæ ſententiæ ex dicto defectu male executæ citationis, vnde pro ſuſtinenda ſententia D. Ludouici, ipſe etiam fuit pro noſtro voto, quòd ſufficeret, & hoc in vna Senen. inter iſtos hæredes Sigiſmundi de Chiſijs, contra hæredes Mini de Agazaria.

EPITHOME.

Citatio minoris vt infra ſex menſes in iudicio compareat legitimè, ſatisfacit regulæ de annali.

SVMMARIA.

1 *Regula de annali quid requirat*
2 *Impubes tutorem habens cum tutore citari debet & quid ſi non habet n. 3.*
4 *Minores quomodo citentur de ſtylo Curiæ.*
5 *Citatio nulla minoris per legitimum procuratorem comparentis conualidatur.*
6 *Terminus quando incipiat à die comparitionis, non citationis.*
7 *Actor quando excuſari debet, ne dolo feciſſe videatur.*
8 *Ignorantia præſumitur non probata ſcientia, & num. 10.*
9 *Ignorantia excuſationem habere debet à pœna*
11 *Scire, vel ſcire debere, paria ſunt.*

12 *Scien-*

12 *Scientiam ſcire difficile eſt*
13 *Difficultas facti excuſat aliquem à præſumpta ſcientia*
14 *Ignorantia craſſa in facto proprio, & ignorantia iuris à quibus excuſet.*

DECISIO IX. aliàs 182.

Citatio minoris impuberis vt legitimè compareat, facta infra ſex menſes, fuit dubitatum in vna Moguntina canonicatus & præbendæ ſancti Stephani coram me, an ſa-
1 tisfaciat regulæ de annali † quæ requirit infra dictum tempus poſſeſſorem ad iudicandum euocari facere, eò magis, quia ex parte minoris fuit datum mandatum generale, partim poſt citationem, cuius vigore procurator hic defendit cauſam, quia ratione præcedentis citationis, videbatur conſtitutus, ad deciſ. 1. de procurat. in nou. faciebat difficultatem, quia talis citatio videbatur nulla, aut
2 enim impubes † tutorem habebat, & cum tutore citari debebat, ad gloſ. in l.4. de in ius uocand. ſecũdùm quod intelligit Paul. de Caſtr. in l. contra pupillum, & ibi per Alex. de re iud. & per Franc. Aret. in l. ſi ex legati cauſa in 1. de verb. oblig. aut tutore
3 † carebat, vt in caſu noſtro, & eodem modo nulla videbatur, quia non facta nec ſecundùm formam iuris, per quam nec conſanguinei, vicini, & amici citari debent ad l. hoc autẽ §. non defendi ex qua cauſ. in poſſ. eat. ſecundùm Bart. & ibi Immol. in c. contra pupillum & ibi per Alex. & Immol. in d. l. ſi ex legati cauſa ad fin. & Soccin. in reg. 52. in prima fallentia, & Rom. conſil. 454. & Abb. conſil. 43. in 2. parte. Nec ſecundùm
4 noſtram † qua minores citantur ad legitimè comparendum, aliàs ad videndum ſibi dari curatorem, quod ſatis videtur neceſſarium, ad not. per Angel. & Cyn. per Iaſ. in l. admonendi. C. qui per tut. & Spec. in tit. de primo decreto, verſ. ſed pone quòd pupillus, & ibi Io. Andr. in add. Quo ſtante, non videbatur ſatisfactum regulæ, quæ requirit legitimam euocationem ad iudicium, vt eius vigore actor infra annum poſſit reportare ſententiam, & licet aliqui teneant, citationem talem, vt .ſ. minor legitimè compareat, valere, vt per Bartol. in l. 1. §. ſufficit de adminiſtr. tut. & gloſ. & Paul. de Caſtr. in d. l. 4. de quo per Alex. in d. l. contra pupillum: tamen iſta opinio videbatur minus communis, & contra ſupradicta. Nec huic difficultati contradicere videbatur,
5 quòd ex quo minor † poſtea per legitimum procuratorem comparuit, citatio nulla videatur conualidari, ad not. in c. 1. de ferijs, vbi per Ant. & Felyn. in c. gratum, verſ. ſecundo nota de off. deleg. & in terminis noſtris Paul. de Caſtr. in d. l. contra pupillum. Quia videntur communiter Doct. vt per Alex. & Iaſ. ibi notatur, ſuſtinere proceſſum ratione comparitionis, non citationis, quo caſu talis comparitio in caſu noſtro non fuerat tempore regulæ; & tempus à die comparitionis, non autem citationis nullæ videtur computandum, arg. not. per Bald. in auth. ſi omnes C. ſi ſe ab hęred. abſtin. Quòd ſtãte ſtatuto quòd Iudex infra triginta dies à die citationis aliquid facere teneatur, ſi pars comparuit, ratione nullæ citationis
6 à die comparitionis, † nõ autem citationis, terminus incipit, hoc videtur de mente Felyn. in d. c. gratum vbi ſupra. De omnibus tamen ſupradictis non

nõ fuit aliter diſputatum,nec in notis
allegatum:Potuiſſet forſan talis cita-
tio ſuſtineri, nos enim non citamus
aliter conſanguineos, nec amicos, ni-
ſi ipſum minorem ad comparendum
legitimè,aliàs ad videndum dari cura
torem,vt ſupra dixi: licet autem hoc
ſecundùm non fuerit factum,hoc be-
ne impediebat poſſe minori non com
parenti, nec petenti dari curatorem,
quia non erat ad hoc citatus, vt per
Cyn. in d. l. admonēdi. Sed ſi cura-
tore aliàs non indigeret, quia minor
legitimè comparuerat, neſcio quare
illa verba:ad videndum ſibi dari cu-
ratorem, eſſent neceſſaria, ſi ei cura-
torem dare nolunt.Iſtis tamen mini-
me attentis, Domini ex alio fuerunt,
quòd cùm ſatis ſit materia præcedēs
dubitabilis inter Doctores, debeat
7 actor † excuſari vt non dolo fecerit,
ne incidat in pœnam regulæ,arg.not.
in c. cum venerabilis de conſuetud.
in l. igitur de lib. leg. in reg. odia, de
reg. iur. in 6. ad deciſ. 339. in nou.
Agebatur enim contra poſſeſſorem
canonicatus & præbendæ,quem cre-
debat maiorem,prout eſſe debebat,
ad not. per Hoſt. Archid. & Gemin.
in c. ſuper ordinata eo. tit. hoc tamē
forſan non proceſſiſſet, ex quo erat
eccleſia collegiata, ad not. per eoſ-
dem vbi ſupra.Tamen,quia non pro-
8 bata † ſcientia minoritatis, præſumi-
tur ignorantia, ad l. verius de pro-
bat. ad deciſ. 4. in antiq. ad regulam
præſumitur ignorantia de reg. iur.in
6. vt not. in c.in præſentia de probat.
in l. ſi Titius & Seia de fideiuſ. per
Bald. in l. 1. per illum tex. C. ſi quis
ignorans rem minor. &c. Fulgoſ.con
ſil. 23. & conſil. 114.Et quia ignoran-
9 tia † excuſationem habere debet à
pœna ad Felyn.& gloſ.in c. 1.de con-
ſang. & affin. ad not per Card.
in clem. 1. q. 39. de priuileg. ad not.
per Bartol. in l. auunculo verſ. quæ-
dam eſt pœna in omittendo, &c. de
condit. ſine cauſa.Non obſtāte quòd
in contrarium allegaretur,quòd cùm
10 actor ſciuerit † aduerſarium poſſeſ-
ſorem,& ſi hoc inueſtigauerit,præſu-
meretur inueſtigaſſe omnia,& totum
factum, arg. l. non eſt ferendus de
tranſact. per Soccin. in reg. 176. in
6. fall. & ſi hoc non fecerit, quia ta-
men facere debuerat ad l. qui cum
alio de reg. iur. perinde eſſe debeat,
ac ſi ſciuerit, cum paria ſint ſcire,
11 vel ſcire debere, ad Bald. in l. qui-
cunque in princip. de ſer. fugit.ad
not. per Doct.in l.quod te ſi cert.pet.
& tali caſu præſumitur ſcientia ad
not. per Soccin. in d. reg. 176. in
prima fallent.& Rom. cõſ. 48. quia
ad hoc potuiſſet fortaſſe reſponderi
non habere locum in ætate minori,
ad allegata ſupra; ea forſan ratione,
12 quia eſt difficile † ſcire ſcientiam,
ad not.per Bartol.in d.l.de ætate,ver-
ſic.venio ad ſecundam quæſtionem.
13 de minor. quo caſu difficultas † fa
cti, excuſat aliquem à præſumpta
ſcientia, arg. not. per Soccin. in reg.
178. in 4. fallen. & tantò magis in
materia noſtra, vbi agitur de damno
euitando,& amittēdo ius, quod quis
habet iam in beneficio,quo caſu etiā
14 craſſa ignorantia † in facto proprio,
& ignorantia iuris excuſat, ad not.
per Bartol.in d.l.accumulos, eo.verſ.
quo ſupra, & per eundem in l.ſi fun
dum.§.ſeruus meus pro emp. per Soc
cin.in eadem reg. 175. in prima fall.
latè Dec.conſi.63.col.pen.

EPITHOME.

Citatio ad ſententiam pro ſequẽti die, ſi dicatur: & deinde pro ſingulis diebus, & locis; an valeat.

SVMMARIA.

1 *Citatio ad ſententiam pro ſingulis diebus, & horis, dicitur nulla.*
2 *Citatio in prima parte valida quid operetur.*
3 *Appellans friuolè ſi deceſſerit, poteſt contra illum abſque citatione procedi.*
4 *Iudex quòd poſſit contra contumacem procedere ſine citatione, intelligitur ſi velit.*
5 *Citatio ſi fiat in actu, qui ſine ea explicari poteſt, poteſt procedi non expectato citato.*
6 *Iudex quando videtur renuntiare poteſtati ſibi tributæ à c. 2. de dol. & contum. in 6.*
7 *Actus non ſuſtinetur eo modo quo poteſt, ſi non vt agitur.*
8 *Iudex ſi ponat in ſententia hæc verba: moti ex rationibus à iure communi & c. quid operentur.*
9 *Verba: moti ex rationibus animum noſtrum mouentibus & c. quò referãtur.*
10 *Clauſula omni meliori modo, quid tollat.*

DECISIO X. aliàs 290.

1 Citatio † ad ſententiam pro ſequenti die, & deinde in ſingulis diebus, & horis, quæ in ſecunda parte eſt nulla, cùm ſit incerta, & quandam ſpeciem ſeruitutis inducens. iuxtà not. per Bald. conſi. 268. vol. 1. & Abb. in c. fin. de dilat. col. 2. in fin.
2 Et licet in prima parte valida † operari poſſet, quòd iudex etiam in diẽ ſequentem poſſit prorogare prolationem ſententiæ, & ſine noua alia citatione procedere, ad c. conſuluit de off. deleg. non tamen in vlteriorem diem. Quòd ſi fecerit, meritò ſententia, tanquam ſine citatione lata, poteſt dici nulla per Guid. Pap. deciſ. 542. & per Abb. in c. cum dilectus col. 7. in princip. de dol. & contum. Et ita tentum fuit in vna Aquẽſi Abbatiæ coram D. Syluestro. Et licet ex alio fundamento pars dictam ſententiam ſanare cogeretur, videlicet, quia ille, contra quem fuerat pronuntiatum, prius friuolè † appellauerat, &
3 receſſerat appellans, quo caſu poterat ſine alia noua citatione procedi. arg. c. 2. de dol. & contum. in 6. & Abb. in c. prout eod. tit. non tamen fuit exaudita cùm licet tunc iudex
4 † contra contumacem, aliter ipſo nõ citato procedere valeat, hoc tamen intelligitur ſi iudex velit, quia iudex poteſt & citationem adhibere, per Card. clem. 1. eod. tit. de dol. & contum. & in caſu ſuperiori non ſolum de tali voluntate iudicis, volentis tanquàm contra contumacem ſine citatione procedere, non conſtabat, ſed immò contrariũ ex quo. poſtea eum citauit, arg. l. Paulus rem rat. hab. & licet quando actus † ſine citatione po-
5 teſt explicari, ſi citatio fuit, poſſit non expectato aliter ipſo citato procedi, per Abb. in c. cum inter vniuerſas de elect. Tamen in caſu noſtro iudex &
6 citauerat † & in prolatione ſententiæ dixerat, viſa citatione ad ſententiam, & accuſata contumacia partis citatæ non comparentis: Ex quibus verbis Domini ſatis arbitrarunt iudicem cum citatione procedere voluiſſe, & poteſtate ſibi à iure per d. c. attributa,

 tributa,

tributa, vti noluiſſe, quo caſu, actus
7 † non ſuſtinetur eo modo quo poteſt, ſi non valet vt agitur, iuxtà not. per Abb. in c. cum ſuper in fin. de off. deleg. & Fely. in c. cum ordine col. 2. in fin. de reſcript. & Iaſ. in l. vinum in fin, ſi cert. pet. Et licet etiam in ſenten
8 tia † fuiſſent hæc alia verba per iudicem prolata, videlicet moti ex rationibus à iure communi & ex proceſſu reſultantibus, animum noſtrum mouentibus, ex quibus videbatur omni meliori modo procedere voluiſſe, per Dec. conſil. 602. viſo pũcto cœl. 5. & Corn. conſi. 76. licet col. 2. verſ. coadiuuantur præmiſſa. vol. 1. quia tamen Domini dicta verba non
9 ad modum † procedendi retulerunt, ſed ad pronunciandum illo modo, videlicet talem condemnandum, vel abſoluendum &c. Et etiam quia ex-
1 preſſa clauſula † omni meliori modo &c. non tollit modum expreſſum, & ſpecificatum, niſi anteponatur dictio copulatiua, vel additatiua, puta, & alias omni meliori modo &c. ad conſil. Cald. 1. de accuſat. Anchar. conſil. 357. Fely. in d. c. cum ſuper. in fine.

VT LITE PENDENTE.

EPITHOME.

Lite pendente, accepta poſſeſſione, expenſæ debentur victori, etiam quãdo iudex ex officio ſuo attentata reuocat.

DECISIO I. aliàs 18.

Expenſæ factę in negotio attẽtatorum, & quando iudex ex officio ſuo illa reuocat puta in poſſeſſione lite pendente accepta ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Colonienſi coram D. Piccolomineo deben tur parti inſtanti illa reuocari, quia etiam quando iudex ex officio procedit, debet proſequenti victum in expenſis condemnare per Specul. tit. de expenſ. §. 1. in fin. per Alex. in apoſtill. ad Bartol. in l. 1. ad Turpill. Anton. de Butr. in c. cum dilecti in fin. de dol. & contumac. pro quo facit deciſ. 474. in antiq.

EPITHOME.

Poſſeſſio capta vigore executorialium, non dicitur attentata, parte pręſente, & non contradicẽte.

SVMMARIVM.

1 *Tacens quando dicatur conſentire.*

DECISIO II. aliàs 17.

Svper ſtylo Rotæ accidit, quòd cuidam canonico Placẽtino fuerunt intimatæ literæ executoriales, & poſtea capitulum dedit poſſeſſionem illi, ad cuius inſtantiam, fuerunt literæ intimatæ, illo tacente, & nunquam reclamante. Accidit quòd in Curia procurator generalis prius, ab eo conſtitutus petebat reuocari dictã poſſeſſionem per viam attentati. Domini concluſerunt non eſſe reuocandã, quia cum ille, qui citauit vigore literarum executorialium tenebatur da-
1 re poſſeſſionem, tacendo † dicitur conſentire, ad l. 2. cum ibi not. C. de acquir. poſſ. Et quia licet regulariter tacens in ſui præiudicium non dicitur conſentire, ad vulgatas doctrinas; tamen fallit quando contradicendo o-

pote-

poterat impedire ne actus fieret l. 1. §. magnum autem de exercit. act. l. ſemper de reg. iur.

DE SEQVESTRATIONE poſſeſſionum, & fructuum.

EPITHOME.

POſſeſſio capta vigore executorialium eſt attentata, & reſtituenda à ſequeſtratoribus.

SVMMARIA.

1 *Attentare dicitur capiens poſſeſſionem vigore executorialium.*
2 *Attentata habentur pro purgatis, quando apparet de magna diligentia.*

DECISIO I. aliàs 16.

STylus Rotæ eſt quòd ſi quis vigore executorialiũ capit poſſeſſionẽ, dicatur attentaſſe,
1 † quia debet ſeruare quatuor terminos ad not. per Felyn. in c. ad probandum col. antepenult. de re iudic. Euenit quòd iudex mandauit reſtitui poſſeſſionem in manibus ſequeſtratorum, prout prius erat, pars quæ attentauerat, iuit ſeparatim ad tres ſequeſtratores, & & ſingulis dixit quòd relaxabat dictã poſſeſſionem, & dabat eis facultatẽ apprehendendi eam, & vlterius requirebat eos, vt die ſequente accederent ad talẽ locum hora vigeſima, ex quo omnibus ſimul volebat idem facere, vnus ſe excuſauit propter peſtem, alius dixit ſe non poſſe pro illa die & hora, tertius acceſſit in cuius manibus fuit realiter poſſeſſio tradita. Dubitabatur an eſſet ſatisfactum præcepto iudicis, & attentata purgata, licet de magno rigore videretur dicendum, quòd non; ex quo ille, qui pro illo die, & hora accedere non poterat, debebat expectare ad alium diem ad not. in l. ſi longius ff. de iudic. tamen ad mitigandum magnum rigorem ſtyli noſtri, Domini habue-
2 runt attentata † pro purgatis, ex quo apparet de magna diligentia illius, & quòd etiam realis, & actualis poſſeſſio fuit per eum relaxata, & dimiſſa: & licet omnibus ſimul non fuiſſet acquiſita, non tamen conſtabat quòd illi fuiſſent impediti accipere. Vnde cum eſſet in eorum facultate ad libitum eam apprehendere, nihil ſit ei imputandum, cum illos cogere non poſſet ad eam capiendum, & hoc in vna Barchinonẽſi Prioratus de Colle.

EPITHOME.

INtimato ſequeſtro, & ſi non acceperint poſſeſſionem ſequeſtratores, eſt locus pœnis Clementinæ.

DECISIO II. aliàs 137.

CLem. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. locum habet etiam quando ſequeſtrator in partibus adhuc non accepit poſſeſſionem beneficij, quia ſi acceptauit, & ſequeſtrum eſt parti intimatũ, & ſciat ſequeſtratorẽ acceptaſſe, non ſe amplius intromittere debet, nec fructus percipere, quia ſatis dicitur impedire, quò minus ſequeſtrum locum habeat, ſaltem in fructibus per eum perceptis, & etiam fructus ſequeſtratos capere, quia ſtatim dicuntur ſequeſtrati ex

quo Auditor dicit, ſequeſtramus, ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna Cæſarauguſtana Cantoriæ coram D. Camillo.

EPITHOME.

MVlier eſt ſequeſtranda, quæ durante lite ſuper matrimonio, ſecundo loco nubit, ad impediendum ne carnaliter cõiungatur cum ſecundo viro propter ſcandalum.

SVMMARIA.

1 *Mulier ex iuſta cauſa poteſt ſequeſtrari à iudice*

2 *Maritus ſecundus in quaſi poſſeſſione mulieris, ea ſpoliari non debet*

3 *Matrimonium ſecundum habet præſumptionem non validitatis propter ſententias latas ad fauorem primi.*

DECISIO III. aliàs 185.

SEqueſtranda eſt mulier, quæ durante lite ſuper matrimonio, ſecundo loco nubit, & hoc ſecundum Dominos in vna Regien. matrimonij coram D. Piccolomineo, ad impediendum ne carnaliter copuletur cum ſecundo viro, ad conſil. Gemin. 76. & Dec. conſil. 163. in primo col. 5. qui allegat Immol. in conſ. 125. in cauſa, quæ vertitur, ex quo dedecus primi, in euentum quòd eius matrimonium canonizetur, prout iam per duas ſententias erat factum, & ſcãdala exinde oriri veriſimiliter erat formidãdum ad l. æquiſſimũ de vſufruc. & not. in l. licet in fin. de probat.
1 prout ex iuſta cauſa † iudex ſequeſtrare poteſt ad c. 2. de dol. & contum. cum ibi notatis, ne. ſ. primus corruptam ab alio mulierem ducerè
2 cogatur, & quia aliàs ſecundus † eſſet in quaſi poſſeſſione mulieris, à qua ſpoliari non deberet ipſo nõ vocato, quo caſu videtur dari debere ſequeſtrum, & ſententiam ſine contradictione executioni mandari; ad c. cum locum de ſponſalibus, eò magis, quia, vt dixi, ſecundùm matrimo-
3 nium † habebat præſumptionem nõ validitatis ſuper duas ſententias latas ad fauorem primi, & propter ſecundum poſt inhibitionem contractum, àd quod vide Card. in clem. ad compeſcendum. q. 21. & 22. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.

EPITHOME.

SEqueſtrum impeditur ex vnica ſententia in fauorem poſſidentis lata, licet in alia inſtantia fuerit reuocata eadem ex tribus ſententijs, aut ex re iudicata.

DECISIO IV. aliàs 272.

SEqueſtrum ſicut impeditur ex vnica ſententia in fauorẽ poſſidentis lata, licet in alia inſtantia fuerit reuocata, ad clem. 1. de ſequeſt. poſſ. Eo dẽ modo ſecũdũ Dños in vna Toletana corã D. Syluestro, qñ habuit tres ſentẽtias pro ſe, aut rẽ iudicatã reportauit executioni demandatam, licet poſtea in cauſa reſtitutionis in integrum, victus in primo iudicio, vnam pro ſe contra victorem habuerit ſententiam, cum maior pro bono iure habẽtis rem iudicatam præſumptio, ex l. 1. de re iud. cum ſimilibus, oriatur, quàm ex vna ſententia, appellatione ſuſpenſa, de qua in d. clem. 1 impediatur.

EPITHOME.

SEqueſtrum decretum eſt relaxandum ad inſtantiam ſubrogati, etiam literis non expeditis ſuper ſubrogatione.

SVMMARIA.

1 *Subrogatus in iure petitoris cedētis vel decedentis non poteſt petere ſequeſtrum non docto de iure ſuo*

2 *Habens cauſam à petitore an poſſit petere ſequeſtrum relaxari.*

DECISIO V. aliàs 155.

LAta ſententia pro petitore contra poſſeſſorem, non aliàs decreto ſequeſtro, licet ſubrogatus
1 † in iure petitoris cedentis, vel decedentis petere non poſſit illud decerni, non aliàs docto de iure ſuo ad not. per Card. in clem. 1. in princip. 4. col. verſ. ex his colligitur de ſequeſtr. poſſ. & fruct. in conſ. 145. ſi tamen iam ad inſtantiam petitoris decretum ſit ſequeſtrum; dubitatum fuit coram D. Camillo in vna Gebē-
2 nen. an habens cauſam † à petitore per reſignationem, de qua per ſolam ſupplicationem cōſtabat, petere poſſit illud relaxari: Et quia aliqui ex Dominis fuerunt quòd deberet prius literas expedire, ex quo datum erat de regula, quòd nō iudicetur iuxtà formam &c. Omnes conuenerunt quòd ex officio iudex deberet relaxare, vt illi, qui ſuccubuit, incumbat probare aduerſariū vitioſè poſſidere ad c. cum quid de eo qui mitt. in poſſeſſ. in 6. & ne litem proteget de fructibus beneficij, vt per Card. in d. clem. 1. verſ. 23. quæro. Quæ rationes militare videntur non tantùm quò ad relaxandum ſequeſtrum iam appoſitum, ſed etiam quò ad opponendum de nouo.

DE CONFESSIS.

EPITHOME.

COnfeſsio extraiudicialis citati probat notitiam citationis.

DECISIO I. aliàs 28.

COnfeſsio extraiudicialis, etiam abſente parte, licet non probet, niſi ſemiplenè ad c. fin. de ſucceſſ. ab inteſt. Bart. in l. admonendi de iureiur. Tamen omnes Domini tenuerunt quòd ad probandum quòd citatio deuenerit ad notitiam citati, ſufficiunt teſtes deponentes ſe audiuiſſe citatum id deponentem, & ratio ſecundùm me eſt clara, & naturalis, quia cùm hoc fiat ad probandūm notitiā, ſeu ſcientiam, ſatis de ea re plenè conſtat, ſi confitetur, quia confiteri non poteſt, niſi ſciat, & hoc in vna coram D. Io. Paulo.

EPITHOME.

PRohibitus donare, non poteſt confiteri in alio contractu.

DECISIO II. aliàs 198.

MInor, vel mulier, prohibiti per ſtatutum donare, prohibentur cōfiteri in quolibet alio cōtractu quando

quãdo per confeſsionem talem poſſet aliàs ſtatuto fieri fraus, quia in fraude talis confeſsio præſumitur, ſecundùm Dominos in vna Romana officij coram D. Piccolomineo ad not. per Doct. in l. cum quis decedens §. Titia de leg. 3. & in l. ſi forte de caſtr. pecul. & in l. ſi donatione C. de collat. per Alex. conſ. 18. vol. 3. per Dec. conſ. 131. & l. qui teſtamento de probat. Felyn. in c. ſi cautio n. 59. de fide inſtrum. per Soccin. latè conſ. 66. col. 1. aliàs ſtatutum redderetur fruſtratorium, contra c. ſi ciuitas de ſentent. excom.

DE PROBATIONIBVS.

EPITHOME.

INſertis in proceſſu fulminato non probatur expectatiua, niſi originales exhibeantur.

DECISIO I. aliàs 3.

QVidam habebant in actis acceptationē, & prouiſionem vigore gratiæ expectatiuæ, quā dicebat ſe amiſiſſe, & de ea tantùm conſtabat per proceſſum fulminatum, in quo erat eius tenor inſertus. Fuit pluries concluſum in Rota quòd non ſufficiebat, quia non creditur inſertis, & maximè quia proceſſus fulminatur ſine cauſæ cognitione, & ita fuit tentum in vna Oſtilen. coram D. Piſaurienſi.

EPITHOME.

VAlor non probatur ad impugnationem gratiæ, niſi dicatur deductis oneribus.

DECISIO II. aliàs 29.

LIcet teſtes in vna Burgenſi beneficiorum coram D. Camillo dicerent quòd beneficia valerēt 400. & ſic quòd excedebant valorem narratum in bulla, tamen quia articulus vel interrogatorium nō dicebat: deductis oneribus; nec teſtes etiam hoc dicebant, Domini habuerunt quòd non probaretur exceſſiuus valor ad deciſ. 702. in antiq. per c. præſente de off. ordin. in 6.

EPITHOME.

OBitus in aliquo menſe probatur licet duo teſtes deponant de menſe, & duo de anno.

DECISIO III. aliàs 33.

SI duo teſtes probent annum obitus, non autem diem, nec menſem, & duo alij probent menſem, ſed non annum, ſatis dicitur clare obitus probatus, iunctis ſimul dictis omnibus omnium, ita vt annus, & menſis certus probetur.

EPITHOME.

PRouiſo à Nuntio, qui tenetur probare valorem intra facultatem, non datur adiudicatoria contra poſſeſſorem, exiſtente tertio prouiſo à Papa, ſed bene dabitur remiſſoria.

DECISIO IIII. aliàs 38.

PRouiſus à Nuntio de quadam Præceptoria Barchionenſi, qui tene-

tenebatur probare quòd eſſet iuxtà taxam, & valorem, ad quam Nuntius facultatem habet iuxtà deciſ. 348. in nou. non debet habere adiudicatoriam contra poſſeſſorem, quando eſt tertius in cauſa admiſſus pro intereſſe, qui eſt prouiſus à Papa, & opponit contra actorem de valore prædicto probando per eum, ex quo ſi non eſſet Præceptoria infra taxam, ſed excederet beneficium, ſpectaret ad ipſum, & ideo non deberetur actori ſed ipſi adiudicatoria, quare interim propter ius iſtius tertij, non eſt ius actoris clarum, ſed in ſuſpenſo, Et ideo Domini fuerunt, quòd cum ipſe non poſſet in Curia probare bene valorem, quòd ei daretur remiſſoria.

EPITHOME.

SCriptor Apoſtolicus vt quis probetur, ſufficit Gratis pro ſocio in taxa bullæ.

DECISIO V. aliàs 44.

AD probandum quòd quis ſit ſcriptor Apoſtolicus, prout in bulla narratur, ſatis ſufficit Gratis pro ſocio, quod ponitur inter manus, & ſubſcriptionem officialium per ſcriptorem, vt Domini voluerunt in vna Caurien. beneficiorum.

EPITHOME.

NArratiua Papæ in bullis facta non probat rebellionem Caſtri in ea narratam.

DECISIO VI. aliàs 49.

EVgenius in quibuſdam bullis, cõcernentibus immunitatem quandam certis Caſtris comitatus Bononien. narrabat, & aſſerebat ciuitatem Bononiæ eſſe rebellem. Dubitabatur in quadam cauſa Bononienſi inter Ghiſlerios, & Bentiuolos an ex hoc rebellio probaretur ad clem. 1. de probat. vt Felyn. in c. cùm à nobis de teſt. & Soccin. in conſ. 266. in 2. part. & ex quo eramus in materia valdè præiudiciali tertio, & quod fieri non poterat ſine maxima culpa: Domini tenuerunt quòd non debeat ſtari narratiuæ, & aſſertioni Papæ ad not. per Abb. in d. clem. 1. & Dec. in conſil. 8. in vlt. quæſt. poſt Gemin. conſ. 53.

EPITHOME.

NArratiua rebellionis in magnũ præiudiciũ tertij, nõ probat, niſi ſimus in antiquis, & cũ adminiculis.

SVMMARIA.

1 *Communitas ad hoc vt ſit rebellis, debet fieri actus conuocato, & communicato conſilio.*
2 *Mandatum non eſt præſumendum, præcipuè ad delinquendum nu. 3.*
4 *Mandatum enuntiatiuum in antiquis præſumitur.*
5 *Delictum non arguitur ſi petatur venia à Papa.*

DECISIO VII. aliàs 89.

QVia anno præterito, vt deciſ. proxima ſuperiori, fuit ttẽum, quòd narratiua Papæ nõ probat rebellionẽ, in eadẽ fuit rebellio probata per eaſdẽ bullas Eugenij, iũctis aliis adminiculis ad not. per Felyn. in c. ad audientiam nu. 12. de præſcript. Fuerunt. n. producta capitula quædam

quædam inita per aſſertos procuratores Bononien. ciuitatis cum Nicolao Piccino Capitaneo, ducis Mediolani, aſſerentes ſe habere mandatum, de quo fuerat talis Notarius rogatus, quæ capitula fuerunt poſtea effectuata in ciuitate Bononien. per actus momentaneos, ſed habentes tractum ſucceſſiuum, ſciente, patiente, & non contradicente communitate. Vnde licet videretur hoc non ſufficere, quia ad hoc vt communitas
1 † ſit rebellis, debet fieri actus conuocato, & communicato conſilio, ad Alex. conſ. 13. col. 3. lib. 1. Oldrad. cõſil. 66. & Calca. conſ. 80. & quia non
2 conſtabat de mandato † dictorum procuratorum, quod non eſt præſumendum ad not. per Bald. in l. 1. C. de reb. cred. Alex. & alij in l. ſciendum de verb. oblig. in c. ſicut. de re iud. &
3 maximè ad delinquendum † ad not. per Bald. & Rom. in l. 3. §. procurator. ff. de cond. indeb. Tamen quia
4 mandatũ † erat enuntiatiuum, & ſumus in antiquis, ſatis eſt pro eo præſumendum ad conſil. Curt. 77. col. 4. & Dec. conſ. 36. col. 5. & in conſ. 42. col. 8. & maximè in actu, quem veriſimiliter quis non faceret ſine mandato, & quia fuerunt effectuata ſciente communitate (vt dixi) nec contradicente, quod videtur ſufficere in actu ſucceſſiuo, ad tex. in c. fęlix. §. vlt. verſ. ciuitas de pœn. in 6. & conſil. Ancha. 158. quem ſequitur Io. de Anan. & Fely. in c. dilectus el 2. de ſymon. & Fely. in c. cum omnes in penult. cart. ver ſic. ſexta declaratio de conſt. & Anchar. & Card. in clem. 1. de pœn. & Abb. conſ. 28. col. 2. tantò magis quia dicta capitula fuerunt reperta in archiuio publico communitatis ad not. in auth. ad hæc. C. de fid. inſtrũ. & not per Doct. communiter in c. ad audientiam de præſcrip. licet hoc non argueret ſcientiam totius communitatis, ſed tãtùm officialium pro tempore. Tamen concurrebat quòd
5 poſtea homines communitatis † petierunt veniam à Papa, ex quo licet non arguatur delictum ad not. per Abb. in c. per venerabilem col. 1. nu. 22. de elect. Tamen omnibus ſimul iunctis, ſatis fuit ſecundùm Dominos probata rebellio.

EPITHOME.

CAuſæ meri imperij iure canonico poſſunt delegari, & concedi poteſt remiſſoria extra prouinciam ad probandum delictum.

DECISIO VIII. aliàs 150.

REmiſſoria in prouincia Virdunen. ad probandum Abbatiſſam fore corruptam, & filios peperiſſe, & ſic ad probandum delictum, fuit per Dominos conceſſa in vna coram D. Nicolao Piccolomineo, attento quòd de iure canonico cauſæ meri imperij poſſunt delegari ad not. in c. quod ſedes de off. ordinar. deciſ. 416. in nou. Et quia etiam in cauſa criminali pro teſtibus exiſtentibus extra prouinciam poteſt examen eorum committi ad not. per Bald. in auth. apud eloquentiſſimum. C. de fide inſtrum. Fely. in c. cum cauſam col. pen. de teſtib. qui atteſtantur etiam Romanam Curiam ita ſeruare.

EPITHOME.

MOnialis habens gratiam ſi neutri, vel in euentum priuationis prouiſio-

prouiſionem,ſi probet Abbatiſſam cō cepiſſe, probauit locum eſſe priuationi.

SVMMARIA.

1 *Pœna priuationis nunquam intelligitur, niſi ſit expreſſa.*
2 *Monialis corrupta eligi non poteſt in Abbatiſſam.*
3 *Corrupta benedici non poteſt.*
4 *Carceratio eſt maior pœna de iure canonico, quæ ſuccedit loco mortis.*

DECISIO IX. aliàs 131.

IN eadem præcedenti fuit dubitatum an eſſet remiſſoria releuans ſi altera monialis habens gratiam ſi neutri, & in euentum priuationis, prouiſionem vel mandatum de prouidendo, in ſcribendo ſe ad pœnam talionis,probaret Abbatiſſam concepiſſe. Et dubium faciebat quia pœna
1 priuationis † nunquam intelligitur niſi ſit expreſſa ad glo.in c.vlt.de iur. patr.& Fely. in c. querelam de iure
2 iur.Et quia licet corrupta † eligi non poſſit in Abbatiſſam ad c. iuuencuculas,&c.vidua cum ibi notat. 20.q. 1.non tamen ſequitur quòd iam electa propter talem corruptionem poſtea ſuperuenientem debeat deponi arg.l.patre furioſo. ff.de his qui ſunt ſui,vel alien.iur. et c. quemadmodū de iur.iur.Et tantò magis, quia ratio videtur ceſſare, nam ideo eligi non poteſt,quia debet benedici, & corru
3 pta † benedici non poteſt,vel conſecrari ad c. iuuenculas et c. acutius 26.diſtinct.Tamen & alia ratio videtur eſſe, vt per Bonifac.in clem.attendentes. §. ſi quis verò num.4.de ſtat. monach.quia conuenienter verbum Domini,& virginitatem hortari non poteſt ad c.vna 26.diſtinct.quæ videtur militare adhuc, licet quia ſi debet talis corrupta in ergaſtulis includi,& à cætu monaſteriorum, & eccleſiarum declinare ad impudicas.c. peruenit 27.q. 1. quomodo videtur quòd poſſit aliis præeſſe, & adminiſtrare, cùm (vt ibi dicitur) debet ibi perpetuam pœnitentiam agere.Et ex hoc,quia non dicitur ſimplex fornicatio, ſed ſacrilegium, Domini fuerunt pro pœna priuationis, ad not. per Abb. & Fely. In c.at ſi clerici de iudic.& quia ſi hæc pœna, de qua in d.c.impudicas apponitur in ſimplici moniali,magis in Abbatiſſa, cui magis vitium, & delictum culpæ eſt attribuendū.Et quia de iure canonico nulla maior pœna dari poteſt quàm
4 carceratio † quæ loco mortis ſuccedit ad c.pen.& vlt.de hęretic.ad not. in c.qualiter & quando de accuſat. per Card. in c. cum non ab homine de iudic.in c.vltim.de tranſact.& tantò magis quia in caſu ſuperiori narrata fuerunt crimina prædicta Papæ, quòd in literis directis Auditori dicebat.Et quia veris exiſtentibus prædictis dicta Abbatiſſa monaſterio ſe fecerit indigna, mandamus,cōſtito pro vt iuſtum fuerit,procedendo priues: quo caſu,licet ſimus in caſu dubio.ſ. an ex delicto pęnas priuatiouis mereretur,tamē in eo videtur Papam declaraſſe mentem ſuam,vt imponatur ad not.per Fely.in c.ex parte.num.4. de reſcript.facit quod idem Fely.dicit in c.cum à nobis.verſ. 4.not.de teſtib.& in c.inquiſitionis. 3. col. verſ. 2.not.de accuſat.

EPITHOME.

INfertis in ſententia creditur.

DECISIO X. aliàs 134.

INſertis licet non credatur ad not. in auth. ſi quis in aliquo cum ibi not. C. de edendo, tamen ſi in ſententia confirmatoria alicuius tranſactionis, vel concordiæ tenor inſeratur, quia ſententiæ creditur, ad not. in c. quoniam contra de probat. in conſequentiam neceſſariam creditur inſertis ſecundum omnes Dominos in vna Veronen. exactionis coram D. Camillo.

EPITHOME.

SVupplicationes quádo ſunt duæ reſignationis, altera ſimplex; altera cum regreſſu, conſenſus ſimplex præſtitus refertur ad ſimplicem.

DECISIO XI. aliàs 135.

DVæ ſupplicationes eiuſdem datæ reperiebantur, in quarum vna erat reſignanti reſeruatus regreſſus, in alia verò non: poſtea verò reſignatarius conſentit, iuxtà formam ſupplicationis ſignatæ ſub tali data. Dubitabatur in vna Abolen. Parochialis coram D. Paulo an deberet referri ad ſupplicationem illam, in qua erat regreſſus, vel propter ineptitudinem vitietur ad l. ſi fuerit de reb. dub. Et ex hoc quia ille qui habet regreſſum debet probare conſenſum, quem cùm non probet cócludenter, quia referri poteſt ad aliam ſupplicationem, vbi regreſſus non erat, meritò ergo ad c. in præſentia de probationibus.

EPITHOME.

BEneficij ſtatim ſufficit probare, licet probetur ex aduerſo male fuiſſe erectum.

DECISIO XII. aliàs 136.

SVfficit probare ſtatum beneficij, & de eo tanquam de beneficio fuiſſe factas collationes per ordinarium, & effectum ſortitas, licet in contrarium producatur mala erectio, & non ſecundùm formam mandati Pōtificij facta, quia ad l. natales. C. de probat. non ſequitur, quin poterit poſtea bene erigi, nec ille, qui habet beneficium, tenetur probare erectionē ſed quòd tanquam beneficium fuit per alios prædeceſſores poſſeſſum, & ideo prouiſum ſecundùm Dominos in vna Hiſpalen. coram D. Piſaurien.

EPITHOME.

LIteris ordinarij prouidentis, & dicentis reſignationem factam in eius manibus, non creditur.

SVMMARIA.

1 *Literis non creditur in præiudicium tertij.*
2 *Ordinario creditur in his, quæ ſpectant ad eius officium.*
3 *Deciſionum Rotæ 22. in nouis, & 347. in antiquis intellectus.*

DECISIO XIII. aliàs 137.

LIteræ Epiſcopi ſolo ſigillo ſuo ſigillatæ, ſine Tabellione rogato quod conferebat beneficium vacans

per

per reſignationem hodie in manibus eius factam, & per eum admiſſam, fuit dubitatum in vna Dolen. coram D.Io. Maria. an probent reſignationem: & licet pro parte affirmatiua videantur duæ deciſiones Rotæ. vna 22.in nou.alia 347. in antiq. Tamen maior pars Dominorum tenuit opinionem negatiuam, vt ſicut talibus li-
1 teris † non creditur in præiudicium impetrantis apoſtolici, & ſic tertij, propter fraudes præſumptas ad deciſ.348.in nou.ita nec in caſu noſtro propter maiorem fraudis præſumptionem, aliàs.n.eſſet in facultate ordinariorum priuare omnes beneficiatos ſua diœceſi, aſſerendo eos in manibus ſuis reſignaſſe. Nec obſtant ſupradictæ Deciſiones, quæ contraire videntur, quia intelligi debent ſanè, & ſecundùm rationem ex qua mouen-
2 tur.ſ.quia creditur Epiſcopo † & ordinario in his, quæ pertinent ad eius officium, ad not. per Innoc. in c.2. de fid.inſtrum. Vnde hoc procederet in admiſſione reſignationis, & collatione, non aútem in reſignatione, quę fit per tertium, & ita videntur conſo-
3 nare † verba deciſ.347. dum dicunt de reſignatione per eum admiſſa. Itẽ & ſecundo, quia ambæ Deciſiones loquuntur quando omnia vno, & eodem tempore, per eum, & coram eo facta exiſtunt, ſed in caſu noſtro dictum fuit per reſignationem hodie in manibus noſtris ſponte factam, & hoc poteſt verificari per plures horas ante, ita vt nõ concludenter probentur omnia eodem contextu facta eſſe, & ita in alia Burgenſi coram me anno præterito determinatum fuit.

EPITHOME.

Abſolutio, etiã in foro contẽtioſo ad effectũ validitatis gratię probatur per ſolum Pœnitentiarium.

DECISIO XIIII. aliàs 163.

Abſolutionem etiam in foro contentioſo, ad effectum validitatis gratiæ ſufficit probare per ſolum Pœnitentiarium, dicentem in confeſſione ſe abſoluiſſe à cenſuris ad not.per Fely.in c.veniens el 2.col.8.num. 31. de teſtib.& per eundem Fely.in c.teſtimonium col.pen.eo.tit. & per hoc obtinuit quidam familiaris Domini Cardinalis. A. coram D. Ludouico, cui opponebatur de excommunicatione per eum incurſa percutiendo clericum ad c.ſi quis ſuadente; & per conſequens prouiſionem, poſt acceptationem illi factam vigore gratiæ ſuæ expectatiuæ, nullam fore ad Deciſ.126.in antiquis.

EPITHOME.

Vicarij literæ, de cuius Vicariatu dubitatur, ſunt validæ, quia communiter ſic reputabatur, & ex tali iuriſdictione ſe diſpenſaſſe, atteſtatum fuit.

SVMMARIA.

1 *Vicarij mandatum non eſt præſumendum, ſed conſtare debet. Quod limita, vt num.7.*
2 *Vicariatum negatum ſufficit probare per communem æſtimationem.*
3 *Literæ Vicarij de quo dubitatur, an ſint validæ.*
3 *Collatio ordinis requirit ſpeciale mandatum.*
5 *Communis reputatio nõ facit Vicarium in ſpiritualibus.*
6 *Vicarius agens aliqua Epiſcopo præſen-*

 te

te reputatur habens auctoritatem.
7 *Ordinario quando non credatur in his quæ ſpectant ad officium ſuum.*
8 *Collatio ordinum eſt modici præiudicij.*
9 *Verbis atteſtatiuis & enuntiatiuis Vicarij de præterito creditur.*
10 *Validitas actus in dubio præſumenda.*
11 *Vicarius in quibus habeat iuriſdictionem ordinariam.*

DECISIO XV. aliàs 178.

VIcarius, de cuius vicariatu, &
mãdato non conſtabat, & quod
1 præſumi † non videbatur ad not. per
Bald. in l. 2. C. de reb. eccl. non alien.
licet in vicariatu videatur ſecus, &
quando negetur, ſufficit probari
2 † per communem reputationem ad
deciſ. 499. in antiq. Fely. in c. ſicut de
re iud. dedetat literas vni defectũ natalium patienti, dicendo poſt quam
tecum hodie auctoritate ordinaria,
vt ad primam tonſuram, & quatuor
minores, non obſtante natalium defectu diſpenſauimus, vt clericali caractere extra diœceſim inſigniri valeas
licentiam impartimur, coram D. Ioanne clerici in vna Cæſarauguſtana portionis, fuit de validitate talium litera-
3 rum † dubitatum: Et primo, quia, cùm
vt dixi non probaretur vicariatus, nõ
videatur ſufficere communis reputa-
4 tio probata, quia ordines † conferre
requirit ſpeciale mandatum, ad c. cũ
nullus de temp. ord. lib. 6. & licet probaretur talem Vicarium talia ſolitum
facere, vt per habentem facultatem
talia faciendi communiter reputatũ,
ad l. Barbarius. ff. de off. Prætor. Tamẽ
hoc non videbatur habere locum in
5 ſpiritualibus † per Innoc. in c. nihil
de elect. & Bald. in l. 2. C. de ſeruit. &
aqua, per Iaſ. in d. l. Barbarius col. 16.
verſ. quarto limita: Hoc tamen plenè
non diſcuſſo Domini dixerunt quòd
dare licentiam ordinandi, non eſt ordinare, nec quid ſpirituale: vnde communis reputatio ſufficere videbatur,
ad Deciſ. 499. Item quia aut Epiſco-
6 pus erat præſens † quando Vicarius
talia faciebat, & tunc quia palàm, &
publicè pro habente auctoritatem reputabatur, & ſic ſciente Epiſcopo arg.
glo. in l. pen. C. de peric. tut. & c. nulli
de elect. in 6. & Card. in clem. 1. de
for. compet. & eſt tex. in clem. 1. in fin.
de conceſſ. præben. & Bald. in l. quacunque in princip. C. de ſeruis fugit.
præſumatur delegationem, & mandatum præceſſiſſe arg. l. 1. §. magiſtrũ
de exercit. & per Bald. in l. 2. C. de
ſent. & Iaſ. in d. l. Barbarius 13. col. in
princip. aut Epiſcopus erat abſens, &
tunc Vicarius generalis poteſt talem
licentiam tribuere, ad d. c. cum nullus. §. 1. & eò magis, quia ſecundùm
gloſ. ibi in verb. remotis; hodie omnes
Vicarij etiam præſentibus Epiſcopis
iſta facere poſſunt. Secundo quia diſpoſitio talis, vt clericari poſſit, non
videbatur probari ex illis verbis enũtiatiuis de præterito, ibi poſt quam;
quia etiam in his quæ ſpectant ad of-
7 ficium ſuum † non creditur ordinario, vel officiali, quando omnia, & ſingula narrata eodem tempore, & contextu interuenerint ad deciſ. 397. in
antiq. & 22. in nou. per not. per Innoc. in c. quoniam tanta de probat. tamen quia agitur de conferendis ordi-
8 nibus, quod eſt modici † præiudicij,
Domini fuerunt talibus verbis, etiam
de præterito debere credi ad not. per
Doct. & Abb. in c. poſt ceſſionem de
probat. quia licet loquatur in verbis
9 atteſtatiuis † de præterito, tamen idẽ
ſi enuntiatiuis. tenet Bald. ibi. & Fely.
quan-

quando illud de præterito eſt antecedens, & conſecutiuum ad illud quòd de præſenti ponitur, vt in caſu ſuperiori, quia dari non poterat licẽtia clericandi, niſi prius fuiſſet diſpẽſatum. Item quia cùm in talibus literis diceretur: hodie diſpenſauimus, quod poteſt intelligi etiam eodem momento, hoc in dubio præſuma-
10 mus, pro actus † validitate, vt per Innoc. in propoſito in d.c. poſt actionẽ. Item quia verba enuntiatiua probant modum cauſæ, & in caſu propoſito, diſponunt, ad not. per Bart. & Doct. in l. ex hac ſcriptura de donat. & in clem. 1. de probat. Et tantò magis, quia præſupponẽdo talem Vicarium habuiſſe facultatem diſpenſandi, dãdo ſcienter inhabili facultatem clericandi, videtur diſpenſaſſe, ad not. in c. veniens de fil. presbyt. Quod tamen an ſit verũ, et an procedat in inferiore à Papa, vel Imperatore, & maximè in diſpoſitione, quæ videtur requirere cauſę cognitionem ad c. niſi liquet. 1. q. 7. & c. ex tenore de tempor. ord. Vide not. per Doct. in d.c. veniens. & in l. quidam conſulebat de re iud. & latè per Iaſ. in d.l. Barbarius. in 4. col. Tertio, quia cùm diceretur in literis: auctoritate ordinaria diſpẽſauimus, & ſine ſpeciali mandato, talia Vicarius non agat, ad d. c. cum nullus, videbatur in eo delegatus, ad not. in c. 2. de conſuet. & Deciſ. 372. in nou. licet in his quæ veniunt ſub generali
11 † conceſſione habeat iuriſdictionem ordinariam, vt per Doct. in c. dilecti. lo vltimo de appell. Vnde cùm tantùm ex delegata iuriſdictione facere poterat, & dixit quòd fecit ex ordinaria, videbatur actus inualidus ad not. per Doct. in c. cum ex officij de præſcrip. Et in hoc, quia videtur diſtinguendum: an tali Vicario fuerit ſimul data iuriſdictio generalis, in caſu in quo ſpeciale requirebatur mãdatum, vt iſto caſu ordinaria dicatur in omnibus, vt magis dignum trahat ad ſe minus dignum ad c. quod in dubiis de conſecr. eccl. vel altar. vt vniformis ſit intellectus verus auctoritatis, ad §. finitur, verſ. quod ergo diſtinct. 4. de pœnit. an verò ſeparatim, & prout delegata cenſetur, ad not. per Io. Andr. qui ita diſtinguit in add. ad Spec. in rubr. de off. Vicar. de quo latè per Gemin. & Philipp. in c. 2. eod. tit. lib. 6. Maior pars Dominorũ fuit, quòd, quia in caſu ſuperiori eramus in dubio an eodem contextu, vel diuiſim eſſet Vicario data facultas, ex quo per teſtes tantùm, quia talia viderant illum exercere, & ex communi reputatione probatur, pro actus validitate ad vulg. cenſeatur potius eodem contextu, & ſic quòd ſit ordinaria, ſecundum quod Vicarius ex tali iuriſdictione ſe diſpenſaſſe atteſtatum fuit. Tamen dictum fuit etiam quòd melius informaretur, ex quo ſuper hoc puncto nihil dixerũt aduocati, quod tamen factum non fuit. Facit tamen pro eo, quòd dictum eſt, quod notat Gemin. referendo Innoc. in c. cum in illis. §. an autem col. 2. de præbend. in 6. per c. Abbate de verb. ſignific. cum ſimilibus.

EPITHOME.

GRatus, & acceptus quilibet præſumitur in dubio, niſi probetur contrarium.

DECISIO XVI. aliàs 179.

PRiuilegium per plures Pontifices ſucceſſiuè conceſſum Duci Sabaudiæ,

baudiæ, quòd de beneficijs in ipſius dominio exiſtentibus, aliàs generaliter reſeruatis, non valeat prouidere, niſi eius ditionis ſubiectis, vel aliàs ſibi gratis, vel acceptis, fuit in vna cauſa Abreducen. prioratus coram me per actorem productum ad effectum excludendi gratiam apoſtolicam conuenti, quo non obſtante Domini fuerunt quòd cùm actor debeat intentionem ſuam plenè probare, ſi aliàs conuentus, Duci non probetur ingratus, ſemper præſumatur gratus, pro quo vide Alberic. in ſuo dictionario in verb. gratus per l. ſeruus de manu miſ. teſtam. & l. omni modo C. de in off. teſt. facit etiam quòd cùm acceptio perſonarum videatur de iure prohibita ad c. ſacrorum 63. diſtinct. & c. dilectum 8. q. 2. de quo latè per Alber. in ſuo dictionario in verb. acceptio, & in c. in iudicijs. vbi per Dyn. Card. & Io. Andr. de reg. iur. in 6. illa etiam non præſumatur arg. l. marito. pro ſocio, cum vulgaribus, ita vt in dubio quilibet pariter dicatur acceptus.

EPITHOME.

PRomittens de rato cum iuramento & pœna, ſi probat habuiſſe mandatum ad contrahendum non tenetur nec ratione iuramenti nec pœnæ appoſitæ ad intereſſe.

DECISIO XVII. aliàs 189.

PRomittenti de rato cum iuramento & pœna ſufficit probare aliàs ſe habere mandatum, & facultatem celebrandi actum, ad l. 3. cum gloſ. rem rat. hab. & conſ. Aret. & Saly. in l. 4. §. Cato in princip. 9. col. de verb. oblig. ſecundùm Dominos in vna Romana, ſiue Ianuenſi ſocietatis coram D. Piccolomineo: Quia ſtipulatio iſta intelligitur quatenus interſit ad l. ſi commiſſa, & l. in ſtipulatione eo tit. & licet ſit pœna appoſita, quo caſu non deberet intereſſe attendi ad not. per Doct. in l. ſtipulationes non diuiduntur de verb. ol. l. g. & Abb. in c. veniens de Iur. Iur. quia ſtante pœna, verum eſt non commenſurari cum intereſſe, & ideo exigitur, licet multo maior, tamen nullo dato intereſſe, pœna, & iuramentum ceſſare videntur, tanquam non contrauentum ſtante tacita conditione promiſſionis ſi interſit ad conſ. Soccin. 253. num. 12.

EPITHOME.

FAmiliaritas probatur propter plures præſumptiones continuationis.

SVMMARIA.

1 *Abſentia quinquennali quis deſinit eſſe familiaris*

2 *Continuatio non præſumitur ſi non probatur vltimum extremum.*

3 *Probatio, vel præſumptio oritur ex narratiua, in antiquis.*

4 *Mutatio ſtatus non præſumitur breui tempore anni.*

5 *Sententia lata ſuper ſtatu perſonæ inter alios præiudicat alijs.*

DECISIO VIII. aliàs 202.

FAmiliaritas ad inducendum reſeruationem, licet deberet plenè probari, & nõ per præſumptiones quando allegatur à non poſſeſſore

primo

primo tanquam obiectus ad not. per Innoc.in c. ſuper his de accuſ.Secundo per not. per Aegid. deciſ. 612. & per conſequens verificando defunctum ante obten'ũ beneficium fuiſſe familiarem,licet deberet præſumi cõtinuatio,ita vt tempore etiam obtenti beneficij familiaris præſumeretur ad not.in l.ſiue poſſidetis. C. de probat. & per Doct. in c. fin. de verb. ſig.arg. not.per Bar.in l.ex eo de milit.teſt.in fin.l.2.C.de priuileg. lib. 12.dum abſentia † quinquennalis requiri videtur,vt quis dicatur deſinere eſſe familiaris: Tamen quia negari non poteſt eſſe præſumptiuam probationem, videbatur ex ſupradictis non eſſe ſufficientem probationem, maximè quia quando non probatur vltimum extremum,non eſt forſan verum continua-
2 tionem † præſumi, ad not. in d. l.ſiue poſſidetis. Quibus tamen non obſtantibus, maior pars Dominorum propter plures præſumptiones continuationis fuit pro validitate,in vna Salamantina della Scierpe coram me.Primo,quia in poſſeſſione defuncti ſuper beneficio,de quo agebatur,dicebatur familiaris,& erat antiqua de an
3 no Alexandri,& ex tali narratiua † in antiquis probatio, vel præſumptio oritur ad not. per Innoc. in clem. 1. de probat.Secundo quia cùm non oſtendebatur quòd alio titulo defunctus obtinuit beneficium,& poſſederit,niſi ex ſupradictis, ex quo præſumebatur ad not.in l. quidam de rei vendic. præſumeretur bono titulo poſſediſſe, & ſic tunc illum familiarem,aliàs eius gratia foret ſurreptitia ſub prætextu falſæ familiaritatis,impetrata. Tertio quia intra tempus probatæ familiaritatis & gratiæ, concurrerat tantùm annus, & verificabatur illum fore in
4 Curia, & ex tam breui † tempore mutatio ſtatus non præſumitur,ad notata per Bald. in prima conſt. Cod. in fin. Quarto quia in alia cauſa alij teſtes ſuper familiaritate eiuſdem, etiã de tempore gratiæ examinati probabant,vt ſaltem in iſto probationem inducant ad not.per Bald. in l.admonendi de iur.iur. Abb. in c. fin. eo.tit.
5 maximè ſuper ſtatu perſonæ † in quo etiam ſententia inter alios lata præiudicat aliis ad not. in l. ingenuum de ſtat.hom.per Bar.Salyc.& alios in l.2. C. quib.res iud.& pro Deciſ.iſta facit Deciſ.11.de probat. in antiq.maximè quia non erat in caſu noſtro propriè obiectus, ex quo ſtante familiaritate, intrabat gratia illius ad deciſ. 18. de except.in antiq. cum ſequ. & Fely.in c.cum olim col.pen.de reſcript.

EPITHOME.

Lite calumnioſa, remiſſoria denegatur parti, volenti probare talia verba per aduerſarium prolata, quia calumnia eſt delictum, ad quod probandum denegatur remiſſoria.

SVMMARIA.

1 *Lis quando dicitur calumnioſa.*
2 *Ad effectum litis non eſt neceſſe de iure agentis conſtare.*
3 *Remiſſoria negatur volenti probare talia verba per aduerſarium prolata.*
4 *Calumnia eſt delictum.*
5 *Remiſſoria non datur ad probandum crimina.*

DECISIO XIX, aliàs 43.

1 Lis calumnioſa † quæ non obſtante diſpoſitione.c.ſi hi contra quos non

non impedit ordinarium à collatione per reſignationem.deciſ. 2. de rerum permut.in fin.Satis dicitur calumnioſa, quando vltra longum tempus interuenit calumia, quia forſan ſolùm longum tempus non ſufficeret, non obſtante deciſ. Caſſad. 5. vt lit.pend.
2 cùm ad effectum litis † non ſit neceſſe alias de iure agentis conſtare; vt per Franc.in c.1.col. 2. verſ.cogita tamen (quia textus ibi non curat an conſtet,vel non,de iure agentis) vt lit. pend. in 6. ſi concurreret quòd pars agens extra iudicium confeſſa fuerat ſe nullum fouere ius, & hoc ſciens, quòd ſolùm ad effectum aliquid, vigore concordiæ,extorquendi cauſam commiſiſſe, ſecundùm Dominos in vna ſancti Andreæ Cantoriæ coram D.Raynaldo,per Innoc. in c.quia plerique cum eccleſia,& Abb.in c.is qui fidem de ſponſ.& gloſ.& Doct.in authent. ſed iam. C. de don. ante nupt. Tamẽ fuit denegata remiſſoria † parti volenti probare alia verba per aduerſarium prolata, tum quia non ad tempus commiſſionis tendebat, ita quòd litem calumnioſam, & inuitam dicere potuiſſet, tum etiam quia ca-
4 lumnia † eſt delictum ad l. 1. §.calumniator de infam.& ad probandum cri-
5 mina † nõ datur remiſſoria per Aegi. deciſ.495.tum demum,quia cùm aliquando de iure agentis conſtaret, ſatis dicitur lis mota ex cauſa, & non calumnioſè.

EPITHOME.

SPoliator ad tollendum primum extremum nõ abſoluitur, niſi probauerit clarè, & plenè ipſum, atque intentionem ſuam.

SVMMARIA.

1 *Spoliator poteſt opponere ad tollendum primum extremum.*
2 *Inſtrumenta duo eiuſdem datæ per concurſum inuicem ſe impediunt.*
3 *Spoliator clarè & plenè debet probare, vt abſoluatur.*
4 *Reus volens excludere intentionem actoris oportet clarè intentionem ſuam probare.*
5 *Reus fundans in auctoritate alterius poſſeſſionis,neceſſe eſt vt certitudinariè eam probet.*
6 *Excipiens de actu eadem die facto tenetur probare anterioritatem.*
7 *Poſſeſſio illius eſt præferenda de cuius iure conſtat in petitorio.*

DECISIO XX. aliàs 302.

SPoliator qui ad tollendum primũ
1 extremum opponebat † vt poteſt, ad deciſ.vlt.de reſt.ſpol.in nou.quòd actor poſſeſſionem ſuam per ſolum inſtrumentum non probauerat, cùm ipſe aliud cuiuſdam tertij inſtrumentum produxiſſet eiuſdem datæ, ita vt
2 per concurſum † inuicem ſe impedirent,ad Fely. in materia duarum collationum eiuſdem datæ, in c. capitulum de reſcript. Et per incertitudinem prioritatis primo extremo clarè
3 † & plenè non probato, vt reus veniret abſoluendus in vna Placentina Parrochialis ſancti Dominici coram me,in qua ſimiliter in petitorio, & poſſeſſorio procedebatur, non fuit per Dominos exauditus, tum quia
4 reus † volens excludere intentionem actoris, oportet clarè exceptionem ſuam probare,ad Bar. Alex. & Doct. in l.non ſolùm.§. ſicut probari de op. nou.

nou.nuntiat.per l.matrem C. de probat. Et cùm ad effectum vt inſtrumétum actoris nõ probet poſſeſſionem, oportet aliam præceſſiſſe poſſeſſio-
5 nem: Et ſi reus in anterioritate † alterius poſſeſſionis fundat, neceſſe eſt vt certitudinariè anterioritatem probet, ad gloſ. Immol. & Card. in clem. vlt. de reſcript. Et quòd excipiens
6 † de actu eadem die facto teneatur probare anterioritatem. not. Fely. in c. fugæ literis. col. 5. in fin. verſ. limita primo de reſcript. poſt Aegid. deciſ. 699. Tum quia cùm de iure actoris
7 etiam in petitorio conſtet †, poſſeſſio ſua videtur præferenda ad l. 1. in fin. cum l. ſeq. vti poſſidetis, & not. per Felyn. in c. licet cauſam col. 7. verſ. quarto de probat. Tum quia cum ſpoliator daret de poſſeſſione, & ſic de iure tertij, debebat ipſe clarè deducere, & probare, per deciſ. Aegid. 528.

EPITHOME.

Succeſſor quæ teneatur probare.

SVMMARIA.

1 *Succeſſor non tenetur iuſtificare titulum prædeceſſoris, ſed probare communem reputationem, & trienn. poſſeſſ.*
2 *Amplia, etiam ſi per aduerſarium probetur infectus titulus auctoris.*
3 *Titulum nõ producere melius eſt, quàm infectum producere.*
4 *Limita quando ab eodem produceretur volente titulum iuſtificare, ſecus à tertio.*
5 *Prouiſio noua præſumitur præſumpto titulo.*

DECISIO XXI. aliàs 261.

1 SVcceſſor non tenetur titulum ſui † prædeceſſoris iuſtificare, ſed ei ſufficit probare communem reputationem, & triennalem ſui auctoris poſſeſſionem ad Lap. alleg. 89. Eodem modo ſecundùm Dominos in vna Conchenſ. præſtimonij coram D. Sarnenſ. tentum fuit ſupradicta ſi-
2 bi ſuffragari † etiam ſi per aduerſarium probetur infectus titulus auctoris, & illius vigore capta poſſeſſio, li-
3 cet enim melius eſſet titulum † non producere, quàm infectum producere, vt per Aegid. deciſ. 247. & 393.
4 & 533. Tamen illud procedit † quãdo ab eodem produceretur volente titulum iuſtificare, ſecus ſi à tertio, cùm non illum, ſed alium habuiſſe titulum allegare poſſet, & quia ſi à triẽnali poſſeſſione titulus præſumitur,
5 præſumpto titulo, etiam † noua prouiſio in conſequentiam præſumi neceſſe eſt. Nam allegatio Lapi procedit in ſola detentatione poſt reſignationem remanente, quo caſu attento, dicere oportet à principio infectam fuiſſe poſſeſſionem, & ſine titulo, & tamen ſi triẽnio poſſedit, & ab aliis vt rector reputatus fuit communiter, tunc titulus etiam præſumitur, & per conſequens etiam poſſeſſio bona.

DE TESTIBVS.

EPITHOME.

TEſtibus concordibus cum inſtrumento ſtatur.

SVMMARIA.

1 *TEſtibus inſtrumenti magis creditur quàm contra inſtrumentum.*
2 *Teſti & iudici quando fides adhibenda. & num. 3.*
4 *Teſti mercennario non credendum.*

5 *Falſarij reputantur qui ſuper teſtamento falſo auctoritatem interponunt.*

DECISIO I. aliàs 191.

TEſtes duo inſtrumentarij ſi contradicāt inſtrumento,& Notarius, & duo alij teſtes non inſtrumētarij † concordent
1 cum inſtrumento. iſtis ſtatur ad not. per Fely. in c. cum Ioannes col. pen. verſ. mira ſecundo de fid. inſtrum. ſecundùm Dominos in vna Colonien. hæreditatis ſiue teſtamenti coram D. Piccolomineo, Et quia tales adiuuantes inſtrumentum erāt quidam Scabini, quorum officium erat ſigillare teſtamentum,& ſic auctorizare, & quibus ſalarium ob eorum laborem de-
2 bebatur †, videbatur eis fidem non adhibendam, cùm videretur agi de eorum laude, & vituperio ad conſ. Corn. 89. col. pen. vol. 1. ſicut in iudi-
3 ce † ad c. ſtatutum. 2. q. 6. & Bar. in l. cum arbiter. C. de arbitr. Abb. in c. 1. vt eccleſ. benef. cum ſimil. ac etiam
4 propter mercedem † ſicut in proſenta dicimus ad §. quoniam in authent. de teſtam. per Bar. in l. deferre de iur. fiſci. Et quia etiam agi videbatur de eorum intereſſe, ne ſcilicet incurrant
5 pœnam falſi cum alias falſarij † forent, ſi ſuper teſtamēto falſo auctoritatem impoſuiſſent ad not. per Dec. in 3. not. in c. tertio loco de probat. Quibus non obſtantibus Domini fuerunt pro teſtamento.

EPITHOME.

TEſtis quando agitur ad probandum aſſaſſinium, non poteſt recipi, & fidem facere, quando agitur de priuatione beneficiorum, parte non citata.

SVMMARIA.

1 *Defenſionem naturalem tollit, qui priuat non citatum.*
2 *Citatio partis an requiratur quādo proceditur ex iudicijs.*
3 *Præſumptio quælibet etiam per duos teſtes probari poteſt.*
4 *Teſtis parte non citata receptus, nec indicium facit.*
5 *c. 1. de homicid. in 6. declaratur.*

DECISIO II. aliàs 264.

TEſtis etiam quando agitur ad probandum aſſaſſinium, licet videatur poſſe recipi, & fidem facere quando agitur de priuatione beneficiorum, etiam parte non citata; cùm in tali materia probabilibus argumētis,& non probationibus procedatur ad c. 1. de homicid. in 6. & Lap. & Gemin. & Franc. & Abb. in c. cum non ab homine col. pen. verſ. ſimiliter Ancharanus vt lite non conteſt. Tamen Domini tenuerunt coram D. Neocaſtren. quòd durum videbatur quòd
1 ex probationibus † ipſo non citato factis priuari poſſit, quia penè eſſet naturalem defenſionem tollere, vt per Fely. in c. inter quatuor de maior. & obed. Gozad. conſ. 10. verſ. quò ad primam ibi citatione,& conſil. 266. verſ. & tamen non obſtante tenuerunt citationem eſſe neceſſariam vt notatur in d. c. 1. Nec dicamus procedere, nā
2 cùm ex iudiciis proceditur † partis citatio non requiritur, vt per Lap. & Hoſtienſ. Quia reſpondetur quòd illud non ſit verum, & repre-

hen-

hendatur per Aret.in c.2. verſ.5. fal-
lit de teſtibus.& per Fely.ibidem ver
ſic.quinto.limita cum verior ſit con-
cluſio quod quælibet præſumptio
† etiam per duos teſtes legitimè pro-
3 bari debeat, vt per Bart. & alios in l.
vlt.C.fam.herciſcund. Et teſtis parte
† non citata receptus, nec etiam indi
4 cium facit,vt per Abb.in d.c.2.& Fe-
ly.ibidem col.2.verſ.collige ſecundo
ex iſto textu. Aut dicamus procedere
notata in d.c.1. † propter periculum,
5 vt per Gemin. & Franc. vt ſiue conſi-
deremus periculum propter poten-
tiam perſonarum,vt in c.ſtatutum de
hæret. in 6. & in caſu ſuperiori (de
quo agebatur) ceſſabat periculum fu
gæ,vt d.Abb.in d. c. cum non ab ho-
mine, & cum aliàs non ageretur ad
priuationem beneficiorum,ceſſare vi
debatur timor fugæ,& periculum mo
ræ,de quo,per Fely. in d. c.quoniam
frequenter vbi ſupra,& c. 2.col.1.de
ſponſal.

EPITHOME.

Inimicitia capitalis, dummodo nõ ſit procurata, repellit quomodolibet teſtem à quacunque materia.

SVMMARIA.

1 *Inimicitia capitalis repellit teſtem à quacunque materia.*

3 *Inimicitia,& odium ſi non conſtant,ſufficit conſtare de cauſa ipſorum.*

3 *Inimicitia procurata ad effectum tollendi examen non repellit teſtem.*

4 *Teſtis dicens rem, de qua non conſtat niſi per eius dictum, quando teneatur euacuare.*

5 *Teſtem ſuſpectum faciunt vel cauſa odij ſi ſubſit,vel ſi teſtis putet ſubeſſe.*

6 *Procuratio partis contra teſtem non ſufficit ad validandum eius dictum.*

7 *Iudex non poteſt per procurationem inimicitiæ de qua nõ conſtat arbitrio ſuo, dictum teſtis contra aliquem approbare.*

DECISIO III. aliàs 271.

Inimicitia capitalis, quæ repellit
1 † in quacũque materia teſtem ad
c.per tuas el primo de ſymon.cum ibi
notat. per Doct. etiam ſi de odio, &
inimicitia aliàs non conſtaret,ſi tamẽ
2 de cauſa † odij, vel inimicitiæ con-
ſtat,ad notat. per Innoc. in c. cum I.
& A.de re iud.& Fely. in c.cum opor
teat col.6. verſ.item vide Innoc.in c.
cauſam de re iud. Et licet hoc non
3 procederet †, quando fuerit procu-
rata ad effectum tollendi examen, &
dictum teſtis per Alex.in l.3.in addit.
ad Bart.de teſtib.& conſ. 99.vol.1.&
conſ.253.vol.6.per Deciũ poſt Hoſt.
& Io.Andr. in c. vt debitus col. 7. de
appell.& Moderni in l.1. §.cum quis
de quæſt.poſt Bald. in authent.ſi dica
tur col. pen. & ſeq. C. de teſtib.Si ta-
4 men teſtis † in examine dicat illum,
contra quem deponit voluiſſe vene-
no,vel aliter eum occidere, & ad effe
ctum ne ipſe veritatem rei propala-
ret, nec aliàs per eius dictum de tali
cauſa odij, & inimicitiæ conſtet, Do-
mini in vna Lucẽſis Cantoriæ corã D.
Neocaſtrenſi, in qua agebatur etiam
de materia aſſaſſinij fuerunt quòd
euacuaret dictum teſtis,perinde ac ſi
vera fuiſſet cauſa odij, vel inimicitiæ
cùm quò ad ipſum teſtem paria ſint
5 † (ad ſuſpicandum illum rancore ini
micitiæ, & non pro veritate depo-
ſuiſſe) quod ſubſit cauſa odij, vel
quòd ipſe credat ſubeſſe, facit ali-

quantulum quòd dicitur per Alex.d. conſ.99.& 14.col.2.vol. 3. Nec pro-
6 curatio † partis narrata per teſtem operatur ad eius dictum validandū, cùm de tali procuratione aliter non
7 conſtet, nec arbitrium iudicij † quod in hoc ſatis verſatur, ad notata per Doct. ſupra nominatos, poterit per procurationem inimicitiæ, & ſic per fraudem, & dolum, de quo non conſtat, aliquod dictum teſtis approbare.

EPITHOME.

IVramentum teſtium remitti poteſt in totum, ſtante conſenſu partium ex æquitate, ne grauētur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandum.

SVMMARIA.

1 *Teſtium iuramenti receptio non videtur per ſubdelegatum alteri poſſe committi, etiam de conſenſu partium.*

2 *Examen commiſſum in partibus quando dicatur nullum.*

3 *Iuramenti defectus ſi cognoſcatur, & obtineatur commiſſio ſanans, &c. iudex poterit dimittere rigorem, & ſeruare æquitatem.*

4 *Papa non videtur poſſe facere quòd teſtibus ſine iuramento credatur.*

5 *Iuramentum teſti. de partium conſenſu poteſt remitti in totum, & quomodo fides ei adhibetur.*

DECISIO IIII. aliàs 287.

TEſtium iuramenti receptio cùm ſit actus iuriſdictionalis, licet nō videatur per ſubdelegatum alteri cō-
1 mitti poſſe †, etiam de partium conſenſu, ad not. per Abb. in c. cum Bertholdus de re iud. Aegid. deciſ. 81. Ideo nullum videatur debere dici
2 examen † factum in partibus vigore remiſſoriæ ſi iuramentum eſt commiſſum Notario per iudicem remiſſorię etiam de conſenſu partium, & in manibus eiuſdem notarij præſtitum ad deciſ.8.de off.deleg.in nou.& per Gemin.conſil. 76. in fin. Quia tamen in vna Burgen. concordiæ coram D.Ioanne per partem cognoſcentem hunc defectum fuerat obtenta com-
3 miſſio † ſanans illum arbitrio Auditoris, ex quo videbatur data facultas dimittēdi rigorem, & æquitatem ſeruandi ad not. per Bart.in l. 1.verſ.ad iſtam primam lecturam. C. de legibus.licet aliàs non videatur Papam
4 † hoc facere poſſe, quòd teſtibus ſine iuramento credatur per Fely.in c. conſtitutus.col. 8. verſ. & per hoc limita de reſcript. Domini fuerunt
5 quod ſtante † conſenſu, qui in totum iuramentum teſtis remittere poteſt ad c.tuus de teſtib.& Iaſ.in l. 1.col.2. de fer.ex æquitate, ne vlterius grauetur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandum teſtes, & expediendam aliam remiſſoriam, vt dictis teſtium taliter vt ſupra examinatorum fides adhiberetur, pro quo benefacit quod dicitur per Iaſ. in repet.l.admonendi col.81. verſ.ſed hoc vltimum non eſt verum de iureiur.Fely.in c.cum cauſam.col.pen.de teſtibus.

DE FIDE INSTRVMENTORVM.

EPITHOME.

COmpulſata iura contra alios faciunt fidem contra tertium, niſi probetur colluſio.

DECISIO I. aliàs 43.

Vra extracta vigore compulſorialium decretarũ inter duos faciũt fidem etiam contra Tertium, qui venit ad cauſam, licet etiam ſit reus neceſſarius, vt potè vocatus uigore clauſulæ, & omnes ſua intereſſe putantes, Dummodo nõ probetur colluſio inter illos primos, ut Domini mihi dixerunt in cauſa coram me pendente, quæ erat Barchinonenſ. Beneficij ſancti Christophori.

EPITHOME.

SVmptum ex regeſto ſupplicationum in iudicio fidem facit.

DECISIO II. aliàs 50.

NOta quòd deciſio noſtra in antiquis 68. quæ uult quòd ſumptũ ex regeſto ſupplicationum S.D.N. Papæ non faciat fidem in iudicio non eſt in uſu, quia imò plenam facit fidem, ſicut ſumptum ex regeſto Bullarum.

EPITHOME.

NOtario dante duos contractus diuerſos eiuſdem facti, retardatur executio, & mittitur pro prothocollo, uel pro perſona notarij.

SVMMARIA.

1 *Exceptio quæ videtur reddere contractũ ſuſpectum de falſo, non habet locum quando requirit altiorem indaginem.*

2 *Ad verificandum quis contractus de duobus reaſſumptis ſit verior, neceſſe eſt prothocollo.*

3 *Inſtrumentum non dicitur niſi quando eſt perfectum.*

DECISIO III. aliàs 103.

NOtarius dedit inſtrumentum tranſlationis penſionis dicendo quòd interrogatus transferens: an transferre uoluerit, reſpondit quòd ſic, cuius uigore penſionarius petebat in Curia coram D. Camillo in una Hiſpalen. aduerſarium ob eius nõ ſolutionem declarari &c. non obſtãte quòd aduerſarius probet quòd ille noluit transferre, quia ſtatim tunc quando dixit ſic transferens interrogatus an uoluerit quòd contractus ſtipuletur, reſpondit quòd non, prout de hoc notarius dederat inſtrumẽtũ, licet hic in Curia exiſtens ad inſtantiam ſoluere debentis coactus per Vicarium Papæ. Quia licet exceptio
1 † iſta uideatur reddere primum contractum, ubi atteſtabatur quod dixerat (quòd ſic) ſuſpectum de falſo, & ſic debebat eius executio impediri ad l.ult.C.de fid.inſtrum. Tamen hoc locum non habet, quando exceptio requirit altiorem indaginem, tunc enim uidetur opponi ratione differendi ſolutionem, ad not. per Doct. in l.ſatis apertè.C.de falſ. ut uidetur eſſe in caſu noſtro, cùm ad uerificandum
2 quis contractus eſſet uerior †, uel an notarius uerum diceret, neceſſe erat mittere pro prothocollo, uel perſona Notarij in Hiſpaniam. Et propter iſtam rationem, quæ fuit unius ex Dominis aliqui fuerunt pro penſionario. Maior tamen pars in cõtrarium fuit, attento quòd cùm ſit unus, & idem notarius qui dederat utrumque

vtrumque inſtrumentum, negari non poterat quin notarius ſit fidelis, nec inſtrumentis ſuis danda ſit fides, ex quo ſi ſecundum inſtrumentum fuit verum, malè fuit dare particulam illius ſcilicet quando dixit (quòd ſic) abſque alia ſequenti, vbi reſpondit quòd non, quia non dicitur inſtrumẽ
3 tum † niſi quando eſt perfectum ad vulga. Vnde quinque ex Dominis fuerunt quòd retardata executione, mitteretur pro Prothocollo, atteto quòd eis non videtur, exceptionem prædictam, cauſa dilatandæ ſolutionis propoſitam, admitti, cùm Notarius ſit perſona fide digniſſima, ad gloſ. in l. ſi quis ex argentariis. §. 1. de edend. Bald. iuncta gloſ. in l. ſatis apertè in eodem.

EPITHOME.

NOtario ſi atteſtetur ſe citaſſe cũ copia, quia citatus abſtulit ſibi originale, creditur, citato tacente.

SVMMARIA.

1 *Notario ſine teſtibus non creditur.*
2 *Originalis citatio debet intimari, & non copia.*

DECISIO IV. aliàs 104.

NOtarius atteſtabatur in vna Treuerenſ. canonicatus, & præbendæ, ac ſacriſtiæ coram D. Io. Clerici, quòd volens exequi citationem, citandus malitioſè eum vocauit in porticu, vbi nullis exiſtentibus teſtibus, originalem citationem à ſuis manibus euulſit, Et licet Vicarius Epiſcopi fidem faceret, de hoc pluries notarium conqueſtum, tamen cùm nota-
1 rio † ſine teſtibus non credatur. Anton. de Butr. in c. parat. col. fin. verſ. nunquid, & ibi Immol. col. fin. verſ. an autem crederetur, & ibi Abb. nu. 12. de appellat. fuerunt omnes pro non deuolutione. Vnde volens actor melius probare, produxit aliam executionem eiuſdem notarij, qui illi intimauerat perſonaliter iterum copiã illius citationis per eum debito prius collationatam, quàm ei dimiſit, qui reus petiit originalem, cui dicebat notarius ſe illam non habere, ex quo ipſe prius ab eo abſtulerat, Et per hæc iunctis prædictis, licet debebat
2 originalis citatio †, & non copia intimari, Maior pars Dominorum fuit pro deuolutione, maximè, quia teſtibus præſentibus, notarius in facie dixerat illi ſe habere originale de eo ablatum, illo eodem tacente, & non contradicente.

EPITHOME.

EXecutori creditur dicenti ſibi literas præſentatas, Patronos conſenſiſſe, ipſum prouidiſſe. Et Notario dicenti ſe in præmiſſis interfuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Executor gratiæ apoſtolicæ dicitur index.*
2 *Executori non creditur.*
3 *Conſenſus præſtitus an probetur per aſſertionem executoris.*
4 *Executor non dicitur quò ad exercitium ante præſentationem literarum.*
5 *Conſenſus præſtari non poteſt, niſi poſt præſentationem.*

DECISIO V. aliàs 26.

1 EXecutori gratiæ apoſtolicæ, qui dicitur † iudex ad deciſ. 370. in nou.

nou.quæ eſt 30.de reſcript.& ſic eius
2 aſſertioni † non creditur c. quoniam
contra falſam de probat.afferebat eo
tali tempore literas præſentatas,& pa
tronos præſtitiſſe conſenſum in eius
manibus,& prouidiſſe poſtea. In fine
Notarius dicebat quòd ſupradictæ
præſentationi literarum, & omnibus
aliis, & ſingulis ſupradictis, ac dum
ſicut præmittitur agerentur, præſens
fuit,& rogatus. Dubitabatur an per
3 hoc probaretur † conſenſus præſtitus,
ex quo de eo Notarius præciſè, &
expreſſe non dicebat, ad notata per
Fely.in c.quoniam contra col. 20.ver
ſic.& intellige ſanè.num.66. Tamen
4 quia executor non dicitur † quò ad
exercitium ante præſentationem lite-
rarum,ad deciſ.499. in nou.& Nota-
rius dicit ſe præſentem fuiſſe præſen-
tationi prædictæ & omnibus aliis,er-
go de neceſſitate fuerat præſens præ-
5 ſentationi conſenſus,qui præſtari † nõ
poterat niſi poſt præſentationem,ar-
gum.l.omninò.ff.de ſponſalibus.

DE PRAESVMPTIONIBVS.

EPITHOME.

PRothonotariatus bulla expedita pro abſente, præſumitur acceptata, etiam quòd non doceatur de acceptatione.

DECISIO I. aliàs 15.

BVlla Prothonotariatus etiam Motu proprio, & in perſonã abſẽtis, licet nõ cõſtet quòd ille ratum habuerit, non obſtãte c. ſi tibi abſenti de præbend. in 6. probat. prothonotariatum propter impenſam, ad not. per Doct. in l. cum ſeruus. ff. de verb. oblig. & Fely. in c. ſicut num. 44. de re iud. & ita hoc anno iudicatum fuit in vna Cæſarauguſtana Cantoriæ.

EPITHOME.

BVlla in qua habetur verus valor expreſſus præſumitur prius expedita ante aliam, in qua non ſit verus valor.

DECISIO II. aliàs 20.

IN vna Placentina, ſuper qua fuit facta altera deciſio quæ eſt. Octaua ſupra de reſcript. quia vtraque bulla reperiebatur ſub eadem data, adeò quod ad inualiditatem gratiæ, quę habet valorem pro expreſſo, neceſſarium erat fateri aliam bullã, vbi erat expreſſio ad 6 co. fuiſſe prius expeditam, Concluſum fuit quòd alleganti hoc, incumberet onus probandi. Et quòd in dubio, vt actus valeat, præſumeretur literas, vbi valor habebatur pro expreſſo, prius expedita fuiſſe, argum. notat in l. quoties de verb. oblig. l. ſemper de reg. iur. benefacit quæ notantur in deciſ. 12. ſupra de reſcrip. in fine.

EPITHOME.

CEnſualis res potius quàm emphyteutica præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Probatio dubia ſi poteſt ſe habere ad plura, non releuat.*

DE-

DECISIO III. aliàs 242. *Curia eadem die.*

CEnſualis in dubio potius res præſumitur quàm emphyteutica ſecũdùm Dominos in vna Romana Vineæ coram D. Raynaldo ad doctrinam Alber. in l. 2. C. de iur. emph. & ibi per Iaſ. col. 33. verſ. Tertio quæro & Dec. conſil. 138. & conſil. 146. per Ioan. de Immol. in c. ad audientiam. col. 2. de rebus eccleſ. non alien. Hippol. ſingul. 95. Soccin. conſ. 296. lib. 6. ſiue enim conſtet de inſtrumento, & non eſt dubium, & poteſt ſe habere ad cenſum, & emphyteuſim, in dubio contra illum qui ſe fundat in inſtrumento, ad l. labeo, & l. ſi in emptionem de contrah. empt. & notat. in l. quicquid aſtringendæ de verb. oblig. Siue ex ſolutione per tot annos facta, & tunc quia poteſt ſe habere ad diuerſa, ad Canonem ſcilicet & cenſum, non debet ex hoc in diuite ſubiectum eſſe, cùm dubia proba
1 tio †, quando poteſt ad plura ſe habere non releuat, & ita ex hoc not. per illum textum in c. fin. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & in c. peruenit de cenſibus.

EPITHOME.

COllatio Papæ facta eadem die ei, qui in partibus hora ſecunda noctis facta fuerat, valet, & præſumitur collationem fuiſſe ſecutam clericatum.

SVMMARIA.

1 *Collationem factam laico præſumitur fuiſſe ſecutam clericatum.*

2 *Collatio facta in partibus cum certa hora præfertur cæteris partibus factis in*

DECISIO IV. aliàs 169.

COllatio Papæ facta eadem die ei qui in partibus hora 2. noctis facta fuerat, in vna N. coram D. Piccolomineo fuit dubitatum an eſſet inualida tanquam facta inhabili vt laico, an verò præſumeretur † collationem
1 fuiſſe ſecutam clericatum, quod fuit tentum & propter actus validitatem, ad not. per Iaſ. in l. qui fideicommiſſ. C. de fideicommiſſ. & per dicta ſupra deciſ. 8. de reſcript. per Fely. in c. paſtoralis in 3. col. de reſcript. & propter horam certam clericatus ad not. per Soccin. in l. 2. ſol. matr. licet idem in conſ. 161. videtur velle regulam illam non procedere in prouiſionibus in Curia, in quibus hora non eſt ſolita apponi, quod tamen per Dominos non fuit receptum, & ideo hoc non obſtante in vna alia Gerennenſ. canonicatus coram D. Io. Clerici tenuerũt Domini caſtellanum Vrbis propter acceptationem factam in partibus
2 cum certa † hora fore præferendum vni familiari Reuerendiſſimi Cardinalis Medices, qui eadem die in Curia acceptauerat, licet in cæteris eorum mandatis de prouidendo eſſent pares. Et ita ex eadem ratione. Ego pronuntiaui in vna Vrbinaten. Canonicatus, & præbendæ, Vbi acceptatio in partibus facta cum certa hora concurrebat cum prouiſione Papæ in Curia, Et ſi non probatur illum petiiſſe, ad notata per Fely. latè in c. capitulum num. 22. de reſcript.

EPITHOME.

NOn præſumitur ſcientia geſtorum à procuratore, ut quis incurrat

currat in pœnam l.ſi quis maior.

DECISIO V. aliàs 195.

SCientiam geſtorum à procuratore non præſumitur habere Dominus quò ad hoc,vt ſi Dominus contra fecerit incidat in pœnã l. ſi quis maior. C. de tranſact. ſecundùm Dominos in vna Rauennat.coram me, per Deciſ.20.de dol.& contum. in antiq. facit quod dicit Iaſ.in l.2. col.3.verſ. adde etiam de iur. emphyt. ſed in contrarium videtur conſ. Rom.481. in fine,quod vide.

EPITHOME.

ERectio præſumitur præcedere ſuppreſſionem requiſitam.

DECISIO VI. aliàs 138.

SI mandauerit Papa Epiſcopo erigi vnam eccleſiam in collegiatã,& illi erectæ duo beneficia vniri, & illa ſupprimi, & reperiatur ſuppreſſio, & vnio facta certo tempore,& eccleſia collegiata,neſciatur tamẽ tempus erectionis, & dubitetur de validitate ſuppreſſionis, ex quo debebat prius erigi eccleſia in collegiatam, de quo non obſtabat.Domini in vna Malacitana coram D. Io. Clerici fuerunt, quòd licet ratione certi temporis, & vnionis,illa deberet præſumi anteceſſiſſe, ad not. per Soccin. in l. 1. in 2. col.verſ.limita ſol. matrim. tamen ad validitatem actus præſumatur erectionem præceſſiſſe,ad not.per Bald. in l. cum ex teſtamento de hæred.inſtit. facit l. & qui duas de ſer. vrb. præd.& ibi gloſ. & l. illud de acquir. hæred.& l.filius de teſt.milit.& in ſimil. deciſione 116. per Fely.in c.paſtoralis in 3.col.de reſcript. & deciſ. 2.de except.

DE IVREIVRANDO.

EPITHOME.

NOtarius non debet recipere iuramentum teſtium affuturorum, niſi de commiſſione iudicis.

DECISIO I. aliàs 81.

ADuerte quia ſi Auditor eſt extra ciuitatem quòd notarius non recipiat iuramentum teſtium, etiam affuturorum, niſi de commiſſione alterius Auditoris ſubrogati,aliàs nulliter facit, quia ſine iuriſdictione, vt in vna Britoronienſis Parrochialis coram me.

EPITHOME.

IVramentum de non alienando præſumitur præſtitum, quamuis de eo non conſtet.

SVMMARIA.

1 *Iuramentum non præſumitur,niſi probetur effectualiter.*

2 *Iuramentum de non alienando præſtatur ſolum in manibus officialium, vel Decani Cardinalium.*

DECISIO II. aliàs 149.

IVramentum quod communiter ſolet præſtari per Epiſcopos, de non

alienando inconſulto Romano Pontifice,vt eſt ſtylus Romanæ Curiæ,& conſuetudo, & atteſtantur Doctores in pluribus locis,vt per Io. Andr.& Abb.in c.ego N.de iur.iur.& glo.& Doct.in c.vt ſuper de rebus eccl.non alien.et c.vltim.de eccl.ędific.ex quo eſt conſuetum præſtari, præſumitur præſtitum, argum. not. per Bald.in l. priore. C. de teſtam. quod licet non deberet habere locum in iuramento,
1 vt pro eo non præſumatur †, non obſtante conſuetudine iurandi, niſi probetur effectualiter præſtitum,ad not. per Doct.in c.pen.de iur. iur.in l.Gallus.§.ibidem interdum,& ibi per Soccin.de lib.& poſt.& per Soccin.conſil.85.num.5.lib.1. latè per Iaſo. in l.admonendi in 2.lect. num. 239. de iureiur.& Abb. in c. clericus eod. tit. et c. tuas in fin. de teſtib. Et hoc ſatis mouit quatuor ex Dominis, tamen quinque fuerunt in contrarium, vt prędicta poſſint procedere in iuramẽto voluntario, ſecus in caſu noſtro, tanquam ſit neceſſarium, & ex mandato Papæ.argum.not.per Card.conſil.137.col. 3. verſ. ſed iuramentum. Et ita videtur tenere Signor. in ſuo conſil.71.col.3. verſ. venio ad 3.& quia ſi pro eo non præſumeretur, cũ de eo non conficiatur ſcriptura, nec
2 notarius rogetur, ſed ſolo verbo † & in manibus officialium, vel Decani Cardinalium præſtetur.

EPITHOME.

EPiſcopus alienans res eccleſiæ eſt periurus, licet alienatio caſu permiſſo valeat.

SVMMARIA.

1 *Iurans non alienare Pontifice inconſulto, intelligitur iuraſſe in caſu etiam aliàs permiſſo.*
2 *Alienatio facta in caſu permiſſo valet, non obſtante iuramento de non alienando.*
3 *Iuramento facto vbi ius non reſiſtit, actus contra ipſum factus valet.*

DECISIO III. aliàs 150.

PRælatus iurans vt ſupra non alie-
1 nare † Pontifice inconſulto, intelligitur iuraſſe etiam in caſu aliàs permiſſo à iure,ſecundùm Comm.opin. Doct.in c.vlt.de eccleſ.ædific.& in c. 1.de reb.eccl.non alien. lib. 6.& in c.1.de his quę fiunt à Prælat.ſine conſenſ.capit. adeò vt plerique Doct.loquantur per verbum impedimenti poteſtatis, & in caſu licito ſi non poteſt, non valet, & impeditur, vt Lap. alleg. 51. Bald. in conſ. 178.in fin.3. part.Angel.conſ. 133. Bald. in auth. hoc ius porrectum.C.de ſac. ſanc.eccleſ. & Innoc. & Doct. in d. c. 1.d. his quæ fiunt à Prælat. adeò quòd per iſta videatur dicendum, quòd
2 alienatio † ſecuta contra iuramentum in caſu permiſſo, eſſet nulla & non valeret, vt videtur velle Signor. in d.conſ.71.& Laud. de Rod. in repet. d. c.ſine 12. q. 2. in quarta quæſtione. Et hoc ſatis mouit quatuor ex Dominis.Tamen alij quinque in cauſa ſancti Andreæ locationis, coram D. Piccolomineo fuerunt pro validitate alienationis, non obſtante periurio,ex regula, quòd quia iuramen-
3 tum † eſt præſtitum in caſu, quo ius non reſiſtit, imò aſſiſtit,ſcilicet in caſu vtilitatis,neceſſitatis,&c.actus cõtra iuramentum factus valet,licet cõtrafaciens ſit periurus,vt per Doctor. in l.ſi ita quis.§.eadem lege.ff.de verbor.

bor.oblig.c.licet mulieres de iureiur. in 6. et c. cum contingat eo. tit. & Corn.conſil.372. in 3. vol.& in caſu noſtro in ſpecie tenet Abb.in c.intellecto de reb. eccl. non alien. & ibi Card.Philip.in c.licet.de iur.iur.in 6. & videtur ſequi Iaſ.in d. c. ea lege,& de mente Lapi alleg. 31. dum dicit etiam in cauſa vtilitatis non poteſt alienare abſque pœna periurij, quaſi conſideret periurium,non actus validitatem. Et hæc opinio videtur communis,& maximè iunctis his Doctoribus,qui tenent tale iuramentum ad caſum aliàs de iure permiſſum non extendi,de quibus in locis ſupra allegatis. Et hoc quia in illis partibus Paulina non eſt recepta:Quia aliàs iuramentum haberet aſſiſtentiam iuris,& actus contra factus foret inualidus,vt per Doct.vbi ſupra.

EPITHOME.

IVramentum non defertur parti ſuper exceptionibus contra inſtrumentum.

DECISIO IIII. aliàs 312.

IVramentum non defertur parti ſuper exceptionibus contra inſtrumentum,puta in forma Cameræ non competentibus ſecundùm Dominos in vna Roman.Mutia.coram D.Marco Antonio ad l.in contractibus. §.illo.C.de non numer.pecun. & Bartol. per illum textum in l. manifeſte col. 2.de iureiur.vbi per Iaſ. col. 4. in fin. & in l.fin.3.col.de feriis.& Cremenſ. ſingul.156.

EPITHOME.

IVramentum in litem datur contra tutorem ob non factum inuentarium, ſed non contra eius hæredem lite non conteſtata: nec contra curatorem hæreditatis iacentis.

DECISIO V. aliàs 188.

IVramentum in litem quando datur contra tutorem ob non factum inuentarium ad l.tutor qui repertorium de adminiſtr. tut. licet non detur contra hæredem tutoris lite non cõteſtata contra tutorem,ad l.pen.& fin.C.de in lit. iur. tamen in vna Roman. adminiſtrationis coram D.Piccolomineo, fuit dubitatum an deferri poſſit contra curatorem hæreditatis iacentis,ex quo tunc videtur procedi ſicut contra defunctum, nec alteri perſonæ fit præiudicium,ſicut hęredi, quod tamen non fuit firmatum, ſed ex quo per teſtes,licet non plenè, ſemiplenè tamen ſi probatur tempus, & valor fructuum rerum adminiſtratarum, daretur iuramentum in ſupplementum, attento quòd in ſimilibus ex indiciis,& ſic ſemiplenis probationibus proceditur,ad d.l.fin.ver. ex indiciis.

DE EXCEPTIONIBVS.

EPITHOME.

POſſeſſori producenti ſupplicationem, vbi continetur ius tertij obſtat regula de non iudicando ſecũdùm formam ſupplicationis.

SVMMARIA.

1 *Sola ſupplicatione iudex non poteſt canonizare gratiam alterius,qui nullum habet ius.*

2 *Regula de non iudicando &c.emanauit*

vt literæ expediantur, & annata ſoluatur.

3 *Poſſeſſori licet dare de iure tertij, quod apparet per ſupplicationem.*

4 *Ius implicitum dicitur ante expeditionem.*

DECISIO I. aliàs 70.

POſſeſſori danti de iure tertij per ſupplicationem ſi actor det de regula ꝙ non iudicetur iuxtà formam ſupplicationis, ſed literarum apoſtolicarũ, offuſcat illud ius, ita vt non ſit clarũ, & ei non noceat, ſecundùm maiorem partem Dominorum in vna ſancti Andreæ coram D. Nicolao, pro qua facit deciſ. Aegid. 609. licet ergo fuerim in voto contrario, nam ſola ſupplicatio tribuit ius ad conſil. Gemin. 106. col. 3. & facit apparere, quòd
1 non poſſit iudex † canonizare gratiam alterius, qui nullum ius habet, ex quo erat penes illum, in cuius fauorem erat ſupplicatio. Vnde licet datum eſſet de dicta regula, tamen
2 regula † emanauit, vt literæ expediãtur, & annata ſoluatur, aliàs Camera defraudaretur: quia quis ſola ſupplicatione contentus, literas nunquam
3 expediret. Sed cùm poſſeſſori † ſit licitum dare de iure tertij, quod ius apparet per ſupplicationem, non videtur honeſtum ipſum literas non pro ſe, ſed pro tertio expedire, & pro illo ad hunc effectum tantùm annatam ſoluere. Pro Dominis tamen facit cõſil. Soccin. 41. in 3. col. verſ. præterea
5 vol. 3. quòd ante expeditionem † dicatur ius implicitum, & ſic non clarum: pro quo etiam Fely. in c. ſuſcitatus num. 37. de reſcrip.

Epithome.

PRæſumitur vnuſquiſque centum annos viuere, ſed dans de regreſſu tertij, debet probare eum viuere.

DECISIO II. aliàs 145.

POſſeſſor dans de regreſſu tertij ad excludendum gratiam aduerſarij, debet probare illum eſſe viuum, ſi negetur, ex quo hoc eſt fundamentum ſuæ intentionis, non obſtante quòd quis centum annos viuere præſumatur ad not. in l. [illegible] §. ſed dubitatur. ff. quemadmod. teſtam. aper. ſecũdùm maiorem partem Dominorum in vna Illerden. coram D. Piccolomineo, ad not. per Bart. in l. ſi quidem, vbi etiam Saly. & Pau. de Caſtr. C. ſol. matr. & Bart. in c. ex tenore de teſtib. & Alex. in l. ſed et ſi de ſua. ff. de acquirend. hæred. Soccin. in l. ſi inter virũ in fin. de reb. dub. Corn. conſil. 119. 1. vol. & quia obiectum debet clarè, præciſè, & bene probare, ad not. per Doct. in c. ſuper his de accuſat.

Epithome.

REſignatio ſi eſt facta tempore vnius Pontificis, & obitus reſignantis eſt tempore alterius; neutrius regulæ eſt locus.

SVMMARIA.

1 *Regula de publicãd. quomodo procedat, & num. 3.*

2 *Beneficium quando vacat reſignatione.*

4 *Regula expirata, non tenetur vlterius.*

5 *Lex & conſtitutio reſpiciunt futura, & non*

non præterita.

DECISIO III. aliàs 146.

1 NOn obſtante regula † Adriani, & alia Clementis, quòd ſi reſignationes beneficiorum non publicẽtur infra ſex menſes, & reſignans poſtea in poſſeſſione decedat, beneficia per obitum, & per reſignationem vacare cenſentur; ſi reſignatio facta fuerit tempore Adriani, & reſignans nõ obierit, niſi tempore Clementis, abſque aliqua publicatione, reſignatio valebit: nec per obitum, ſed per reſigna-
2 tionem beneficium † vacabit ſecundùm ferè omnes in vna Nolan. coram D. Io. Maria, quia ad effectum regulæ
3 † duo copulatiuè requiruntur, quòd ſcilicet non fuerit publicata, & in poſſeſſione reſignans decedat: & cum tempore Adriani ſecundum non euenerit, regula expirauit per eius mortem, & eo tempore quo reſignatarius poterat accipere poſſeſſionem, & regulæ adhuc ſatisfacere. Vnde expi-
4 rata regula † ad aliquid vltra amplius non tenetur, ad notat. ferè in terminis per Nicol. de Vbald. qui. d. in Rota illud obtinuiſſe in tractat. de ſucceſſ. ab inteſt. in 2. part. princip. quæſt. 5. verſ. 3. principaliter fallit. Et ſic ſtatim tunc reſignatario ius acquiritur in beneficio irreuocabiliter, quando verò ſuperuenit regula Clementis, licet loquatur de reſignationibus factis, tamen intelligitur pro tẽpore quando erat facta, cùm lex, &
5 conſtitutio † futura reſpiciat, ſed nõ præterita, ad tex. in c. vltim. de conſti. Et cùm reperiat. reſignationem iam habuiſſe effectum, & ius in beneficio reſignatario quæſitum, & conſolidatum, non intelligitur regula de ea loqui, ſed de alia non ſortita effectum, & ita etiam in alia cauſa Auenionen. coram D. Ludouico tentum eſt.

EPITHOME.

POſſeſſor qui dat de regreſſu tertij, debet probare vitam illius, ſi negetur. Idem ſi oſtendat impetrationem per obitum illius, debet probare fuiſſe locum regreſſui, & mortuũ regreſſum, & fortaſſe acceptationem.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor dans de iure tertij, quæ debeat probare.*
2 *Nullus præſumitur viuere centum annis.*
3 *Fideicommiſſarius habet fundatam ſuã intentionem, ſi grauatus ſine liberis deceſſerit, licet liberos habuerat.*
4 *Fideicommiſſum vt locum habeat, neceſſe eſt probare grauatum eſſe præmortuum.*
5 *Regreſſus non habet locum, niſi probetur vltimum poſſeſſorem eſſe mortuũ.*
6 *Exceptio debet plenè, & clarè probari.*
7 *Regreſſu ſtante, non eſt verum dicere vacaſſe per obitum.*
8 *Mors quando probetur per publicam vocem, & famam.*
9 *Fama ſufficit ad probandum quæ ſunt difficilis probationis.*

DECISIO IV. aliàs 166.

DE eo quod ſupra in deciſ. 2. eod tit. dictum fuit, & iterum dubitatum, ex quo poſſeſſor non dabat de iure tertij, ſed ſuo, quia induxerat prouiſionem per obitum habentis regreſſum, & ideo videbatur idem dicen-

dicendum, cùm ad excludendum gratiam,& prouiſionem actoris per obitum vltimi poſſeſſoris, modernus poſſeſſor aſſerebat nihil vacare per obitum,ſtante regreſſu tertij,per cuius obitum impetrauerat, nam cùm ſit fundamẽtum intentionis ſuæ pro-
1 bare † habentem regreſſum fore viuum tempore mortis alterius, hoc probare debet per allegata in d.deciſ.per l. ſpadonem. §. qui abſolutus de excuſat. tut. maximè quia dubia videtur opinio gloſ. in d.§. ſed ſi dubitetur quod quis centum annos
2 † viuere præſumatur, quia contra eã videtur communis opinio, de qua per Anton.in l. ſed & ſi de ſua col.4. verſ. vnde adhuc relinquitur de acquir. hæred. Vnde adhuc videmus, quòd ſi relictum eſt fideicommiſſum, ſub conditione ſi grauatus ſine liberis deceſſerit,licet liberos habue
3 rit †, habet fideicommiſſarius fundatam ſuam intentionem,niſi probetur liberos ſuperuixiſſe ſecundùm Bart. Alex.& alios in d.l.ex facto.§.pen.ad Trebell. & Soccin. in l. qui duos. §. cum in bello de reb.dub.Imò ſi neſcitur quis primo mortuus ſit grauatus ſcilicet an fideicommiſſarius, ſecundùm Soccin.& Doct.vbi ſupra fideicommiſſum expirat. Itaque hæres eius nihil ab hærede grauati petere poteſt,ex quo ad hoc vt fideicom-
4 miſſum † locum habeat, neceſſe eſt probare grauatum præmortuum: Ita
5 & in propoſito in regreſſu † qui locum habere non poteſt,niſi probetur vltimum poſſeſſorem præmortuum. Præterea cùm actor habeat intentionem fundatam producendo prouiſionem ſuam per obitum vltimi poſſeſſoris, ſi reus excipit non vacare per obitum vltimi poſſeſſoris, ſtante regreſſu, non offuſcatur in tertio,ex
6 quo exceptio † debet plene, & clarè probari,ad not. per Bald. in l.matrẽ. C.de probat.& Iaſ. in l.non ſolùm.§. ſed ut probari, de nou. oper.nunc.Et ita per iſtas rationes moti fuerunt quatuor ex Dominis,alij tamen quinque in contrarium, ex quo reus erat poſſeſſor:& ſecundùm eos,actor non plenè probauerat intentionem ſuam,
7 quia ſtante regreſſu non † eſt verum dicere conſtare vacaſſe per obitum, niſi probetur habentem regreſſum tempore mortis non eſſe in rerum natura, quod tamẽ probatum non fuit. facit quod dicit Soccin. in l. ſi inter virum in fin.verſ. quarto infertur,ſcilicet quòd in excipiente procedat gloſ.in d.§.ſi dubitetur: melius facit quod de fideicommiſſario poſſeſſore dicitur, quòd ſcilicet alius ab eo petens, tenetur probare liberos ſuperuixiſſe,ad not.per Immol.& Cuman.& Alex.in d.§.pen. incipiente ſi quis autem,& alios, de quibus per Soccin. in d.§.cum in bello in 2.col.in hoc tamen tenet contrarium ipſe ibi per d. §.ſi quis autem iudicando, vt ibi latè per eum, quia tamen actor probauit
8 ex publica voce † & fama habentem regreſſum fore præmortuum, quia difficilis erat de uiſu illius obitum probare, attento quòd iam longè ante transfretauerat,nec vlterius fuerat uiſus, quo caſu in mari præſumebatur mortuus, ad not. latè per Fely.in c.frequenter. §. porrò in fin.ut lit.nõ conteſt.Paulus de Caſtr. & Alex.in l. ſed ſi de ſua Bart.in d. §.ſi dubitetur. Omnes Domini fuerunt pro canonizatione gratiæ actoris per obitum vltimi poſſeſſoris, quia in difficultate
9 † probationis mortis, ſufficit probare per famã. Ad conſ. Alex. 24.uol.4.

EPITHOME.

PRoteſtatio non eſt neceſſaria, ſed ad cautelam impediti per factum iudicis,& ſufficit quòd aliunde conſtet de diligentia.

SVMMARIA.

1 *Impeditus facto iudicis non excuſatur, niſi proteſtetur.*
2 *Proteſtatio eſt ad cautelam, & non neceſſaria.*
3 *Subiectus regulæ de annali excuſatur conſtito de diligentijs.*

DECISIO V. aliàs 234.

1 IMpeditus facto iudicis † non videtur debere excuſari, niſi fuerit proteſtatus,ad l.de pupillo. §. ſi quis ipſi Prætori de nou.ope.nunc. ad l.cũ quidam de appell.ad l.1. de libell.dimiſſ.& l.2.de his qui prop.met.iud. & l.vt perfectus.C.de annal.excep.c. paſtoralis in fin.de offi.ordin.argum. c.placuit.§.is autem cuius.16.q.3. & c. fin. de appell. & hoc communiter tenere videntur Doct. vt per Boſſiũ deciſ. 17. de appell. de qua per gloſ. fin.in c.plerunque de reſcript. in d.c. fin.de appell.in d. c.1.in gloſ.magna in med. in verſ. ſi verò primus,de reſcript.per Angel.de Aret.in l. 2.§.dicis.in fin.3.col.de appell. per gloſ.in ver.propoſita in c. cupientes.§.quod ſi per viginti, & ibi per Anchar.Immol.Gemin.de elect.lib.6.per gloſ.in d.l.2. C. de his qui propter met.iud. per Bald. Alex. & alios, quos refert ibi Iaſ.in l. properandum. §. ſi autem vtraque.C.de iud.per Alex.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi Prætori col. 3.verſ. item nota de nou.oper.nunc.per eundẽ in l. qui aliena. §.Celſus col.2.ver ſic.& hac gloſſa de acquir.hæred.per eundem in locis,de quibus ſupra, in conſil. 69. verſ. non obſtante vol. 1. per Fely.in c.ex tranſmiſſa col. 2.par. 3.de præſcript.per Abb. in c.ſciſcitatus de reſcript.per Afflict.in c.1. col. 7.verſ.ex hoc articulo.Quo tempore minor,vel vaſſallus.per Philipp.Frãc. in c.ex ratione col. 11. de præſcript. Tamen Domini in vna Hiſpalenſi Scholaſtriæ coram D. Aragonia ſecuti fuerunt contrariam opinionem ſci
2 licet proteſtationem † eſſe ad cautelam,& non neceſſariam, & ſufficere quòd aliunde conſtet de diligentia, & quòd per eum non ſteterit,ſed per iudicem,quam opinionem quàm plures doctores tenent æquiorem, & humaniorem,Iaſ.in prædictis locis. d.§. ſi quis Prætori,& in §. ſin autem vtraque.Et de prædictis Doctoribus hãc opinionem tenentibus, vide per Iaſ. & Dec.vbi ſupra, & eundem Iaſ.in l. 2.§.quod diximus in fin.col.verſ.ſubdit ſucceſſiuè Barto. ſi quis cautionibus.Et ideo in ſupradicta cauſa Domini fuerunt, ſubiectum regulæ de annali,qui infra annum cauſam expe
3 diri facere tenetur,excuſari † conſtito de quàmplurimis diligentiis ſuis apud iudicem,vt cauſam deberet expedire, etiam ſine alia proteſtatione. quòd per ſe non probat.

DE PRAESCRIPTIONIBVS

EPITHOME.

VTtrum regula de triennali poſſit ſe tueri etiam malæfidei poſſeſſor.

SVM-

SVMMARIA.

1 Regula de triennali requirit beneficium.
2 Præſcriptioni neceſſaria eſt bona fides de iure canonico.& num. 12.
3 Subrogatus ſapit naturam ſubrogati.
4 Statutum inducens præſcriptionem contra creditorem non petentem debitum certo tempore,quomodo intelligitur.
5 Malæfidei poſſeſſor poteſt ſe tueri regula de triennali.
6 Præſcriptio propriè non cadit in beneficijs.
7 Præſcriptionè acquiritur dominium directum.
8 Malæfidei poſſeſſorem etiam defendere poteſt Papa contra negligentem, etiã finita præſcriptione.& num.9.
10 Regula declaratur per exceptionem.
11 In Symonia commiſſa per tertium poteſt interuenire bona fides.
12 Regula non excipit quòd raro accidit.

DECISIO I. aliàs 235.

Regula de triennali licet requirere videatur bonam fidem
1 † cùm videtur eſſe quædam præſcriptio,ad quam de iu
2 re maximè canonico † bona fides omnino videtur eſſe neceſſaria ad reg. poſſeſſione de reg. iur. in 6.ad c.fin. de præſcript.per gloſ.& Doct.in c.cõtingit de dol. & contum.. & quia dicta regula tempus præſcriptionis ſolùm videtur velle reſtringere, vel de nouo apponere, vt dictum tempus
3 ſubrogatum † ita bonam fidem,ſicut tempus primum in cuius locum ſubrogatur requirere videatur, ad not. per Bald. in l. in contractibus. C. de non num.pec. Et quia ſicut ſtatutum
4 inducens præſcriptionem † contra creditorem non petentem debitum certo tempore intelligitur, dummodo debitor ſit in bona fide,vt latè per Alex.in conſ.330. ſecundùm nouam impreſſionem col.pen.vol. 2.quia ſecundùm eam ſtatutum,& alia iura,& conſtitutiones recipiunt interpretationem, & intelliguntur ſecundùm ius commune ad l. 2. C. de noxal.ad c.cum dilectus de conſuet.ad l. quãuis de in ius voc.per Bart.in l. omnes populi de iuſt. & iur. & in l. non dubium.C. de legib. ita & dicta regula videatur eſſe intelligenda.Domini tamen in vna Conchen.præſtimonij coram D. Io. Clerici tenuerunt etiam
5 malæfidei poſſeſſorem † dicta regula tueri, non præſcriptione propriè,
6 quæ in beneficiis † non cadit,ad nor. per Abb.in d.c.contingit col. 3.& ex
7 qua dominium directum † quæreretur,ad not.in l.1.de vſucap.& ad not. in auth.niſi triennale. C. de bon.mater.quorum neutrum per d. regulam acquiritur,vt patet quia poſſeſſori tãtùm,non autem eius ſucceſſori ſuffragatur.Et quia etiam ſi eſſet præſcri-
8 ptio, poteſt Papa † malæfidei poſſeſſorem defendere contra negligentẽ, vt in c.1.& ibi per Doct.maximè Modern. de præſcript. Et finita præſcri-
9 ptione † licet de mala fide appareat, poteſt quis cum bona conſcientia rẽ præſcriptam retinere,tutus auctoritate eius,qui ſuper re illa diſponere poteſt,vt eſt in beneficialibus Papa, ad not.in clem.2.ut lit.pend.& diſpoſuit in odium negligentis, vt d. Innoc.in c.cum in fin.de iur. patron. per illum textum ſecũdùm vnum intellectum. quòd autẽ in dicta regula Papa hoc volue-

voluerit facere, patet. Primo, quia cũ
10 per exceptionem † regula declare-
tur ad uulgat. l. nam quod liquide. §. fi
nal. de pœn. leg. & in l. cum his cum
ibi not. de leg. & Alex. conſ. 267. ſecũ-
dùm nouam impreſſionem col. 2. vol.
2. & excipiantur tantùm duo caſus
ſcilicet ſymoniacus regreſſus, & reſer
uatio in corpore iuris, in quibus ne-
ceſſario eſt dare malam fidem, ergo
de neceſſitate eſt, vt regula compre-
hendat omnes alios caſus, etiam con
tinentes malam fidem, aliàs enim ſi
cum bona fide regula intelligeretur,
dictos duos caſus, in quibus omninò
eſt mala fides, excipere non fuiſſet ne
ceſſarium: Et licet in dictis duobus
11 caſibus † poſſet aliquando interue-
nire bona fides, vt in ſymonia com-
miſſa per tertium, non per ipſum be-
neficiatum ad c. de ſymoniace dè ſy-
monia, & in reſeruatione per obitum
apud ſedem forſan ignota poſſeſſori,
ſed in facto tamen non eſt veriſimi-
12 le, nec credendum †, quod ratione
eius quod raro accidit regula excepe
rit, ſed eius quod communiter, & fre-
quentius arg. l. nam ad ea cum ſimil.
de legi. Præterea cùm in aliis reſerua
tionibus dicta regula locum habeat,
cùm tantùm in corpore iuris clauſu-
lam excipiat, dictæ reſeruationes, cũ
ſint vigore regularum publicarum no
tæ præſumuntur ad not. in c. 2. de cõ-
ſtit. ergo in malæfidei poſſeſſore ne-
ceſſario loquitur, & ſic vnus vigore
prouiſionis poſterioris triennio poſſi
deret, ſciens aliam in terrorem dicta
regula nõ tuetur, nec vnquam in cu
rialibus ſcientibus omninò regulas
& reſeruationes locũ haberet, quod
non eſt dicendum.

DE SENTENTIA ET RE iudicata.

EPITHOME.

PRoceſſus per contradictas decretus, non probata abſentia partis, vel procuratoris, ſuſtinetur, ſi probetur verè tunc abſuiſſe.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ tres ſunt executioni mandandæ.*

2 *Fallit quando vltima eſt nulla.*

3 *Sententia per contradictas ſuſtinetur procuratore abſente, licet non conſtiterit iudici de abſentia.*

3 *Sententia ſuſtinetur etiam ſi poſt ipſam conſtabit de mandato.*

DECISIO I. aliàs 18.

1 TRes ſententiæ † debent
executioni demandari, li
cet opponatur de nullita
te ad clem. vt calumniis
2 de re iud. fallit † tamen quando vlti-
ma eſt nulla, quia agitur ex confirmã-
te. Accidit ergo in vna Barchinonen.
quòd contra tertiam ſententiam op-
ponebatur de nullitate, ex quo decre
tus fuit proceſſus per contradictas
3 † non docto de abſentia ex defectu
citationis, videbatur nulla, & licet il-
le procurator verè erat abſens, tamen
quia non conſtabat iudici, qui debet
ſecundùm acta, & probata iudicare,
hoc non videbatur releuare. Quo nõ
obſtante Domini habuerũt eam pro
bona, attento maximè quia non con-
ſtabat de bono iure illius venientis
contra ſententias, quià in veritate nul

la eſt iniuria, ex quo verè erat abſens ille procurator, & ſicut in ſimili videmus, quòd quando actum eſt cum aſſerto procuratore, & ſententia lata non conſtito de mandato, ſi tamen
4 poſt ſententiam † de illo conſtat, ſententia ſuſtinetur, ad deciſ. noſtram 19. aliàs 248. in antiq. quam Rota ſequuta eſt ſtatuat, licet ſit contra deciſ. 7. aliàs 145. in nou. in addit. Cum ergo procurator eſſet verè abſens, non poterat procedi niſi per contradictas, quod eſt factum, ergo &c.

EPITHOME.

SEntentias duas habens in poſſeſſorio contra ſe, & patiens alium venire in petitorio, vt fugiat pęſionem, condemnandus eſt, propter fraudem præſumptam.

DECISIO II. aliàs 40.

SPoliator, qui reportauerat duas ſententias contra ſe, vt euitaret tertiam, colludendo, fecit contra ſe committi cauſam per tertium ſuper petitorio, & datis articulis per illum, nihil oppoſuit, nec à ſententia in illius fauorem lata appellauit: Quare illi debebantur executoriales. Vnde dicebat amplius contra ſe non debere dari aliquam ſententiam ſuper ſpolio priori, ex quo apparebat quòd poſſeſſio debebatur illi tertio vigore ſuæ ſententiæ, & executorialium. Quibus non obſtantibus, Rota, quæ expreſsè cognouit malitiam ſpoliatoris, ſcilicet Franciſci de Peſquera ſuper quibuſdam beneficiis Burgen. Voluit quòd ratione fructuum, & expenſarum daretur omninò tertia ſententia ſuper ſpolio, & quantùm ad illum tertium videretur poſtea quis eorum deberet poſſeſſionem habere.

EPITHOME.

CEſſione litis non obſtante, datur actori ſententia ſine expenſis.

DECSIO III. aliàs 51.

LIcet reus ante ſententiam cedat, ſi tamen pro expenſis ſuis vult actor ſententiam, & executoriales, non debet denegari, propter intrudendos.

EPITHOME.

ACtor pro reo ſubſtituere non poteſt in eadem cauſa.

SVMMARIA.

1 *Sententia eſt nulla, ſi actor, vt generalis procurator rei, ſubſtituit alterum.*

2 *Reo conſtituente actorem, non eſt credendum quòd voluerit conſtituere, ut agat contra ipſummet.*

3 *Conceſſio generalis non comprehendit id quod ueriſimiliter non eſſet conceſſurus.*

4 *Mandatum generale non comprehendit ut agere poſſit contra geſta per Dominum.*

DECISIO IIII. aliàs 94.

PEr viam nullitatis fuit reuocata
1 quædam ſententia † per D. Nicolaum de Aragonia ex voto Dominorum, ex quo actor, vt generalis procurator rei, ſubſtituerat alium procuratorem in actis, contra quem proceſſerat, & ſententiam reportauerat in ſui fauorem à D. Petro Andrea Gambaro, illo non appellante. Vnde viſum fuit

fuit Dominis ſententiam eſſe nullam. Primo propter manifeſtam colluſionem, arg. l. 1. & ibi Bar. C. de aduoc. diuerſ. iud. Secundo & principalius ex
2 defectu mandati, quia reo †, qui conſtituerat actorem procuratorem generalem ad omnes cauſas etiam mouendas, non eſt credendum quòd voluerit conſtituere eundem, vt agat cõtra ipſummet conſtituentem, ſed vt ipſum defendat, ad not. per Rom. cõſil. 2. dum allegat l. prohibere. §. planè & ibi Bart. quod vi, aut clam. quia in
3 generali † commiſſione nunquam venit quod quis in tempore non fuiſſet veriſimiliter conceſſurus, vt eſt in obligatione generali l. obligatione generali. ff. de pignor. c. fin. de off. Vicarij in 6. gloſ. in l. fin. de pact. Bene facit
4 etiam quòd mandatum generale † nõ comprehendat vt agere poſſit contra geſta per Dominum, ad not. in l. ſi hominem. ff. mand. per Bartol. in l. ſi ambitioſa de decret. ab Ord. faciend. Et hoc in cauſa Legionenſ. beneficij.

EPITHOME.

ACtore reuocante ſuſpenſionem petitorij, & petente ſuper eo pronunciari, debet dari reo ſententia abſolutoria in poſſeſſorio ſpolij.

DECISIO V. aliàs *96.*

SI reuocauerit actor ſuſpenſionem petitorij, & ſuper eo petat pronunciari, licet non poſſit ſententia denegari, debet tamen & reo ſi petierit, dari abſolutoria in ſpolio, quia eius intereſt, vt ſi de nouo actor in ſecunda, vel vlteriori inſtantia ſuſpendat petitorium, volens in ſpolio procedere, repetiatur iam in eius fauorem ſemel pronuntiatum, Et hoc in vna Placentina coram D. Aragonia.

EPITHOME.

SEntentia intelligitur ſecundùm libellum, & propriè eſt interpretanda.

SVMMARIA.

1 *Verbum, pro rata, an & quando intelligendum pro parte, vel in totum. & num. 5.*
2 *Sententia eſt intelligenda ſecundùm libellum.*
3 *Sententia eſt ſtricti iuris.*
4 *Sententię uerba aliquando impropriantur ad euitandum abſurdum.*

DECISIO VI. aliàs *133.*

BErnardinus de Bubalis petebat executionem trium ſententiarum habitarum per eum contra Iulianũ, & Io. Baptiſtam eius nepotes ſuper Carali Campiglia, quod erat per dictas ſententias ei adiudicatum ratione fideicommiſſi, pro rata eum tangente. Fuit dubitatum quomodo illa
1 verba: pro rata † intelligerẽtur, quia ſecundùm Bernardinum, ex quo in fideicommiſſo ipſe ſolus debebat venire, debent accipi in totum, non dato alio, qui ad fideicommiſſum venire poſſit, argum. not. per Bart. in l. cohæredi. §. vltim. de vulg. fuit tamen per omnes ſine difficultate contrariũ tentum, ex quo apparebat quòd in libello in eadem cauſa intentata corã ſenatore à principio petierat tertiam tantùm, & etiam in articulis. Vnde
2 ſententia † ſecundùm libellum eſt intelligenda, ad gloſ. vlt. in c. dudum

de decim.& Spec. in tit. de reſt.ſpol. §.2. verſ. & nota quòd quidam iudi-
3 ces.Item quia ſententia † eſt ſtricti iuris ad not.in c.dilectus. de offic.Ordin.quo caſu nunquam appellatione tertij venit totum,vt limitare videntur Doct.in l. 2. C. de hæred. inſtit.
4 Item quia licet verba † ſententiæ aliquando improprientur, hoc tamen fit ad euitandum abſurdum, non tamen ad hoc vt verba latius intelligantur,vt in propriis terminis dicit Fel.in c. auditis in princip.de præſcript. Itē quia licet verba aliquando debeant accipi impropriè, nunquam tamen impropriiſſimè,quia tunc eſſet magis abuſio, ſed quòd verbum pro rata
5 † propriè importat partem.c.propter de locato.l.ſi ſic pro rata.ff.de relig.& ſumpt. fun. comprehendatur totum, hoc videtur ſatis abſurdum, & iuri, & menti pronunciantis contrarium.

EPITHOME.

Attentata non opponuntur poſt rem iudicatam,lite pendente.

DECISIO VII. aliàs 140.

NOn poteſt dari,poſt rem iudicatam,de attentatis commiſſis pēdente appellatione ſecundùm Dominos in vna Placentina bonorum corā me.arg.deciſ.1.in nou.& 464. in antiq. Et quia cùm non oppoſuerit de attentatis, & paſſus fuit in cauſa principali procedi,videtur illis enunciaſſe,ſecundùm Angel. de Peruſ.qui dicit aliàs Curiam ita iudicaſſe in l.ſi cuius de appell.recipiend.

EPITHOME.

SEntentia à conſtituto actore à tutrice petita,tanquam procurator, eſt nulla.

SVMMARIA.

1 *Tutrix non conſtituit procuratorem in cauſis pupillorum.*
2 *Tutrix conſtituit actorem cum decreto iudicis in cauſa graui.*
3 *Sententia obtenta per actorem,vt procurator,an ſit ualida.& num.12.*
4 *Tutrix conſtituēdo in cauſa bonum actorem,uidetur præcedentia ratificare.*
5 *Actor legitimus petendo ſententiam, uidetur uti actis, & præcedentia ratificare.*
6 *Procurator dominus litis non effectus, expreſsè poteſt ratificare,tacitè non.*
7 *Actor quomodo dfferat à procuratore.*
8 *Actor producta tenetur cauere de rato.*
9 *Sententia obtenta in fauorem minoris, etiam per falſum, & malum procuratorem ualet.*
10 *Actus ſubſtituendus eſt ex capite ualido.*
11 *Actus uidetur debere ualere quando eſt de cauſa efficienti.*
13 *Coniuncta perſona poteſt pro altera cōparere in iudicio,dummodo nō ut procurator.& num.15.*

DECISIO VIII. aliàs 181.

1 TVtrix †,quæ cùm non valebat in cauſis pupillorum procuratorē conſtituere,ad l.neque tutores. C.de procurat: cum iudicis decreto acto-
2 rem in vna Corollana graui † ſiue alia cauſa actorem conſtituit,propter tex.& ibi notata per Bart. in l.actor. ff.rem rat. hab. poſtquam in eadem cauſa per alium procuratorem nulliter ab eadem tutrice conſtitutum, proceſſum fuerat uſque ad ſententiam excluſiuè,idem actor in petitione

ne ſententiæ, petiit eam, vt procura-
tor Hæliſenæ, quo nomine tutrix vo-
cabatur, petẽdo eidem Hæliſenæ ad-
uerſarium condemnari ad ſoluendũ,
ſecuta deinde ſententia pro pupillis
ab A.C. dubitatum fuit de eius vali-
3 ditate † coram D.Piccolomineo. Et li
cet omninò proceſſus foret nullus,
quia agitatus per nõ legitimum pro-
curatorem, quia tamen dici poterat,
4 non quòd ex eo quia tutrix † conſti-
tuit in cauſa bonum actorem, videa-
tur præcedentia ratificare, ad gloſ. in
l. Iulianus, qui ſatiſd. cog. quia illud
procedit, quando eadem perſona
quæ fecerat primos actus eſſet cõſtitu
ta ad ibi not. & quando eſſet probata
notitia rerum geſtarum vt per Doct.
ibi per l. ſi ita §. fin. de teſtam. tut. &
etiam quando eſſet ſpeciale manda-
tum in cauſa in qua erat agitatum,
prout ſecus in caſu noſtro, quia erat
generalis actor: Sed quòd ex eo quia
5 actor † legitimus petendo ſententiã
videtur velle vti illis actis præceden-
tibus, & vtendo videtur ratificare ad
l. ſæpe cum ibi not. de re iud. per In-
noc. & alios in c. ex parte decani de
reſcript. & deciſ. 455. in nou. quod ta-
men omninò procedit in principali.
In procuratore verò non effecto do-
6 mino litis, licet expreſsè † poſſit rati-
ficare, tacitè verò videtur quod non
ad deciſ. 454. in nou. Et ita forſan
actor dici poterat, quia exceptis dif-
ferentiis, de quibus per gloſ. & Doct.
in d. l. neque tutores, non videtur ma
7 iorem † auctoritatẽ habere immò mi
norem, quia procurator fit immedia-
tè à domino, actor verò à non domi-
no. Vnde licet procurator producto
mandato de rato non caueat ad l. 1.
8 C. de procur. actor † tamen producta
etiam auctoritate teneatur cauere ad
not. per Bartol. in d. l. actor in prima
col. hoc tamen non fuit aliàs diſputa
tum, quia ſuper nullitate proceſſus
non fuit diſcuſſum, niſi tantùm ſentẽ
tia ob dictam ineptam petitionem,
quia ad inſtantiam procuratoris tu-
tricis, quæ tamen illum procuratorẽ
non fecerat, nec facere poterat, & li-
cet tanquam actor potuiſſet ſenten-
tiam petere, hoc tamen non fecerat:
Vnde ſuccedebat regula quod potui
nolui et c. ad l. multum. C. ſi quis alte
ri, vel ſibi, ad c. cum ſuper. de offic. de-
leg. Pro validitate autẽ faciebat, quia
9 ſententia † obtenta in fauorem mino
rts, etiam per falſum, & malum pro-
curatorem valet ad l. non eo minus.
C. de procurat. Et licet petitum fuerit
aduerſarium condemnari Hæliſenæ
ad ſoluendum, tamen cùm ipſa eſſet
tutrix, & ei ſolui deberet ad l. quod
ſi fortè §. 1. de ſolut. rectè verba exe-
cutoria condemnationis erãt in eius
perſonam concepta, ad not. per Bart.
in l. 1. C. de ſentent. col. fin, in l. ſtipu-
tio iſta §. ſtipulator de ver. oblig. in l.
hoc iure de ſolut. Item quia præſens,
& acceptans erat conſtitutus ſi fecit
vt procurator, videtur erraſſe in iure
credens actorem eſſe procuratorem,
10 quo caſu actus † videtur ſubſtituen-
dus ex capite valido, ad doctrinam
proc. & Doct. in c. cum ex officij de
præſcript. & Bald. in l. falſos in fin. C.
de furt. & Angel. in l. ſi per errorem
de iuriſd. om. iud. Item quia quando
11 eſt defectus † iin cauſa deficiente,
actus videtur debere valere vt poteſt
ad not. per Bart. in l. 1. §. ſi quis ita de
verb. oblig. Quibus tamen, & aliis nõ
obſtantibus Domini fuerunt pro nul
12 litate † quia non vt procurator pupil-
lorum egerat, ſed tutricis, quoniam
non loquitur d. l. non eo minus, nam
& ibi

& ibi notata locum habent in procuratore minoris nulliter conſtituti ob ætatem, quo caſu quia in his, quæ tendunt in fauorem, habetur pro maiore ad l. neque C. de contrah. & commit. ſtipul. ſuccedit determinatio d. l. non eò minus, vt per Cyn. & Iaſon. ſed in ſuperiori caſu etiam pro maiore ſententia non valuiſſet, quia procurator non erat, & ex quo non vt eius, ſed vt alteriùs procurator proceſſerat, vnde per regulam. d. l. multum intereſt, per quam videmus quòd licet
13 aliquis vt coniuncta perſona † alicuius in iudicio eſſe poſſit, ſi tamen cõparet vt procurator, cùm non ſit, non ſaluatur ex capite coniunctæ perſonæ ad l. maritus cum ibi not. l. de procurat. Et per Iaſ. in l. exigendi eo. tit. & per alia etiam, de quibus per Roman. conſ. 446. qui ad adducta in cõtrarium reſpondet. Concluſum fuit neceſſariam Cõmiſſionem fore quòd reiectis nullitatibus. &c.

EPITHOME.

Sententia lata contra communitatem indefenſam, licet citatam, eſt nulla, quia vtitur iure minoris. Ideo actor debet petere ſibi deputari defenſorem.

SVMMARIA.

1 *Sententia contra remp. & minorem in defenſos eſt nulla, etiam citatos.*
2 *Reſpublica vtitur iure minoris. Amplia in omni vniuerſitate. & nu. 5.*
3 *Minor etiam ſi citetur, ſententia eſt nulla, niſi detur curator.*
4 *Agens contra communitatem debet petere ſibi deputari defenſorem.*

DECISIO IX. aliàs 206.

1 Sententia lata contra communitatem † indefenſam, licet citatam, eſt ipſo iure nulla ſecundùm Dominos in vna Theatina augmenti dotis coram D. Piccolomineo: Cum reſ-
2 publica † vtatur iure minoris, ad l. quibus ex cauſ. maior. & in l. pen. C.
3 de iure reip. lib. 11. Minor † autem & ſi citetur, tamen ſi curator non detur, vel defendatur, ſententia contra eum lata, erit nulla ad l. contra minores cum ibi not. per Doct. C. ſi ad reũ iud. per Saly. in l. ſi preces. C. quomodo, & quando: per Paul. de Caſtr. & Alex. in l. contra pupillum de re iud. per Immol. in l. ſi finita. §. cum autem in fin. de damn. infect. cum ſimil. &
4 ideo debet actor † petere à iudice communitati non comparenti deputari defenſorẽ, quo non facto ſententia erit nulla, ad textum in l. 1. & ibi per Bart. in l. pen. & Io. de Platea & alios ibi C. de iure reipubl. lib. 11.
5 Et quod de republica † ſcribitur, idẽ erit de omni communitate, vt per Soccin. in conſ. 66. in fin. 4. vol.

EPITHOME.

Ceſſio iuris ex ſententia, ceſſionario delegante nomen ceſſum nõ impedit exercitium actionis non numeratę pecunię, ſed per confeſſionẽ cedentis.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio nominis ceſſi non eſt vera ſolutio ſed ſolutioni ſimilis.*

DE-

DECISIO X. aliàs 207.

CEſſio iuris ſibi competentis poſt tres ſententias habita per cedentẽ, facta pro certa ſumma tertio, pro cuius ſatisfactione ceſſionarius delegauerat nomen debitoris, dubitatum fuit in vna Romana ceſſionis, ſeu bonorum inter iſtos de Bubalis coram D. Camillo: An quia non conſtabat aliter poſtea de reali, & actuali precij ſolutione, niſi per confeſſionem cedentis impediet ceſſionarium in exercitio actionis. ad l. per diuerſas, & l. ab Anaſtaſio. C. mandat. cum ibi notat. latè per Doct. & per Abb. in c. 2. de alien. iud. mutand. cauſ. fact. quod videbatur aliquibus ex Dominis propter verba dictarum legum, & gloſ. ibi, quæ veram, & naturalem ſatisfactionem requirunt, & ſolutionem nõ

1 fictam, vt delegationem, quæ † non eſt vera ſolutio, ſed ſolutioni ſimilis. ad l. ſi rem aliquam in fin. de nouat. facit l. aſſiduis iuncta gloſ. in verſ. datæ. C. qui pot. in pign. hab. & not. per Doct. in l. 1. ſol. matr. facit etiam l. ſi quis C. de poſit. Iunctis notatis per Soccin. in conſ. 143. in fin. vol. 1. facit quod dicunt Doct. in c. cum olim Abb. de off. deleg. & l. 2. §. fin. ſi cert. pet. not. in l. Gallus. §. & quid ſi tantũ de lib. & poſth. per l. mulier ad Trebell. & l. ſi mater. C. de inſtit. & ſubſt. & l. fin. de his qui ven. ætat. impetran. corroborantur per verbum perſoluat, iuncto verbo re ipſa. d. l. Anaſtaſio, in quo vera ſolutio, & numerata pecunia requiri videbatur. Quibus non obſtantibus. maior pars Dominorum fuit pro non impedimento exercitij actionis. Primo, quia cùm ius cedentis eſſet indubitatum, ex quo ſuper eo trinam ſententiam, & ſic rem iudicatam habuerat, quæ pro veritate habetur ad vulg. l. 1. de re iudic. non habet locum tunc diſpoſitio l. per diuerſas not. ibi per Angel. in princip. ex mente gloſ. in verb. indubitatum, ex quo tunc ceſſare videtur calumnia redemptionis litium, & per conſequens diſpoſitio dictarum legũ, vt ibi per Bar. & Abb. in d. c. 2. col. penult. Ex quo & ſecundò, quia per delegationem veri debitoris videtur realiter ſatisfactum quò ad delegantem, licet delegatus adhuc non ſoluerit. Quo caſu veræ ſolutioni, & non delegationi comparari debet, cùm præſumpta fraus hoc caſu ceſſare videatur. Vnde videmus diſpoſitionem dictarum legum locum non habere in ceſſione facta creditori cedenti, quia videtur nomen debitoris datum in ſolutum. Ita & quando pro precio ceſſionis datur nomen debitoris à ceſſionario, tantò magis & tertio. Quia in caſu noſtro cedens erat mulier, ceſſionarius autem eius coniunctus, & ille contra quem erat facta ceſſio, homo cauilloſus, ex quo ceſſare videntur præſumptæ fraudes dictarum legum, ad not. per Specul. in tit. de ceſſ. act. Præterea, & quia ceſſio facta erat cum iudicis decreto, & duobus propinquioribus interuenie͂tibus ſecundùm formam ſtatutorum, quæ ſolemnitates per ſtatutum requiruntur ad tollendas fraudes in cõtractibus mulierum.

EPITHOME.

SEntentia lata contra minorem 25. ann. maiorem 14. ex proceſſu cœpto per eius auctorem, cuius erat hæres, & continuato cum procuratore

ce auctoris, non tamen domino litis, minore non citato, tenet, quando in mandato principalis ſatiſdedit per procuratorem, & ideo hic fuit conceſſa reſtitutio in integrum.

SVMMARIA.

1 *Hæres auctoris, mortuo ipſo, an & quãdo citari debet.*
2 *Procuratore citato principalis condemnari poteſt.*
3 *Mandatum non reuocatur ſi actor ſatiſdedit pro procuratore.*
4 *Maior 14. annis eſt habilis ad conſtituendum procuratorem.*

DECISIO XI. aliàs 11.

SEntentia lata contra minorem 25. annis, maiorem tamen 14. vt hærede, aliter eo non citato, in vna Cremonen. decimarum coram D. Ludouico, in qua fuerat proceſſum lite introducta cum curatore, poſt eius obitum cum eius procuratore, habente mandatum, cum clauſula ſolita ſatiſdationis, qui in vita mandantis nihil fecerat, per quod dominus litis effectus foret. Dubitatum fuit de eius
1 validitate, attẽto quòd hæres † de nouo citari debere videbatur, ad not. per Pau. de Caſtr. in l. ſi cum homine num. 2. de fideiuſſ. quod tamen non procederet, ſi dictum mandatum duraſſet, ac morte non eſſet reuocatum, quia tunc citato illo procuratore, bene poſſet ſententia etiam contra hæredem promulgari, quia & talis procurator fuiſſet ad not. per Fulgoſ. & Alex. in l. nulla. C. de procurat. ad not. in d. l. ſi cum homine, & in l. 1. C. de ſentent. & in l. ſtipulatio iſta. §. ſti-
2 pulor de verb. oblig. & citato † procuratore principalis valet condemnari ad not. per Io. Andr. & Abb. in c. querela de elect. & gloſ. Ant. de Butr. Abb. & Moder. in c. ſuſcitata de in integ. reſtit. per Alex. in l. nihil arbitremur. C. de procurat. In caſu autem de quo ſupra, licet re integra auctor deceſſerit: tamen quia in mandato ſa-
3 tiſdedit pro procuratore † quo caſu morte non reuocatur mandatum ſecundùm Dominos ad l. ſi defunctus vbi Bart. Paul. de Caſtr. & Doct. de procurat. Quia verò hæres erat minor, dubitabatur per Dominos an iſtud procederet, ſicut & quando hæres aliàs eſt inhabilis ad l. ſi quis alicui de acquir. hæredit. tunc enim videbatur mandatum non tranſire ad hæredem inhabilem, & limitari not. in d. l. nulla per conſil. Soccin. 112. vol. 1. per Dec. in l. erogaſti. §. ſi fugitiuus, ſi cert. pet. ad Fely. in c. cum à te de reſcript. propter ſtatus mutationem, per rationes de quibus per Soccin. vbi ſupra. Et licet quòd etiam ſtãte hærede pupillo mandatum tranſeat, & duret poſt mortem, incidenter tenere videbatur: Idem Soccin. conſ. 87. col. 5. verſ. nec videtur & col. fin. verſ. circa tertium eo. lib. 1. & Alex. conſ. 225. col. 1. & 2. lib. 6. tamen plenè, & principaliter non diſcutiunt articulum, vt per Soccin. in ſupra alleg. conſil. qui etiam iura, & rationes pro ſua opinione allegat. Vnde ex hoc dubitantes Domini animaduertunt cauſam eſſe decimarum, & hæredem maiorem 14. annis, & per conſequens
4 † habilem ad conſtituendum procuratorem, ad c. ſi Cumanum, & ibi Franc. col. 1. de Iudic. in 6. iuxta deciſ. 46. in nou. & 498. in antiq. per Fely. in c. cauſam in fin. de reſcript. & Rip. in c. 2. in fin. de Iud. & ſic ceſſare diffi-

difficultatem. Fuerunt tamen pro reſtitutione per gloſ. fin. in verſ. nec ibi obſtat, & ibi Bart. in l. 1. C. ſi de moment. poſſeſſ. per Abb. in c. ex parte de reſtir. ſpoliat. per Alex. conſil. 80. vol. 7. Et hoc attento quòd de læſione aliquantulum conſtabat, vt etiam plenius poſtea conſtare poſſit, ad Deciſ. Aegid. 38. daretur remiſſoria.

EPITHOME.

SEntentia condemnatoria in vno, quando plura probentur, non inducit abſolutionem in altero, quando capitula ſunt diuerſa, & quomodo.

DECISIO XII. aliàs 255.

SEntentia condemnatoria in vno, quando plura probentur, licet nõ inducat abſolutionem in alio, quando capitula ſunt diuerſa, & ſeparata, vt per Bartol. in l. 1. C. ſi aduerſ. rem iudic. & l. etiam de minor. tamẽ quãdo propoſita eſt exceptio peremptoria in vno, in alio condemnando iudex, videtur in eo, in quo propoſita eſt exceptio, abſoluere, ad doctrin. Bartol. in l. ſi plures in fin. ff. de fideiuſſ. & Paul. de Caſtr. in d. l. 1. col. 2. C. ſi aduerſ. rem iud. vel quando ex narratiua ſententiæ apparet de mente iudicis, quod in alia intendebat abſoluere, per Felyn. poſt Abb. & Aret. in c. cum inter col. 5. verſ. ſecundo reſtringe niſi ex verbis de re iudic. Et quia omnia iſta interueniunt, tenuerunt Domini in vna Conchen. redditũum coram D. Mohedano, quòd etiam quòd in ſecundo caſu narratiua eſſet nulla, ſaltem in ea iudicis animus, & volũtas colligeretur, ad vulg. l. vltim. de rebus eorum, cum ſimilibus.

EPITHOME.

SEntentia valet quando ſunt duo aduerſarij in actis, & procedatur contra vnum, & illo mortuo, citentur intereſſe putantes in genere.

SVMMARIA.

1 *Aduerſarij ſi ſint duo in actis, & proceſſum ſit contra vnum, illo mortuo ſententia non videtur valere, citatis in genere intereſſe putantibus.*

Contrarium tenet Rota num. 4.

2 *Contradictor ſi ſit certus in actis, ille eſt citandus.*

3 *Contra vnum ex aduerſarijs poteſt procedi alio dimiſſo.*

5 *Aduerſarius in actis diuerſus non dicitur certus cortradictor quò ad ius, & perſonam defuncti.*

DECISIO XIII. aliàs 270.

1 SEntentia, quando † ſunt duo aduerſarij in actis, & procedatur cõtra vnum, illo mortuo, licet nõ videatur valere, citatis intereſſe putanti-
2 bus in genere, cùm ſtante certo † cõtradictore in actis, ille citari debeat, ad c. vltim. cum ibi notat. de elect. in 6. Tamen cùm liberum ſit contra vnũ
3 procedere alio dimiſſo † illo defuncto quò ad perſecutionem cõtra ius, & perſonam illius, debet, & poteſt
4 procedi † per generalem citationem contra intereſſe putantes ſecundùm Dominos in vna Abulen. beneficij coram me, cũ in iure, & perſona defuncti,
5 alius aduerſarius † in actis iã dimiſſus, non dicatur certus contradictor.

EPITHOME.

PEnſio non comprehenditur appellatione beneficiorum in ſententia pœnali, etiam ſi verba fuerint geminata, niſi daretur in titulum beneficij.

SVMMARIA.

1 *Penſio in materia odioſa, ſtricta, & pœnali non venit appellatione beneficij.*

2 *Verba: omnium & ſingulorum &c. non comprehendunt penſionem, niſi ſit ſub titulo.*

3 *Penſio quando dicatur dari in titulum beneficij, remiſsiuè.*

DECISIO XIV. aliàs 296.

1 PEnſio † in materia ſtricta, odioſa, & pœnali non venit appellatione beneficij per Bald. Alex. & Fely. in c. ad audientiam el 2. de reſcript. Gemin. in c. quamuis in princip. de præbend. in 6. & Anan. in c. non ſatis el 2. de ſymon. Fuit dubitatum in vna Placent. penſionis coram me, an idem eſſet quando in ſententia priuationis eſſent hæc verba: declarantes eum priuationis ſuæ eccleſiæ &c. omnium
2 que † & ſingulorum beneficiorum, & officiorum ſuorum, quæ obtinet inhabilitatisque ad alia obtinenda pœnã incurriſſe, propter illa verba: omnium & ſingulorum, quæ videbãtur importare, vt veniret penſio, ſicut in dictione: quæcunque beneficia ad not. per gloſ. in verſ. quæcunque in clem. 2. in fin. de vit. & honeſt. cleric. & melius per Caccialup. in tractat. penſion. q. 30. in princ. Quo non obſtante Domini tenuerunt quòd in hoc caſu verba etiam geminata non faciunt comprehendi penſionem in pœnalibus, niſi quando eſſet talis, quæ daretur in titulum beneficij, ad gloſ. in d. clem. vlt. & ibi Imol. & Cardin. & Fely. in c. poſtulaſti. col. 10. verſic. tertia declaratio, & ita loquitur dicta gloſ. ita etiam eſt intelligendum dictum Caccialup. qui illam allegat, vnde idem Caccialup. in eodem tractat. q. 12. allegando ſupradictos vi-
3 detur tenere. Quando † autem dicatur dari in titulum beneficij, tradit Abb. in c. conquerente col. 1. de cler. non reſid. & in c. dudum primo not. de præſumpt Et Fely. in d. c. poſtulaſti, d. verſ. tertia declaratio. & Caccialup. d. q. 12.

EPITHOME.

EXecutio ſecundæ ſententiæ validæ non impeditur per nullitatẽ primæ.

DECISIO XV aliàs 48.

QVando prima ſententia eſt nulla, ſi ab ea appellatur, & de nullitate dicatur, & hoc non obſtante proferatur ſecunda confirmatoria, quæ tranſiuit in rem iudicatam, nihil præiudicat nullitas primæ, quia ſecunda debet executioni demandari, ad not. per Innoc. & alios in c. 1. de confirm. per Alex. conſil. 3. vol. 5. quia agitur ex confirmante, ad l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. Vnde ſatis eſt quòd illa quæ petitur executioni demandari ſit bona, & ex hoc non videtur bona limitatio Doct. de qua per Dec. in d. c. 1. dum allegat Card. in conſil. 71. ſed quando nullitas primæ non eſſet admiſibilis

lis per partes, quia hoc non facit, quia ſecunda, quæ eſt valida, & nullitati alicui non ſubiacet, non debeat habere executionem. Et ita Domini tenuerunt in vna Salamantina coram D. Silueſtro, vbi erat nullitas non obſeruationis terminorum.

E P I T H O M E.

Executoriales omnino mandantur exequi contra tertium lite pendente intruſum.

S V M M A R I A.

1 *Executoriales exequuntur contra tertium propter clauſulam intruſos, & intrudendos.*

2 *Executoriales vt exequantur cõtra tertium, quid debet probari, & à quo.*

3 *Probationes contra intruſum tempore ſententiæ factæ inducunt aliqualem præſumptionem.*

DECISIO XVI. aliàs 142.

1 Executoriales, † quæ capiunt tertium intruſum lite pedente propter clauſulam intruſos, & intrudendos, ad hoc vt contra tertium mandentur executioni, debet ille, pro quo ſunt decretæ, improbare, quod ille lite pendente poſſeſſionem cœperit, ſecundum Deciſ. 477. in nou. nec ſuf-
2 ficit † probare quòd nunc eſt poſſeſſor, quia per hoc non ſequitur, quod etiam ante litem non fuerit. Hoc tamen fallit, ſi probetur, tempore ſententiarum, illum contra quem ſunt latæ, fore intruſum, nam neceſſario ſequeretur iſtum tertium nunc poſſeſſorem poſt illum ſe intruſiſſe, ad deciſ. 478. in nou. quæ eſt ſequens. Quod amplia ſecundum Dominos in vna Regien. coram D. Io. Clerici, non ſolum quando intruſio illius, contra quem ſunt latæ ſententiæ, probaretur nunc cum agitur cum iſto tertio lite pendente intruſo, vt videtur requirere dicta deciſio, ſed etiam ſi intruſio eſſet tempore ſententiarum probata, dum contra illum principalem agebatur, quòd licet non debe-
3 rent illæ probationes † contra illum tertium fidem facere, tamen inducũt aliqualem præſumptionem, de quo per Bald. in l. ſi duo patroni ff. de iure iurand. quæ transfert onus probandi in aduerſarium. Aduerte tamẽ quia in hac materia non fuerat informatum, adeo vt fuerit hoc ex tempore dictum incidẽter. Et ego cum alto eramus in contrario voto, vt contra iſtum tertium deberent examinari teſtes ſuper intruſione illius coniuncti vt eſt de mente deciſ. prædictæ, & Felyn. in c. cum ſuper, n. 71. de re iud.

E P I T H O M E.

Si tertius appellat, & deſerit appellationem, ſententia non exequitur contra eum quò ad poſſeſſionem.

DECISIO XVII. aliàs 147.

Contra tertium poſſeſſorem, qui appellauerat à ſententia lata contra alium, quæ tranſiuit in rem iudicatam, licet appellatio ſit deſerta, non debet quò ad poſſeſſionem ſententia executioni demandari, quando. aliàs nihil fecit, nec de ſuo intereſſe docuit, ſecundùm Dominos in vna Mediolanen. coram D. Aragonia: ſecuti, quod aliàs refert Felyn. Rotam tenuiſſe in c. cum ſuper

in fin. de re iud. Et ratio diuerſitatis, quoniam alius docuit de intereſſe, quod non videtur ſecundùm me poſſe colligi ex deciſ.410.in nouis.

EPITHOME.

LIcet ad declaratoriam requiratur intimatio perſonalis executorialium, tamen ſi latitat, ea de cauſa ſufficit in eccleſia, & parrochia, & in domo ſua publicare.

SVMMARIA.

1 *Executoriales ſunt perſonaliter intimandæ. & quando fallat.*

2 *Citandus ſi doloſè latitat ne citetur, habetur pro citato perſonaliter.*

DECISIO XVIII. aliàs 151.

1 EXecutoriales † licet debeant perſonaliter intimari, ſi tamen malitioſè ille, cui debebat fieri intimatio, latitet, nec permittat ſe reperiri: in vna Senenſi coram D. Io. Maria contra illos de Chiſiis pro iſtis Maximis. vbi pluries Notarius facta diligentia de illos reperiendo, & cùm ibat domum dicebatur per familiares, quòd erat Ruri, & ſi ibat Rus, dicebatur quòd erat domi Senis. Et tunc per vicinos dicebatur quòd erat domi. Et aliquando Ruri, ſufficit intimari ad domum, & alia loca, vt habeantur pro perſonaliter intimatis: cùm dolo-
2 sè latitans † ne citetur habeatur pro perſonaliter citato Bald. & Angel. in l.2.C.de annal. except. per Spec. tit. de contumac.§.1.in princip. facit l.1. §. ſed ſi Ariſto. & ibi Alex. quod vi, aut clam. Mil. per Bonifac. de Vital. in clem.1.in fin. de for. compet.

EPITHOME.

INtruſus lite pendente, & à die notitiæ, & executorialium vnius ſententiæ ſibi intimatæ, legitimè appellans non auditur, niſi parito.

SVMMARIA.

1 *Intereſſe prætendens poteſt debito tempore appellare.*

2 *Poſſeſſio vitioſa, & attentata debet auferri.*

3 *Intruſus non habetur pro poſſeſſore.*

4 *Executio capit intruſos lite pendente.*

DECISIO XIX. aliàs 216.

INtruſus lite pendente, cui fuerant intimatæ literæ executoriales, decretæ vigore vnicæ ſententiæ latæ, citatis intereſſe putantibus, appellauit à die notitiæ infra debitum tempus, cauſam appellationis committi fecit, ex quo videbatur eum eſſe audiendum, vt in ſecunda inſtantia: nec debere eum executorialibus ante omnia parere, & poſſeſſionem relaxare,
1 cùm prætendens † intereſſe, poſſet debito tempore appellare, & ſententiæ executionem impedire, ad not. in c. ſuper de re iud. & deciſ.20.eod.tit. in nou. cum ſimilib. Domini tamen in vna Tullem. coram Me fuerunt quòd
2 ſtante poſſeſſione † nulla, id eſt, vitioſa, & attentata quæ omninò debet ab eo auferri, quò ad impediendum executionem reſpectu poſſeſſionis, aliquid opponere non poſſit, cùm pro
3 poſſeſſore † non habeatur, ad deciſ. 5. verſ. Item quia talis. vt lit. pend. in antiq. & Rom. conſil. 499. in fin. Et
4 executio † capiat lite pendente intruſos

ſos ad deciſ. Aegid. 109. cum duabus ſequentibus.

EPITHOME.

INtruſo, lite pendente, non eſt danda cautio l. is à quo. de rei vendic. & in quibus terminis procedat. d. l. is à quo.

DECISIO XX. aliàs 236.

Cautio iuxtà l. is à quo cum ſeq. de rei vendic. non eſt danda intruſo lit. pend. à quo vigore literarũ executorialium auocatur poſſeſſio. Primo illius legis diſpoſitio locum ſibi vendicat, quando ſunt plures competitores agentes contra poſſeſſorem & vnus prius quàm alius victoriam habuerit, vt declarat Fely. in c. cum ſuper col. 3. verſ. limita 3. de re iud. & in c. veniẽs de teſtib. & Iaſ. in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper col. pen. de re iud. ad l. pen. de pet. hęred. Secundo quia cùm executoriales capiãt lite pẽdẽte intruſos, idem eſt ac ſi ſententia, & executoriales eſſent contra talem intruſum latæ, quo caſu ceſſat cautio prædicta, nec poſſeſſor poteſt executionem impedire.

EPITHOME.

SEntentia & res iudicata ſuper petitorio videtur abſorbere aliam ſententiam, & rem iudicatam ſuper poſſeſſorio, etiam quod ſit abſolutoria.

DECISIO XXI. aliàs 249.

SEntentia, & res iudicata ſuper petitorio, etiam quòd ſit abſolutoria, licet videatur abſorbere aliam ſententiam, & rem iudicatam contrariam ſuper poſſeſſorio, ad not. per Abb. & Doct. in c. cum dilectus. et c. paſtoralis de cauſ. poſſ. & propr. tamen quia hoc procedit quando talis abſolutoria propter probationes dominij factas per obtinentem fieret: & non quando ob non probationes actoris, vt per Alex. & Doct. in l. naturaliter §. nihil commune col. 4. de acquir. poſſ. & Doct. vbi ſupra. Ideo Domini in vna Romana hoſpitij leporis coram me fuerunt pro executione rei iudicatæ.

EPITHOME.

NVllitas contra tres ſententias cõformes opponi non poteſt: limitatur in defectu iuriſdictionis.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ tres conformes executioni mãdantur, non obſtante nullitate oppoſita.*
2 *Extremis verificatis media præſumuntur.*

DECISIO XXII. aliàs 252.

TRes ſententiæ conformes, contra quas de nullitate dici nõ poteſt, ad clem. vt calumniis de re iud. niſi ex defectu iuriſdictionis ad gloſ. vltim. in clem. vltim. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Doct. in d. clem. vt calumniis. Immol. in l. ſi expreſſum de appell. Alex. in l. in prouinciali §. qui ope; de nou. op. nunciat. Quando etiam conſtat de fundamento iuriſdictionis, puta de commiſſione tali iudici tertiam ſententiam proferenti facta, licet non conſtat de præſentatione commiſſionis

nis ſecundùm Dominos in vna Vlix-
bonen. pecuniaria, coram me, debent
1 tali † exceptione non obſtante, exe-
qui. Vt cùm de principio iuriſdictio-
nis, & ſententiæ per eundem, cui cau
ſa erat commiſſa conſtet, verificatis
2 † extremis, media præſumuntur, arg. l.
ſiue poſſidetis. C. de probat. Bartol. in
l. Celſus. pen. col. verſ. alio modo de
vſucap. & Bald. in l. teſtium. C. de te-
ſtib. verſ. quærit hìc Cyn. Melius per
deciſ. 11. de interp. in nou. etiam quòd
lata eſſet parte abſente. Non obſtat
deciſio 301. in nou. & quòd notat In-
noc. & Abb. in c. cum in iure circa
med. de off. deleg. quia neque de tri-
bus ſententiis loquuntur, neque quan
do de fundamento iuriſdictionis ap-
parebat.

E P I T H O M E.

CErtificatio debet fieri perſonalis quando agitur de cenſuris: ſecus ſi vigore executorialium.

DECISIO XXIIII. aliàs 282.

EXecutorialibus perſonaliter intimatis in partibus, mortuo habente rem iudicatam, poteſt ad inſtantiā ſurrogati quò ad proſecutionem citato procuratore in Curia ad deciſ. 11. vt lit. pend. in nou. procedi ad declaratoriam. ſecundùm Dominos in vna Abulē. ſimplicis beneficij coram me. Quia licet quando de cēſuris agitur, perſonalis ſit facienda certificatio, tamen cùm vigore executorialium quis excommunicatur ſatis cenſetur executoriales fuiſſe parti intimatas.

DE APPELLATIONIBVS.

E P I T H O M E.

COmmiſſio cauſæ appellationis ſufficit quòd ſit in banco Curſorum.

DECISIO I. aliàs 25.

TEmpus decem dierū
quod damus, quan
do deferimus ap-
pellationi, damus
ad proſequendum
per c. cum ſit de ap
pell. & deciſ. Rot. vltima in nouis.
Et ideo licet commiſſio cauſæ appella
tionis non ſit præſentata in iſtud tem
pus, ſi tamen probatur ante elapſum
dictum tempus fuiſſe in banco Curſo
rum, ſatis dicitur proſequi ad not. per
Doct. in c. perſonas de appellat. & ita
1 determinarunt Domini in vna Rom.
fideiuſſionis inter iſtos de centurioni
2 bus, & Benedictum de Curtis.

E P I T H O M E.

APpellanti à ſententia lata in partibus, ſi detur terminus iuris, & faciat committi cauſam, non tenetur amplius redire pro apoſtolis.

S V M M A R I A.

1 *Appellatio quando non dicitur deſerta ſi non redeat pro apoſtolis.*

2 *Commiſſio facta quando ſunt dandi apoſtoli reuerentiales, & detur terminus iuris, valet.*

3 *Pro apoſtolis quis non tenetur redire niſi ſibis.*

DE-

DECISIO II. aliàs 65.

1 APpellanti † à ſententia diffinitiua iudex in partibus dederat terminum iuris, interim appellans fecit cauſam committi, nec amplius pro apoſtolis rediit: dubitatum fuit de deſertione. Et maior pars Dominorum fuit pro non deſertione, ex quo, cùm deberent dari de iure reuerentiales, lex defert appellationi: Et ideo
2 Rota tenet quòd commiſſio † inferior facta valeat ad deciſ. 374. in antiq. Ego tamen fui in contrario voto, quia licet poſſit interim cauſam committi, ſi tamen pro apoſtolis non rediit, videtur appellationi renunciare, ad c. cum ab eo, & ibi Franc. de appell. & c. quamuis eo. tit. bene facit deciſ. Aegid. 343. quæ vult, quòd quis non teneatur niſi bis redire † pro apoſtolis, ergo ſemel non eſt dubium quòd tenetur.

E P I T H O M E.

APpellatus extraiudicialiter comparens per procuratorem, ſi procedat in cauſa docto de abſentia appellantis per edictum, reportabit tantùm abſolutoriam non condemnatoriam in expenſis.

DECISIO III. aliàs 90.

SI appellatus extraiudicialiter per aſſertum procuratorem veniat ad Curiam, vbi reperiat commiſſionem dictæ appellationis ex parte appellantis, docto de abſentia illius, procedés per audientiam contradictarum, debet habere abſolutoriam tantùm, non autem condemnatoriam expẽſarum, ex quo non conſtat de mandato ad appellandum, nec quòd verè illes cuius nomine eſt appellatum, fecerit cauſam committi: poſſet enim appellatus hoc in fraudem feciſſe. Et hoc in vna Leodien. patrochialis coram me.

E P I T H O M E.

APpellans ſi mortuus ſit ante biennium ad proſequendum appellationem, etiam in cauſa beneficiali, apparente contradicente intruſo, appellatus non reportabit executoriales, cùm mortuo non currant fatalia.

S V M M A R I A.

1 *Fatalia non currunt mortuo.*
2 *Succeſsio in beneficialibus prohibita eſt: & num. 3.*

DECISIO IV. aliàs 111.

1 QVia fatalia † non currunt mortuo ad l. vlt. C. ſi pend. appell. mors inter. Domini fuerunt in vna Illerd. coram D. Petro, quòd licet
2 in beneficialibus prohibita † ſit ſucceſſio ad c. ſi hi contra quos vt lit. pend. in 6. Tamen ſtante præcedente ratione, ſi appellans mortuus ſit antè biennium, licet quis tunc poſſit cauſam proſequi contra intereſſe putantes, & illos citare ad docendum de proſecutione appellationis, & decerni executoriales, tamen contra certũ, licet intruſum, lite pendente, hoc non poteſt facere, illo opponente quòd executoriales non decernantur, attẽto quòd contra mortuum non ſunt ipſa fatalia, nec contra ipſum, qui non erat in cauſa. Ideo Domini fuerunt quòd

quòd ex officio poſſeſſio iſtius vt attentata ſequeſtraretur, & admitteretur ad allegandum, & producendum, & probandum ius ſuum.

EPITHOME.

IN poſſeſſorio non appellatur ſuper re profana in terris eccleſiæ propter Aegidianam. In aliis verò de iure ciuili non appellatur, etiam ſi cō demnetur reus in fructibus, & expenſis.

SVMMARIA.

1 *Appellatio valet ſuper poſſeſſorio pro fructibus.*

2 *A fructibus, & intereſſe appellari poteſt.*

3 *Appellatio tenet quò ad fructuum condemnationem pro præiudicio irreparabili.*

DECISIO V. aliàs 120.

DOctrina Salyc. in l. 1. C. ſi de momentan. poſſeſſ. fuerit appellatū, 1 quæ vult quòd à ſententia † lata ſuper poſſeſſorio, quę tantùm contineat fructuum condemnationem, appellari poſſit propter connexitatem, quia præiudicium circa fructus eſt irreparabile, per ſententiam ſuper poſſeſſorio, fuit communiter damnata per Dominos in vna Rauennaten. coram D. Piſaurienſe. quia Bald. quem allegat Salyc. hoc non dicit, ſed tantùm à fru 2 ctibus † vel intereſſe appellari poſſe, & ita intelligendus eſt Soccin. in reg. 38. vel 18. in vltim. fallen. Item falſa eſt ratio ſua, quòd diuidi non potuit. Et ideo licet aliqui fuerint, quòd ex quo condemnatio fructuum eſt acceſſoria ad poſſeſſionem, ſequatur eius naturam, ad Bartol. in l. vltim. C. per quas perſ. nob. acquir. ad Card. in clem. 7. de præbend. Tamen maior pars fuit, quòd ſaltem quò ad fru- 3 ctuum † condemnationem propter præiudicium non reparabile, teneat appellatio. Quod reperi tenere Modernos, Rip. in c. ſæpe vlt. de reſt. ſpol. pro quo facit quòd notat Abb. in c. paſtoralis. §. verum: col. pen. num. 17. in fin. Et quod notat Fely. in c. debitores col. 2. in gloſ. 1. de iure patron.

EPITHOME.

APpellare licet à ſententia interlocutoria id eſt abſolutoriā ab obſeruatione iudicij, quia non eſt merè interlocutoria ſed mixta.

SVMMARIA.

1 *Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij eſt interlocutoria, vel magis mixta. & num. 5.*

2 *Sent. abſolut. habet vim diffinitiuæ.*

3 *Interlocutoria dicitur, quæ datur inter principium, & finem.*

4 *Interlocut. eſt quæ expectat poſt ſe diffinitiuam.*

5 *c. cordi de appell. non eſt extendendū ad habentem mixtam in diffinitiua.*

6 *Ab interlocutoria appellatur viua voce.*

DECISIO VI. aliàs 131.

1 SEntentia † abſolutoria ab obſeruatione iudicij ob ineptitudinem libelli, licet ſecundùm Bartol. in l. Titia de accuſ. & Doct. in l. properandum. §. ſi quidem. C. de iud. ſit interlocutoria, tamen quia eſt talis, quæ habet

2 bet vim † diffinitiuæ ad deciſ. 13. in nou.& latè per Fely.in rubr.de re iud. & quando per libellum malè conceptum & per Abb. in c. ad diſſoluendum in 2.not.de deſponſat. impub.licet contrarium in hoc dicat Aret. in c.examinata in fin. de iud. vbi refert Fely.vbi ſupra, & etiam quia propriè
3 interlocutoria † dicitur q̃ñ datur inter principium, & finem cauſæ ad gloſ.in clem.1.de ſequeſtr. poſſeſſ.&
4 fruct. Item & quæ † expectat poſt ſe aliam diffinitiuam ad not. per Doct. in rubr. ff. de re iud. & ideo quia iſta nõ eſt talis, immò diffinit illud,& abſoluit, ſatis videtur in hoc diffinitiua participare,ad not. per Bartol.in l.Iulianus in fiñ. col. 9. de cond. indebit. Domini in vna Gebennen. Prati corã D. Ludouico fuerunt quòd magis ſit mixta, quàm merè interlocutoria, Et ideo fuerunt pro validitate appellationis interpoſitæ à dicta ſententia vi
5 ua voce,non obſtante c.cordi † de appell.in 6.quia loquitur in merè interlocutoria,& ad habentem mixtam in definitiua, non eſt extendendum, ad not.per Alex. in l. Imperium num. 3. de iuriſd.omn.iud. Et licet contrariũ videatur tenere Rota deciſ. 13.& Aegid.335. dicat Curiam ita ſeruare,
6 tamen quòd ab ea † liceat appellare viua voce,tenet Abb.in d. c.ad diſſoluendum,& quia cùm habeat vim diffinitiuæ,omnia circa modum, & formam appellationis habere debent locum in ea. Philipp.Franc.in c.vt debitus col.9.de appell.& Ant. de Butr.in c.cum ceſſante in 2. col. eo.tit.Matth. not.39. & in ſpecie quòd tunc liceat appellari viua voce tenet Angel.Aret. in l.1.§.libelli & in l.eius qui dicit de appell. vbi allegat plures Rotæ deciſiones, quæ tamen videntur contrariũ tenere.Fuit tamen tentum dictam ſententiam iniuſtam,quia licet narrando ſe hæredem eſſe, malè concluderet ſe debere poni in poſſeſſionem, quia prius debebat petere ſe declarari hæredem,tamen propter clauſulam,quæ reperiebatur in libello appoſita,ſcilicet petens ſuper his ſibi ius,& iuſtitiã miniſtrari, poterat & benè ſaluari,ad not.per Abb. & Doct. in c. cum dilectus de ordin.cognit.per Bartol.in extraua.ad reprimend.verſ.figura Alex. in conſil. 42.vol.4.

EPITHOME.

PRocuratore negligente(etiam cõmuni opinione habito diligente) in proſequendo appellationem,etiam quòd ſoluendo non fuerit,ſi dolus nõ probatur,appellatio deſeritur, & dominus non reſtituitur.

SVMMARIA.

1 *Negligentia procuratoris nocet domino, etiam ſi non fuerit ſoluendo.*
2 *Pauper litigat per procuratorẽ in Rom. Curia.*
3 *Procuratore negligente electo, domino eſt imputandum.*
4 *Procurator negligens electus, ſi communi opinione reputatur diligens, dominus videtur excuſandus.*

DECISIO VII. aliàs 258.

PRocuratore negligente in proſequendo appellationem,etiã quòd ſoluendo non fuerit, ſi dolus non probatur,appellatio deſeritur, ita vt domino non ſuccurratur, etiam per viã reſtitutionis in integrum, ſecundùm Dominos in vna Vercellen.caſtrorum co-

coram me, ſequendo magis veram &
Communem opinionem, de qua per
gloſ.in c.cum olim ver. iudices per il-
lum tex.de cauſ.poſſ. & propriet. &
per Abb. poſt Immol. ibi col. 2.verſ.
oppono,& videtur per gloſ.in ver.re-
ſtituimus circa finem in c. cum veniſ-
ſent de in integr.reſtit.& ibi Abb.col.
5.verſ.ſecundo principaliter, per Bar
tol.in l.1.§.ſi procurator. ff.ſi quis iuſ-
dicent. non obtemper. iunctis dictis
per eam in l.1.in fin.quand.appell. ſit
dum ibi dicit notarij per eum in d. §.ſi
procurator, videlicet quòd negligen-
1 tia † procuratoris nocet domino, lo-
cum habere etiam quòd procurator
non fuerit ſoluendo, per Bald. in au-
thent. hodie C. de appell. per Doct.
in c. 1. vt lit. non conteſt. & Rotam
deciſ.27.de appell.in antiq. & colligi
tur ex notatis per gloſ.in ver.impoten
tiam in c.ex ratione, & ibi per omnes
de appellat.dum principali concedũt
reſtitutionem in integrum, quando
dolo tertij non fuerit proſecutus. Et
tantò magis in Romana Curia, vbi
2 pauper † litigat per procuratores, &
ſuper beneficiis in quibus procurator
non eſt ſoluendo, per Abb.in d.c.cum
olim, quia aliàs hic numquam eſſet
3 dare deſertionem, ideo domino † eſt
imputandum, qui negligentem ſibi
procuratorem elegit, ad d.l.cum man
dato, & quod à parte aduerſa allega-
retur procuratorem illum, qui negli-
4 gentiam commiſit, communi † repu-
tatione haberi pro diligẽti, & ex hoc
capite dominus eſt excuſandus, vt
per Abb.in d.c.1.vt lit.non conteſt.tũ
quia omnes principales in Curia ſimi
lia allegarent, nec deſertio vnquam
locũ haberet: tum quia dictus procu
rator à domino cognitus, iniutioſus
potius, ac deſidioſus reputatus fuit.

EPITHOME.

Commiſſionem cauſæ appellationis fuiſſe in banco Curſorum infra tempus decem dierum ſufficit ad hoc, vt cauſa non dicatur deſerta.

SVMMARIA.

1 *Tempus decem dierum datur ad proſequendum appellationem. & num. 3.*
2 *Deſertio non eſt iudicanda vnquam in dubio.*
4 *Appellanti extra Curiam ſufficit arripere iter infra terminum datum ad proſequendum appellat.*
5 *Appellanti in Curia ſufficit facere diligẽtiam coram Regente Cancel. pro commiſsione ſignanda.*
6 *Appellatio dicitur proſequi per ſolam impetrationem reſcripti.*
7 *Annus datur non ſolum ad inchoãdum, ſed ad finiendum proſecutionem.*
8 *Deſerta pronuncianda eſt cauſa, ſi infra annum ſola commiſsio impetratur.*

DECISIO VIII. aliàs 311.

Commiſſioné cauſę appellationis
fuiſſe in banco curſorum infra
1 tempus decem dierum † qui dantur
ad proſequẽdum, ſufficere. Licet aliàs
tenuerunt Domini vt ſupra deciſ. 1.
eod. tit. tamen quia vulgo dici ſolet
quòd Rota aliquando rotat, fuit de
nouo in vna Iſcen. Vicariæ coram R.
D. Aquenſe dubitatum de hoc, quia
in contrarium videbatur deciſio Fa-
ſtoli cart. 17. dub. 37. Omnes Domini
2 fuerunt pro non deſertione †, vt in ca
ſu dubio eſt iudicandum, ad not. per
Paul. de Caſtr. in l. 1. col. 1. ff. ſi quis
caut.

cæut. Nec ſine ratione, nam cùm tem-
3 pus † prædictum datum ad proſequẽdum aſſignetur, non ad proſecutionẽ finiendam, ſed ad inchoãdam ad deciſ. vlt. de appell. in noui. Ideo ſufficit infra illud tempus inchoare, vel incipere ad deciſ. 48. de appell. in antiq. & 25. eod. tit. in nou. Et ideo ſecundùm prædictas deciſiones in appellationi-
4 bus † extra Curiã, ſufficit iter arripere ad deciſ. 13. eo. tit. in nou. & deciſ. 20. eo. tit. in antiq. & deciſ. Aegid. 719. & tex. in c. cum cauſam vbi Abb. 3. not. de re iud. Et licet in Curia vltra requiratur, tamen ſufficit facere diligentiã
5 † coram Regente Cancellariæ pro cõmiſſione ſignanda, vt in prælallegatis deciſ. & not. per Fely. & Dec. in c. perſonas de appellat. ergo tantò magis quãdo eſt ſignata. Et quòd per ſolam
6 impetrationem † reſcripti appellationis dicatur quis appellationem proſequi, dicit textus in c. ex parte. & in c. dilectus el 2. vbi Abb. in 3. notab. de reſcript. & eſt in propriis terminis deciſ. Aegid. 250. Et deciſ. Faſtoli pro parte contraria ſuperius allegata loquitur de proſecutione appellationis facta per impetrationem commiſſionis infra annum, quod tempus anni
7 † non datur tantùm ad inchoandum, ſed etiam ad finiendum proſecutionem, iuxtà clem. ſicut de appell. Ideo ſecundùm Dominos dicta deciſ. non obſtante ſola commiſſionis impetratione facta, in fine anni, tranſacto an-
8 no †, eſt pronunciandum cauſam fuiſſe deſertam, quia in cauſa non eſt proceſſum, nam ſi vltra commiſſionem infra annum fuiſſet in cauſa proceſſum, non fuiſſet appellatio deſerta, quia daretur ſecundum fatale, ad c. cum ſit Romana eod. tit. ſecundùm interpretationem Rotæ.

EPITHOME.

Proceſſus non eſt ipſo iure nullus, ſed ope exceptionis, quando extra terminos c. illata de appel. appellans præuenit appellatum.

DECISIO IX. aliàs 291.

Proceſſus licet non ſit ipſo iure nullus, ſed ope exceptionis, quando extra terminos c. illata de appellat. appellans præuenit appellatum, vt ſupra deciſ. 4. de reſcrip. Si autem appellans iam iter arripuerit ad Curiam antẽ citationem, vel notitiam reſcripti, erit tunc proceſſus nullus, etiam ex defectu iuriſdictionis, ſecundùm Dominos in vna Vlixbonen. pecuniaria coram me ad c. meminimus eo. tit. & ibi Abb. primo 2. & 3. not. dum de ſuſpenſione iuriſdictionis, & facultate iudicandi ſublata loquitur. Et quia d. c. meminimus, alloquitur iudicem, & cùm in ſecunda parte dicat, quòd non eſt aliquatenus procedendum, tollit facultatem procedendi, ita vt aliàs ſit nullus proceſſus, ac ſi cum decreto eſſet prohibitus, propter dictionem, non eſt aliquatenus, quæ idem importat, quòd nullatenus per Dec. ibi & clem. 1. cum gloſ. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. & gloſ. in auth. ſi qua mulier. C. ad Vellei. & per Fely. in c. ex parte col. pen. verſ. quintus caſus de conſtit.

DE CONFIRMATIONE vtili vel inutili.

EPITHOME.

Priuilegium nullum ex defectu cõſenſus principis per confirmationem

tionem ipſius validatur.

DECISIO I. aliàs 31.

REx Franciæ tunc dominus ducatus Mediolani, ideſt, poſſeſſor, quod ſufficit ad c. querelã extra de elect. & in c. conſultationibus de iurepatr. confirmauit quandam donationem per feudatarium de quodam Caſtro Placentino, ſine eius conſenſu, & ſic nulliter factã, ad c. 1. §. donare, qualiter olim feud. alien. por. & dicebat alienationem prędictam aliàs validam, & intelligitur valida aliàs, quàm ex defectu ipſius conſenſus, ad l. quapropter de leg. pręſtand. Et ideo licet nullam ex defectu conſenſus domini, eius confirmatio validauit ſecundùm omnes ad conſ. 88. Gemin. col. pen.

DE PRAEBENDIS.

EPITHOME.

COnſuetudo probatur per plures actus, ſolitum autem per vnum.

DECISIO I. aliàs 10.

PRæceptoria quædam Cæſarauguſtana fuit data per Papam vni clerico ſæculari in commẽdam perpetuam. Et in literis erant poſita iſta verba: attẽto quòd illa clericis ſæcularibus commendari conſueuit. non probatur niſi vna prouiſio commẽdæ perpetuæ. Quare propter verbum conſueuit, quod requirit plures actus ad not. in l. 3. C. de epiſ. audient. & in l. 1. C. quæ ſit longa conſuetudo, licet ſi dixiſſet, ſolita eſt. vnus tantùm actus ſuffeciſſet ad not. per Bart. in l. mella per illum tex. de alim. & cib. leg. & per eundem, & Paul. de Caſtr. in l. 1. C. quomodo, & quand. iud. Omnes domini concluſerunt prædictam prouiſionem, ſeu commendã non valere, neque debere effectum ſortiri, ex defectu intentionis.

EPITHOME.

ACceptatio facta ab expectante in menſe Ordinarij habentis alternatiuam, non validatur, quamuis Ordinarius non prouideat de beneficio acceptato.

DECISIO II. aliàs 74.

ILlud quod aliàs tenuit Rota, vt teſtatur Fely. in c. cum ex officio, vlt. col. num. 42. de præſcript. quòd acceptatio facta de beneficio vacante in menſe Ordinarij habentis alternatiuã non conualidetur Ordinario poſtea non conferente propter decretum. Eſt tentum etiam hoc anno per omnes Dominos, me excepto, in vna Zamoren. Prioratus coram Domino Piſaurien.

EPITHOME.

PReces primæuæ conceſſæ Imperatori non habent locum in Italia.

DECISIO III. aliàs 88.

PRimariæ preces conceſſæ à Pontifice Imperatori in terris Romano Imperio ſubiectis ex ſtylo, & conſuetudine concedentis non habent locũ

in

in Italia, nec in Ducatu Mediolan. vt Domini voluerunt in vna Nouarien. Canonicatus & præbendæ ſancti Laurentij coram D. Aragonia.

EPITHOME.

Commenda Papę ſiue de vacante, ſiue de obtento in titulum, inducit reputationem.

DECISIO IIII. aliàs 101.

Commenda Papæ inducit reſeruationem non tantùm quando eſt de beneficio vacante, ſed etiam quando Papa alicui dat facultatem retinendi in commendam beneficium, quod in titulum obtinebat, ad conſil. Rom. 102. & 350. vulg. ſecundùm Dominos in vna Gerunden. commendæ coram me.

EPITHOME.

Familiaris Auditoris Rotæ qui ſit cum Cardinali legato, non dicitur familiaris Cardinalis, licet comedat cum familiaribus Cardinalis.

DECISIO V. aliàs 106.

Familiaris Auditoris Rotæ, qui it cum Cardinali legato, nō dicitur familiaris Cardinalis etiam mediatè, licet in Tinello comedat cum aliis familiaribus Cardinalis: nam non ſolū commēſalitate fit familiaris, ſed animo, vt ipſi Cardinali velit famulari, & Cardinalis eum pro familiari habeat, & teneat, qui non eſt in caſu noſtro, quia nec Auditor eſt familiaris Cardinalis, vt eius familiaris poſſit dici mediatus familiaris Cardinalis, nec illi Cardinali, ſed Auditori famulatur, & ita Domini tenuerunt, vno excepto in vna N. coram D. Paulo.

EPITHOME.

Commenda Papæ inducit reſeruationem beneficij etiā quod prius habeat in titulum, & poſtea in commendam.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio beneficij non inducitur, contra poſſeſſorem, per coniecturas.*

2 *Poſſeſſor ſi non docet de titulo anteceſſoris, titulus eſt præſumptus.*

3 *Poſſeſſor quando potius præſumitur habere in commendam.*

DECISIO VI. aliàs 107.

1 Contra poſſeſſorem † licet nō debeat induci reſeruatio beneficij per coniecturas & præſumptiones ad deciſ. Aegid. 606. Tamen ſi poſſeſſor
2 † non docet de titulo anteceſſoris, ſed ſolùm fundet ſe in allegatione Lapi, dicit ſe non teneri, ex quo de eo præſumitur expreſsè, quia tunc omninò titulus eſt præſumptus. Domini voluerunt quòd ſi tunc ſint præſumptiones
3 quòd potius in commendam † haberet quàm in titulum, quòd inducatur reſeruatio ad conſil. Rom. 3. Et quia in vna coram me Gerunden. Camerariæ conſtabat quòd defunctus vocabat ſe commendatarium, & ab aliis vocabatur, & etiam erat diſpenſatio Papæ, vbi defunctus aſſerens ſe commendatarium obtinuit, diſpenſari poſſe aliud beneficium retinere, & vnum ex eis quod maluerit.

EPITHOME.

Collationem mutans, tenetur probare, quòd intra tres dies extendi fecit conſenſum in libris.

SVMMARIA.

1 *Collationes mutantium nemini ſuffragantur, niſi à die præſtiti conſenſus.*

2 *Mutanti collationem incumbit onus probandi, quòd infra triduum fecerit in Camera adnotari conſenſum.*

3 *Mandatum de prouidendo ad vacatura, comprehendit etiam vacantia.*

DECISIO VII. aliàs 123.

Regula, quæ propter fraudes mutantium collationes vult quòd
1 mutatio † non ſuffragetur, niſi à die præſtiti conſenſus, & quòd conſenſum infra triduũ adnotari facere teneatur, fuit per omnes declarata,
2 quòd mutans † teneatur verificare quòd infra triduũ fuerit in libro adnotatus, facit quòd de appell. dicitur per Doct. in c. Romana §. ſi verò de appellat. Item quod ſatis poſſit coniectu rari non tantùm quando mutatio eſt facta poſt ſcientiam vacationis beneficij, ſed etiam ſi poſſibilis non fuerit ſcientia mortis, quia ſaltem potuit ſciuiſſe infirmitatem. Et quòd licet aliàs
3 mandatum † de prouidendo ad vacaturam, comprehendat etiam vacantia ad not. in clem. 1. §. ſecus. in ver. notitia. de conceſſ. præbend. in 6. Tamen in caſu regulæ propter menſem concedentis ad ibi not. non remanent, niſi quæ in futurum poſt præſtitum conſenſum vacare contigerit, ne præiudicetur expectantibus, quod amplius vacans ante beneficium, poſt præſtitum conſenſum expectare non valeret.

EPITHOME.

Gratia eſt ſurreptitia, quando Papæ exprimitur falſum, quo Papa reddatur facilior ad concedendum.

SVMMARIA.

1 *Facultas Leonis x. reſignandi officia cenſetur reuocata per regulam Adriani.*

2 *Papa præſumitur ſcire iura, & leges. & num. 4.*

3 *Ignorantia in caſu proprio non eſt præſumenda.*

5 *Papa præſumitur oblitus eorum, quę ſunt facti propter multitudinem negotiorum.*

6 *Surreptio datur in cauſa impulſiua.*

DECISIO VIII. aliàs 139.

IVſtinus Careſius fiſcalis, & conſiſtorialis aduocatus obtinuit à Leo-
1 ne x. facultatem duo officia † reſignãdi in perſonam Tullij filij ſui, & quòd ipſo cedente, vel decedente dictus Tullius admitteretur: quæ facultas, & etiam acceſſus Tullij per regulam Adriani fuerat reuocata, dicẽte quòd tollebat, & annullabat omnes facultates vendendi, & quomodolibet diſponendi de officiis Rom. Curiæ, & etiã acceſſus, & regreſſus ad ea. Superuenit quòd tempore Clementis Papæ vij. Iuſtinus, & Tullius narrantes ſe habuiſſe dictam facultatem reſignandi, quia intendebat dictus Iuſtinus iuxtà formam literarum Leonis reſignare, impetrauit, vt dignaretur eam admittere, & dicto Tullio conferre, quod

quod factum fuit. Dubitabatur corā D.Piccolomineo de ꝑvaliditate dictæ reſignationis,attento quòd Clementi narratum non fuerat literas Leonis per Adrianum fuiſſe reuocatas, & ſic nullas exiſtere, quod tamen ſecundùm iſtos de Carotiis non videbatur
2 obſtare, attento quòd Papa † præſumitur ſcire iura, & regulas in ſcrinio pectoris habere. Et tantò magis quia ipſemet Clemens dictam regulam Adriani, vt Vicecancellarius tunc in minoribus publicauerat, & in facto
3 proprio † non eſt præſumenda ignorantia ad l.vlt.ff.pro ſoc.Et dato quòd literæ primæ Leonis eſſent nullæ, tamen ſecundùm eos, ex quo ſecunda gratia eſt conceſſa ab habente facultatem de nouo faciendi, licet dicatur iuxtà formam literarum Leonis, quæ nullę ſunt, tamen quia totus tenor eſt inſertus,nec eſt neceſſe ad illas habere aliquam relationem,debet iſta ſubſiſtere,ad c. Abbate de verb. ſignif.& not.in l.admonendi,de iur.iur.c. quoniam Abbas de off. deleg. In contrarium tamen faciebat,quia dato quòd
4 præſumatur Pontificem † regulas ſcire,tamen hoc procederet ſi regula haberet vires tempore Clementis, quia præſumitur ſcire ius, & ſic regulas, ſed cùm per mortem Adriani regula iam euanuerit, non poteſt dici de ea iam extincta,& annullata Papam habere notitiam.Et licet ipſe publicauerit,dum erat Cardinalis, tamen hoc
5 eſt facti † de quo Papa propter multitudinem negotiorum pręſumitur oblitum eſſe c.1.de conſt.in 6. Præterea ſi propter ſcientiam præſumitur Papā voluiſſe derogare, numquam hodie fuiſſet neceſſaria derogatio regularū, quod tamen falſum eſſe,quotidie practicamus. Item ad illud de dictione iuxtà, procederet quando illud ad quod refertur, non reperiretur, ſecus tamen ſi reperitur:& eſt alterius tenoris,ad Alex.conſ.9.vol.5.& Dec.conſil.63.& Dec.in d.c. quoniam Abbas in fin.& in c.2. de reſcript. & idem ſi reperietur eſſe nullius roboris,vel momenti ad id quod notat Dec.in d.conſil.62.num. 6. dum allegat Bald. in c. cum te de re iud. ibi iudicibus iudicātibus,& ſequentibus formam ſtaturorum,quæ tamen non reperiatur habere vires,& non valeat ſententia l.cum in teſtamento de excuſ.tutor. Concluſiuè, quia ſecunda gratia erat ad partis ſupplicationem, & Papæ fuit narratum de dicta facultate per Leonem conceſſa,licet etiam, & forſan ſine illa Papa admiſiſſet reſignationē,prout quotidie facit de officiis, tamen quia negari non poteſt,quòd illa narratiua facilius mouit Papam ad conceden-
6 dum,licet fuerit cauſa impulſiua †,negari non poteſt quin videatur gratia ſurreptitia,ex quo in cauſa impulſiua datur ſurreptio,ad vulg.c.ex literis de reſcript. Et quia forſan Papa non conceſſiſſet reſignationem duarum auocationum, in fauorem Tullij, adhuc ad gradum Doctoratus non promoti, cùm ſemper ſimilia officia non ſint ſolita concedi niſi Iuris vtriuſque doctoribus, & præuia diſputatione publica, & rigoroſo examine, vt in dies videmus. Ideo maior pars Dominorum fuit pro inualiditate ſecundæ gratiæ, & quòd D. Veſpeſiano Cæſis poſſeſſori aduocationis fiſcalis, & D. Antonio poſſeſſori conſiſtorialis daretur abſolutoria.

Epithome.

PRouiſio noua Papæ,in qua narratur ſibi prouiſum à Vicario Epiſcopi,

ſcopi, valet, licet non probetur de Vicariatu illius.

DECISIO IX. aliàs 154.

NOua prouiſio obtenta à Papa, narrato quòd aliàs de facto per Vicarium Epiſcopi, licet nõ ad eum, ſed ad alium ſpectaret collatio, fuerat ſibi prouiſum, nõ dicitur ſubreptitia, ſi producatur collatio aſſerti Vicarij, licet de eius facultate, vel Vicariatu aliàs non conſtaret ſecundùm Dominos in vna Vinculienſ. Prioratus corã D. Aragonia, quia cùm fuerit expoſitum quòd collatio de facto facta fuit, cùm ſpectet ad alterius collationem, non fecit fundamentum Papa in Vicariatu, nec in eius facultate conferendi, cùm omninò præſupponeret non eſſe ad illius collationem, ſed tantùm in noua prouiſione de facto euacuata, quod verificatum fuit.

EPITHOME.

GRatia pro abſente eſt eiuſdem effectus cuius eſt gratia præſentis.

SVMMARIA.

1 *Gratia pro abſente quando dicatur ſurreptitia.*

2 *Taciturnitas facit gratiam ſubreptitiam non obſtante ignorantia impetrantis.*

3 *Surrogatio lite pendente in ius litigãtis, ipſo viuente, eſt gratia exhorbitantiſſima.*

DECISIO X. aliàs 172.

1 GRatia impetrata pro abſente †, eo tacito, quod ſi fuiſſet expreſſum, conceſſa non fuiſſet, vel difficilius, nõ videbatur poſſe dici ſubreptitia, propter præſumptam ignorantiam, arg. c. gratia de reſcript. in 6. & videtur expreſſum in deciſ. 600. in antiq. incip. Vrbanus; quæ licet loquatur declarationem talem fuiſſe factam ad vitam illius Papæ, tamẽ per illam rationem, & Deciſ. indiſtinctè, & ſimpliciter videtur idem tenere Fely. recitando illam in c. ſuper literis. col. 5. de reſcrip. Nihilominus Domini in vna Mediolanen. Prioratus coram D. Piccolomineo dixerunt Curiam nõ ſeruare, propter fraudem, quæ fieri poteſt, & quia à communiter accidentibus hic non fiunt impetrationes per propriam perſonam, vnde quis volens facere id quod ſi expreſſiſſet ſciret, vel dubitaret gratiam ſibi denegari, faceret illã per mediam perſonam impetrari, & poſtea reperi hoc idem ferè per eandem rationem tenere Gemin. recitando plenè alios in d. §. gratia in princ. diſputando: an illud capitulum loquens in principali ignorante extendi debeat; ad procuratorem ſubiun-
2 gens etiam quòd taciturnitas † facit gratiam ſubreptitiam, non obſtante ignorantia impetrantis, quando ageretur de aliquo præiudicio alicuius per c. conſtitutus de reſcript. vt erat in caſu, in quo in Rota fuit dubitatum, quia erat gratia exorbitantiſſima, vi-
3 delicet ſubrogatio † lite pendente in ius litigantis conceſſa durante vita illius in euentum mortis, ita vt induceret votum captandæ mortis.

EPITHOME.

GRatia expectatiua dicitur conſumpta ſi expectans ſuper beneficio acceptato componendo aſſequatur penſionem, etiam ſi probet beneficium

ficium non potuiſſet comprehendi in gratia ſua.

DECISIO XI. aliàs 227.

GRatia expectatiua licet videatur debere conſumi, quando ſuper beneficio acceptato componẽdo, expectans penſionem accepit, ſi aliàs ipſe probare poſſet ſub gratia ſua beneficium illud non comprehendi, vel ad alium ſpectare, cùm hoc caſu potius ex ſua induſtria poſſeſſio quęſita fore ſibi videatur. arg. l. ſi hæres ad l. Falcid. & quod notat Fely. à contrario ſenſu in c. poſtulanti num. 36. de reſcrip. tamen Domini in vna Tullen. canonicatus coram D. Ludouico tenuerũt gratiam extingui arg. c. ad audiendam el 2. de reſcript. & quod ex illo. d. Io. Andr. in c. cum ex multis eo. tit. in 6. & Rom. conſ. 329. & Deciſ. 13. de con ceſſ. præbend. in nouis.

EPITHOME.

CEſſionarius cedens, ſi deduxit ad ſpeciem acceptationem poteſt aliam acceptationem ſub alia die deducere ad ſpeciem.

DECISIO XII. aliàs 241.

TOletana Abbatię de Occanna coram D. Mareſcotto Alphonſus Villaſael venerat ad cauſam, & produxerat ſuam acceptationem reductam ad ſpeciem ex Archiuio ſub die 25. aduerſarius verò acceptauerat die 23. poſtea Alphonſus ceſſit in Rodericũ reſeruata ſibi penſione, & Rodericus extraxit ab Archiuio aliã acceptationem Alphonſi ſub eadem die 23. Domini dixerunt quòd poterat, quia Alphonſus non habebatur pro mortuo ex quo reſeruauerat ſibi penſionem in fructibus beneficij. Sed ſi non reſeruaſſet ſibi penſionem, & ante ceſſionẽ nullã reſeruationem ad ſpeciẽ iſtius beneficij deduxiſſet, & ceſſionarius vellet deducere ad ſpeciem & declarare animum Alphonſi, non poſſet. Sed ſi Alphonſus præſens declaraſſet quod volebat tale beneficium, bene ceſſionarius extrahere poſſet etiam aliam acceptationem alterius diei, ex quo Alphonſus iam declarauit quòd volebat illud beneficium.

EPITHOME.

REgula de Idiomate non habet locum in commenda.

DECISIO XIII. aliàs 60.

REgula de Idiomate non habet locum in commenda: ratio enim regulæ videtur fuiſſe, quia cùm rector parrochialis teneatur reſidere, quod debet intelligere idioma, vt poſſit prædicare, & audire confeſſiones, & alia, ad quæ de iure tenetur: hoc autẽ ceſſat in Commendatario, quia ipſe poteſt deſeruire per ſubſtitutum; quod intelligat, & ſecundùm hoc ſuperfluum eſt videre an regula prædicta ſit fauorabilis, vel odioſa; quia quomodocunque ſit, non debemus ex diuerſitate rationis eam extendere. Et ita maior pars Dominorum tenuit hoc anno in cauſa Graſſan. prioratus coram me.

EPITHOME.

PRouiſio facta illegitimo, cũ qua fuit diſpẽſatũ vt quæcũque, & qua

lia-

liacunque beneficia habere poſſit, valet, non facta in ea mentione quòd Papa exciperet dignitates maiores, & principales.

S V M M A R I A.

1 *Prouiſio in qua narratur diſpẽſatio quãdo eſt ſurreptitia.*

2 *Papa præſumitur habere notitiam de cõſuetis apponi.*

DECISIO XIV. aliàs 247.

1 PRouiſio † in qua narratur diſpenſatio licet debeat dici nulla, & ſurreptitia, niſi de diſpenſationis limitatione fiat mentio, ad not. in c. veniens de reſcript. tamen Domini in vna Placentin. decanatus coram me fuerunt pro validitate gratiæ & prouiſionis factæ naturali, ideſt illegitimo, in qua ſe cum aliàs, vt quæcunq; & qualiacunque beneficia obtinere valeret diſpenſatum eſſe narrabatur, non facta mentione, neque narrato quòd exciperentur maiores, & principales dignitates: ex quo ſecundùm eos talis exceptio eſt conſue-
2 ta apponi ſemper, vnde Papa † præſumitur de ea notitiam habere, nec iſto caſu limitationis, ſiue exceptionis mẽtionem fieri eſt neceſſe, vt per Fely. in d. c. veniens. col. 3. verſ. & prædicta limitatio, per Rot. deciſ. 32. de reſcript. in nou.

E P I T H O M E.

GRatia apoſtolica de beneficio vacante cum clauſula generali, ſi in fine ſupplicationis in qua narrabatur deuolutio ad Sedem apoſtolicam addantur per Referend. vel Datarium. Et de deuolutione detur diſpoſitiuè, ſi de ipſa deuolutione non doceatur, beneficium non capit.

S V M M A R I A.

1 *Gratia apoſtolica cum clauſula generali quando cenſetur limitata.*

2 *Surreptitia dicuntur quæ principi narrantur vt facilius ad concedendum moueatur.*

3 *Ordinarius habens indultum conferendi beneficia reſeruata poſt negligentiam temporis iuris communis, & amplius conferre non poteſt.*

DECISIO XV. aliàs 263.

1 GRatia † apoſtolica de beneficio vacante cùm clauſula generali: quouis modo vacet, etiam ſi reſeruatum, vel affectum &c. ſi in fine ſupplicationis, in qua narrabatur deuolutio ad Sedem apoſtolicam addantur per Referendarium, vel Datariũ hæc verba, & de deuolutione detur diſpoſitiuè, dicitur ſecundùm Dominos in vna Salamantin. Parrochialis coram D. Aragonia, quòd reſtricta, & limitata fuit: ita vt ſi de deuolutione non doceatur, etiam ſi beneficium ſit reſeruatum per ſupradictas clauſulas, quis illud non capiat. fuit enim narratum Papæ id, quod facilius ipſum mouit
2 ad concedendum †, quod vt ſurreptitium in gratioſis vitiat ipſo iure, cùm de deuolutione detur diſpoſitiuè, & non de reſeruato, & gratia paſſim de deuoluto conceditur, & ſignatur per habentem ſignaturam gratiæ. Quòd ſi de reſeruato relinquitur Signaturæ manu Papę, ideo non ſine myſterio in ſignatura additur illa clauſula, nequis beneficium aliàs reſeruatum, quod per

per Pontificem conſequi poſſe non ſperat ſub falſo prętextu,& narratiua deuolutionis capiat,aliàs autem dicta verba addere fuiſſet vanum, & fruſtratorium.Et ita aliàs quando in ſupplicatione ſunt verba reſtrictiua ad deuolutionem reperitur Rotam tenuiſſe per Caſſad.deciſ.1.de præbēd. quòd licet Papa dederit de reſeruato, & ex hoc videtur etiam voluiſſe dare quod non eſſet deuolutum,cùm in reſeruatis non poſſit cadere deuolutio, nec negligentia Ordinarij, qui ſtante reſeruatione non valet conferre,tamē poterunt dicta verba operari ne fruſtratoriè videantur apposita quando
3 ordinarius † vigore indulti reſeruata conferre poſſet,vt tunc poſt negligentiam temporis iuris communis: amplius conferre nequeat, & ad Sedem apoſtolicam collatio deuoluatur, vt per Caſſad. deciſ. 8. & Aegid. deciſ. 735.& 14.de reſcript.in nouis.

EPITHOME.

PRouiſio ſi in clauſula gratificationis haberet quod præciſus etiam acceptanti eadem die præferretur, ſtante certa hora in acceptatione, nō obſtante dicta clauſula præferretur expectans.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio vigore expectatiuæ,vel mãdati regulariter præfertur prouiſioni Papæ,concurrenti ſub eadem data.*

2 *Anterioritas præſumitur ex certa hora in acceptatione.*

3 *Acceptanti ius quæritur ex acceptatione præſumpta anteriori.*

DECISIO XVI. aliàs 208.

1 ACeptatio † vigore expectatiuæ, vel mandati, quæ regulariter præfertur prouiſioni Papæ, concurren.ſub eadem data, vt per Fely.in c. capitulum de reſcript.ſi in prouiſione in clauſula gratificationis eſſet quòd etiam acceptanti eadem die præferretur,ſtante certa hora in acceptatione,
2 ex qua pręſumeretur anterioritas† ad vulg.nor.per Soccin. in l. 1. ſol.matr. & non obſtante dicta clauſula ſecundùm Dominos in vna Seguntin. coram D. Renaldo præfertur, vt dicta clauſula tantùm in caſu paritatis,& quando aliter de anterioritate non conſtaret, verè vel præſumptiuè ope-
3 retur, facit,quia ſi acceptatio † anterior præſumitur, & ex ea ſatis acceptanti ius quæritur, præſeruatur per clauſulam in prouiſionibus Papæ apponi ſolitam,dummodo tempore datæ præſentium non ſit alicui alteri ius quæſitum.

EPITHOME.

SUbcollectorum omnium beneficia non cenſentur reſeruata.

DECISIO XVII. aliàs 293.

SVbcollectorum omnium beneficia licet videantur reſeruata per regulas,etiam quòd eorum officia aliter non exercuerint ex ſtylo Curiæ, de quo per Rotam deciſ.14.& ſeq.in antiq.& x.in nou.in fin. de præben.& Fely.in c.in noſtra 21. correllario. de reſcript.tamen Domini in vna Ricaricen.Abbatię coram me contrarium tenuerunt, moti propter verba dicta

rum regularum, quæ tantùm exercentium beneficia reſeruant, dum dicunt & omnium in quacunque ciuitate, vel diœceſi qui ſuo tempore eorum officia exercuerint ſubcollectorum.

EPITHOME.

Clauſula quòd acceptans reſeruata beneficia teneatur &c. non eſt comminatoria tantùm quia lex non ſimpliciter mandauit aliquid fieri, ſed vlterius proceſſit annullando actum.

SVMMARIA,

1 *Acceptans beneficia reſeruata, quando teneatur prouiſionem à Papa impetrare.*
2 *Defectus adimplementi inducit nullitatem, quando lex annullat actum.*
3 *Verbũ alioquin, habet vim decreti, quod annullat actum ipſo iure.*

DECISIO XVIII. aliàs 194.

Clauſula multoties poni ſolita in mandatis ad vacatura, videlicet, quòd qui reſeruata beneficia accepta
1 uerit † teneatur infra ſex menſes à die acceptationis à Sede apoſtolica nouã prouiſionem impetrare, ac deſuper literas expedire, & iura Cameræ apoſtolicæ ſoluere, alioquin acceptatio, & prouiſio nullius ſint roboris, vel momenti, licet ſecundùm aliquos etiam ex Dominis, videatur comminatoria
2 tantùm, ita vt defectus † adimplemẽti non inducat nullitatem acceptationis, & prouiſionis, vt per Innoc. Hoſtienſ. Compoſtell. in c. dudum, verſ. ſecundo inualidum reputamus de elec. Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de cleric. non reſident. Rota deciſ. vni ca de condit. appoſ. in nou. & Oldrad. conſ. 165. Tamen maior pars Dominorum in vna Maioricen. parrochialis coram D. Aragonia, tenuit contrariũ, videlicet prout decretum ſonat, acceptationem, & prouiſionem nullius eſſe roboris, vel momenti, ex quo lex nõ ſimpliciter mandauit aliquid fieri, ſed vlterius proceſſit annullando actum, arg. l. non dubium, & quod ibi not. C. de legib. quæ quamuis dura, tanquã vera ſeruanda eſt arg. l. proſpexit. ff. qui, & à quibus. Illud. n. verbũ alioquin
3 † habet vim decreti, quod annullat actum pro iure, vt per Fely. in c. cæterorum. 2. vol. verſ. in ſecundis literis eſt clauſula decreti de reſcript. ad quod facit ẽt natura dictę dictionis alioquin, de qua per Batt. in l. 1. verſ. quarto quæro de cond. & demonſtr. & Iaſ. Inſtit. de action. §. in perſonam in medio 2. col. nam ſi aliter diceremus nullus vnquam literas expediret & Camera apoſtolica, vel officiales inter quos iura Cameræ diſtribuuntur eſſent defraudati. Ita etiam tenuit Rota in vna Regien. coram D. Neocaſtren. In breui Iconomatus, vbi erat decretum quòd literas infra ſex menſes teneretur expedire, & iura Cameræ apoſtolicæ ſoluere, alioquin gratia eſſet nulla. Ita aliàs in vna Hiſpalenſ. Scholaſtriæ coram D. Aragonia in breui capiendi poſſeſſionem, cum hoc quod infra ſex menſes literas expediret, & iura Cameræ Apoſtolicæ ſoluere teneretur, alioquin Scholaſtria eo tempore vacare cenſeretur.

EPITHOME.

Expectans qui poteſt vigore primarum literarum duo beneficia acceptare ad duorum collationem ſpe-

ſpectantia, etiam ſi alterum ſit curatum: ſi primæ literæ per alias extendã tur ad aliud beneficium nõ curatum, vel ſine cura poteſt duo beneficia etiã curata in diuerſis diœceſibus acceptare. Vnde ſi primo acceptauerit curatum vigore primæ gratię, & deinde aliud Curatum vigore extenſionis, quod poſtea renuntiauerit, reſeruata ſibi penſione annua, & poſt prædicta, ſententiam, & rem iudicatam, & executionem ſuper primo acceptato obtinuerit, non prçiudicat reſignatario.

SVMMARIA.

1 *Acceptatione prima valida videtur conſumpta gratia expectatiua & num. 3.*
2 *Expectans quando poſſit curata in diuerſis diœceſibus acceptare.*
4 *Papa quando tacite videtur expectanti diſpenſare ad duo beneficia.*
5 *Reſignatio cum reſeruatione penſionis idem operatur quod poſſeſſio.*
6 *Iure datoris reſoluto non reſoluitur ius acceptantis, quando interuenit conſenſus ſuperioris.*

DECISIO XIX. aliàs 199.

Expectans, qui poteſt acceptare duo beneficia ad duorum collationem, etiam ſi vnum ex eis ſit Curatum, ſi primæ literæ per alias extendã tur, & amplientur ad aliud beneficiũ cum cura, vel ſine cura, ita quòd ipſe expectans aliud beneficium etiam qualificatum ad alterius collationem acceptare valeat, ipſique executores de illo eidem prouidere poſſent, & deberent, perinde ac ſi per priores literas de alio beneficio vt præfertur qualificato ad tertium collatorem eidem expectanti mandatum eſſet prouideri, cum clauſula in fine literarum, videlicet: Volumus autẽ quòd quàm primùm tam prædictarum, quàm præſentium literarum vigore alicuius dignitatis, aut cum cura adminiſtrationis, ſeu Curati beneficij vigore pacificè poſſeſſionem fueris aſſecutus, ſingulæ literæ prædictæ, & proceſſus huiuſmodi, & inde ſecuta quæcunque, quò ad reliquum illi incompatibile dumtaxat ſint caſſę, & irritæ, nulliusque roboris, & momenti ſi primo acceptauerit Curatum vigore primę gratię, ac deinde aliud etiam Curatum vigore extenſionis, quod poſtea reſignauit, reſeruata ſibi penſione annua, &c. ac poſt prædicta ſententiam; & rem iudicatam, & executoriales, & executionem ſuper primo acceptato obtinuit. Fuit dubitatum in vna Sigũtin. Parrochialis de pratos rotundos coram D. Sarnen. an prçiudicetur reſignatario per ſupradicta. Et licet aliquibus videretur dicendum quòd ſic. Tum quia per primam acceptationẽ
1 † validam videbatur conſumpta gratia expectatiua, & quòd vlterius in alterius præiudicium venire non poſſit. Gemin. conſ. 113. Oldrad. conſ. 229. Soccin. conſ. 494. & 319. Rot. deciſ. 426. in nou. Tum etiam vigore illius decreti: ibi Volumus autem &c. nam cum primi beneficij curati acceptati poſſeſſionem fuerit aſſecutus, videbatur gratiàm, proceſſum, & acceptationem inde ſecutam eſſe iudicandam nullam, & nullius roboris. Tamen maiori parti Dominorum viſæ fuerunt magis iuridicæ partes reſignatarij, prçſupponendo quòd vigore dictarũ ambarum gratiarum, poterat expe-
2 ctans † etiam curata in illis diuerſis diœceſibus acceptare, & de illis ſibi prouideri facere per illa verba ſupra nar-

narrata, vt aliud beneficium cum cura &c. Et ideò non obſtante quod ſupra dictum eſt, per primam acceptationem gratiam conſumptam †, cùm
3 illud procederet, quando vnum Curatum tantùm valdè acceptare poſſet. Vnde videbatur ſecundùm aliquos ex Dominis, vtrumque licitè retinere potuiſſe, ſi aliàs eſſet cum eo legitimè diſpenſatum ad c. de multa de præb. quia ſecundùm eos dicta verba vltima decreti: volumus autem &c. ſint verba ſolita apponi per Abbreuiatores ſolùm ad tollēdam difficultatem, ne Papa volens in extenſione quòd vl tra vnum curatum vigore primæ expectatiuæ, aliud ſimile, etiam cum cura conſequi valeret, vnde videtur cū
4 expectātē† tacitè diſpenſare ad vtrūque obtinendū, ad Spec. tit. de diſpēſ. §. pen. verſ. quid ſi Papa. & Card. in clement. ſi Romanus de præbend. poſt gloſ. in c. cum eccleſiaſticæ de except. & Bartol. in l. quidam conſulebant col. fin. de re iud. & Iaſ. in l. Barbarius ante fin. col. 4. cum ſeq. de offic. Prætor. Vel ſecundùm alios ex Dominis ex quo ante poſſeſſionem primi acceptati iam ſecundo loco acceptatum reſignauerat, reſeruata etiam ſibi certa annua penſione, dato quòd per illud vltimum decretum in vno tantū incompatibili voluiſſet Papa gratiam ſortiri certum effectum, vt per poſſeſſionem illius, tamen illa reſignatio,
5 † maximè cum reſeruatione penſionis, & ſic cum effectu, debebat idem operari quod poſſeſſio, vt in ſimilibus terminis Alex. in vſibus feud. tit. quid iuris ſi poſt alien. feud. col. fin. in fin. verſ. quæro. arg. not. per Rom. conſil. 329. Doct. in d. c. cum in multis de reſcrip. in 6. ſic quòd expectans amplius ad primum acceptatum redire, nec illud conſequi valebat, ſtante effectu conſecuto in ſecundo &c. Vel & tertio ſecundùm cæteros Dominos, licet ius expectantis in beneficio ſecundo loco acceptato etiam eſſet reſolubile in certum euentum: videlicet aſſequēdo pacificam poſſeſſionem alterius. Tamen reſignando prius ius illud reſolubile in perſonam reſignantis, efficitur in perſona reſignatarij irreſolubile, etiam eueniente caſu reſolutionis in reſignante, vt ſupra deciſ. 227. bene facit quod dici ſolet, quòd reſo-
6 luto † iure datoris, non reſoluitur ius acceptantis quando interuenit conſenſus ſuperioris ad Bald. in auth. ſi quas ruinas col. 3. de ſacroſanctis eccleſ. & conſ. 333. vol. 5. per Alex. in l. ſi res. quibus mod. pign. vel hypot. ſoluat. vt infra deciſ. 9. de priuileg. & indult. & ſic factum poſtea per reſignātem non debet nocere tertio, & ſic reſignatario. c. mutare de reg. iur. in 6. & l. venio eod. tit. Caſtrenſ. conſil. 228. in prima parte.

EPITHOME.

Regula de octo menſibus excipiēs Cardinales intelligitur tantùm de Cardinalibus ordinarijs collatoribus, non de Legatis.

SVMMARIA.

1 *Cardinales legati dicūtur ſuperinducti, & accidentales.*
2 *Repetitum verbum intelligitur cum iiſdem qualitatibus.*
3 *Regula de octo menſibus præiudicat Cardinalibus in ordinaria collatione.*
4 *Regula de octo menſibus eſt fauorabilis, volens tantùm prouidere pauperibus.*
5 *Collatio legati eſt extraordinaria.*

DE-

DECISIO XX. aliàs 217.

REgula, quæ vt Papa poſſit prouidere pauperibus Clericis familiaribus Cardinaliũ, reſeruat quæcũq; beneficia ſpectãtia ad quamuis collationẽ quorũcũq; collatorũ vacãtia in octo menſibus, de quibus ibi, exceptis Cardinalibus, qbus Sanctitas ſua præiudicare nõ intendit, Ita quòd in aliis menſibus, ordinarij liberè diſponere valeant. Fuit dubitatum coram Aragonia in vna Immolen. canonicatus, & præbendæ: An intelligeretur de Cardinalibus ordinariis maioribus
1 tantùm, vel etiam de legatis †, qui ſuperinducti dicuntur, & accidentales, ad nota per Io. de Immola Abb. & Card. in clem. 2. de offic. ordinar. & licet pluribus rationibus videbatur dicendum legatum in exceptione comprehendi: vt ſicut regula, dicendo ad quorumcunque collatorum, quamuis collationem comprehendit generaliter tam ordinariam, quàm extraordinariam ad not. per gloſ. in clem. 1. ver ſic. quamuis de re iud. Ita & exceptio ibi poſita ad vulg. l. nam quod liquidè §. fin. de pę. leg. cum ſimilibus. Secundo quia in præfatione regulæ, dũ familiaribus Cardinalium prouidere dicit, quod non intendit, non videtur conſiderare Cardinales propter eius dignitatem. Ita & in aliis partibus regulæ, dum idem verbum repetitur
2 † videtur eodem modo cum eiſdem qualitatibus capi, & intelligi, ad not. per Bartol. in l. 1. de recept. ar. in l. 1. in fin. ſi fam. furr. feciſ. dic. per Rom. conſ. 180. His tamen non obſtantibus maior pars Dominorum fuit intentionem Papę fuiſſe, vt in ordinaria colla-
3 tione † tantùm voluerit Cardinalibus præiudicare, aliàs enim generaliter intelligendo etiam de legatis regulã in partibus Italię, & maximè in terris Pontifici immediatè ſubiectis eſſet fruſtratoria, cùm in omnibus prouinciis adſint legati, & quia in eiſdem locis, in quibus legati valẽt prouidere ſunt etiam ordinarij. Vnde certum eſſet quòd quantùm ad ordinarios, beneficia in dictis menſibus vacantia eſſent reſeruata, & ſic intelligendo exceptionem de legatis Cardinalibus, legatus de illis ſic reſeruatis generaliter per regulam poſſet prouidere, quod eſſet irregulare, & incongruum: quia nec talem facultatem habent in iure ad deciſ. 3. de off. legat. in nouis. poſt Federic. in tractat. permut. in 2. q. & Philipp. Franc. in c. 1. in 2. not. de offic. deleg. lib. 6. nec in ſuperiori regula datur aliquibus facultas aliqua, niſi præſeruatio, aliàs vnum, & idem beneficium vacans eſſet pręſeruatum, & ſic vario iure cenſeretur: iſtud tamen vltimum videtur conſtare, quia in ciuitate Bononienſi in qua ordinarius eſt Cardinalis, & adeſt etiam legatus, idẽ quò ad Cardinalem Ordinarium beneficium nõ eſſet reſeruatum, & quò ad legatum ſic, ſi in exceptione nõ cõprehenderetur, licet tamen materia ſit ſatis dubitabilis. Domini tamen in partem, de qua ſupra inclinarunt. Et poſtquã cauſa venit ad manus meas, me proponente, etiam cum voto D. Piſaurienſis poſt reditum Curię, intel
4 lexerunt eam regulam † fauorabilẽ, quòd volens prouidere pauperibus, ita vt Cardinales tantùm ordinarij exciperentur, quia collationem habent fauorabilem, & regularem, non
5 autem legati, quorum collatio eſt extraordinaria, accidentalis, & ſuperinducta, & de ea Papa non cogitauit.

DE

DE CONCESSIONE præbendæ.

EPITHOME.

REſignatarij duo ſi concurrant, poſterior in data, ſed prior in conſenſu, præfertur anteriori in data poſteriori in conſenſu.

SVMMARIA.

1 *Poenitere licet antequam præſtetur conſenſus in Cancellaria.*

2 *Reſignatario primo non acquiritur ius re non integra.*

DECISIO I. aliàs 75.

SI quis reſignauerit bis diuerſis, & in vnaquaque reſignatione cōſenſum præſtiterit, licet ſit dubium quis præferri debeat an anterior in data, cui eſt præſtitus conſenſus poſtremo, vel ille, qui licet in data ſit poſterior, tamē habuerit prius conſenſum. Et aliqui aſſerebant fuiſſe aliàs iudicatum pro anteriori in data, licet regula Adriani ſtatuat contrarium, tamen nunc non eſt reuocata per Clementem. Nihilominus in vna Giennen. Cuſtodiæ coram D. Camillo, Domini uoluerunt anteriorem in conſenſu, licet in data poſteriorem præferendum, quia cum liceat
1 pœnitere † antequam præſtetur conſenſus in Cancellaria, potuit reſignās ſecundo loco reſignare, quod cùm fecerit, & conſenſum ſuper vna præſtiterit, ſtatim ſecunda reſignatio eſt perfecta, & reſignatarius ſecundi acquirit ius. Vnde quando ſecundo loco primæ ſupplicationi conſenſit res non eſt integra, nec poteſt per illū ius pri-
2 mo reſignatario † acquiri, quia iam erat alteri ſecundo quæſitum, ad not. per Paul. de Caſtr. in ſimili in conſil. 228. prima part. quia tamen in literis primæ datæ reſignationis, Papa, vt cōmuniter fit, atteſtabatur hodie reſignaſſe. Domini fuerunt quòd per vnā commiſſionem deberet aperiri via ad illas impugnandum, vt contra ipſos poſſet iudicari. Et in caſu ſupradicto Domini tantò magis fuerunt contra priorem in data, ex eo quia tempore prædicti conſenſus vltimi, ſecundus reſignatarius iam obierat, & per eius obitum erat cuſtodia alteri, & prouiſum. Imò & iſte qui veniebat per obitum, habuerat in Rota vnam ſententiam contra primum reſignatarium, & poſtea fuerat præſtitus conſenſus.

EPITHOME.

EXpectatiua conceſſa alicui, non propterea dicetur ſurreptitia, ſi in ea dicatur nullam habuiſſe aliam, quæ tēpore ſecundæ non reperta fuit.

DECISIO II. aliàs 109.

EXpectatiua conceſſa alicui, narrato quòd nullam aliam habuerat, valet. Nec dicitur ſurreptitia ſecundùm Dominos in vna Monaſterien. Canonicatus, & præbendæ corā D. Aragonia, licet probetur alium habuiſſe, quæ tamen tempore ſecundæ, facta ſufficienti diligentia de reperiendo, reperiri non poterat, quia idē eſt non eſſe, & non apparere, ad vulga. Et ideo ea poſtea reperta in plumbo,

bo non tamen adhuc regiſtrata, quia propter ſacchum vrbis erat præſumptio, quòd aliquis habens intereſſe eam occultaſſet, & Papa mandauit quòd plumbum abſcinderetur.

EPITHOME.

PRoniſio fieri poteſt procuratori acceptanti quamuis ſit laycus.

DECISIO III. aliàs 127.

PRocuratori layco in vna Piſto rien. beneficij coram D. Paulo acceptanti vt patet ad deciſ. 104. in natiq. & 448. & 529. & not. per Doct. in c. decernimus de iud. fuerat facta collatio per Abbatem, & etiam ipſi abſenti, de qua ſecunda licet non dubitaretur de validitate, ad c. ſi tibi abſenti de præb. in 6. Tamen fuit tentum quòd illa collatio facta in perſonam procuratoris valeret ad not per Abb. qui dicit eſſe Comm. Opin. in c. accedés verſ. quæro ſed nunquid eo. tit.

EPITHOME.

IMpetrans aſſerens ſe receptum in canonicum debet hoc probare, & notificare, aliàs gratia eſſet ſurreptitia etiam ſi Papa fuiſſet aliàs conceſſurus

DECISIO IIII. aliàs 143.

EXpectatiuæ licet paſſim petentibus concedantur tempore conceſſionis generalis earum, tamen ſi aliquis ad habendum vberiorem gratiam, vtpote ſine clauſula acceptandi, vel cum prouiſione ex tunc, prout ex nunc narrauerit Papæ ſe receptum in canonicum per capitulum, & Canonicos debet receptionem notificare, & probare, quia aliàs gratia eſſet ſurreptitia ſecundum Dominos in vna Laudien. coram D. Io. Maria: quia licet abſque eo quod illud Papæ fuiſſet expreſſum, Papa conceſſiſſet, expectatiua tamen non eſt cum illis clauſulis, ſed ſimpliciter, & in forma conſueta. Vnde quoniam ad habendam gratiam magis qualificatam eſt expreſſum illud quod facilius mouit Papam ad concedendum eſt ſurreptitia, ad deciſ. 703. in antiq.

EPITHOME.

GRatia de vacaturo etiam quomodocunque, & qualitercuũque reſeruata de conſenſu Cardinalis Legati, nõ capit beneficiũ quod vacat per obitum familiaris illius Cardinalis.

SVMMARIA.

1 *Gratia de vacaturo quomodocunque reſeruato Cardinali non comprehendit beneficium vacans per obitum eiuſdem familiaris.*

2 *Papa nunquam intelligitur tertio velle præiudicare*

3 *Qualitas ſine ſubiecto eſſe non poteſt.*

DECISIO V. aliàs 144.

1 GRatia de vacaturo † etiam quomodocunque, & ex quauis cauſa generaliter, vel ſpecialiter reſeruato cũ conſenſu Cardinalis Legati Auinionen. habentis indultũ etiam cõferendi reſeruata non comprehendit beneficium uacans per obitũ familiaris eiuſdẽ etiã Cardinalis: non uirtute regulæ reſeruantis beneficia uacantia

S per

per obitum familiarium Cardinaliũ, quia gratia eſt ad qualitercumque reſeruata, ſed virtute alterius regulæ, quæ vult impetrantẽ debere exprimere nomen, cognomen, & titulũ Cardinalis. Itẽ qđ eius cõſenſus requiratur. Et licet regula loquatur de vacante, nec deberet habere locum in vacaturo, cùm tamen impoſſibile videatur exprimere nomen, & titulum Cardinalis, cùm ignoretur, ex quo non adhuc venit vacatio, tamen cùm ſi iſta gratia de vacaturo conceſſa non fuiſſet, & vacaſſet beneficium familiaris alicuius Cardinalis, certum eſt quòd ille deberet præſtare conſenſum prouiſioni faciendæ, vel factæ, aliàs prouiſio nõ valeret propter dictam regulã, ergo ſi tenemus dictam clauſulam cõprehendere beneficia familiariũ Cardinalium, ita vt eorum conſenſus non requiratur, hoc eſſet in præiudicium Cardinalium, quòd non eſt dicẽdum, quia numquam intelligitur Papam
2 † velle tertio præiudicare niſi expreſsè hoc dicat ad deciſ. 19. de præbend. & ad tex. in c. quamuis de reſcript. in 6. & c. vltim. de conceſſ. præbend. Et tantò magis in caſu de quo ſupra, vbi gratia comprehendebat reſeruata, & hoc redundabat in præiudicium Legati propter dictum ſuum indultum conferendi reſeruata, expreſsè requiſiuit eius conſenſum. Nec obſtat quòd Cardinalis legatus ſimpliciter conſenſit, ergo ſi vacauerit p obitũ eius familiaris, valebit Papæ prouiſio, quia adeſt conſenſus Cardinalis, cuius erat familiaris, nam, cùm, vt ſupra dixerã, gratia non comprehendat beneficia vacãtia per obitum familiarium Cardinalium, conſenſus Cardinalis legati non debet extendi ad alia in gratia
3 non contenta, cùm qualitas † ſine ſubiecto eſſe non poſſit, ad l. 1. in fin. & ibi Bart. de vſufruct. per Iaſ. inſtit. de act. in princip. Et Papa qui requiſiuit huiuſmodi Cardinalis in ſpecie conſenſum, fecit hoc ratione indulti ſui, cui præiudicabat, non autem habita ratione ad conſenſum, qui debebat præſtare ratione regulæ propter beneficium familiarium ſuorum, quia non eſt veriſimile, cùm incerta eſſet vacatio, in quo ſcilicet corpore eſſet futura, quod magis ad hunc Cardinalem, quàm ad alios reſpectum habuiſſet. Et ideo coram D. Io. Maria in ſecũda. Domini fuerunt pro remiſſoria vt releuati ad probandum dictam familiaritatem.

EPITHOME.

Expectatiuam habens ad vnum tãtùm in vna diœceſi, ſi acceptet ſimul duo, valebit in primo acceptatio.

DECISIO VI. aliàs 159.

Expectatiuam habens ad vnum beneficium tantùm in vna diœceſi, ſi acceptet ſimul duo, valebit in primo acceptatio, vt præſumatur magis illud voluiſſe arg. l. quoties de vſufruct. & Bald. in rub. ſi quis omiſ. cauſ. teſt. & Arg. deciſ. Aegid. 301. per l. ſancimus. C. de donat. & quia videtur quòd ſit in eius facultate acceptare quod maluerit, ut notat Mil. in uerſ. acceptatio, dum allegat notata per Archidiac. in c. relatio 21. q. 1. licet parùm faciat, & hoc ſecundùm plures ex Dominis in una Oxonien. canonicatus coram D. Piccolomineo, licet inter alios non eſſet plenè diſcuſſum, quia cùm haberet etiam ad aliud benefi-

neficium in alia diœceſi, poterat duo etiam in vna acceptare, ordinario nõ contradicente, vt Rota ſeruat ad not. per Hoſt. & Doct. in c. mandatum de reſcript.

EPITHOME.

Mandatum de prouidendo cum clauſula prout nos ex nũc, prout ex tunc & è contra conferimus, & decętero irritando omnes aliàs collationes factas, & faciendas &c. præfertur ſecundæ gratiæ factæ ante executionem, & collationem cum ſuſpenſione omnium aliarum gratiarum ſpecialium, & generalium, non tamen facta mentione primarum literarum, licet executoris prouiſio requiratur, illa tamen ſecuta retrotrahatur ad tempus datæ.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de prouidendo cum clauſula ex nunc &c. an præferatur ſecundæ gratiæ cum derogatione aliarum.*
2 *Papam velle expectare collationem inferioris., abſurdum eſt.*
3 *Papæ prouiſio debet impedire futuram prouiſionem executorum gratiæ præcedentis, etiam ſi de ea nulla facta ſit mentio.*
4 *Verba etiã per nos &c. & quauis auctoritate &c. in expectatiuis, etiam Papam comprehendunt.*
5 *Clauſulæ executiuæ non ampliant, neque reſtringunt.*
6 *Gratia ad duas diœceſes, & vſque ad certam ſummam dicitur generalis, & incerta.*
7 *Generi per ſpeciem derogatur.*
8 *Gratia generalis tribuit ius ad rem, ſpecialis verò in re.*
9 *Gratia generalis actu nihil continet, ſed tantùm habitu, & potentia.*
10 *Gratia generalis poſtpoſita ſpeciali habet locum in alijs beneficijs.*
11 *Decretum in gratia poſitum ſortitur naturam gratiæ. & num.* 17.
12 *Mandatum de prouidendo idem operatur quod prouiſio.*
13 *Clauſula prout nos ex nunc & c. retrotrahit prouiſionem executionis ad tempus datæ, & num.* 19.
14 *Cap. ſi per te de reſcript. in 6. quomodo intelligatur.*
15 *Clauſulæ omnes iuncta etiam cum clauſula anteferri & c. non tollunt ius quæſitum in re.*
16 *Ampliatur vt nec etiam conſueuerint tollere collationem de futuro.*
18 *Gratia ad beneficium primo vacaturum poteſt dici ſpecialis & certa.*
20 *Gratia prima vbi habet tenorem ſecundæ pro expreſſo, perinde eſt ac ſi ſecundæ tenor in prima eſſet inſertus.*

DECISIO VII. aliàs 260.

De beneficio tunc vacante fuit per Papam mandatum prouideri B. de beneficiis vſque ad talem ſummam cum clauſula prout nos ex nunc prout ex tũc, & è contra conferimus, & decreto irritanti omnes alias collationes, & prouiſiones factas, & faciendas in fauorem alterius, etiam per nos &c. Ante autem executionem iſtius gratiæ, & collationem, vel prouiſionem idem Papa idem beneficium in ſpecie mandauit conferri, cum clauſula vocatis vocandis, & clauſula auferri &c. ac ſuſpenſione omnium aliarum gratiarum generalium, vel ſpecialium, non facta tamen mentione primarum literarum. Fuit dubitatum in vna Legionen. parrochialis de Maior-

iorga coram D. Syluestro, quis iſto-
1 rum debebat præferri † & ex parte
A. fuit allegatum quòd prima non eſt
collatio Papæ, quia cum certis iudici
bus, & executoribus mandetur quòd
2 ipſi conferant, abſurdum † & incon-
ueniens videretur Papam poſt ſuam
voluiſſe expectare inferiorum colla-
tionem per Fely. in c. in noſtra verſ. ti
tulus multiplicatur de reſcript. Igitur
ſi prouiſio executorum expectatur,
etiam quòd gratia eſſet ſpecialis, &
ad certum beneficium, vt videmus in
expectatiuis quando eſt acceptatum,
quia tunc generalitas eſt reducta ad
ſpeciem. Et licet ius ſit quęſitum ad rẽ
c. pen. de præbend. in 6. & gratia præ-
cedens effectum in aliis conſequi po
3 teſt, ſuperuenien; † prouiſio Papę de-
bet impedire futuram prouiſionem
executorum gratiæ præcedentis, &
prçualere etiam de prima gratia nul-
la facta mentione ad deciſ. 16. licet
de more, de præbend. in nou. & deciſ.
69. de reſcript. in antiq. & in prima-
riis precibus per Beſignett. deciſ. 16.
de præbend. & Franc. in c. ſi poſtquã
col. 2. verſ. tertio limita & in l. dudum
col. 2. in gloſ. 1. de prębend. in 6. Et li-
cet gratia aduerſarij ligaret Papam
propter decretum etiam per nos &c.
4 Tamen & verba † quauis auctorita-
te in expectatiuis poſita etiam Papã
comprehendũt ſecundùm Abb. Lap.
& Gemin. vt in c. quodam de prçben.
in 6. licet inhibeatur tantùm inferio-
5 ribus, tamen cum ſint clauſulæ † exe-
cutiuæ non ampliant, nec reſtringunt
ad clem. 1. de prębend. Item quia cùm
6 gratia prima † ſit ad duas diœceſes,
& capiat beneficia ciuitatis, & pro-
uincię, ad not. per gloſ. in c. dudum in
verſ. incerta de prębend. in 6. dicetur
generalis, & incerta, eoque magis,
quia eſt ad beneficia vſque ad certam
ſummam ad not. per Innoc. in c. cum
dilectus col. 2. verſ. ſi autem alicui vſ-
que ad verſ. item videtur de iure pa-
tro. ergo ſecunda ſpecialis præfertur,
7 cùm generi † per ſpeciem derogetur
per tex. in c. dudum, et c. quamuis el
2. & ibi communiter Doctores de prę
bend. in 6. Et quòd de prima nulla
fiat mentio vt ibi triplici videtur ra-
tione. Prima quia per gratiam genera
8 lem † acquiritur ius reſpectu ſpeciẽ-
rum ad rem tantùm, per ſpecialem ve
rò in re, vt per Hoſt. & Abb. in c. 1. de
reſcript. Secunda quia in tali gratia
9 † generali nihil continetur actu, ſed
habitu tantùm, & potentia, vt per Io.
Monachum, quem refert Gemin. in c.
dudum col. 2. verſ. quærit Io. Mona-
chus &c. Tertia quia ſi ſpecialis præ-
fertur, generalis non conſumitur, ſed
10 tantùm extenuatur, cùm in aliis † ſe-
quentibus beneficiis locum habere
poſſit, vt per Gemin. in d. c. quamuis
col. 1. verſ. nam obligatio & ibi per
Lap. hancque rationem ſentit Imol.
in l. ſi ſtychus de leg. 1. Nam executo-
res vigore gratiæ aduerſarij poſſunt
poſt primum alia conferre beneficia,
vt per Innoc. d. c. cum dilectus col. 2.
& 3. verſ. ſecundo plus dicunt qui-
dam de iure patron. nec decretum
11 † ibi poſitum obſtat, cùm gratiæ na-
turam ſequatur, ut per Archid. d. cle-
ment. 1. de conceſſ. præbend. ad tex.
in c. 1. eo. tit. in 6. & notat Rota deciſ.
2. eod. tit. in nou. Nec etiam obſtat gra
12 tiam A. eſſe mandatum † de prouidẽ
do. quia idem operatur quod proui-
ſio, ut per Io. Andr. & Gemin. col. 1.
uer. quod ſi Papa & Franc. d. c. quam-
uis de præbend. in 6. & gloſ. in clem. ſi
Romanus Pontifex. uerſ. prouideat
eod. tit. & Gemin. conſ. 106. Quibus
tamen

tamen non obſtãtibus fuit per Dominos concluſum gratiam B. præferri, ut licet executoris prouiſio requiratur, illa tamen ſecuta, retrotrahatur ad tẽpus datæ gratiæ propter illa uerba,
13 prout nos † ex nunc, & prout ex tũc, & è contra conferimus, per Alex. in l. huiuſmodi la 2. in princip. de uerb. oblig. & conſ. 111. col. pen. uol. 6. & per Fely. in c. licet cauſam col. 4. de probat. poſt Bald. in c. 1. de milite uaſſal. qui contr. in uſibus feud. & per Card. in d. clem. 1. de conceſſ. præben.
14 dum reſpondet ad c. ſi pro te † de reſcri. in 6. dicẽdo ꝙ ibi nõ erat clauſula retrotractiua &c. & ſic ut perinde ſit, ac ſi Papa tempore datæ primæ gratiæ contuliſſet, quo caſu, ſine dubio eſſet ius quæſitum in re, ita quod ſequens gratia nihil caperet, reperiendo beneficium plenum, ad quod benefacit deciſ. 12. de conceſſ. prębend. in nou. & etiam uerba primæ gratiæ, dum dicunt dictum B. uti poſſe regula de non tollendo iure quæſito, nec in d. clem. 1. eſt clauſula prædicta ex nunc prout ex tunc &c. & ex hoc omnes clauſulæ in gratia ſecunda appoſi-
15 tæ tolluntur, quia per eas †, etiam cũ clauſula anteferri non tollitur ius in re quæſitum, iuxtà notata per Fely. in c. cauſam quæ col. 13. uerſ. clauſula anteferri, ubi conſidera duo. de reſcript. præſertim quia tales clauſulæ colla-
16 tionem etiam † de uacaturo forſan tollere non conſueuerunt ad deciſ. Faſtol. dub. 45. & per Fely. poſt Oldrad. in c. capitulum col. 7. uerſ. ſecunda cõtrouerſio de reſcript. Et tantò magis ſtante ut ſupra dictum eſt decreto in prima, per quod futuræ collationes fiendæ etiam per Papam irritantur & annullantur: Et licet ut ex parte A. fuerat allegatum, quòd decretum
17 † naturam principalis gratiæ ſequatur, tamen ſtante dicta clauſula retrotractiua, de qua ſupra, & decretum etiam retrotrahitur, Et per hoc reſpõdetur ad plura ſuperius per alteram partem allegata, quia non eſt quòd collatio Papæ expectet poſt ſe executoris ꝓuiſionẽ, ſed quòd ſecuta executorię prouiſione Papa decernit ualere, ac ſi à die datæ ipſemet Papa prouidiſſet, prout ex tunc, prout à tempore datæ prouidit, Nec eſt ſicut acceptatio uigore expectatiuę, quę ius tantùm ad rem tribuit, quod per ſequentem collationem Papę tollitur, quia, ut ſupra pluries dictum eſt, gratia B. tribuit ſibi ius in re. Nec obſtat gratiã primam eſſe generalem, & ſecundam ſpecialem, generiq; per ſpeciem de-
18 rogari, quia licet & prima † poſſet non immeritò dici etiam ſpecialis, quia ad beneficium primo uacaturũ. ad not. per Abb. in c. paſtoralis. §. quoniam de reſcript. & per eundem, & per Fely. in c. ex parte col. 2. de offic. deleg. & Card. in d. clem. 1. col. 4. q. 8. & etiam certa ad notata per Franc. in c. 1. §. ex parte num. 7. col. pen. in fin. poſt gloſ. in uerſ. certum de conceſſ. prębend. in 6. & Gemin. in c. mandato, & c. ſi clericus eo. tit. & libro. Tamẽ in caſu ſuperiori noſtro, gratia comprehendebat etiam uacantia, prout beneficium tunc actu uacabat, & ſecuta ſuper illo executoris collatione eſt reducta ad ſpeciem certam, & ſe-
19 cuta retrotractione † eſt ac ſi in ſpecie tale uacans beneficium ſibi primò collatum foret ad d. deciſ. 12. de prębend. in nou. & Fely. in c. capitulum num. 17. de reſcript. aliàs enim fruſtra Papa irritaret prouiſiones fiendas per eum, ſi per ſuam prouiſionem ſemper gratia primi ſuſpenderetur,

& ei prçiudicaret, tantoque magis quòd tenorem ſubſequentium prouiſionum fiendarum habet pro expreſ-
20 ſo ✝ vt perinde ſit, ac ſi tenor ſecundæ gratiæ in prima eſſet inſertus, ad vulgatum conſil.Butri.ſecundum.

EPITHOME.

PRæſtimonium ſolitum dari in titulum beneficij capitur in expectatiua etiam non creati in canonicũ, niſi aliàs doceatur de conſuetudine.

DECISIO VIII. aliàs 267.

PRæſtimonium ſolitum dari in titulum beneficij cùm veniat appellatione beneficij ad c.vltim. in princ. de conceſſ.præbend.in 6.Mil. in verſ. beneficij appellatione. Gemin.conſil. 89.quoniam expectatiua etiam non creati,in canonicum capit, illud, niſi aliàs de conſuetudine loci doceatur, vt per Abb.conſ.47. vol. 2. & Fely.in c.poſtulaſti verſ.quarto declara de reſcript. ſecundũ Dominos in vna Oxonien. præſtimonij corã D. Aragonia.

EPITHOME.

STatuto,vel conſuetudini de optando eſt ſufficienter derogatum per mandatum de prouidendo Motu proprio conceſſum, & cum clauſula non obſtante.

DECISIO IX. aliàs 274.

STatuto,vel conſuetudini de optando eſt ſufficienter derogatum per mandatum de prouidendo Motu proprio conceſſum, & cum clauſula non obſtante ſecundùm Dominos in vna Placent.canonicatus coram D. Aragonia.per Lap.Abb.Gemin.& alios in c. vltim.§.in præbendis. col. 1. de conſuet.in 6.& eundem Gemin.conſ.104. Et tantò magis cùm in mandato derogetur expectatiuis,quæ habent derogationem ſtatuti de optando, vt ſi vinco vincentem te &c.

EPITHOME.

MAndatũ de prouidẽdo ſine clauſula acceptãdi, & cum clauſula quòd Papa ex nunc prout ex tunc & è contra à die vacationis prouideat, impedit quòd alteri conferri non poſſit.

DECISIO X. aliàs 275.

MAndatum de prouidendo ſine clauſula acceptandi,&.cũ clauſula ꝙ Papa ex nunc prout ex tunc, & è cõtra à die vacationis prouideat, impedit quòd alteri conferri non poſſit,& collatio Papæ de beneficio cadẽte ſub gratia,non conualidatur, licet aliàs non appareat, quòd ille cui erat mandatum conceſſum in beneficio illo,in ſpecie ratum habuit. ſecundùm Dominos in vna Calagurrit. coram D.Ludouico ad c. ſi tibi abſenti cum ibi not.de præbend.in 6.

EPITHOME.

IDoneitas,& qualitas perſonæ ſufficit ad eſſe tempore vacationis,licet non affuerit tempore nominationis.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio,& habilitas videtur requiri etiam tempore datæ gratiæ.*

2 *Legiti-*

2 *Legitimatio, & qualitas perſonæ ſufficit quod adſit tempore vacationis, quando non agitur de ſurreptione gratiæ, ſed de habilitate.*

3 *Diſpenſatio trahitur ad præteritum.*

DECISIO XI. aliàs 298.

PReces per Papam Imperatori cõceſſæ nominandi ad beneficia vacatura, quæ preces dicunt de perſonis idoneis conferendis, & alibi etiã dicunt, dummodò eædem perſonæ repentæ fuerint idoneæ, & alibi & perſonæ nominatæ prædictæ ſecundùm ſtatuta, & conſuetudines eccleſiarum, in quibus huiuſmodi beneficiorũ fuerint capaces &c. in ætate legitima conſtituti, aut de legitimo matrimonio procreati, dummodo aliàs cum eis canonicè diſpenſatum non fuerit Dubitatum fuit in vna Verden. Theſaurariæ coram D. Mohedano an prodeſſent vni, tempore ſuæ nominationis inhabili, cùm quo tamen ante vacationem beneficij, & collationem ſibi factam, fuerat diſpenſatum legitimè, ad c. ſi eo tempore de reſcript. in 6. & Bald. conſil. 491. & c. conſtitutus de reſcript. & licet videretur diſpenſatio
1 nem †, & habilitatem requiri etiam tempore datæ gratiæ. Tamen omnes Domini, attento quòd non agitur de ſurreptione gratię, ſed de habilitate tenuerunt ſufficere legitimationem,
2 † & habilitatem perſonę ad eſſe tempore vacationis ad tex. in c. ei cui de prębend. in 6. cum gloſ. & ad diſtinct. Doct. de qua per Immol. in clem. & ſi principalis de reſcript. & Ant. de But. in clem. fin. eod. & Abb. poſt Io. Andr. in c. dilectus col. 2. de prębend. & Fely. in c. eam te, verſ. & tempus de reſcript. & ibi per Barbat. in antepen. col. verſ. circa hunc paſſum. & Gemin. conſ. 79. & 90. & 95. & conſ. 113. & Caſtrenſ. in l. & militibus de teſtam.
3 milit. diſpenſationem † ſcilicet trahi ad pręteritum.

EPITHOME.

PAtrimoniales filij ſi ſint quadragenarij pręferuntur aliis magis idoneis, dummodo ipſi quadragenarij ſint idonei.

DECISIO XII. aliàs 269.

PAtrimoniales filij ſi ſint quadragenarij pręferuntur aliis magis idoneis, dummodo ipſi quadragenarij ſint idonei, & ſufficit pro ipſorum idoneitate quòd benè legant, aliquantulum cantent, & parùm conſtruant ſecundùm Dominos in vna Burgen. coram D. Raynaldo, & licet omnia illa hic requiri videantur ad gloſ. & Cardin. in clem. 1. de conceſſ. prębendę, cùm tamen qualitas beneficiorum circa ſufficientiam perſonarum beneficiatarum ſit attendenda ad c. ſi eo tempore, & ibi notat. de reſcript. in 6. ſatis eſt quod ſupra dixi in portionibus magnis, vel dimidiis, hoc tamen clarius poſt nouam conſtitutionem Cardinalis Burgenſis deciditur, dum idẽ vult ſufficere.

EPITHOME.

PEnſionis tranſlatio non valet facta ab executore ante expeditionem, & pręſentationem literarum, quia non habet exercitium iuriſdictionis.

DE-

DECISIO XIII. aliàs 197.

PEnſionis tranſlatio non valet facta ab executore ante expeditionem,& præſentationem literarum, ex quo non habet exercitium iuriſdictionis,ad not.per Mil. verbo gratia Apoſtolica,Rom.conſil. 153. verſ. quò ad tertium col.pen. & Fely. in c. cum te. verſ. fallit quarto de reſcript. & latè per deciſ. 19. de conceſſ. præbend.in nou.licet contra ſit deciſio 4. eod. tit. in antiq.ad quam vt reprobatam colligitur reſponſio ex d. deciſ. 19. Fely. in c.ſciſcitatus col. antepen. num.26. & ſeq. de reſcript. ſecundùm Dominos in vna Mantuana penſionis corã D.Piccolomineo.

DE REBVS ECCLESIAE alienandis vel non.

EPITHOME.

PEnſio quæ conſtituitur loco alterius caſſatæ, quæ dicitur tranſlatio, ſi in prima ſint expreſſa exprimenda, non erunt neceſſaria in ſecunda.

SVMMARIA.

1 *Res eccleſiaſticæ ſemel ad eccleſiam reuerſæ non poſſunt amplius alienari.*

2 *Bona ſolita dari in feudum ſemel reuerſa ad eccleſiam non poſſunt amplius.*

3 *Diſpenſatus ad vnum beneficium poteſt in permutatione primum dimittere, & aliud accipere abſque alia diſpenſatione.*

4 *Stylus Curiæ pro lege habetur.*

DECISIO I. aliàs 238.

PEnſio ſecunda quando conſtituitur, requiritur fieri mentionem de alia penſione vigente tunc ſuper eodem beneficio,vel quando eſt ſuper Cathedrali debet Concilio derogari, ſi omnia hęc in prima aſſignatione facta fuere,& demum per penſionarium caueatur,& in eadem ſupplicatione in qua illa extinguitur, eadem ſimilis penſio alteri aſſignetur ad not. per Fely.in c. paſtoralis 4. col. de reſcript. & Doct. in l. lecta ſi cert. pet. Domini in vna Florentina Penſionis coram D. Mohedano fuerunt pro validitate ſecundæ aſſignationis penſionis, etiam quòd dicti Concilij derogatio, & antiquæ penſionis mentio non exiſteret, ſecus tenentes ſi eccleſia ſemel à dicta penſione, & grauamine eſſet liberata, quia bene tunc ſi altera ſimilis iterum alteri aſſignetur, ex quo eſt nouum grauamen, omnia requirentur, vt in prima conſt. ad not. per Bald. in l. 2. col.2.verſ.ſed pone C. de ædil. ædict.
1 Sed quòd res † eccleſiæ ſemel permiſſa per Papam vendi, ſi eſt actum redhibitoria,non poteſt amplius vendi, quia ſemel reuerſa eſt ad ſtatum, & naturam ſuam,ad not.per Bartol.in l. 1.in fin.C.de imponẽ.lucrat. deſcrip.
2 lib.x.ſed bona † feudalia ſcilicet conſueta dari in feudum,quę poſſunt per Epiſcopum iterum in feudum dati ad c.2.de feud. & in auth. Epiſcopũ, vel Abbatem in princip.collat. x.non habere locum, nec poſſe infeudari, quando ſemel ſunt reuerſa ad eccleſiam,vt per eundem Bart. in l. fin.col. fin.

fin.C.de bon.vacant.lib.x.& pro ſuperiori Deciſ. facit quod legitur, & notatur in c. non poteſt de præbend. in 6.
5 Diſpenſatum † ſcilicet ad vnum beneficium obtinendum poſſe in permutatione primum dimittere, & loco illius alium accipere abſque noua diſpenſatione: Et licet contraria opinio forſan ſit verior, tamen vt dicit Rota deciſ.339.in nou.& Franc. in d.c.non poteſt verſ.illud col. fin. illud eſt pro-
4 pter ſtylum † Curiæ, quæ hoc ſeruat, & pro lege habetur, quod in caſu illo ſeruetur, Et ad materiam noſtram nõ extenditur, ceſſante ſtylo, facit regula l.patre furioſo, & not. ibi per Iaſ.de his qui ſunt ſui,vel al.iur. & c.ad Apoſtolicam de reg.iur.cum ſimil bus.

EPITHOME.

Alienatio præbendæ facta per canonicum proprium non valet, etiam cum conſenſu Epiſcopi, quia requiritur conſenſus capituli, ſecus per rectorem, vel clericum.

DECISIO II. aliàs 284.

Alienatio alicuius præbendæ, licet videatur poſſe fieri per canonicum tantùm, cuius eſt præbenda cũ conſenſu Epiſcopi, ſicut in alienatione facienda per Rectorem, vel clericum, ad c.Abbatibus, & c. placuit. 12. q.2.& c.in venditione 17.q.4.& gloſ. in verſ.tractatus, & verb.expelli.de rebus eccl.non alien.in 6.Tamen ſecundùm Dominos in vna Parmen.bonorum coram D.Io. Paulo dixerũt quòd etiam quòd præbenda eſſet diſtincta, non valet alienatio ſine conſenſu capituli, ad c.ad audientiam, & ibi Abb. & Doct.de reb. eccl.non alien.& Caſtrenſ.conſ.116.col.1. vol.1.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

EPITHOME.

Remedium l.2.C.de reſcind. vend.nõ habet locũ cõtra tertium poſſeſſorem, niſi in ſecunda etiam eſſet læſio vltra dimidiam.

DECISIO I. aliàs 265.

Remedium l. 2. C. de reſcind. vend. licet non videatur habere locum contra tertium poſſeſſorẽ habentem cauſam à primo emptore, vt per Cyn. ibi, & Alex.conſil.92.vol. 1. col.3.verſ.& ad hoc etiam, tamen ſecundùm Dominos in vna Romana officij coram D. Aquenſi tenuerunt procedere niſi ſecunda emptio eodem modo laboraret, & in ea eſſet læſio vltra dimidiam, vt per Bald. & Saly.ibi, dabitur vtilis actio ex illa, vt per Raynald.Modern. in repet. d. l. 2. in 4. pagina gloſæ magnæ.

DE LOCATO, ET CONDUCTO.

EPITHOME.

Conductor ne ſoluat non poteſt dicere conſenſum ſuperioris non interueniſſe.

DECISIO I. aliàs 122.

NOn poteſt conductor rei eccleſiaſticæ, qui rem poſſedit ad euitandam ſolutionem penſionis præteritæ opponere quod non interfuit conſenſus ſuperioris, vt requiritur ſecūdū omnes in vna Romana corā D. Camillo, ad not. per Inn. & Abb. in c. 1. de his quæ fiunt à prælat. Dec. in c. quæ in eccleſiarum. §. not. de conſtit. per gloſ. & Iaſ. in l. 2. col. 4. verſic. vnum tantùm. C. de iur. emphyt. faciunt notata per gloſ. & Bartol. in l. cum his, §. eam tranſactionem de tranſact. & not. per Bald. in l. neque. C. de contrah. & committ. ſtipul. & in l. contra ius. ff. de pact. Iaſ. in l. non eo minus verſ. iſtam regulam de procurator.

EPITHOME.

REceptio canonis facta à Prælato ſine conſenſu capituli, non nocet eccleſiæ, vt videatur remiſſa caducitas, tamen ſi habuerit poteſtatem relocandi præiudicat.

DECISIO II. aliàs 125.

REceptio canonis facta à prælato ſine conſenſu capituli licet non noceat eccleſiæ, vt videatur remiſſa caducitas ad gloſ. & Doct. in c. potuit de locat. & Iaſ. in l. 2. num. 165. verſ. communis tamen opinio. C. de iur. emphyt. Si tamen ille idem prælatus, qui ſolutionem recepit habeat auctoritatem, & poteſtatem de nouo locandi, ſatis videtur per receptionem eccleſiæ præiudicari ad not. per Alex. in conſil. 156. vol. 1. incip. viſo, & conſiderato themate, quod vnus ex Dominis, quem ferè omnes ſecuti ſunt, allegauit in vna Mantuana locationis terrarum coram D. Petro.

EPITHOME.

PEnſio aſſignata ſuper fructibus Abbatiæ ſine conſenſu monachorum valet ſi conſenſit Abbas, qui capit omnes fructus, licet teneatur dare cuilibet monacho quātitatem panis, & vini.

SVMMARIA.

1 *Fructus monaſterij ſunt communes inter menſam abbatialem & conuentum.*

2 *Epiſcopus ſi vult apponere penſionem ſuper fructibus eccleſiæ, requiritur conſenſus capituli.*

3 *Abbas ſi ſolet ſingulis monacis dare tātùm panis, & vini de fructibus monaſterij, de cæteris diſponit ad ſui libitum.*

DECISIO III. aliàs 153.

1 FRuctus monaſterij † licet de iure ſint communes inter menſam Abbatialem, & conuentum ad not. per Doct. in c. edocere de reſcript. Et li-
2 cet quando Epiſcopus † vult apponere penſionem ſuper fructibus eccleſiæ exuberantis, videatur requiri conſenſus Capituli ad not. in c. paſtoralis de his quæ fiunt à prælatis: ſi tamen ſecūdùm Dominos in vna Gerunden. penſionis coram D. Aragonia probetur
3 quòd Abbas † teneatur, & ſoleat cuilibet monacho de fructibus monaſterij dare ſeparatim tantùm panis, & vini & quòd omnes alij remanentes fructus

ctus ſint ipſius Abbatis, & de eis liberè ad libitum, & beneplacitum ſuum, licitè diſponere poſſit, & valeat: Non eſt ratio cur, ſuper illis fructibus remanentibus penſio aſſignata per Papam cum conſenſu ſolius Abbatis nõ valeat, cum monachis nullum ex hoc paretur, nec parari poſſit præiudiciũ, cùm ſatis ſuperſint fructus poſt diſtributas monachis portiones pro Abbate, & penſione prædicta.

EPITHOME.

PEnſionarius non tenetur ad collectas, ſeu impreſtita, quæ D. Veneti quolibet anno exigunt, etiam quòd fructus ſunt magni valoris, & impreſtita parua, quia eſt ordinarium. & de eo Papa habet notitiam, quod vetat in bulla.

SVMMARIA.

1 *Penſionarius an teneatur ad collectas, quas Veneti in eorum dominio exigunt.*

2 *Penſionarius, & vſufructuarius æquiparantur.*

3 *Collectæ, perſonis non ſubditis impoſitæ, dicuntur extraordinariæ.*

4 *Penſionarius tenetur ad onera realia, & extraordinaria.*

5 *Priuilegium dicitur illud, quo quis per immemorabile tempus vſus eſt.*

6 *Conceſſio ex curſu temporis non præſumitur quando adeſt inhabilitas ad præſcribendum.*

7 *Bulla in Cœna Domini prohibens quotannis exactionem collectarum, non ſinit eam præſcribi.*

8 *Penſionarius tenetur beneficiato vbi fructus ſunt magni valoris, & impreſtita parua.*

9 *Ordinarium illud dicitur quod ſemper fit.*

10 *Penſionarius non tenetur ad onera ſolita.*

11 *Furtum, latrocinium, & hoſtile damnũ dicuntur onera inconſiderabilia.*

12 *Caſus fortuitus non debet minuere penſionem, ſi fructus qui remanent ſufficiunt ad onera eccleſiæ.*

DECISIO IIII. aliàs 262.

1 PEnſionarius † licet videatur teneri pro portione pẽſionis ad collectas, ſeu impreſtita, quæ D. Veneti de facto in dominio eorum anno quolibet exigunt, ſicut vſufructuarius ad l. quæro, & l. hactenus, & l. ſi pendentes §. ſi quid de vſufruct. & l. apud Iulianum. aliàs Aphricanus §. hæres de leg. 1. & l. fin. cum gloſ. de vſufruct.
2 leg. quia æquiparantur † ſecundum Cardin. & Doct. in clem. 1. §. eadem de ſupp. negl. prælat. & Caccialup. in tract. penſion. q. 17. in princip. Et quia
3 cùm de facto perſonis † non ſubditis ponantur, videntur eſſe extraordinaria ad l. ex reſcripto. §. ſciendum, & ibi Bar. de mun. & honor. & in auth. item nulla. C. de epiſc. & cler. & latè
4 per Abb. conſil. 100. vol. 2. ad quæ † videtur teneri penſionarium, quia realia, vt dicimus in decima papali, & charitatiuo ſubſidio ad Caccialup. d. q. 17. Bellẽz. in tract. de charitat. ſubſid. q. 37. nec quòd per immemorabile tempus Veneti hoc faciant videtur
5 obſtare, ita vt priuilegium † præſumatur ad c. ſuper quibuſdam §. prætereà de verb. ſignif. quia cum laici ſint inhabiles ad ſimilia præſcribendum
6 † non præſumitur iſto caſu ex curſu tẽporis conceſſio, ad not. per Io. Monac. in c. 2. de præbend. in 6. & Abb. in c.

 cauſam

cauſam de præſcript. ibi per Felyn. &
per eundem in c.accedentes eod.tit&
Mod. ſing. 80. Et tantò magis ſtante
7 bulla † quæ in cœna Domini publi-
catur, in qua anno quolibet talia pro-
hibentur,& ex hoc præſcriptio inter-
rumperetur. Tamen Domini in vna
Vicentin. penſionis, coram D.Arago-
nia, quia fructus erant magni valoris,
8 † & impreſtita parua, ita vt ex rema-
nentibus fructibus penſio facilè ſolui
poterat, & alij plerique fructus pro
ſoluente remanebant ad not.per Abb.
in c.conquerente de cler.non reſid.&
per Caccialup. d. tract. q. 7, fuerunt
quod penſionarius ad ea non tenere-
tur, vt vel ex eo quia ſemper ſimilia
9 fiunt † dicatur ordinarium, ita vt de
eo Papa notitiam,& conſiderationem
habere videatur,& ſic cum ſit onus ſo
10 litum,& penſionarius † non teneatur
ad dicta per Caccialup. d. quæſt. 17.
& Caſtrenſ. conſil. 100.ſecundùm ve-
terem impreſſionem col. 5. verſ.ſuper
ſexto & col. 6. verſ. diſtinctio autem,
aliàs eſt conſil. 274.ſecundùm nouam
impreſſ. vol. 1. aut quòd ſit inconſide-
rabile, & extraordinarium, & tunc
11 ſit quodam furtum †, vel latrocinium,
aut hoſtile damnum, ad l.ſi merces §.
vis maior ff. locat. cum ſimil. & ſi ex
12 tali † caſu fortuito fructus non ſunt in
magna quantitate diminuti, quia ſolu-
ta penſione reliqui fructus ſufficiũt ad
onera Eccleſiæ ſupportanda ad tradita
per Caccialup. d. tract. q. 7. non de-
bent diminuere penſionem, ad d. §.
vis maior, & Caccialup. vbi ſupra q.
16. in principio.

DE FEVDIS.

EPITHOME.

FEudo hæreditario volens ſuccede
re, quæ probare teneatur.

SVMMARIA.

1 *SVcceſſor feudi hæreditarij debet pro-
bare ſe eſſe hæredem vltimi, & pri-
mi inueſtiti.*
2 *Succeſſor feudi hæred. ſufficit quod pa-
ratus ſit adire, licet non ſit delata hæ-
reditas*
3 *In feudo hæreditario aditio hæreditatis
ſatis videtur eſſe probata in antiquis.*
4 *Aditio hæreditatis videtur probata per
poſſeſsionem ſucceſſiuam feudi.*

DECISIO I. aliàs 300.

FEudum quando eſt
hæreditarium, re-
1 quirit volentẽ ſuc
cedere † teneri ad
probandum ſe eſ-
ſe hæredem nõ ſo
lùm vltimi, cui im
mediatè vult ſuccedere, uerum etiam
primi inueſtiti, à quo feudum hæredi-
tarium habuit originem per notat.per
Iac. de Beluiſ. in c. 1. de eo qui ſibi,&
hæred. Alex.conſ. 10. col.pen. vol. 3.
Dec. conſil. 390. col. 4. & Brun. con-
ſil. 1. col. 8. & conſil. 2 in fin. & conſil.
40. & conſil. 80. col.pen. Et quò ad im
2 mediatum ſufficit † quod quis para-
tus ſit hæreditatem adire, licet ei de-
lata non ſit quia non fuit inſtitutus, ad
not. per Iac. Aluarot. Bald. Alex. &
communiter Doct. in c. 1. an agn. vel
fil. repet. Dec. conſil. 280. col. vlt. ſi ſu

3 mus antiquis, † & conſtat per inue-
ſtituras quod quilibet ſucceſſiuè pe-
tijt nouam inueſtituram, prout, tene-
tur de iure, ſatis ex hoc videtur eſſe
probatam aditionem hæreditatis, ſi
feudum eſt hæreditarium, & ſic anne
xum hæreditati, arg. l. quidam eulo-
gio C. de iure delib. & l. pro hærede,
& l. neceſſarijs de acquir. hæred. ſe-
cūdùm Dominos in vna Taruinen. feu
di corā D. Raynaldo. Cùm etiā ex ſuc-
ceſſiuis inueſtituris, appareat feudū
deueniſſe gradatim ab antiquo pri-
mo ad modernos inueſtitos, ita vt pro
4 bata poſſeſſione † ſucceſſiua feudi ſa-
tis videretur etiam aditio ſucceſſiuè
hæreditatis probata per Bart. in l. qui
putat, & l. præcedente de acquir. hæ-
red. & Bald. Præpoſ. & Alex. in d.
c. 1. an ag. vel fil. rep.

DE PIGNORIBVS.

EPITHOME.

PRohibitio alienationis impedit dominij translationem ſi reſeruetur hypoteca ſpecialis, idem ſi generalis.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis non impedit translationem dominij, ſed contrafaciens tenetur ad intereſſe*

2 *Hypoteca ſpecialis & generalis à pari procedunt, quando non poteſt interuenire niſi generalis.*

DECISIO I. aliàs 152.

PRohibitio alienationis
facta inter viuos † &
in fauorem certæ per-
ſonæ, etſi nō impediat
translationem domi-
nij, ſed tantum contrafaciens ad in-
tereſſe teneatur, niſi ſint requiſita, &
verbo concepta, & modo quo per
Bart. & Doct. in l. filius fam. §. diui
de leg. 1. & in l. ſi ita quis §. ea lege
de verb. oblig Hoc tamen fallit quan
do prohibens reſeruauerit ſibi ius in
re puta hypothecam, ad l. ſi creditor §.
vltimo de diſtract. pign. & Doct. in l.
qui abſenti. §. 1. de acquir. poſſ. & in l.
ſi filio §. vlt. ſol. matr. Quæ licet loqua
2 tur in ſpeciali hypoteca. † Idem ta-
men ſecundùm Dominos in vna Ca-
ſalenſ. bonorum coram D. Piccolomi-
neo in generali, quando non poterat
fieri niſi generalis, vt quia omnia bo-
na eſſent alienari prohibita, & ſuper
omnibus eiſdem erat retenta hypote-
ca, vt ſit perinde ac ſi res quælibet
prohibita eſſet hypotecata arg. not.
per Corn. conſ. 61. col. pen. vol. 3.

DE SOLVTIONIBVS.

EPITHOME.

DAtio in ſolutum cum pacto quòd res æſtimetur, & pro ſumma æſtimata remaneat, valet.

DECISIO I. aliàs 39.

IOannes Baptiſta de Teodoricis dedit in dotē filiæ nuptæ D. Roſello in ciuitate caſtelli 2500. ſcuta, Et pro hac ſumma domum quandam inſolutum cum pacto tamē quod debeat æſtimari domus, & pro ſumma æſtimata remaneret D. Roſello. Aeſtimatores autem debebant

bant eligi ſimul à genero & ſocero. Dubitatum fuit de validitate dictæ dationis in ſolutum,& dicti pacti propter l.ſi merces, & ibi Bart. ff. locati. Tamen quia dicti æſtimatores debebant eligi in pacto acceſſorio ad contractum dationis inſolutum, & validum, Domini habuerunt quòd non videtur ob præſumptam impoſſibilitatem,ad not. per Bartol. in l.ſi functus. §.vltim.ff.de pignor.

EPITHOME.

SOlutione certo loco deſtinata non videtur alibi ſumma debiti peti poſſe,niſi docto per creditorem quod in loco deſtinato ſolutionis, ſummam debitã cõſequi nõ valuit, & quã fallit.

DECISIO II. aliàs 180.

SOlutione certo loco deſtinata, licet videretur non poſſe alibi ſumma debiti peti,niſi docto per creditorem quòd in loco deſtinato ſolutionis ſummam debitam conſequi non valuit,per tex. & ibi gloſ. & Doct.in l.1. ff.de eo quod cer. loc. Tamen ſecundùm Dominos in vna Romana 400. ducatorum coram me , poteſt actor, deducto eoquod intereſt promiſſoris magis in loco deſtinato, quàm vbi cõuenitur ſolui, debitorem conuenire, ad gloſ.in l.2.eod.tit. Alex.Iaſ.& Docto.in l.qui Romæ in princip. de ver. oblig.

EPITHOME.

PEnſio aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij ordinis Hieroſolymitani ſtante antiqua conſuetudine quòd ordo, ſeu magnus magiſter poſſit fructus primi anni propria auctoritate percipere, non eſt ſoluenda per ſucceſſorem, quia non valet conſuetudo.

SVMMARIA.

1 *Omne reale videtur ſequi rem & ſic poſſeſſorem, etiam quando fructus percepit prædeceſſor.*

2 *Poſſeſſor non videtur teneri ad ſoluendũ penſionem pro illo anno, quo per vim omnes fructus ab alio fuere percepti.*

3 *Religio Hieroſolymitana æquiparatur vſufructuario qui tenetur ad onera.*

4 *Penſio alimentis æquiparatur.*

5 *Succeſſor ſecundùm Rotam non tenetur ſoluere penſiones per prædeceſſorem non ſolutas.*

DECISIO III. aliàs 306.

PEnſio aſſignata ſuper fructibus alicuius prioratus,vel Baliatus,vel alterius beneficij ordinis Hieroſolymitani ſtante antiqua conſuetudine, vel priuilegio quòd ordo, ſiue magnus magiſter fructus primi anni, veniente vacatione, etiam propria auctoritate percipiat,& lucretur, licet videatur debere ſolui per ſucceſſorem habentem notitiam talis penſionis,etiam pro illo primo anno, in quo nullos fructus percepit, ex quo
1 cùm onus tale † videatur reale, videtur ſequi rem, & ſic poſſeſſorem, etiã quòd fructus prædeceſſor, vel auctor perceperit,ad Rom.conſil.388. & Fely.in c.ad audientiam el 2.col.6.de reſcript.& Philipp. Franc. in c.fin.§.fin. de offic. ordin. in 6. & in reg.non eſt in mora de reg. iur. in 6. & Feder. de Senis conſ.81.Dec.conſil.156.Tamen in vna Monopolitana penſionis co-

coram Reuerendiſſimo Cardinali Cã
pegio, proponente D. Io. Paulo, Domi
ni fuerunt in contrarium, videlicet di
ctam conſuetudinem non valere, ad
Io. Andr. & Franc. in c. ſi propter de
reſcript. in 6. & in c. ſi tibi conceſſo de
præbend. eod. libr. & tunc cùm religio
illas de facto cœperit, poteſt dici, &
meritò eſſe quædam vis, quæ cùm om
nes fructus abſtulerit, non videtur
2 † poſſeſſor pro illo anno ad penſioné
teneri, ad l. ſi merces. §. vis maior, &
ibi Bartol. & c. propter ſterilitatem, &
ibi Abb. & Doct. eo. tit. Aut ſi valida
ſit conſuetudo, aut priuilegium, & tũc
cùm eos fructus religio propria aucto
3 ritate percipiat †, æquiparatur vſufru
ctuario, qui ad onera tenetur ad l. quę
ro de vſufruct. leg. & l. ſi pendentes. §.
ſi quid de vſufruct. Et ſi penſionem
4 † alimentis æquiparemus, vt per Ro-
ma. d. conſil. 388. & penſio debeatur
ſuper re, vt dicit Fely. Philipp. Franc.
& Fede. de Senis, & al. j ſupra, tunc vi
detur textus in l. hactenus de vſufruc.
loquendo in vſufructuario, qui deci-
dat quæſtionem, & Dec. d. conſil. 156.
loquitur quando canonicus vigore
ſtatuti tenetur ad fructus primi anni,
vt tunc deductis oneribus, & ſic pen-
ſione intelligatur, non autem quando
quis propria auctoritate capere de-
bet, quia tunc onera per ipſum ſolui
debere videntur. Non fuit per Domi
nos plenè diſcuſſum. An contra reli-
gionem haberet penſionarius actio-
nem, & an tali conſuetudini eſſet in
ſuis literis ſufficienter derogatum, cũ
tunc contra religionem non ageretur,
quia ad cauſam non erat vocata, ſed
ſuperiora tantùm allegata fuere ad ef
fectum abſolutionis beneficiati, con-
tra quem agebatur, nec Domini ſecu-
ti fuerunt opinionem Federici de Se-
nis d. conſil. 81. dum vult eſſe in arbi
trio creditoris agere etiam contra
ſucceſſorem. Tum quia aliàs Rota nũ
quam voluit iudicare ſucceſſorem
5 † teneri ad penſiones per prædeceſſo
rem non ſolutas, tum etiam quia nil
aliud erat beneficiato imputandum,
cùm tertius in illo anno onera, & ho-
nores haberet.

EPITHOME.

TErtius ſi promittit ſoluere pro
alio intra certum tempus, cùm
prima obligatio eſſet ſimplex, non in-
ducitur nouatio.

SVMMARIA.

1 *Nouatio hodie non fit etiam ope exce-
ptionis.*
2 *Inducta in augmentum non debent ope-
rari diminutionem.*

DECISIO IV. aliàs 77.

SI in ſecunda promiſſione facta per
debitorem creditori promittatur
minus tempore, puta quia illud quod
debitor ſimpliciter debebat, tertius
pro eo promittat ad certum tempus,
Domini fuerunt hodie non fieri no-
1 uationem †, etiam ope exceptionis, ſe
cuti Magis Com. opin. contra Bartol.
in l. pen. de prætor. ſtipul. per Alex. &
Soccin. in l. qui vſumfructum de verb.
oblig. per Doct. in l. lecta ſi cert. pet.
plenè per Iaſ. in l. ſingularia eod. tit.
per tex. in l. vltim. C. de nouat. & §. pre
terea Inſtit. quib. mod. toll. oblig. quia
opinio illa, quod vbi olim fiebat noua
tio ipſo iure, & hodie fiat ope exce-
ptionis eſt reprobata per Doct. vbi ſu
pra. Illud etiam quòd gloſ. Bald. &

alij

alij Doct. dicunt quod quando quis promittit ſimpliciter, ſi promittat poſtea ad tempus, fiat nouatio ope exceptionis, eſt etiam reprobatum in locis vbi ſupra: Tamen & ſi eſſet verũ, hoc eſt ſecundùm Doct. quia ſi pendente tempore ſecundæ, poſſet peti vigore primæ, ſecunda nihil operaretur, poſt quam autem venit tempus ſecundæ, fruſtrà quæritur qua obligatione ſit obligata eadem perſona, & cauſa non mutata, ſed in caſu, de quo ſupra, alia promiſit perſona ad tempus, & hæc promiſſio eſt in fauorem creditoris, vt magis ſit ſecurus, Vnde inducta
2 † in augmentum, non debent operari diminutionem, vt per Doct. in l. ſcire debemus de verb. oblig.

DE DONATIONIBVS.

EPITHOME.

STatutum quòd donans manu propria donationem ſubſcribat, non habet locum in donatione à patre filio etiã naturali pro ſuo parapherno.

DECISIO I. aliàs 243.

STatutum in Vrbe ꝙ ad euitandum fraudes, quæ frequenter in donationibus fieri ſolent, diſponit, quòd aliàs donatio non valeat, niſi donans in inſtrumento donationis manu propria ſe ſubſcribat, & etiam duo ex teſtibus inſtrumentariis, non habet locum in donatione paruæ quantitatis, facta à patre filio ſuo, etiam naturali tãtùm pro ſuo parapherno probata per teſtes ſine inſtrumento ſecundùm Dominos in vna Romana parapherni inter iſtos de Salamonibus coram me.

DE TESTAMENTIS.

EPITHOME.

SVbſtitutio compendioſa ſi ſine filiis quandocunque deceſſerit, comprehendit caſum impotentiæ, puta ſi inſtitutus ſit incapax.

SVMMARIA.

1 *COmpendioſa an comprehendat tacitam vulgarem ſi hæres ſit incapax, & num. 5.*
2 *Compendioſa poteſt fieri incapaci.*
3 *Conditio non verificata non extenditur ad alium caſum.*
4 *Conditio voluntaria, & non neceſſaria ad actus validitatem non extenditur.*

DECISIO I. aliàs 76.

1 COmpendioſa † facta quandocunq; ſine filiis deceſſerit comprehendit tacitam vulgarem in caſu impotentiæ, vt puta ſi hæres ſit incapax ad not. per Bartol. & Doct. in l. 2. de vulg. non obſtante doctrina Bald. in l. quidam eulog o. C. de iur. delib. per Bartol. & Doct. in l. centurio de vulgar. Et patet, nam compen-
2 dioſa † poteſt fieri incapaci ſecundũ Bald. in l. 2. C. de hęred. inſtit. & tamẽ tunc nullo caſu verificari poteſt, niſi in vulgari tacita in capite impotentię. Tamen in quadam cauſa cluſina hęreditatis coram D. Petro fuit dubitatum de

de hoc & maximè propter illa verba ſi deceſſerit ſine filiis, quæ conditio:
3 non fuit verificata†, nec extenditur ad alium caſum, ad conſil. Soccin. 216.
4 & quia eſt conditio voluntaria †, nō neceſſaria ad actus validitatem, quo caſu non extenditur ad l. commodiſſimè. ff. de lib. & poſthum. & notatur in l. Gallus. §. & quid ſi tantum de lib. & poſth. Et hoc ſatis me monit, quia cōpendioſa non eſt ſpecies ſeparata, ſed plures ſub vno vocabulo comprehendit, Vnde omnis ſubſtitutio ſub ea cōtenta eſt ſub conditione ſi deceſſerit ſine filiis, & ſic etiam vulgaris, quæ facta ſub conditione ſi deceſſerit ſine filiis annullatur p ſuperuenientiā liberorum ad l. Liuius de vulgar. filij enim poſiti in conditione excludunt ſubſtitutum, vt ibi, ergo in caſu ſuperiori non debet ſubſtitutus uero hærede incapaci admitti, quia ipſe uenit excludendus, caſu quo decedat hæres cum filiis. Erāt etiam & alia uerba in caſu ſupradicto, quæ augebant difficultatem, quia dictum fuerat ſi dictus hæres Franciſcus deceſſerit ideſt ſi deceſſerit hæres ideſt factus ad l. ſeruus alienus. §. ſi quis ita. ff. de hæred. inſtit. Itē dixit eodem Franciſco ſubſtituto, & ſic non uulgariter ſucceditur Franciſco, ſed teſtatori. Quibus non obſtanti
5 bus † Domini idem tenuerunt, quia licet per uulgarē, teſtatori ſuccedatur, fit tamen hæredi, & inſtituto, Et illa uerba ſi dictus hæres Franciſcus deceſſerit, intellexerunt ſi dictus hæres ideſt ſcriptus, non obſtante conditione ſi deceſſerit ſine liberis, quia uoluerunt quòd non referatur ad tacitam uulgarem contentam in dicta compēdioſa, ad quod uidetur facere conſil. Dec. 410. in ult. col. Et pro hoc ego conſiderabam rationem, nam compēdioſa ſemper fit ſub iſtis uerbis ſi deceſſerit ſcilicet quandocunque deceſſerit, & tamen ſecundùm Dominos, ut ſupra deducitur, continetur tacita uulgaris in caſu impotentiæ, ut ſi hæres eſt incapax, & tunc non expectatur quòd hæres decedat, ergo ſicut in tacita uulgari contenta ſub compendioſa non ſubintelligitur expreſſa cōditio ſi deceſſerit, ita, & quando, ut in caſu noſtro, dicto uerbo ſi deceſſerit eſt appoſita qualitas ſine liberis, quia qualitas iuncta uerbo intelligitur ſecundùm uerbum, & acceſſorium regulatur ſecundùm ſuum principale: dicta ergo uerba ſi deceſſerit, uel ſi ſine liberis deceſſerit referūtur ad fideicōmiſſariā, & pupillarē contētā in cōpēdioſa, inquibus obitus eſt neceſſarius.

EPITHOME.

Legitima poteſt prohiberi etiam liberis primi gradus.

DECISIO II. aliàs 129.

NOta quòd multum fuit diſputatum inter Dominos an in filiis primi gradus poſſit Trebellianica prohiberi, & opinio negatiua Bald. & Salyc. in l. iubemus. C. ad Trebell. dicebatur magis communis, ut per Bald. conſil. 81. num. 3. Tamen quia Rota pro magis communi, & ueriori ſecuta bis fuerat contrariam affirmatiuam opinionem in familia de Bubalis, & de Capizucchis, ut in notabilibus à Piſaurienſi annotatum reperitur, eam opinionem coram me in una Romana fideicommiſſi etiam de Bubalis ſecuti fuerunt ferè omnes Domini, pro qua unus ex Dominis allegauit ſatis concludentem rationem D. Caroli

Ruyni, nam ſi teſtator relicta tantùm filio legitima, poteſt de cæteris bonis ad libitum ſuum diſponere, quare eſt quòd in illis non poſſit Trebellianicam, & omnem detractionem prohibere? Et tantò magis in cauſa corã me poterat opinio hæc iuſtificari, quia fideicommiſſum erat poſt mortem filij, ſcilicet ſi filius hæres ſine filiis deceſſerit, quo caſu nõ ipſe filius, ſed eius hæres uidetur grauatus, ad not. per Bartol. in l. qui duos de uulg. & pupill.

EPITHOME.

TEſtamentum dictatum per patrẽ inter filios, ſed non dum publicatum, an ualeat.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum ex defectu voluntatis inter liberos non valet.*

2 *Voluntas faciendi, & facere ſunt diuerſa.*

DECISIO III. aliàs 164.

TEſtator in una Firmana hæreditatis coram me dictauit uoluntatem ſuam inter liberos, quam à quodam notario, qui eam in ſcriptis redegerat, fecit ſibi legi, & deinde dixit, ſta bene, domane lo publicaremo, ad requiſitionem autem uxoris rogantis, ut tunc ſine mora publicare uellet, reſpondit, chiama tu li teſtimonij, & antequam ueniſſent, deceſſit. Fuit dubitatum an ualeret teſtamentum ut inter liberos, ideſt an fuerit tantùm defectus ſollemnitatis, an uoluntatis,
1 quo caſu etiam inter liberos † non ualeret ad not. per gloſ. in l. ſi is qui. de teſt. & in l. fin. C. fam. hercìſ. & primã opinionem quòd ſit tantùm defectus ſollemnitatis uoluiſſe teſtes adhiberi, & per conſequens pro ualiditate teſtamenti fuerunt quatuor ex Dominis ſecuti opinionem Innoc. in c. cauſa eſſet de teſt. poſt Bartol. in d. l. ſi is qui, & in l. fideicommiſſum. §. 1. de leg. 3. Alex. in l. hac conſultiſſima §. ex imperfecto & ibi lãtè per Iaſ. C. de teſt. Aret. d. l. is qui. qui dicunt hanc opinionem magis communem de qua plenè per Barbat. in c. relatum el 1. col. 14. num. 22. de teſt. Aliam uerò partem ſcilicet pro inualiditate teſtamenti, & quod ſit defectus uoluntatis, ex quo uoluit teſtes adhiberi, &
2 per conſequens ſit uoluntas † faciendi, non autem ſit facere teſtamentum, tenuerunt alij quinque Domini, & magis ueram, & communiorem, de qua per Oldrad. conſil. 45. & 119. & Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de inſtrum. edit. §. compendioſè, referendo ita fuiſſe aliàs iudicatum, & Ioann. de Anan. in conſil. 57. & Petr. de Ancha. d. c. cum eſſes. Paul. de Caſtr. conſil. quod incipit Viſa dicti facti narratione, latè per Dec. conſil. 159. qui dicit de hac opinione non eſſe dubitandũ, & per eundem plenè in conſil. 488. in nouis impreſſis. Ideo propter uotorum contrarietatem, nolui in ea cauſa ex uno uoto tantùm exuperante pronunciare.

EPITHOME.

NOuerca an, & quomodo cõſequatur relictum factum filio primi matrimonij.

SVMMARIA.

1 *L. hac edictali. C. de ſecundis nupt. mul-*

tis

tis modis declaretur.

2 *Filius prius legitimam detrahit, & poſtea reliquum cum nouerca diuidit.*

DECISIO IIII, aliàs 273.

1 L. hac ædictali † C. de ſecund. nup. licet variis modis per Doct. intelligatur, vt videlicet nouerca tantùm conſequatur illud relictum factum filio primi matrimonij quantumcunq; minimum de quo per Corn. conſil. 43. & 44. & 118. vol. 1. & conſil. 56. vol. 4. & hæc opinio ſatis conuenit literę l. hac edictali. Alij verò dixerunt quòd vigore l. omnimodo. C. de inoff. teſt. filius conſequitur, & ſic integralem legitimam, totidem nouerca conſequatur. Alij autem extimarunt, vt æqualis omnium rerum ſit diuiſio, ideſt vt tantùm habeat nouerca, quantum filius, & è contra, vt per gloſ. in d. l. hac ædictali in ver. diuiſio, & ibi Bald. col. 7. & conſil. 19. vol. 2. Petr. de Bellapert. col. pen. Io. de Anan. conſil. 57. incip. viſo puncto. & ibi per Bolog. in addit. & Alex. conſil. 158. vol. 5. poſt Lanfranc. & Saly. in d. l. hac ædictali & Angel. in l. quoniam præterito. C. eod. Tamen maior pars Dominorum in vna Maioricenſi hæreditatis coram D. Mohedano, aliam, & quartam opinionem ſecuti ſunt, vti veriorem, à qua in conſulendo, & iudicando non videbatur recedendum, vt per Bart. Bald. & Caſtrenſ. in l. 1. C. de ~~reuoc. donat.~~ & per rex. in §. optimè in auth. de nupt. & ita gloſ. Iac. de Beluiſ. Butr. Alberic. & Alex. in addit. ad Bart. in d. l. hac ædictali, & ibi Bald. & per Fulgoſ. conſil. 97. col. 2. Soccin. conſil. 75. col. vlt. verſ. circa tertium dubium. vol. 4. & per Dec. conſil. 246. col. 1. in fin. cum ſeq. poſt Bald. cõſil. 22. in fin. vol. 5. Caſtrenſ. conſi. 163. volu. 2. vt videlicet ante omnia filius,
2 † ſiue filia deducat legitimam tanquam propriam, poſtea verò cætera bona æqualiter inter ipſum, & nouercam diuidentur.

EPITHOME.

VSusfructus omnium, & ſingulorum bonorum relictus vxori extantibus filiis reſoluitur in alimenta, quia non eſt veriſimile teſtatorem noluiſſe priuare filios omnibus fructibus in vita matris.

SVMMARIA.

1 *Vſusfructus vxori relictus vocando eam dominam & c. extantibus filijs reſoluitur in alimenta.*

2 *Limitatur ſi de coniecturata mente teſtatoris aliter appareat.*

3 *Teſtator ſi dicat relinquo vſumfructum omnium, & ſingulorum bonorum, videtur plenum, & integram reliquiſſe.*

4 *Vſusfructus certę rei ſi legetur vxori, in ea habet plenum, & verum vſumfructum.*

5 *Verbum ſingulorum cùm ſit diſtributiuum idem operatur ac ſi omnia bona eſſent ſpecialiter demandata.*

6 *Alimenta ſi relinquantur vxori, & dein de vſusfructus intelligitur de vero, & pleno.*

7 *Verba non debent eſſe ſine effectu operandi.*

8 *Teſtator non præſumitur velle priuare filium omnibus bonis in vita matris.*

9 *Verbum ſingulorum poteſt intelligi in omnibus bonis, & in qualibet eius parte.*

DECISIO V. aliàs 293.

1 Vſusfructus † relictus vxori relin quendo ipſam vſufructuariam, qui ſtantibus filiis reſoluitur in alimenta iuxtà notat. per Bartol. & communiter Doct. in l. Titiam §. fin. de leg. 2. in auth. quod locum. C. de ſecund. nupt. & per Angel. in tract. de teſtam. verſ. item reliquit D. Ioannem vxoré, &c. per Domin. & alios in c. ſi pater in princip. de teſtam. in 6. per Corn. conſil. 173. uol. 3. per Iaſ. conſil. 65. verſic. circa quintum vol. 1. etiam ſi ſit dictum omniū bonorum per Iaſ. in l. cū tamen. §. ſi mille annos de tranſact. reprehendendo Bald. in l. vlt. C. de indict. vid. toll. & Iaſ. conſ. 90. vol. 1. poſt

2 Angel. conſ. 97. quod limitatur † quādo de coniecturata mente teſtatoris apparet aliter fieri ſcilicet quod integrum, & plenum vſumfructum voluerit relinquere, vt per Caſtrenſ. conſil. 404. fuit dubitatum, & conſ. 418. fuit dubitatum in vna Bonon. bonorum: An ſatis conſtaret per hæc verba relinquo vſumfructum omnium, & ſin-

3 gulorum bonorum †, quod videtur auctoritate, & ratione dicendum, vt per Soccin. conſil. 1. vol. 4. col. 4. verſ. vnde primò facit. Secundo quia ſicut

4 vxori † quando relinquitur vſusfructus certæ rei habet verum vſumfructum per Bald. in l. vlt. C. de indict. uiduit. toll. col. 1. uerſ. item poteſt hic quæri, & col. 3. uerſ. ſi uerò teſtator declarauerit certas res. Item dicendum uidebatur quòd omnium bonorum

5 uſusfructus eſt relictus † adiecto hoc uerbo ſingulorum quod cùm ſit diſtributiuum, operatur, ac ſi omnia bona eſſent ſpecialiter mandata ad l. huiuſmodi §. pen. de leg. 1. & l. ſcire de uerbor. oblig. Et quia ſicut quando prius

6 relinquuntur uxori alimenta †, & deinde uſusfructus, intelligitur de uero, & pleno, ea ſola ratione, uerba

7 † ſint ſine effectu operandi, ad conſil. Alex. 214. in fin. uol. 6. Idem etiam uideretur de ſupradicto uerbo ſingulorum. Nihilominus Domini contrarium tenuerunt, ut ſcilicet etiam ſtantibus ſupradictis uerbis, alimenta ſola legata uiderentur, ex quo ratio conſiderata per omnes Dominos, quia priuare

8 † filium in uita matris omnibus fructibus, teſtatorem uoluiſſe, non eſt ueriſimile, militabat: Quæ, quando unius rei tantùm uſusfructus erat relictus, ceſſabat, & ideo non obſtare primam rationem arg. not. in l. quæ de tota ff. de rei uend. & uerbum ſingulorum

9 † ſatis operetur, quòd in omnibus bonis, & in eorum qualibet parte, alimēta propria auctoritate percipere ualebit, ad not. per Doctor. in d. l. Titia. §. Titia, & ubique ubi ſupra. Nec auctoritas Soccin. in d. conſil. 1. obſtaret, nā ex lectione illius apparet, quod non ex illis uerbis, ſed ex pluribus aliis (de quibus ibi) mouetur, quæ uerba cum alimentis compati non poterant. Ex quibus ſatis de mente teſtatoris conſtabat nō alimenta, ſed uſumfructum teſtatorem reliquiſſe.

EPITHOME.

Diuiſione, quæ ſecundùm communem opinionem non cauſat renouationem fideicommiſſi, ſi ſit facta cum iſtis uerbis ad habendum, tenendum, &c. cum clauſula renunciationis omnium iurium &c. eiuſque ad præſentem diem &c. non datur facultas alienandi.

SVMMARIA.

1 *Dinisione non cauſatur renunciatio fidei commiſſi.*

2 *Alienandi facultas ſi ſit data, & ſecuta, non ad ipſam rem, ſed ad pretium tantũ agi poteſt.*

3 *Verbum facio hoc importat alienationẽ.*

4 *Dictio quicquid generalitatem, & omnẽ modum comprehendit.*

5 *Omninò idem importat quòd præciſè, & ſine diminutione.*

6 *Verbum pleno iure rem fideicommiſſo non ſubiectam denotare videtur.*

7 *Verbum perpetuo idem ſignificat quod in infinitum.*

8 *Alienandi facultas non videtur data per diuiſionem, & num. 9.*

10 *Verba generalia debent intelligi iuxtà naturam actus ſuper quo interponuntur.*

11 *Verba pleno iure intelliguntur quò ad proprietatem, & vſumfructum.*

12 *Tempus præſens perpetuo attenditur.*

13 *Quilibet de re ſua poteſt facere quicquid vult.*

14 *Expreſſio eorum quæ tacitè inſunt nihil operatur.*

15 *Clauſulæ generales poſitæ in diuiſione nihil potius operantur, quàm inducant aliquid, quod ſit contra naturam actus, ſuper quo interponuntur.*

16 *Actore non verificante narrata, reus abſoluitur.*

17 *Alienandi facultas vt data videatur, quæ verba requirantur.*

18 *Verba pleno iure verificantur etiã quãdo res eſt reſtitutioni ſubiecta, nec ex eis datur poteſtas alienandi.*

DECISIO VI. aliàs 277.

1 Diuiſio †quæ regulariter ſecundũ communem opinionem nõ cauſat renunciationem fideicommiſſi ad l. cum pater. §. hæreditatem de leg. 2. & not. in l. tres fratres de pact. & l. filiusfamilias de leg. 2. l. qui Romæ §. duo fratres de uer. oblig. quando facta eſt cum iſtis uerbis ad habendum tenendum, & quicquid uoluerit deinceps omninò, & perpetuo faciẽdum, & quod res diuiſæ pleno iure ad alterum pertineant, cum clauſula renunciationis omnium iurium &c. uſque ad præſentem diem &c. licet propter iſta uerba ultima, nõn uidebatur fideicommiſſo etiam renunciatum, ad conſil. Corn. 340. uol. 1. & conſil. Dec. 86. uidebatur tamen in una Bononien. fideicommiſſi coram D. Mohedano, quòd ſaltem uidebatur data facultas alienandi, ita quòd alienatione ſecu-
2 ta †, non ad ipſam rem, ſed ad preciũ agi poſſit ad Bartol. in d. §. duo fratres in 8. q. uidebatur enim ex illis uerbis quodammodo quis conſtitutus procurator in rem ſuam, & ſic in terminis Bart. Angel. & Doct. in d. §. duo fratres, uel procurator cum libera, ad not. per Bald. in l. fin. in princ. C. quod cum eo &c. & Philipp. Franc. in c. qui ad agendum in fin. de procurat. in 6. & per conſequens poſſit alienare, ad l. procurator cum libera, & ibi Bartol. de procurat. & Abb. in c. petitio col. 2. eod. tit. & Alex. conſil. 28. uol. 6. maximè propter uerbum faciendum,
3 † quod alienationem importat, ad l. uerbum facere, & l. faciendi uerbo de uerb. ſignif. iuncto uerbo geminato
4 quicquid †, quod generalitatem, & omnem modum comprehendit ad l. quicquid. C. de arbitr. tut. & l. quicquid aſtringendæ de uerb. oblig. & per Bald. in l. in fideicommiſſum §. nonnunquam de uſur. & Fely. in c. de quarta col. 3. de præſc. & iũcto uerbo omni-

5 omnino †, quod idem eſt quod præciſè, & ſine diminutione ad not.in c. ordinarij de off. ord. in 6. accedebat
6 & uerbum pleno iure †, quod rem non ſubiectam fideicommiſſo denotare uidebatur, ad not.per Soccin.conſil.43. uol. 4. & Fely.in c.conqueſtus de for. compet. ac uerbum perpetuò,
7 † & ſic in infinitum,ad conſil.Soccin. 84. uol.5. &Anchar. conſil. 317.Pro quibus etiam allegabatur conſil. Signorol. de Homode. 10. ubi ex illis uerbis quicquid placuerit faciendi in materia feudi, in qua eſt de iure alienatio prohibita,tenet eſſe datam alienandi poteſtatem, per Crot. d.§. duo fratres in d. 8. q. in terminis noſtris. Quibus tamen non obſtantibus maior pars Dominorum fuit, quod nec
8 etiam alienandi † facultas data uideretur, non enim ſine myſterio Bartol. in d.8. q.ultra uerbum ad habendum &c.ponit uerbum alienandi &c.quaſi denotet quod ſine illo,ex aliis alienādi poteſtas data non fuiſſet arg.l.vnicę C.de cad.toll. nec in caſu ſuperiori eſt aliquod mandatum ſpecificè in rem ſuam,ut in alio caſu Bartol.ex ſuperioribus uerbis tacitè,uel in genere conceditur,licet enim quando materia ſubiecta pateretur,hoc poſſent importare, ad ſuperius allegata, tamen, cùm,ut ſupra dictum eſt, materia di-
9 uiſionis † non inducat de ſe, nec ſit proportionabilis ad alienandi facul-
10 tatem ſuperiora uerba generalia † debent intelligi ſecundùm actus naturā, ſuper quo interponūtur,ad l.ſi uno,& l.ſi ſtipulatus cum uulgaribus, prout in uerbis inducentibus, aliàs mandatum in rem ſuam, notat Alex. in l. in prouinciali §. ſi ego col. 2. & 3. uerſ. concluſiuè puto de nou.op. nunc.tacitè enim inerat quòd pleno iure res diuiſæ ad alterum ſpectarent,iuxtà diui
11 ſionem pleno iure,videlicet † quò ad proprietatem, & vſumfructū ad not. per Bald.in l.mater in 2.not.C.ad tertull. & quod perpetuò ſint ideſt non ad tempus,ſed ſecundùm tempus prę
12 ſens †,quod attenditur perpetuò,quia adhuc dies,& conditio fideicommiſſi non venerant:non enim intendebant, vt ſupradictum eſt, fideicommiſſo renunciare,propter illa verba, vſque in præſentem diem. Item dabantur res ad habendum,tenēdum &c. & quod in illis quicquid voluerit, alter facere poſſit,res enim alterius fiunt pro diuiſo ex diuiſione, Vnde rerum ſuarum
13 † quilibet eſt moderator, & arbiter, & de eis quicquid vult agere poteſt ad vulg.l.in re mandat.C.mandat.Eſt
14 ergo expreſſio † eorum,quę inerant, quod operari aliquid non debet, ad vulg.l.3.de leg.1.& ita per iſtam ratio
15 nem tenet clauſulas generales † in diuiſione nihil operari Dec. conſil.495. col. 5. & potius dicendum eſt verba nihil operari, quàm quod aliquid, quod contra naturam actus ſit, ſuper quo interponitur inducant,vt per Bal. in rubr.de contrah.empr.q.9.Et in terminis clauſularum poſitarum in diuiſione,not.Alex.conſil. 21. col. 3. verſ. non obſtat quod verba debent aliquid operari,vol. 5. & cum conſ.108. in fin.verſ. non obſtat quod hoc nihil operatur. Et iſtud ſatis conſiderat Signorol.d.conſ.10.verſ.ſecundo col.2. quamuis in fine col.in primam ſententiam redeat, non tamen ex eo quod vellet ex illis verbis quicquid voluerit,vel placuerit induci alienandi licē
16 tiam,ſed quia in illo caſu,actore † nō verificante narrata, reus abſoluitur,vt ibidem dicit. Vnde non ſine myſterio Doct. ad hoc vt licentia alienandi

17 † data

17 † data eſſe videatur, conſiderant, & requirunt addi hæc verba pro ſe, & quibus dederit, vt per Bald. in c.1. de feud. non hab. & per Angel. d.§.duo fratres, & Iaſ.in l.3. col.3.verſ.contrarium eſt verum. C. de iur. emphyt. & ſine illis aliæ clauſulæ, & ad habendũ &c. & de non contraueniendo, & de euictione intelliguntur, vt & aliæ, de quibus ſupra, videlicet ſecundùm naturam diuiſionis, non quòd illam alterent, & vltra ſtatum præſentem operētur ad ius futurum, per Bald.conſ.18. vol.3.& Iaſ.d.§.duo fratres.col.10.cũ ſeq.poſt Bart. ibi & per Caſtr. conſil. 89.Fulgoſ. conſ. 41. & Signor.conſil.
18 117. & licet verba † pleno ſure poſſint habere interpretationem, de qua ſupra propriè etiam verificantur quãdo res eſt reſtitutioni ſubiecta, ad l.generaliter C.de fideicom.lib.per quem tex. quod tale verbum non det poteſtatem alienandi, tenet Bald. in l.volũtas, col.fin.in princip. C. de fideicom. ad quod etiam eſt textus in l.generaliter.ff.qui & à quib.& ibi not.per Sal. per l.ſi ancillam C.de act.empt.& Angel. in l.Iulianus in fin.per illum tex. de rei vend.facit, quia nec Trebellianicã tollere videtur, ad not.per Paul. de Caſtr. & Doct. in auth. ſed cum C.ad l.Falcid. Vnde bene & in propoſito dicendum eſt ut accipiantur ſecũdùm ſubiectam materiam, ut per Fely.in c.auditis col. 2.cum duabus ſeq. de præſcript.& idem de uerbo perpetuo ad not.per Iaſ. poſt alios in l.2.C. de iur.emphyt. aliàs intelligendo ut ſupra in contrarium dictum fuit in infinitum & c. ex dicto uerbo fuiſſet etiam fideicommiſſo renunciatum, quod fuiſſet contra mentem diſponẽtis propter illa uerba uſque in pręſentem diem, & idem de illo uerbo omninò. Et ex iſtis reſpondetur ad Crot.in d.§.duo fratres, quia in caſu ſuo talia uerba reſtrictiua non aderant, & quia ipſe ex poteſtate alienandi data, tenet fideicommiſſo eſſe renũciatum, quod eſt contra communem, ut per Bartol. in d.§.duo fratres & ibi Alex.& in cõſil.8.col.5.Corn.conſil.340.uol.1.& Rom.conſil.403. Et quia etiam in caſu ſuo pro ſe, & hæredibus quibuſcunque facultas talis erat conceſſa, negari enim non poteſt quod ex facultate alienandi conceſſa, præiudicaretur diuidenti, ſaltem quò ad rem, quam amplius ut reſtitutionis ſubiectam petere non poſſet, Vnde cùm ex illis uerbis uſque in præſentem diem appareat uoluiſſe diuidentis ſibi in iure futuro præiudicare, quod nec eſt præſumendum, ideo non uidebatur in dubio dicendum, quod per contracta, & facta ad diuiſionem rei communis induceretur præiudiciũ, & damnum in iure proprio, uidelicet petendi rem ratione fideicommiſſi, ut dicit Signoro. d.conſil.117.

DE SVCCESSIONIBVS.

EPITHOME.

Adoptatus ab auo materno non excludit ſubſtitutũ, teſtatore prohibente ne filiæ fœminæ ſuccedant.

DECISIO I. aliàs 22.

Quando teſtator expreſsè prohibuit filias fœminas ſuccedere, & etiam nepotes maſculos ex eis, fuit concluſum quòd

quòd tunc adoptatus ab auo materno non excludat ſubſtitutum,ne ſit in facultate hæredis contra voluntatem teſtatoris alium facere admitti, & ſubſtitutum excludi,arg.l.fideicommiſſo. ff.de condit.& demonſtr. Dec. conſil. 399.& ita tentum, fuit in vna Placentina hæreditatis coram D. Ludouico, Non obſtantibus pluribus,quæ in contrarium allegabantur, quæ breuitatis cauſa omitto.

EPITHOME.

BVlla Sixti, & Leonis loquens de ſucceſſione ſpurij paſſiuè,intelligitur actiuè.

SVMMARIA.

1 *Matri prouiſum eſt per orficianum poſt Tertullianum, ad maiorem cautelam.*
2 *Cauſa teſtati trahitur ad cauſ.inteſtati in fauorabilibus.*
3 *Cõprehẽſio fit de caſu ad caſum ex finali ratione expreſſa militante.*
4 *Extenſio non eſt facienda de perſona ad perſonam.*

DECISIO II. aliàs 218.

SVcceſſio conceſſa per Bullam Sixti,& Leonis,quæ videtur loqui, vt ſpurio, & aliàs incapaci ſuccedatur, extenditur etiam, vt è contra ſpurius, & aliàs incapax ſuccedat ad l.ſi ab eo C.de leg.hæred.§.filium,& pen.in authent.quibus mod.nat.effic. per Saly. in auth. defuncto in fin. C. ad tertul. Non obſtat, quod poſt Tertullianum,
1 aliàs fuerit matri † prouiſum per orficianum, cùm id fuerit ad abundantiorem cautelam,& maiorem declarationem ſecundùm Dominos in vna Romana domus coram D. Aragonia. Vnde ſecundùm eoſdem bulla,quæ licet in cauſa teſtati loquatur tam de laicis, quàm de clericis, ſed in cauſa
2 inteſtati † de laicis tantùm reputarũt bullã fauorabilem propter proœmiũ, quod eſt propter decorem vrbis, ad vulg. l. qui exceptionem de cond.indeb.l.fin.de hæred.inſtit. iunctis quæ ex his dicit Dec.conſil. 301.col.2.extenſa etiam fuit in clericis in cauſam inteſtati, vel vt potius comptehenſio
3 † ex finali ratione expreſſa militante diceretur,ad conſil.Cald. 1.vt lit.pen. Ita vt de laicis magis ratione frequentioris vſus fuerit expreſſum. Non obſtat
4 extenſionem † non fieri de perſona ad perſonam ad nor. in c.1.de off. deleg.per Aret. & alios in l.Gallus.§. & quid ſi tantùm col. 5. de lib.& poſthu.&Iaſ.in l.cum res de leg.1.cũ in tali caſu non extenſio, ſed comprehẽſio dici debeat.nec de perſona ad perſonam ſeu de laicis ad clericos, ſed potius de caſu ad caſum ſcilicet de cauſa teſtati ad cauſam inteſtati.

DE PARROCHIIS ET ALIENIS Parrochianis.

EPITHOME.

REgula reuocatoria vnionum non comprehendit erectionem certæ eccleſiæ in collegiatam.

SVMMARIA.

1 *DOs eſt neceſſaria ad erectionem collegiatæ.*
2 *Acceſſorium debet ſequi naturam principalis.*
3 *Regula reuocatoria futurorum non reuocat*

rat acceſſorium præterito.

DECISIO I. aliàs 141.

Regula quæ reuocat omnes vniones, ſuppreſſiones, & extenſiones bonorũ, quæ tamen adhuc effectum ſortitæ non fuerunt, Domini fuerunt quòd non reuocaret illam de qua ſupra deciſ.fin. de præſump. quia cùm illa ſuppreſſio, vel extinctio facta fuerit pro dote ec-
1 cleſiæ erectæ collegiatæ, quæ dos † cũ ſit neceſſaria ad deciſ. 874.in antiq.& ſic acceſſoria ad erectionem, & cùm erectio valeat, nec per aliquam regulam reuocetur, congruum, eſt quòd
2 etiam acceſſorium † eius naturam ſequatur. l. vltim. & ibi Bartol.C. per quas perſ.nob.acquir. & clem.2.& ibi Card. de præbend. & ideo reuocatoria futurorum non comprehendit futurum, quando habet dependentiam à præterito ad not.per Fely.in c.vltim. de conſtit. Item quia & ſecundo regu
3 la † loquitur quando aliquod corpus beneficij extinguitur, & alteri applicatur. Sed in caſu, de quo ibi, erat vna eccleſia, cui deſeruiebatur per duos, & erecta in collegiatam, idem corpus beneficij remanet, & deſeruit nunc per plures, & ſic plura de vna fiunt beneficia, Ex quo ſequitur quòd ratio regulæ ceſſare videtur, nam ex alia ratione non videtur emanaſſe, niſi quia per tales ſuppreſſiones diminuitur cultus diuinus, & poteſtas ordinarij conferendi, ſed in caſu ſuperiori vtrunque augetur, vt patet ad ſenſum.

EPITHOME.

Vnio ad vitam à Papa facta inducit reſeruationem, vt ea diſſoluta ordinarius non conferat.

DECISIO II. aliàs 177.

Vnio facta à Papa de beneficio vacãte ad vitam inducit reſeruationem, ita vt ea diſſoluta ordinarius prouidere non poſſit per appoſitionem manus Papæ, ſicut dicimus in Commenda ad vulg. conſil. Rom. 350. in 3. col. & arg. c. vt noſtrum de appell. & per Rom. conſil. 335. poſt princip. Secundùm omnes in vna Bracharenſ. coram D. Piſaurienſ. Et ita aliàs, ſecundũ antiquos Dominos Rota iudicauit, diſtinguendo an vnio fuerit facta de beneficio vacante, & non pleno, & non dicatur tunc conferre, ſed manum apponere, aut beneficio collato iam, & pleno, & tunc vnio potius dicitur palliata diſpenſatio, ad not. per Gemin. conſil. 38. quæ non inducit reſeruationem. Quæ tamen diſtinctio videtur eſſe contra deciſ. 4. ſupra de præbend.

EPITHOME.

Regula reuocatoria vnionum, exceptis quæ per ordinarium fieri poſſunt. non videtur quòd reuocet vnionem factam dignitati in illius erectione.

DECISIO III. aliàs 215.

Regula reuocatoria vnionum, exceptis illis quæ per ordinarium fieri poſſunt non videtur quod reuocet vnionem parrochialis factam dignita

ti in erectione illius dignitatis,quia ta lis videtur quòd per ordinarium fieri valeat,vt ſentit deciſ.3.de reb.eccl.nõ alien. in antiq. Vnde ex hoc Domini in eadem qua ſupra. Et quia agebatur ſpolio nomine dignitatis, & probatur poſſediſſe parrochialem vnitam, fuerunt pro ſufficienti colore tituli, probata vnione, non obſtante ſuperiori reuocatione.

DE DECIMIS.

EPITHOME.

DEcimæ noualium debentur monaſterio probata immemorabili.

SVMMARIA.

1 *DEcimæ antiquæ ſi debentur, etiam nouales debentur.*

2 *Laicis non inducitur præſcriptio,nec priuilegij præſumptio ſuper decimis.*

3 *Poſſeſſio taciti temporis facit præſumi priuilegium.*

DECISIO I. aliàs 108.

REctor parrochialis eccleſiæ fundans ſe in iure communi,petebat coram me in vna Burgẽ. decimarũ ab Abbate, & conuentu inſulæ Barbaræ decimas nouales, ſiue parrochialis eccleſiæ, quas dicebat iniuſtè,per Abbatem,& conuentum colligi. Allegabatur ex aduerſo priuile-
1 gium colligendi decimas † competere eis in dicta parrochiali eccleſia, & per conſequens etiam deberi eis decimas noualium ad c.cum ex parte cum ibi not. de decimis & ad hoc probandum allegabant,& probabant per immemorabile tempus poſſediſſe eas,
2 quo caſu,licet in laicis † non deberet induci præſcriptio,nec priuilegij præſumptio, quia non datur in eis poſſeſſio,ad gloſ.in c. illud 93.diſt.& ad c. cauſam de pręſcrip.tamen in eo quod poteſt eas poſſidere, facit poſſeſſio
3 † taciti temporis præſumi priuilegiũ, ad c.1.de præſcript.in 6.& gloſ.in c.ſu per quibuſdam de verb.ſignif.Ant.de Butr.in c. peruenit de cenſib. Alex.in conſil.6.vol.1.qui idem tenent contra id quod primo dixeram, & non data poſſeſſione,quia non fundatur quis in præſcriptione,ſed priuilegio præſumpto,cui ſufficit ſecundùm eos vſus,& conſuetudo, ſecundùm quod per tantùm tempus ſit ita ſemper factum,& in hanc partem inclinarunt omnes, quòd daretur Abbati,& conuentui abſolutoria etiam in noualibus, quæ licet præſcribi non poſſint,nec per tantùm tempus poſſideri, ex quo debentur de poſſeſſionibus de nouo redactis ad culturam,tamen data poſſeſſione antiquarum, & per conſequens dato priuilegio eas colligendi, ſequitur per conſequẽtiam idem in noualibus, ad d.c.ex parte.

EPITHOME.

DEcimæ ratione parrochialis vnitæ perpetuò in qua deſeruitur per Vicarium perpetuum, debentur vero rectori,& eccleſiæ,cui parrochialis vnita eſt, & non ipſi perpetuo Vicario.

SVMMARIA.

1 *Vicarius perpetuus ſuper decimis habet fun-*

fundatam intentionem iure com.
2 *Fructus ſpectant ad verum rectorem.*
3 *Vicario debetur congruens portio fructuum.*

DECISIO II. aliàs 310.

1 Vicarius † perpetuus qui habet curam animarum in ſpiritualibus, licet ad c. cum ſecundùm de præben. videatur habere ſuper decimis fundatam intentionem de iure communi ad gloſ.etiam in ver.neceſſitas in c. expoſuiſti eo. tit. & ad deciſ.342.in antiq. aliàs 5.de offic.Vic. pro quo & Card. in clem.vnica q.9.ver.oppono ad hãc ſolutionem eo.tit. Tamen cùm omnes
2 fructus † ſpectent de iure ad verum rectorem,& ideo Vicarius etiam per-
3 petuus tantùm congruentem † debeat habere portionem, ad c.extirpandæ §. qui verò vbi per Abb.in verſ.cõgruam portionem, de præb.etiam reſpectu decimarum, ad not. per Immol.in clem.1.col.vlt.verſ.vlterius quęrit,& ibi per Card.col.4.verſ.15.de iure.patron.Quod probatur in d.c.extirpandæ in princ. & in c.1.iuncta gloſ. de præbend.in 6.vbi quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio nõ ſufficiens Vicario, iura volunt ei eſſe aſſignandam congruentem: Domini in vna Bellicen.decimarum coram D. Marco Antonio fuerunt quod præſuppoſita bona, & valida vnione rectoriæ. Vicarius perpetuus contra Rectorem non bene egiſſet ad omnes decimas ad not. per Vitell. in clem. 1. col. vlt.verſ.concluſio 16.de decim.& tex. in c.qui perpetuus de fid. inſtrum.vbi ſecundùm intellectum Hiſt. relatum per Anton. de Butr. ideo Vicarius perpetuus agebat ad decimas quia ei erant aſſignatæ, Et ita deciſio Rotæ,& alia in contrarium intelliguntur. debebat autem petere ſibi congruentem portionem aſſignari, quam Domini dixerunt in ſententia eſſe reſeruandam.

DE IVRE PATRONATVS.

EPITHOME.

IVs patronatus immemorabile ſi eſt certæ familiæ vel perſonæ, præſu-
1 mitur eſſe ex fundatione, ſi familiæ potentis, vel uniuerſitatis, uel ducis, aut filij Regis, ex uſurpatione.

DECISIO I. aliàs 13.

PArs in ſuis literis confitebatur beneficiũ eſſe iuris patronatus laicorum cuiuſdam familiæ, ſiue domus & Pontifex derogauerat ei quatenus ex dotatione, uel fundatione pro parte, aliàs in totum. Dubitabatur quomodo in dubio præſumeretur, & licet ad not.per Abb.cõſil.76.uol.2. & in c.querelam de elec. uideatur præſumi ex fundatione, ex ut ipſe dicit, ecclęſia non naſcitur, tamen quia iſta ratio eſt minus generalis, quia per hoc omnia beneficia præſumeretur eſſe iuriſpatronatus. Ideo Domini antiqui dixerunt, prout in collectis ſuis atteſtabatur D.Piſauriẽſ. quòd hoc procedebat quando allegabatur ius patronatus eſſe particularis perſonæ, ex quo tunc quia beneficia non naſcuntur, & quia delictum id eſt uſurpatio non præſumitur, ad l.merito. ff. pro ſoc. & quia priuilegium eſt

facti, quod etiam non præſumitur, Quòd præſumatur ex fundatione. Sin autem diceretur eſſe alicuius familiæ, vel vniuerſitatis, tunc quia non ita de facili plures conueniunt ad ędificandum, aut conſtruendum eccleſiã, præſumitur ex vſurpatione, quia regulariter eccleſiæ ſolent fieri ex eleemoſynis plurium, & ſic non animo reſeruandi ſibi ius patronatus, concludentiores rationes non vidi, Ideo &c.

EPITHOME.

IVris patronatus quaſi poſſeſſio, probatur ex conſenſu patroni vnius, ſi non ſunt plures.

DECISIO II. aliàs 27.

COnſenſus patronorum probat quaſi poſſeſſionem iuris patronatus, ad conſil. Abb. 54. & hoc tenuerunt hoc anno ferè omnes Domini in vna Vercellen. parrochialis de la Motta licet in contrarium videatur Dec. conſil. 199. ad quod Reſpondebat D. Piſaurienſ. quod Dec. mouebatur ex eo quia conſenſus non poterat acquirere quaſi poſſeſſionem niſi in eo, in quo opponebatur, tamen hoc bene procederet quando daretur alius poſſeſſor iuris patronatus ad d. Abb. in conſil. 6. col. 2. in 2. vol. per c. auditis, & c. cum olim de præſcript. ſed quando non eſt alius, tunc vnus actus iuris patronatus inducit quaſi poſſeſſionẽ in toto. Abb. in c. 1. de religioſ. domib. & Feder. in conſil. 134. aliàs ſequeretur quòd reliquum ius patronatus eſſet in pendenti quod eſt abſurdum, & in ſimili materia vide Abb. in c. dilectus in fin. de Capp. monachorum.

EPITHOME.

IVs patronatus relictum quatuor laicis, & vni clerico, dicitur laicale non eccleſiaſticum, quia qualitas laicalis præponderat.

SVMMARIA.

1 *Ius patronatus relictum laicis, & præpoſito dicitur eccleſiaſticum.*

2 *Vocati nomine collectiuo, veniunt pro vna voce.*

3 *Qualitas quæ fauet eccleſiæ, attendi debet.*

DECISIO III. aliàs 156.

1 IVs patronatus † ex fundatione laici relictum quatuor ex ſenioribus antianorum, & Præpoſito talis eccleſiæ, quia pro parte Præpoſiti dicitur eccleſiaſticum licet relictum à laico, ad c. vni. cum gloſ. de iur. patr. in 6. & Abb. in c. de monachis de præbend. Si illi quatuor haberent ſeparatim vnuſquiſque vnam vocem, & Præpoſitus vnam aliam, ratione maioris partis vocum, poſſet ius patronatus dici laicorum ad not. per Io. de Lign. in c. dilectus el 3. de præbend. & Fely. in c. ex literis de conſtit. argum. not. per Bald. in l. vltim. de collat. cum aliis, de quibus per Rochum de Curte in tractat. de iure patr. in ver. ius. num. 16. verſ. ſecunda quæſtio acceſſoria, licet ipſe ibi contrarium tenere videatur. Tamen quia poteſt dubitari an illi qua-
2 tuor ſint vocati † ſub nomine collectiuo, quo caſu venirent pro vna voce, & pro dimidia eſſet laicale, & pro dimidia eccleſiaſticum. Dubitatum fuit in vna Calaleſ. coram D. Piccolomineo,

quę

quæ qualitas magis attendatur ad effe ctum an gratia expectatiua beneficiũ illud comprehendat, quod videbatur dicendum per deciſ. 266. in antiq. vt magis dignum trahat ad ſe minus dignum. Tamen quia contra illam deciſ. tenet Fely. in tract. quando literæ Apoſtolicæ verſ. 6. per not. per Abb. in c. vltim. de iure patron. & Federic. con ſil. 61. quam deciſ. Fely. aliàs Rota tenuit per rationes ſuas vt attendatur il
3 la qualitas † quæ magis faueat eccleſiæ, & eam ſequitur Roch. in d. tract. de iur. patron. in verſ. iuſ. verſ. eſt prima pœna num. 15. allegans not. per Abb. in c. ſuper quæſtionum. §. ſi verò de offic. deleg. Ideo omnes Domini fuerunt, vt dicatur laicale, ad hoc vt derogatio acquiratur, & expectatiua non comprehendat, licet quando eſt ius patronatus mixtum per Papam hodie paſſim in Curia derogetur.

EPITHOME.

IVs patronatus relictum Rectori eccleſię, & incolis, pro medietate erit rectoris & alia incolarum.

DECISIO IV. aliàs 192.

IVs patronatus relictum rectori eccleſiæ, & incolis loci, vel parrochianis, pro medietate erit rectoris, & alia incolarum ſecũdùm Dominos in vna Salamantina Cappellaniæ coram me ad l. fin. cum ibi latè not. per Doct. maximè Iaſ. in prima col. C. de impub. & aliis ſubſtit. & l. interdum in princip. vbi gloſ. & Doct. de hæred. inſtit.

EPITHOME.

PRæſentatione vnica facta à laico non acquiritur quaſi poſſeſſio præ ſentandi.

SVMMARIA.

1 *Laicus non poteſt ſpiritualia poſſidere.*
2 *Quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine titulo.*

DECISIO V. aliàs 199.

PRæſentatio vnica facta à laico de perſona illius, per cuius obitum vacauit beneficium, & ſic vltimus ſtatus, licet aliàs nõ deberet operari qua
1 ſi poſſeſſionẽ, ex quo cum laico † ius reſiſtat ꝙ talia ſpiritualia poſſit poſſidere ad c. ſacroſancta. & c. maſſana de elect. non acquiritur etiam quaſi
2 poſſeſſio † ſine titulo, ad not. per Bart. in l. celſus de vſucap. & l. fin. C. vnde vi, & in ſpeciẽ in iure patronatus per Cald. conſ. 13. ſub tit. de Iur. patr. latè per Doct. in c. cum eccleſ. ſutr. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Tamen Domini in vna Treueren. parrochialis coram D. Ludouico tenuerunt, licet aliqui eſſent contra, quòd vigore dictæ quaſi poſſeſſionis ſequens præſentatio valeret ad c. conſultationibus cum ibi not. de Iur. patr. ex quo in cauſa illa non negabatur per partes beneficium eſſe iuris patronatus, quia dicebat ius patronatus ad ſe ſpectare, Imo & pars aduerſa fatebatur etiam iſtum qui vltima vice pręſentauerat eſſe patronum, ſed allegabat non eſſe in turno ſuo, vigore cuiuſdam concordiæ antiquibus factæ, quo caſu ceſſare videbatur ſecundùm Dominos argumentum contrarium. ſ. malæ fidei prę ſumptio, quia ius reſiſtebat laicis, de quo per Alex. latè in conſil. 71. vol. 4. & deciſ. noſtra 7. de iur. patr. in nou. per Roch. in ſuo tractat. verb. competens q. 14. ex quo, vt dixi, conſtabat per

per aſſertionem partium,&alia,beneficium non eſſe liberum, ſed iuris patronatus.

EPITHOME.

Nominatus ante præſentationē, & inſtitutionem, ſi capiat poſſeſſionem,celebret miſſas populo, benedicat aquā ſanctam, atque fructus percipiat amittit omne ius,& efficitur inhabilis, iuxta c. auaritiæ,et c. fin.de elect. in 6.

SVMMARIA.

1 *Nominatus ante præſentationem, & inſtitutionem,quando priuatur ipſo iure, & efficiatur inhabilis,& num.* 10.
2 *Diſpoſitio.c. auaritiæ de elect.in 6. intellectus.*
3 *Præſentatus largo modo,& non proprie dicitur electus.*
4 *Dignitatum appellatione non comprehenduntur beneficia*
5 *Adminiſtratio in ſimplicibus beneficijs non datur,niſi reſpectu dotis*
6 *Pœna impoſita ipſo iure ad caſum non expreſſum non eſt extendenda*
7 *Opiniones plures ſi ſunt relatæ per Doct. vel à gloſ.vltimæ eſt ſtandum*
8 *Fallit quando vltima ſaperet rigorem, & prima æquitatem.*
9 *Nominatus ordinario,& non præſentatus nullum ius acquiſiuit.*
11 *C. qualiter de elect.intellectus*
12 *Et in quibus caſibus procedat.*

DECISIO VI. aliàs 178.

1 Nominatus † à patronis ante præſentationem, & inſtitutionem tanquam cappellanus accepit poſſeſſionem cappellaniæ ad quam erat nominatus,& die ſequenti animo continuādi ſuam poſſeſſionem celebrauit miſſam in ea,prout cappellanus ex forma à fundatore data,facere tenebatur, aſperſitque aquam benedictam ſuper corpus fundatoris,Et ex hoc in vna Salamantina Cappellaniæ coram me dubitatum fuit an incidat in pœnam c. auaritiæ de elect.in 6. vt ipſo ex hoc priuatus ad eandem cappellaniam inhabilis,etiam ſecuta poſt modum præſentatione, & inſtitutione,redderetur. Quod prima facie nō videbatur dicendum pluribus ex rationibus, prima, quia cum diſpoſitio
2 † d.c. auaritiæ ſit pœnalis, non debebat extendi, ſed merè in caſu ſuo, in quo loquitur intelligi ad gloſ.in §.eiſdem in clem. 3. de æt. & qual.ex quo ex multis videbatur ſequi non habere locum in caſu primo,quia loquitur in
3 electo & præſentatus† largo modo,& non proprie dicitur electus ad not. per Abb.in c. 2. et c. nobis de iur.patr. ſecundo quia loquitur in digni-
4 tatibus, † ſub quibus non comprehenduntur cætera beneficia, ad not. per Card. & Doct. in clem. 2. & ita videtur tenere Gemin.in d. c. auaritiæ in fin. Confirmatur, quia loquitur in ingerente ſe adminiſtrationi, quæ datur proprie in dignitatibus ad c. voluntas 80. diſtinct. & not. in d. clem. 2.Vnde & tertio quia in iſtis ſimplici-
5 bus beneficijs † non videtur dari adminiſtratio, niſi reſpectu dotis, ad not. per Gemin. in c. præſenti in 3. col. de offic. ord.in 6. Vnde cum iſte nullos fructus perceperit,non videtur ex ſola poſſeſſionis apprehēſione priuari debere ex not. per Lap.alleg.101 col. 5.Gemin. in c.eum qui §. inſuper col. 12. & ibi per Philipp. col. 1. de præbend. in 6. per Doct. in c.dudum de

de elect. per Felyn. in c. poſtulaſti in 3. & vlt. col. de reſcript. Vel non ipſo iure, prout diſponitur in d. c. auaritiæ per Philipp. & Mar. Soccin. in c. veniens in princip. de accuſ. Vnde, &
6 quarto quia pœna † impoſita in d.c. eſt ipſo iure, Ideo non videtur ad caſum non expreſſum extendenda ad §. optimum in auth. de non elig. ſecundo nub. & gloſ. in c. fin. de iur. patr. & hanc primam rationem ſentire videntur Domin. Archid. & Io. Andr. in d. c. auaritiæ quod ſ. propter pœnam non ſit extendenda: ſecunda ratione principali, quæ etiam poſſet cadere ſub prima, quia diſpoſitio d. c. loquitur quando quæſito colore quis adminiſtrat, & ibi in textu, quod non fuerat in caſu noſtro. Et quod hoc requiri videatur tenet Io. Monach. relatus per gloſ. ibi dicit opinionem iſtam ſibi placere, quam etiam ſequitur ibi Lap. & collect. & Petr. de Anchar. in c. qualiter de elect. & gloſ. Archid. & Gemin. & Io. Andr. in c. auaritię non videtur ſe firmare. Et licet contrariam opinionem vltimo lo-
7 co recitent † quo caſu illam videtur ſequi ad gloſ. In l. qui filium §. Sabinus. ad Trebell. Bald. in l. bona fides
8 ff. depoſit. tamen hoc fallit † quando vltima ſaperet rigorē, & prima æquitatem ad conſil. Aret. 164. & Dec. in c. 1. de conſtit. in fin. & Iaſ. in l. ſi idē §. fin. de iuriſd. omn. iud. prout in caſu noſtro, ex quo per primam excluditur correctio, & pœna, ad not. per gloſ. & Doct. in l. cotem ferro §. qui maximos in verſ. compellantur de publican. & in l. ſi tibi in fin. ſi cert. per. Tertia ratione quia cū in caſu no-
9 ſtro eſſet tantùm nominatus, † adhuc ordinario non præſentatus, & ſic nullum adhuc ius acquiſitum nec etiā ad rem habebat, ad not. per Abb. in c. fin. de iur. patr. & Deciſ. 3. eo tit. in nou. non videbatur poſſe priuari aliquo iure, vt in d c. auaritiæ in ver. priuatos, ex quo nullum erat, pro quo faciebat conſil. Oldrad. 246. in fine, iunctis rationibus, de quibus ibi per eum. Quarta ratione, quia cùm non vlterius continuauerit, nullum alium actū poſtea faciendo, primo petendo alium Cappellanum, interim pendente lite, & iudicio deputari, videbatur pœnituiſſe ipſum, & cùm tunc tempore pœnitentiæ nulli alteri, etiam aduerſario, ex quo ex poſt conſecutus erat ius, fiebat præiudicium, Et quia agitur ciuiliter, & quia pœna eſt ipſo iure, videbatur excuſandus ab ea, ad not. per Fely. in c. 1. col. 2. verſ. fallit primo, & verſ. fallit quarto, & verſ. fallit ſeptimo, & per Philipp. Franch. in c. 1. col. 3. de homicid. in 6. nec per miſſæ celebrationem, aut aquæ benedictionē & aſperſionem dicendum videbatur in pœnam incidiſſe, atq. d. conſ. Oldrad. 246. quod loquitur in benedictione facta populo. Quibus tamen,
10 † non obſtantibus contrariam opinionē ſecuti fuerunt Domini vrgentioribus & vberioribus rationibus, tenētes dictam diſpoſitionem c. auaritiæ habere locum etiam in præſentato, ſecuti opinionem Curt. in tract. de iure patr. in verſ. honorificum. q. 39. & Gemin. in d. c. auaritiæ in vlt. col. & Philipp. Franc. in 1. col. poſt Lap. alleg. 8. & etiam nominato, cui licet ius aliquod non poſſet dici quæſitum, quod poſſit amittere, tamen quia ex pœna d. c. auaritiæ ſecundùm Doct. ibi inducitur, & cauſatur etiam inhabilitas ad conſequendum amplius ex poſt ius ad beneficium, vel in beneficio, quàm iſte poterit incurrere, vt ſaltē illud quod vi-

uigore nominationis habebat ſcilicet
quòd eius uigore poterat præſentari,
amittere poſſit,ita, ut amplius præſen
tari,& inſtitui nequeat,maior enim ui
detur auaritię ueritas,quæ niſi in gerē
do conſideratur in d. c.in eo,qui ſolū
nominatus non expectando ſe præſen
tari, & inſtitui adminiſtrat, quàm in
eo,qui præſentationem expectauit,&
omnes etiam aliæ rationes, de quibus
per Bald.in d. c.qualiter de elect.mi-
litare uidentur. Tenemus etiam d.c.
11 † locum ſibi uendicare in omnibus
beneficijs ſecuti opinionem Franch.
ibi in prima col. contra Gemin.quam
fortè tenet etiam Archid. dum in pri
ma col.propter uniuerſalem nullus,di
citur comprehendi quemcunque ele-
ctum ad regimen cuiuſcunque eccle-
ſiæ, & tenere uidentur Bald. & Card.
in d.c.qualiter, & idem Card.& Ant.
de Butr. in c.noſti eo. tit. & alij quàm
plures in diuerſis locis, in eo quod di-
cunt pœnam d.c.qualiter hodie habe-
re locum ipſo iure per c.auaritiæ,cum
d.c. qualiter loquatur in omnibus be-
neficiis,vt ibi patet, & d. Gemin.in d.
12 c.auaritiæ in fin.Tenentes † & tertio,
d.c.procedere etiam quando ſimplici
ter,& nullo quæſito colore,quia admi
niſtrat,ſecuti opinionem Garſiæ, &
Archid.quam gloſ. ibi dicit veriorem,
& idem d.Bald.& Ant.de Butr.in d.c.
noſti, & Abb. in d. c. qualiter,dicens
hāc eſſe veriorem, & communiorem,
& eſt de mente Oldrad. in d.conſil.in
caſu per eum poſito, & Alex. 23.diſt.
col.7.in fin.dum allegat d.tex. & etiā
omnium vt ſupra dicentium pœnam
d.c.qualiter hodie habere locum ipſo
iure,quod tamen loquitur etiam quā-
do nullo quæſito colore, & per iſta ad
maiorem partem allegatorum in con-
trarium reſponſum videtur.Nec obſi-
ſtit quòd iſte talia faciendo non admi
niſtrauerit, quia celebrando miſſam,
vt Cappellanus in diuinis ſatis dicitur
adminiſtraſſe ad alleg. per Gemin. in
d. c. præſenti vt ſupra quod prohibe-
tur per d.c.ibi in ſpiritualibus,vel tem
poralibus,& facit animo continuandi
poſſeſſionem ſuam, vt actus qui con-
ueniebat Cappellano, tantùm ex teno
re fundationis dicitur ſe ingeſſiſſe ad
d.conſil. Oldrad. dum de benedictio-
ne ſollemni loquitur, & facit deciſ.
Aegid. 429.nec alia fructuum perce-
ptio videtur requiri, quia non ex eo
quod intruſus eſt, dicitur inhabilita-
tus,ad not.in d.c.poſtulaſti, ſed ex eo
quia ingeſſit ſe adminiſtrationi,& hic
vnicus actus tantùm ſufficere videtur,
prout dicunt omnes in eo qui nimiam
rem attigerit, & exemplificant, & in
eo qui ſemel tantùm peccauit, nec
erit pœnitentiæ locus propter actum
iam perfectum, & conſumatum, &
effectum priuationis,& inhabilitatio-
nis iam ſecutum ad not. per Fely.in c.
1.de præſumpt. & ad generalem ratio
nem contrariam,quod ſcilicet quia ſu
mus in generalibus, non eſt extenden
da materia. Reſponderi poteſt, quod
ſcilicet Domini communiter extendūt
eam,nec ſine ratione,nam cùm per ius
antiquum,qui ſe, ingerendo incurre-
bat eandem pœnam, ſed erat priuan-
dus per ſententiam, Ius nouum priuās
ipſo iure, venit non ad correctionem,
ſed executionem iuris antiqui, non
enim ius nouum eſt illud, quod talem
pœnam imponat, ſed exequendo dat
ſententiam, Ideo dicitur coadiuuare
potius,vt ibi cōſiderat Philipp.Frāch.
in prim.col.dum reprehendit Gemin.
Pro quo facit verbum latius ibi in tex
tu poſitum, & cùm agatur de fauore
animæ, & eccleſiarum,vt ſcilicet tolla
tur

tur arbitrio, ſi eſſemus in correctoriis, eſſet extenſio facienda, ad not. per gloſ. & Bart. in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend. Iaſ. in l. ſi quis maior. col. 2. in fin. C. de tranſact. latè per Crotum in l. omnes populi num. 189. de iuſt. & iur. quod dicit Roch. in d. q. 39. in verbo honorificum, ad gloſ. in c. ſciant cuncti de elect. in 6.

EPITHOME.

Clauſula quatenus non ſit alicui ius quæſitum non præſeruat eũ, qui erat ſolus de genere, licet præſentatio debeat fieri cum ea qualitate, ſi non fuit præſentatus.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio noua an poſſit canonizari, opponente ſe altero de genere & nomine.*

2 *Epiſcopus pro vna vice tantùm poteſt de conſenſu patroni inſtituere non habẽtem requiſita per fundatorem.*

3 *Exceptio dummodo alteri non ſit ius quæſitum, intelligitur etiam ad rem.*

DECISIO VII. aliàs 205.

PRæſentari debebat ſecundùm tenorem fundationis vnus de genere, & nomine ipſius teſtatoris, patronus tamen relicto vno, qui tantùm aderat de gente, & nomine, præſentauit alium de genere tantùm, qui ab Epiſcopo inſtitutus obtinuit a S. D. N. nouam prouiſionem, narrando tenorem fundationis, & litem inter ipſum, & alium de nomine, & genere in partibus cum derogatione iuris patronatus propter litem, Vnde coram D. Camillo in vna Gebenn. fuit dubitatum
1 an talis noua † prouiſio poſſit canonizari opponente ſe altero de genere, & nomine, & licet aliquis voluerit etiam primam inſtitutionem valuiſſe,
2 ex quo pro vna † vice tantùm, poteſt Epiſcopus de conſenſu patroni inſtituere aliquem non habentem requiſita per fundatorem, de quo per Fely. in c. cum acceſſiſſent 8. col. de conſtit. tamen hoc procedere poterat, quando ſoli voluntati teſtatoris, vel fundatoris præiudicabatur, vt puta quod debet eſſe talis ætatis, conditionis, &c. In caſu autem noſtro, ex quo vnus ſolus aderat habens requiſita per fundatorem, & ſic ille debebat omninò de iure præſentari, dicitur illi fieri præiudicium, quaſi quod dicatur habere ius ſaltem ad rem, ex quo ipſi certæ perſonæ conferri debebat, arg. c. ſi poſtquam de præbend. in 6. Quo ſtante nec noua prouiſio ſuffragabatur, cùm
3 in ea ſit exceptio † dummodo alteri non ſit ius quæſitum, quod intelligitur etiam de iure ad rem, ad deciſ. Aegid. 167. & iſta ratione aliqui moti fuerũt Maior tamen pars Dominorum fuit pro noua prouiſione, & quòd tale ius non dicitur ad rem conſiderabile, vt per præſentationem, vel electionem, de quo iure loquitur d. deciſ. & latè per Fely. in c. cauſam quæ col. pen. ver. clauſula anteferri de reſcript. Et quia cùm tenor fundationis, & lis, & oppoſitio alterius de genere, & nomine fuerit Papæ narrata, qua non obſtante cõtulit cum derogatione, & illa clauſula dummodo non ſit ius quæſitum intelligitur aliàs quàm ex narratis, ad conſil. Gemin. 88. col. pen.

EPITHOME.

Derogatio iuris patronatus etiam Regum non eſt neceſſaria ſuper beneficio litigioſo.

Y SVM-

SVMMARIA.

1 *Mentio ſpecifica de regibus fieri debet.*
2 *Mentio patronorum non eſt neceſſaria propter litem.*

DECISIO VIII. aliàs 219.

LIte pendente coram me in vna Agrigentina Decanatus, poſſeſſor obtinuit gratiam ſi neutri, contra quã actor inhabilis, quia naturalis & non clericus præſentatus, per conſequens malè, ſeu nulliter à Cæſare patrono Imperatore opponebatur non habere ſufficientem iuris patronatus, derogatione: Primo, quia licet in gratia eſſet derogatio iuris patronatus non tamẽ aliquid expreſſum erat de Regibus
1 † prout de eis ſpecifica mentio fieri debuerat, & propter regulam Cancellariæ, & de iure communi ad not. per Fely. in tract. quand. liter. Apoſtol. no. pa. col. 5. verſ. ampliatur 8. Secundo quia licet poſſet tenere quòd propter litem non eſſet aliqua mentio neceſſa-
2 ria † cùm omninò patroni eſſent impediti, ad conſil. Cald. 1. vt lit. pend. & Gemin. poſt Lap. in c. 1. in princip. vt lit. pend. in 6. & recolit D. Caſſad. in deciſionibus ſuis ita Rotam aliàs iudicaſſe in iure patronatus etiam Regis Scotiæ, Tamen in caſu ſuperiori videtur derogationem neceſſariam fore, & aliàs præiudicari patrono, ex quo etiã lite pendente poterat præſentare vnũ ex collitigantibus, quia tunc ceſſare videtur ratio c. ſi hi contra quos, & tenet Roch. in tract. de iurepatr. in ver. honorificum in 29. q. & videtur de mẽte d. Philipp. Franch. in d. c. 2. in gloſ. pen. vt lit. pend. in 6. Quo tamen non obſtante, quia in contrarium eſt communis opinio, vt per Roch. ibi. & Philipp. Franch. in d. c. 1. in fin. vt lit. pẽd. in 6. quia in caſu de quo ſupra etiam collitigans propter eius inhabilitatẽ præſentari de nouo non valebat, &
2 quia ſi præſentaretur, lis non ceſſaret, vt conſiderat Roch. quinimò protraheretur in longum, vt in d. c. ſi hi contra quos. Domini fuerunt pro validitate gratiæ, & iuriſpatronatus derogationem non eſſe neceſſariam propter litem.

EPITHOME.

IVs patronatus fundatum per beneficiatum habentem etiam patrimonialia, in dubio præſumitur eccleſiaſticum ſi laici ſunt in quaſi poſſeſſione iuris præſentandi.

SVMMARIA.

1 *Laici in quaſi poſſeſſione iuris præſentandi transferunt onus probandi in aduerſarium quòd ſit eccleſiaſticum.*
2 *Narranti quando incumbit onus probandi.*

DECISIO IX. aliàs 248.

IVs patronatus fundatum per beneficiatum habentem etiam bona patrimonialia, quando eſt in dubio ex quibus bonis dicatur, licet poſſet dici quod ex eccleſiaſticis ad not. per Felyn. in c. ex litteris col. 2. de conſtit. tamen quia dictum illud reprehenditur per Roch. in tract. iuris patronatus verſ. ius, in pen. quæſt. Domini ex alio capite in vna Conchen. cappellaniæ
1 coram D. Mohedano, quia laici † erãt in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ſic iuris patronatus, tenuerunt aduerſario in iſto caſu incumbere onus probandi quod eſt ex eccleſiaſticis, ad gloſ.

gloſ. in c. ſiue manifeſtę res in verſ. probant in fin. 11.q. & in c. 1. 12.q. 5. & Abb. in c. cum eſſes col. 12. verſ. tertio principaliter quæro de teſtibus gloſ. in l. cum oportet. verſ. ex eius ſubſtantia C. de bon. quę lib. Alex. conſil. 101. 116. vol. 7. Accedebat etiam quod aduerſarius vt obtineret derogationem talis iuris patronatus in gratia ſua narrauerat talem cappellaniam pro maiori parte ex eius bonis eccleſiaſticis dotatam, quo caſu nar-
2 rãti †incumbit onus probandi, & verificandi narrata ad not. per Anan. c. 1. vt lit. conteſ. in 6. & Dec. in c. conſtitutus de reſcript. & c. 2. eod. tit.

E P I T H O M E.

PAtronus poſt præſentationem factam de vno ante litem non poterit poſt litem cumulando præſentare collitigantem, alias voces patronorum non habentem.

DECISIO X. aliàs 268.

PAtronus qui lite pendente impeditur pręſentare, ſine variando cumulare ad not. per Calder. conſil. 1. de iure patr. & 28. vt lit. pend. & & per Lap. Domin. & Franc. in c. 1. in fin. & c. 2. eo. tit. in 6. Butr. in c. paſtoralis de iure patr. non poterit poſt pręſentationem factam de vno ante litem, poſt litem cumulando pręſentare collitigantem, alias voces patronorum non habentem. Nec obſtat Roch. in tractat. iuris patr. in ver. honorificum 23. q. & Lambert. in ſuo tractatu iuris patronatus 12. articul. 6. quæſt. principali primæ part. 2. lib. col. pen. cum in caſu ſuo per variationem de collitigan. lis finiatur, & ceſſet ratio c. ſi hi contra quos. In ſuperiori autem potius daretur occaſio litigandi, & tacite daretur via ne lis decidatur, ſecundùm Dominos in vna Barchinonenſis beneficij coram me.

E P I T H O M E.

PAtronus præſentans criminoſum vel aliàs indignum priuatur poteſtate iterum præſentandi.

DECISIO XI. aliàs 289.

PAtronus etiam laicus ſcienter præſentans criminoſum, vel aliàs indignum non obſtantibus quę dicuntur per gloſ. Io. Andr. & Imol. in c. cũ vos de off. ord, Archid. in c. 1. de præbend. in 6. Abb. in c. cum propter de iure patro. in 4. differ. ſecundùm Dominos in vna Barchinonenſi beneficij Sancti Chriſtophori coram me, priuatur ea vice poteſtate iterum præſentandi ad Roch. in tract. iuris patr. in verſ. honorificum q. 4. ad fin. & deciſ. 262. in nou. & Aegid. 172. & 251. & Thom. Faſtol. deciſ. vlt. in princip. & vltima, aliàs 4. de iurepatr. in nou. & notat Abb. in d. c. cum vos, & Hoſtię. in ſum. eo. tit. & Innoc. in c. propoſuit de fil. presb. & Dom. & Franc. in d. c. 1. de iurepatr. in 6. & Lign. in clem. 1. eo. tit. Bar. in l. cùm quid de leg. 2. & in l. 2. §. 1. de opt. leg. per Barbat. conſil. 33. col. 6. vol. 2. & alios, de quibus per Cæſarem Lambert. in tractat. de iurepatr. 1. part. ſecundi libri q. 10. art. 4. num. 14. col. 5. in fin. cum ſeq. & per Henrich. Boich. in c. auditis de elect. & per Collectan. in d. c. cùm vos.

EPITHOME.

INſtitutio non facta iuxtà diſpoſitionem c.vltimi de elect.in 6.annullatur,remanet tamen preſentatio in tempore facta ſalua.

SVMMARIA.

1 *c.vlt.de elect.in 6. loquens de electione, reſtringitur ad preſentationem, & nu. me.2.*
3 *Inſtitutione annullata,præſentatio in tempore facta,remanet ſalua.*

DECISIO XII. aliàs 304.

INſtitutio non facta iuxtà diſpoſitionem c.vltim.de elect.in 6. licet videatur debere dici nulla, cùm tex.ille
1 † loquens de elect. extendatur communiter per Doct.ad præſentationem per gloſ. 1. ibi in fin. & Roch.in tract. iuriſpatronatus in. ver. honorificum col.2.q.2.& col.17.q.38.dicit eſſe cõmunem opinionem, per Lambert. in tractat.iuriſpatr. cart. 305. art.2.q.6. prim.2.pact.lib.2.& cart. 309.in 12.artic.eiuſdem quæſtionis vt fuit tentum p Modernos Dños in vna nullius parrochialis corá D.Aragonia,quia tamẽ
2 in cõtrarium videtur deciſio† Aegid. 620.quæ hoc reſtringit tantùm quando eſſet conſuetudo in loco tale ædictum proponendi, & ita aliqui antiqui Domini dixerunt Rotam iudicando tenuiſſe, Dubitauerunt Domini à tali communi opinione recedere, niſi manifeſtius oſtenderetur Rotam contrariam opinionem ſemper ſecutam. Talis nihilominus quæſtio ſecundùm aliquos non erat neceſſaria in illa cauſa proponenda, cùm ſolùm inſtitutio
3 † per diſpoſitionem d.c.fin.annullaretur,remaneret præſentatio in tempore facta, ſalua, quæ benè poterat per auditorem admitti,& inſtitutio de nouo fieri,ad clem. Auditor de reſcript. & deciſ.Aegid.621.

DE CENSIBVS.

EPITHOME.

CEnſualis res potius in dubio præſumitur,quàm emphyteutica.

SVMMARIA.

1 *STante inſtrumento quod poteſt ſe habere ad cenſum, & emphyteuſim, in dubio contra illum, qui ſe in inſtrumento fundat.*
2 *Probatio dubia non releuat.*

DECISIO I. aliàs 279.

CEnſualis res potius in dubio præſumitur quàm emphyteutica ſecundùm Dominos in vna Romana Vineæ coram D.Raynaldo,ad Alber.cõmuniter approbatum in l.2.C.de iur. emphyt. & ibi Iaſ. col. 39. verſ.tertio quæro, & Dec. conſil. 138. & conſil. 146. & per Imol. in c. ad audientiam col.2.de reb.eccl.nõ alien.& per Hippolyt. de Marſil. ſingul.95.& Soccin. conſil.266.col.10.vol.2.ſiue enim cõſtet de inſtrumento, & cùm eſt dubiũ
1 † an poſſit ſe habere ad cenſum, & ad emphyteuſim,in dubio attenditur cõtra illum, qui ſe in inſtrumento fundat,ad l.labeo, & l. ſi in emptione, de de contrah.empt.& not.in l.quicquid aſtringendæ de verb.oblig. ſiue ex ſolutione per tot,& tot annos facta,& tunc

tunc quia poteſt ſe habere, ad diuerſa ſcilicet ad canonem, & cenſum, non debet ex hoc induci rem ſubiectam:
2 cùm dubia † probatio quãdo poteſt ſe ad plura habere, ad c. præſentia de probat. non releuat, & ita ex hoc notat Abb. per illum tex. in c. vltim. de cauſ. poſſ. & propriet. & in c. 2. & c. peruenit de cenſibus.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

EPITHOME.

Filius non præſumitur ex marito natus, ſi vxor erat alterius aſſidua concubina.

DECISIO I. aliàs 118.

Filius natus ex muliere vxorata, & adultera, & meretrice, licet præſumatur mariti filius ad l. filium diffinimus de his qui ſunt ſui vel al. iur. & l. ſi vicinus. C. de nup. & l. miles §. quia propter de adult. & c. per tuas cum ibi not. de prob. & Cyn. in d. l. ſi vicinus, qui hoc extendit ẽt ſi mulier in lupanari, proteſtaretur, ſi tñ illa mulier erat cõcubina alterius, retenta ab illo in domo, & ille & mater, & filius aſſerant eſſe filium concubinarij, nec maritus contradicat, & pro filio illius reputetur à vicinis illius, præſumitur filius concubinarius ſecundùm omnes in vna Placẽtina bonorum de Thebaldeſchis coram D. Piſaurienſi, ad quod vide elegans conſil. Paul. de Caſtr. 115. vol. 1. Corn. conſil. 1. col. 1. vol. 3. Card. conſil. 20. in princip. Alex. conſil. 88. num. 7. lib. 7. Anchar. conſ. 225. dub. 2. Bartol. cõſ. 68. col. 4. & Alci. de præſumpt.

DE SECVNDIS NVPTIIS.

EPITHOME.

Mulier ſecundo nubens, & dans in dotem omnia bona ſua præſentia, & futura cum clauſula conſtituti: ſi ſuper hæreditate ſibi obuenta poſtea tranſigat cum aliis, non præiudicat marito.

SVMMARIA.

1 *Dos etiam de futuris bonis, comprehendit etiam hæreditatem poſtea aduenientem.*
2 *Dos data priori marito videtur tacitè data ſecundo.*
3 *Mulier quando præiudicat marito quò ad dotem.*
4 *Dotis dominium non tranſit ſine traditione.*
5 *Clauſula conſtituti facit primum dominum.*
6 *Diſpoſitio l. 3. C. de nouat, non præiudicat habenti ius reale.*

DECISIO I. aliàs 203.

Mulier in quadam cauſa Vercellenſi hæreditatis coram D. Piccolomineo ſecundo loco nubens dedit omnia bona, & iura præſentia, & futura in dotem, prout poteſt per Doct. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. de verbor. oblig. per Alex. in l. de diuiſione. prima col. ſol.
1 matr. quo caſu † venit etiam hæreditas futura, ad l 3. §. cum ſpecialiter, & l. ſi ſocietatem vniuerſorum, per Soccin.

cin.in l.fin. C. quæ res pig. oblig. non
poſſ. Non obſtant notata per Bartol.
in l. emancipationem §. illud de lib.
leg. in l. ſi vxor §. diuus ad l. Iul. de
adult.conſtituitque ſe nomine mariti
poſſidere, quod trahitur etiam ad bo-
na,futura,vt per Alex.Soccin.& Iaſ.in
l.3.§.in certam de acquir.poſſeſſ.Et li-
cet iſta datio dotis videatur potius
augmentum dotis ,cùm cõſtante ma-
trimonio facta fuerit, & cùm dos da-
2 ta † priori marito videretur huic ſe-
cundo,tempore cõtracti matrimonij,
tacitè promiſſa,ad l.pen. §.vxor, & ibi
per Doct.ſol.matrim.& cùm non eſſet
æquiualens donatio propter nuptias
à marito,poſſet dubitari de validitate,
adnotata in auth.de æqualitate dotis.
Tamen ex quo à muliere nunquam
fuerat petita,hoc non obſtabat ad no
tata per Bald.nouell.in tract.de dot.in
8.ſpe.ſeu priuilegio dotis 2. part.ſcili
cet de his quæ tempus contracti ma-
trimonij concernunt. cart.77. col. 2.
verſ. quia reſponderi poteſt . ad not.
per Doct.in auth. dos data.C.de don.
ante nupt. & ibi per Bald. in verſ.ſed
ſaltem oppono, Obuentaque,& adita
hæreditate tranſegit ſuper ea ſine ma
riti conſenſu, cum quibuſdam , quod
3 videbatur etiam marito † præiudica-
re ad l. fin. de tranſact. quia non era-
mus in aliquo ex tribus caſibus , de
quibus in l.3. C. de donat.notant Do-
ctor.in l.ſi cum emptore de pact. tan-
tò magis , quia licet hæreditas talis
prius eſſet marito in dotem data , ta-
men ex quo tradita erat tranſigenti-
bus per mulierem,illi videbantur præ
ferendi.ad l. quoties C.de rei vendic.
4 Et quia etiam in dote † ſine traditio-
ne dominiũ nõ trãſit ad l.de diuiſione
cum ibi not.ſol.matr. Et tunc demum
quando eſt in maritum dominium trã
ſlatum dicitur res dotalis, ad l.dotale
§.dotalem,de fund. dot. & licet mari-
tus reuocet tranſlationem, vel vendi-
tionem per vxorem factam , ratio eſt,
quia ipſe eſt Dominus ad l.doce ancil
lam.C.de rei vendic. & l. ſi prædium.
C.de iur.dot.tenendo tamẽ , vt ſupra,
conſtitutum operari,etiam in iſta hæ-
reditate obuenta , ceſſarent omnia,
quia & maritus eſſet anterior in habẽ-
do poſſeſſionem, quia ſecundùm om-
nes in d. l. quoties , primus habens
5 † clauſulam conſtituti præfertur . Itẽ
per talem fictam traditionem eſſet ef-
fectus dominus ad l. quædam de rei
vendic. & gloſ. in l. ab emptione de
pact.igitur tranſlatio vxoris eſſet nul-
la ad d.l.doce ancillam cum ſimil.quia
6 diſpoſitio † d.l.3. C.de nouat.non ha-
bet locum vt præiudicetur habenti
ius reale,vt declarat Soccin. in conſil.
101.col.fin.vol. 4. Item quia fuit pro-
bata ſcientia huiuſmodi dationis in
dotem tranſigentium cum vxore , &
cùm ſecunda ceſſio in tranſactione fa
cta fuerit in vtilitatem ceſſionarij,non
præiudicat primo,præſertim ſi cędens
(vt in caſu noſtro)ex quo omnia in do
tem dederat , aliàs ſoluendo non eſt
ad l.filiæ in fin. de ſol. Abb. in d. l.fin.
C.de procur.Iaſ.in d.l.ſi cum emptore
poſt alios.de pact. per Doct.in d.l.fin.
de tranſac. per Soccin.in d.conſ.107.
in fine fuerunt, & aliæ generales ratio
nes, quas hic breuitatis cauſa omitto.

DE SIMONIA.

EPITHOME.

MAndata ad reſignandum, & re-
trocedendum cum regreſſu, &
aliis facta eodem tempore, ſunt ſimo-
niaca.

SVMMARIA.

1 *Mandata, & pacta quando præſumantur correſpectiua.*
2 *Reſignationes debent eſſe liberæ, & ſine conditione, & pacto.*

DECISIO I. aliàs 78.

EOdem die, loco, & teſtibus, & coram eodem notario reperiebantur plura mãdata, vnum ad reſignandum, alterum reſignatarij ad retrocedendum, alterum primi reſignantis ad conſentiendum regreſſui, aliud etiam ſeparatum, vbi inter eos erat conuentum ſub qui-
1 buſdam pactis, quia dicta pacta † & mandata præſumuntur correſpectiua, vnum ſcilicet ratione alterius ad not. per Bartol. in l. pen. §. ſi vir in fin. & Bald. in §. ſi mulier ſol. matrim. per Doctor. in l. lecta ſi cert. pet. & Fely. in c. paſtoralis. 4. col. de reſcript. & facit quod notat Salyc. in l. per diuerſas in 6. q. C. mandat. Domini habuerunt regreſſum pro ſimoniaco, cùm reſigna-
2 tiones † debeant eſſe libere, & ſine cõditione & pacto, ad c. ex parte el 1. de off. deleg. qui allegat Fely. in c. ad audientiam el 2. in 2. & 3. col. de reſcrip. & hoc in vna Gerunden. cuſtodiæ coram D. Camillo.

EPITHOME.

IMpetrans, & ſimoniam deducens vt aduerſarius priuetur beneficio non debet ſe inſcribere ad pœnam talionis cùm non agatur criminaliter, ſed ad extraordinariam.

DECISIO II. aliàs 161.

IMpetrans, certo modo deducens poſtea ſimoniam ad effectum vt aduerſarius declaretur priuatus beneficio, & ſic ciuiliter ad c. per tuas in fin. de ſimon. & Deciſ. 410. in nou. licet non debeat ſe inſcribere ad pœnam talionis, cùm criminaliter non agatur ad c. qualiter & quando de accuſ. Tamen Domini voluerunt quod ſe inſcriberet ad pœnam extraordinariam iudicis arbitrio, iuxta c. ſuper his eod. tit. & not. Doct. in c. inquiſitione in 4. col. eod. tit. licet Alex. in l. ſicuti in princip. repet. ff. de accuſat. teneat indiſtinctè non habere locum quando agitur ciuiliter, ſed debet intelligi vt ſupra, & tantò magis, quia ſi in literis expreſſiſſet vacationem per ſimoniam Papa non dediſſet, nec vnquam conſueuit dare, niſi præcedente inquiſitione, & in forma iuris, ut in vna Cõuerſan. coram D. Ludouico tentum fuit.

EPITHOME.

SImonia conuentionalis in vno beneficio, efficit inhabilem ad alia.

SVMMARIA.

1 *Simonia etiam per pactum committitur.*
2 *Simoniacus indiſtinctè reputatur inhabilis ad alia beneficia.*

DECISIO III. aliàs 165.

SImoniam conuentionalem committenti in vno beneficio, ſi fiat collatio de altero, fuit dubitatum in vna Regienſ. canonicatus, & præbendæ coram

coram me, an talis veniret priuandus, ex quo aliàs expreſsè impetrauerat à Papa, quòd in euentum, quòd per talem ſimoniam veniret ille priuandus, in forma iuris priuarem, & alteri conferrem. Et dubium faciebat, ex quo non erat talis ſimonia, vt videbatur debere requiri ad c. ex tunc de ſimon. cum ſimil. Et quia etiam extrauagans Pauli eſt interpretata vt procedat in tali reali tantùm. Tamen quia etiam
1 per pactum † ſimonia committitur, ad d. c. ex parte de off. deleg. & c. vobis de ſimon. Et quia Doct. indiſtinctè &
2 ſimpliciter dicunt ſimoniacum † inhabilem ad alia obtinenda, & requiri diſpenſationem ad Io. Andr. & Anchar. in c. pen. de elect. & Abb. & alios in c. ſimoniacè de ſimon. Maior pars Dominorum fuit pro annullatione dictæ collationis ſimoniacè factæ.

EPITHOME.

RESignatarius ſecundus, cui per primum reſignantem ſimoniacũ reſignatur ſecundo loco beneficium, præfertur primo reſignatario, etiam ignoranti ſimoniam.

SVMMARIA.

1 *Reſignatario etiam delinquenti quando ius non acquiratur.*
2 *Per ſimoniacam reſignationem non abdicatur ius à reſignante.*
3 *Reſignantis ius amittitur per ſuperiorem.*
4 *Reſignatarius ignorans ſimoniam non poteſt cum bona conſcientia tenere beneficium.*

DECISIO IV. aliàs 231.

SImonia commiſſa etiam per tertiũ ignorante reſignatario, vt in vna Placentina canonicatus, & Cremonenſ. Archidiaconatus coram me, vbi vigore quorundam pactorum, cum interuentu etiam pecuniarum, frater procurauit alteri fratri fieri reſignationem, ſecundùm Dominos eſt ipſo iure
1 nulla, ita vt reſignatario † ius non acquiratur, licet nullum delictum commiſerit, & ſecundus reſignatarius, cui poſtea per ſimoniacum reſignantem eſt reſignatum præferatur ad not. per Abb. in c. pen. in primo not. de elect. per Præpoſit. Alex. in c. ordinationes. col. pen. cum ſeq. 1. q. 1. Et non ſine ratione ſecundùm eundem Præpoſit. ſci-
2 licet quia per ſimoniacam † reſignationem non abdicatur ius ab ipſo reſignante, ad Deciſ. Rot. 236. in antiq. in tit. de renunciatione. Innoc. & Doct. in c. cum vniuerſorum de rerum permu. & gloſ. & Doct. in c. ſuper hoc de renunt. ex quo vltra reſignationem, ad
3 hoc vt quis amittat ius, requiritur vt admittatur per ſuperiorem, ad not. in c. admonet, & in c. quod in dubiis de renunt. & ideo cùm ſuperior admittens neſciuerit de ſimonia, nec admiſiſſet, ſi ſciuiſſet, reperitur reſignatio non admiſſa: Et licet in contrarium allegarent multa iura, in quibus dicitur
4 talem reſignatarium † ignorantem ſimoniam non poſſe cum bona conſciẽtia tenere beneficium, ſed teneri illud in manibus ſuperioris reſignare, ergo præſumitur ipſum reſignatarium habere ius, cùm priuatio præſupponat habitum, quia reſponſum fuit debere intelligi inquantum de facto tenet beneficium, arg. tex. in c. literas de conceſſ.

ceſſ. præbend. quia licet non ſit in crimine aliquo, tamen quia vere titulum non habet tenetur beneficium dimittere, vt in ſimili dicit Abb. in c. illud verſ. item nota de iure patr.

EPITHOME.

PRæſentatio vigore iuris patronorum laicorum poteſt fieri ſub conditione ſecus eſt in electione.

DECISIO V. aliàs 292.

PRæſentatio quando fit vigore iuris patronatus laicorũ, licet poſſit fieri ſub conditione, forſan tamen ſecus eſt in electione, vt per Gemin. in c. 2. verſ. ſecundo oppono de electio n. in 6. ſi tamen patronus etiam laicus præſentet aliquem cum hoc quod aliquid ſoluat, vel eroget etiam in fauorem eccleſiæ, talis præſentatio, vt ſimoniaca non valebit, ſecundùm Dominos in vna Mediolan. cappellaniæ coram D. Aquenſi. ad c. ex multis. 1. q. 3. Præpoſ. Abb. & Felyn. in c. cum M. de conſtit. Imo ſecundùm Dominos in eadem cauſa, etiam quod plures alij patroni ſimpliciter, eundem, & non ſimoniace præſentauerint, vitiabitur præſentatio, ad. tex. in c. nobis & ibi per Abb. in 2. not. de ſimon. Roch. de Curt. in ver. & utile 3. q. in tract. iuris patr. gloſ. pen. & vlt. in c. cum ſuper de conſeſſ. Abb. in c. Matthæus de Simon. verſ. ſecundo collige Rom. conſil. 327.

DE NOVI OPERIS nuntiatione.

EPITHOME.

CAutione de moliendo data non impeditur cœptum opus, & etiam ſi poſt tres menſes offeratur, non obſt. nunt. nou. op. non impeditur operis conſtructio.

DECISIO I. aliàs 266.

CAutio de moliendo, ex qua poteſt quis cœptũ opus proſequi ad l. non ſolùm §. ſciendũ, & l. prætor ait §. ſi quis paratus ff. de nou. op. nunt. Non obſtante nuntiatione noui operis, ſi poſt tres menſes offeratur, non impeditur operis conſtructio ſecundùm Dominos in vna Ariminenſi coram D. Nicoſtratenſ. etiam quod incontinenti nuntians probare ſe offerat iùs ædificandi nuntiato non competere ad c. vltim. cum ibi nor. de nou. op. nunt. Si tamen ageretur de eccleſ. ędificanda quæ in pręiudicium alterius ædificari non poteſt, ad c. 1. eod. tit. Domini in vna coram D. Raynaldo tenuerunt quod vltra dictam cautionem de moliendo, deberet dari licentia ędificandi cum decreto quod lite durante eccleſia non cenſeretur, cum rei ſane demolitio permittenda videatur.

DE PRIVILEGIIS.

EPITHOME.

FAcultas nuntij conferendi beneficia comprehendit dignitates per hęc verba, & alia quæcunque, & qualiacunque.

SVMMARIA.

1 *Facultas conferendi videtur odioſa*

2 *Verbum quodcunque non debet operari vt veniant maiora.*

3 *Clauſula & alio quocunque modo an operetur vt veniant maiora.*

4 *Hoſpitale non dicitur venire appellatione bonorum.*

5 *Beneficia quæcunque veniunt in diſpenſatione propter verbum quæcunque.*

DECISIO I. aliàs 32.

AN facultas nuntij cōferendi beneficia cōprehendat dignitates, maximè in vna cauſa Barchinonen ſi præceptoriæ corā D. Paulo, vbi erant etiam hæc verba. Et alia quæcunque, & qualiacunque. Et mihi videbatur quod non. Quia prædicta facultas † cum deroget po-
1 teſtati ordinarii, videtur odioſa ad not. per gloſ. Immol. Petr. de Anchar. in c. 2. de off. ordin. in 6. Abb. in c. ſi quis contra 2. not. de foro compet. Ideo non veniebat dignitas ad c. fin. de præbend. & c. cum in illis eod. tit. in 6. & Mil. in repetitione in ver. beneficia. Et ita per hanc rationem clare Soccin. in conſil. 160. vol. 2. Nec obſtabat verbum quicunque
2 † quia propter dictionem aliam, quæ eſt repetitiua ſimilium, non debet operari, vt veniant maiora, ad conſil. Oldrad. quod ſequitur Ant. de Butr. in c. dilecti de donat. quod teſtator qui reliquit quod ſoluatur debitum certis creditoribus illius ciuitatis, & alijs quibuſcunque. ſ. eiuſdem ciuitatis. Idem Rom. in conſil 13. de ſtatuto prohibente contra inſtrumentum guarentigiatum opponi doli exceptionem, & aliam quamcunque. ſ. ſi-
3 milem. Et quod clauſula † & alio quocunque modo nō comprehendat maiora tenet Gemin. in c. cum in illis §. primo de præbend. in 6. Et licet aliquæ gloſæ ſint in contrarium, tamen in iſta opinione videtur reſidere Iaſ. in l. quicunque C. qui admitti. In contrariam tamen partem fuerunt omnes moti aliqui propter verbum quæcunque per illum tex. & gloſ. iuncto tex. in c. ſi tibi abſenti in verſ. quicunque alius de præbend. in 6. & in l. ſi fugitiui de fer. fugit. Nam & hoſpita-
4 le † quod appellatione bonorū non videtur venire ad clem. per litteras de præbend. propter verbum quęcunque venit, ad not. per Felyn. in c. de quarta in fin. de præſcript. ſicut & in di-
5 ſpenſatione † quæ eſt ſtricti iuris, ad c. quod dilatio de conſanguin. & affinit. illa quæcunque in materia ſtricta venire ſolent, ad not. per Anton. de Butr. in c. vltim. de præbend. in 6. Philipp. in c. gratia de reſcript. in 6. propter verbum quæcunque beneficia veniunt, ad Deciſ. 408. in antiq. & vide in deciſ. 2. de fil. presbyt. in nou. num. 11. & 12. & quia ſecundùm vnum ex Dominis hic ſunt diſpoſita verba geminata .ſ. quęcunque, & qualiacunque, quod ſecundum videtur referri ad qualitates, vt cuiuſque qualitatis ſint, & ſic etiā dignitates comprehendantur, quod etiam me mouit in hanc partem. Aliqui vero moti fuerunt, quod ex eo quod illa gratia nuntij. i. facultas conferendi dirigebatur in tertium. i. in fauorem eorum, in quibus debebat fieri collatio, dicitur fauorabilis, ita vt comprehendat maiora beneficia ad not. per Io. Andr. in c. vlt. & ibi per alios communiter de verb. ſignific. in 6.

Epithome.

Releruatio conceſſa in Germania, etiam in menſibus ordinariorum, non videtur derogare concordatis.

DECISIO II. aliàs 55.

Reſeruatio licet concedatur Alemano in Alemania etiam in menſibus ordinariis collatoribus conceſſis, etiam ſi deroget alternatiuis non videri derogatum concordatis, quia ſunt in vim pacti, ad not. in c. ex multiplici de elect. Et quia concordata ſunt inita cum ratione Germanica, & ſic cum vniuerſitate, ideo eis nũquam intelligitur derogatum, ad conſil. Rom. 4. Et ita in vna Monaſterienſ. Canonicatus, & præbendæ fuit deciſum coram D. Piſaurienſi.

Epithome.

Indulta Cardinalium capiunt vacantia per obitum aliorum Cardinalium.

SVMMARIA.

1 *Beneficia vacantia per obitum Cardinalium, in cuius indulto comprehenduntur.*

2 *Cardinales ſunt familiares Papæ, ſed non commenſales.*

3 *Cardinales non veniunt appellatione officialium, & in quibus fallit.*

4 *Indultum in præiudicium concedentis eſt latè intelligendum*

5 *Materia dicitur fauorabilis, cùm res redit ad priſtinam naturam.*

DECISIO III. aliàs 83.

1 An indultum † Cardinalis ordinarii, qui non obſtantibus regulis inducentibus reſeruationes poſſit conferre beneficia etiam Notariorum, Scriptorum, Accolitarum, Cappellanorum, & aliorum officialium, præterquam familiarium continuorum commenſalium Papæ comprehendat, vt poſſit conferre beneficia vacantia per obitum alterius Cardinalis, Dic, quod ſic quia Cardina-
2 les † licet ſint familiares ad conſi. Oldrad. 48. non tamen ſunt continui cõmenſales, ad not. in c. vltim. de verb. ſign. in 6. vbi patet ad ſenſum, & not. Petrus de Anchar. conſil. 398. præmitto pro clariori, & tanquam diuerſas perſonas ponit Papa in extrauag. ad regimen vbi poſt reſeruationem familiarium, reſeruat etiam beneficia Cardinalium, & ſic non comprehenduntur in exceptione indulti. Et licet poſſit dubitari, quod ex eo quod in indul
to fiebat mentio de pluribus officiali-
3 bus, & non de Cardinalibus † quòd quia ſunt maiores, & ſpeciali nota digni non veniunt ad not. doctrinam omnium in c. ſedes de reſcript. tamẽ ſpecialiter de hoc tractatur per Felyn. in c. ad aures. verſ. ſexta cõcluſio eod. tit. & in fauorabilibus Com. eſt opinio quòd comprehendantur in præ-
4 iudiciũ concedentis indultum † eſt. n. latè intelligendum, vt in propoſito per Felyn. allegantem concordantia in c. cauſam quæ col. 2. verſ. ſimiliter Domini de Rota de reſcript. Vltra tamen iſta, quod de iure communi ordinarius poteſt conferre beneficia omnium, & quorumcunque, & non impeditur cõferre beneficia Cardinalium,

niſi per regulas, quia extrauagans ad regimen erat temporalis ad uitam Benedicti, cùm in indulto Papa uelit Cardinalem poſſe conferre regulari. His non obſtantibus remanēt obſtacula à iure primæuo, poterit etiam aliorũm beneficia conferre, & cum per indultũ tollantur obſtacula, & res redire t ad priſtinam naturam, materia
5 † dicitur fauorabilis, ad c. ſtatutum cum gloſ. de præbend. in 6. Et in terminis per Fely. in d. c. cauſam quæ col. 8. in prima declaratione, uerſ. limita hęc in fine, Et in hoc fuit maior pars Dominorum in una Valentina Archidiaconatus coram D. Ludouico.

EPITHOME.

Contra priuilegium vniuerſitatis cum decreto non præſcribitur minori ſpatio quadraginta annorum.

SVMMARIA.

1 *Priuilegia conceſſa an ligent ignorantes, an requiratur ſcientia.*
2 *Priuilegia dicenti non eſſe in vſu, incumbit onus probandi.*
3 *Priuilegijs conceſſis cum decreto irritanti, an poſſit renunciari.*
4 *Priuilegium conceſſum cum decreto per conuentionem, vno actu an amittitur.*
5 *Præſcriptio contra communitatem requirit ſpatium 40. annorum.*
6 *Poſſeſſio requiritur in præſcriptione.*

DECISIO IV. aliàs 79.

Priuilegium eſt conceſſum communitati Fauentinæ quòd beneficia conferri non poſſint, niſi ciuibus originariis eiuſdem ciuitatis cum decreto irritanti, & hoc in vna cauſa Fauent. Patrochialis ſancti Euſtachij coram me, In qua N. Bononienſis produxerat prouiſionem à legato, fuit eidē datum de eiſdem priuilegiis, attento quòd ipſe non eſt ciuis Fauentinus, replicabat ipſe, quòd non erat in vſu, & per plures teſtes conabatur hoc probare, qui aſſerebant plures collationes factas forenſibus ab ordinario, & legato habuiſſe effectum, & de illis in dicta ciuitate Fauent. eſſe publicam vocem, & famam, & ſic ſciente, & patiente Communitate, & hoc à quibuſdam annis citrà. Dubitatum fuit de pluribus. Primo an quia dicta priuilegia conceſſa fuerunt communitati ſcienti, & patienti, eſſet neceſſe probare eſſe in vſu à principio recepta. Secundo an caſu quo valeant, ſtatim poſſit eis communitas renunciare, adeò vt cùm ſciens tacuerit, & non reclamauerit, videatur tacitè renunciaſſe. Tertio an per dictum tempus priuilegia eſſent præſcripta. Circa primum nō videtur difficultas, quia aut tenemus,
1 quòd priuilegium † ſtatim liget etiam ignorantes, ad not. per Bartol. & Doct. in l. omnes populi de iuſt. & iur. & per Innoc. Archid. & Hoſtienſ. in c. 1. verſ. ex parte de conceſſ. præbend. in 6. aut quod requiritur ſcientia, vt videtur probari in d. verſ. ex parte, & per Cardin. in procem. clem. in verſ. vniuerſitatis, vel quod diſtinguimus, vt per Dec. in c. 2. de conſtit. in fin. ſtatim, ex quo communitati ſcienti fuit conceſſum à principio valuit, & conditio tacita priuilegij quatenus velit ille cui conceditur, vti eſt adimpleta, quia apparet, ex quo ipſe petiuit quod vti voluit. Vnde Domini voluerunt quòd aduerſario
2 † dicenti, quòd priuilegia non erant in vſu, incumberet onus probandi. In ſecunda verò difficultate, ſi tenemus, quod

3 quod ex quo in priuilegiis † erat decretum irritans, non poſſit eis etiam expreſsè renunciare, ad c. dilecto, ver. niſi fortè, iuncta gloſ. & Doct. in c. ſtatutum in princip. verſ. committatur de reſcript. in 6. & Iaſ. in l. ius publicũ in fin. ff. de pact. & res tunc eſſet ſinè dubio, quia ſi non poſſet expreſsè renunciari, multò minus tacitè per conuentionem, vt videtur deciſ. 294. in antiq. Si verò tenemus quòd priuilegio conceſſo ad fauorem alicuius, etiam cum decreto quis poſſit renunciare, quod magis videtur iuridicum, ad not. per Petr. de Anchar. in d. c. ſtatutum in fin. ad not. per Abb. in 2. nota. c. vltim. §. his autem de off. deleg. & plenè per Dec. in c. cum veniſſent in 4. col. de conſtit. & in c. cæterum ante fin. in 4. col. de reſcript. nam ſicut quis poteſt priuilegio renunciare, ita & decreto, vt acceſſorio, ad not. per Aret. in l. duobus §. etiam col. 2. verſ. Bald. tamen de vulg. & pupill. ſpecialius per Card. in clem. 1. quæſt. 18. de elect. & Rom. conſil. 330. col. 3. ſecundùm hoc videtur quod ſi expreſsè poſſit renunciari, quòd etiam tacitè, Et in hoc Domini voluerunt, quòd cùm ciues quibus fuerunt priuilegia conceſſa, nihil debeant facere, quia tunc per conuen
4 tionem † etiam in vno actu, forſan priuilegium amitteretur, ad not. in c. cùm acceſſiſſent, in uerbo conuenit, & in c. per illorum de præbend. & Deciſ. noſtra 382. in nou. ſed ciues in cõtrariũ nihil fecerunt, ſed tantùm paſſi ſunt ordinarium cõferre forenſibus, quòd propter decretum irritans non amittatur priuilegium, ad not. per Archid. Io. Andr. & Gemin. in c. cum de beneficio de præbend. in 6. & Fely. in d. c. cùm acceſſiſſent. col. 14. uerſ. 4. limita. Non obſtat conſil. Abb. 61. in fin. lib. 2. quia non erat ibi decretum, ſed ſola patientia, & conuentio. Circa tertium dubium licet uideatur inducta contraria conſuetudo per decretum, ex quo illo tempore priuilegia non fuerunt ſeruata, ad not. per Cyn. in l. uoluntariè. C. de excuſ. tut. Tamen Domini uoluerunt quod ſimus in præſcriptione
5 † contra communitatem, & requiratur tempus 40. annorum, ad not. in l. ultim. & auth. quas actiones. C. de ſacroſanct. eccl. Imò ex quo in præſcri-
6 ptione † requiritur poſſeſſio, ut in reg. ſine poſſeſſione lib. 6. & quod ex cauſa dicit Abb. in c. querelam in fin. 3. col. de elect. Et propter dictum decretum prouiſiones factæ forenſibus ſunt nullæ, non poteſt dici quòd ex actis nullis ordinarius ſit in quaſi poſſeſſione conferendi extraneis contra communitatem, quia decretum inficit etiam poſſeſſionem.

EPITHOME.

Milites acceptare nequeunt uigore priuilegiorum, etiam quod priuilegia ſint conceſſa ex cauſa.

SVMMARIA.

1 *Regula reuocatoria gratiarum non comprehendit conceſſas ex cauſa oneroſa.*
2 *Fallit ſi ſit modicum præiudicium.*

DECISIO V. aliàs 21.

Expectans nominatus à milite ſancti Petri uolebat alteri præferri ratione priuilegiorum conceſſorum dictis militibus: Opponebatur de ſuſpẽſione facta per Papam, quia ſuſpendebat omnia priuilegia conceſſa quibuscun que collegiis ad biennium. Replicabatur

cabatur quòd non comprehendeban
1 tur † priuilegia militum conceſſa in uim contractus, & ex cauſa oneroſa Card.conſil.147. Fely. in c.cum olim in princip.col.3.de re iudic. & allegabant, quandam declarationem Clem. Papæ vij.in qua declarauit quòd licet Adrianus prædeceſſor reuocauerit omnes gratias, quæ permittebant laicis habere penſiones eccleſiaſticas, non comprehenderet milites prædictos, attento quòd id eis erat conceſſum ex cauſa oneroſa, & in uim contractus. Quo non obſtante, quia præiu
2 dicium † erat modicum, maior pars Dominorum fuit ut comprehenderētur ad conſil. Rom. 336. Alex. conſ. 218.lib.2.aliàs 361.

EPITHOME.

NOminatus à militibus iuxtà priuilegia præfertur familiari antiquo non deſcripto.

DECISIO VI. aliàs 93.

VIſis priuilegiis conceſſis militibus ſancti Petri. Domini tenuerũt in una Gebennen. coram D. Piccolomineo quod nominatus ab eis præferatur antiquo familiari Papæ non deſcripto.

EPITHOME.

PRiuilegium habens quod præferatur quibuſcumque habentibus priuilegia deſcriptorum, præfertur etiam militibus habentibus prærogatiuam ex cauſa oneroſa.

DECISIO VII. aliàs 114.

IN illa cauſa Gebennen. de qua ſupra proxima deciſ. fuit contra nominatum à milite producta una regula, quæ omnibus familiaribus ſuæ ſanctitatis concedebat priuilegia deſcriptorum, declarans, eos quibuſcumque per priuilegium deſcriptis uelle anteferri, ex qua Domini fuerunt pro familiari, non obſtante quòd uiderentur priuilegia militum conceſſa in uim pacti, & ex cauſa oneroſa, quia reſponſum fuit ut ſupra deciſ. 5. eod. tit. de qua per conſil. Alex. 361. uol. 2.

EPITHOME.

FAcultas conferendi beneficia comprehendit etiam uacantia in menſibus ordinarij, non obſtante regulá de octo menſibus.

DECISIO VIII. aliàs 160.

FAcultas Nuncij conferendi beneficia comprehendit etiam uacantia in menſibus ordinarij, non obſtante regula, quæ dando octo menſes expectantibus diſponit quòd in cæteris quatuor, ordinarij liberè conferre ualeant, ſecundùm Dominos in una Cõpoſtellana coram D. Io. Clerici. Quia cùm in illis Papa prouidere poſſit, & cum ordinario concurrere, idem, & in Nuncio, qui auctoritate Papæ poteſtatem habet conferendi. arg. c. ſi Apoſtolicæ de præbend. in 6. & arg. illud, quia omnia noſtra facimus quibus noſtram auctoritatem impartimur, & arg. l. ſolet cum ſimi. de iuriſd. om. iud. & quia regula noluit tantùm in illis quatuor menſibus tollere impedimentum

tum

ſum expectantium, niſi in regula reuocarentur omnes facultates & indulta conferendi.

EPITHOME.

Nominatus à milite gaudet priuilegiis militis etia m mortui.

SVMMARIA.

1 *Nominatus à priuilegiato perinde eſt ac ſi illi eſſet priuilegium conceſſum.*

2 *Qualitas requiritur tempore datæ, & vacationis*

3 *Priuilegium ceſſare videtur ceſſante cauſa priuilegij, & num. 9.*

4 *Priuilegium conceſſum habita ratione ad aliud, ceſſante altero, ceſſat.*

5 *Priuilegium conceſſum filijs propter patrem, ceſſat per mortem patris.*

6 *Iure datoris mortuo non reſoluitur ius acceptantis, quando interuenit voluntas principalis Domini.*

7 *Regula nemo plus iuris, quomodo limitatur.*

8 *c. cum ceſſante non habet locum in cauſa momentanea.*

DECISIO IX. aliàs 184.

1 Nominatus † à milite habens expectatiuam, cui conceduntur priuilegia antelàtionis & prærogatiuæ militum, in omnibus, & per omnia, ac ſi actu ipſi conceſſa fuiſſent. Dubitatum fuit coram D. Piccolomineo in vna Cæſarauguſtana canonicatus, & præbendæ an gaudeat illis, etiam mortuo milite nominante, at-
2 tento quod cum qualitas † vtroque tempore requiratur. ſ. tempore literarum, & vacationis beneficij, vt Rota tenet per not. per Bald. in c. conſtitutus de reſcript. & conſil. 491. vol. 1. ad not. in l. in delictis §. ſi extraneus de noxal. videbatur nominantem debere requiri etiam tempore vacationis; maximè quia nominatus in eius locum ſubrogatus, ipſius naturam ſapere debebat, ad l. ſi eam §. iniuriarũ ſi quis caut. facit reg. nemo plus iuris cũ
3 vulg. Et quia ceſſante priuilegij † cauſa ceſſare videtur priuilegium ad l. titia ſeio §. vſuras, & ibi per Bartol. de leg. 2. ad c. ſugeſtum de decim. Vnde
4 quando priuilegium † eſt vni conceſſum habita ratione ad aliud, ſi eſt per modum cauſæ eſſendi, ceſſante primo ceſſat & reliquum, ad not. per Bald. in l. omnia in fin. C. de epiſc. & cler. vt in caſu noſtro, quia calor, & fauor militis videbatur eſſe cauſa quare priuilegium tali nominato concedebatur. Ideo videmus quòd quando pater eſt priuilegii fundamentum, pri-
5 uilegium conceſſum filijs † propter patrem, ipſo mortuo, expirat, ad not. per Bartol. in l. 1. in fin. C. de epiſ. & cler. quibus tamen non obſtantibus Domini fuerunt pro nominato, primo, quia cum ei dentur talia priuilegia, verum eſt dicere qualitatem vtroque tempore adeſſe, cum ipſe ſit ſemper nominatus. Secundo quia dictum priuilegium in omnibus, & per omnia eſt ac ſi ipſi conceſſum fuiſſet ad not. per Bart. in l. maritus §. lege Iulia de adult. Alex. Iaſ. & omnes in l. 1. de leg. 1. quo caſu ſi ipſi conceſſa fuiſſent, omnino durarent. Tertio quia re-
6 ſoluto † iure datoris, vt in caſu noſtro non reſoluitur ius acceptantis, puta nominati, quando interuenit voluntas principalis Dñi, vt Papæ in priuilegio militũ, ad not. per Bald. conſ. 333. vol. 5. ad not. per eundem in auth. ſi quas ruinas in 3. col. de ſacroſ. eccl. & in

& in addit. ad Bârtol. in l. ex vectigali de pignor. faciunt not. per Saly. in l. grege §. cum pignore eo. tit. Et per hoc reſpondetur ad regulam
7 † nemo plus iuris, quia hoc bene ſuperior facere poteſt, vt declarat ibi Io. Andr. in q. an valeat conſuetudo quod canonicus teſtari poſſit de fructibus vnius anni poſt mortem proxime ſequentis. Quarto, quia quando
8 cauſa † priuilegij eſt momentanea, vt in caſu noſtro ſupranominato, tunc regula c. cum ceſſante de appell. locũ non habet, vt latè declarat Iaſ. in l. ſciendum §. primo qui ſatiſd. cog. pro quo facit reg. c. decet, & ibi per Io. Andr. de reg. iur. in 6. quia videtur ſe habere per modum cauſæ fiendi, & non eſſendi, & ita reſpõdetur ad not. per Bald. in d. l. omnino, vt ibi per eun. Quinto quia quando remanent
9 † reliquiæ priuilegii. vt in caſu noſtro remanet etiam expectatiua iam conceſſa vigore nominationis, tũc ceſſante cauſa nõ ceſſat priuilegium ad not. per Iaſ. poſt Angel. Io. Andr. & alios ibi per eum adductos ad l. ſciendum §. primo, & per iſta ſatis ad contraria reſponſum videtur. Nec obſtat de ſubrogato debente habere naturam eius in cuius locum &c. Quia hoc nõ negatur, ſed ex quo in priuilegio dicitur quòd miles loco ſui poſſit nominare, &c. propter illa verba loco ſui, videtur totum ius trãsferri in nominatũm, non conſiderata amplius perſona nominantis ad not. per Alex. & alios in l. qui quadraginta ad fin. ad ad trebell. & l. in prouinciali §. ſi ego de nou. op. nunt. iunctis not. per Bartol. in l. facta §. ſi hæres ad Trebell. & Io. Andr. & alios in c. fin. de alien. iud. mur. cauſ. fact. Vnde eſt ac ſi nominatus miles eſſet effectus, conſideratur enim tantum nominatio pro cauſa, quæ ſufficit ſemel adeſſe ad not. vt ſupra dixi per Bart. in d. l. omnia cũ ibi addit. per Paul. de Caſtr. & in l. omnes eo. tit. & vbique per Andr. Barb. in addit. Et maximè quia in materia noſtra omnia ceſſare videntur propter illa verba priuilegij, perinde ac ſi &c. & ad ſupradicta vide Dec. in l. in omnibus cauſis col. pen. verſ. & quod dictum eſt per Doctor. & And. ſiculum, & Soccin. de reg. iuris.

EPITHOME.

AVditor tempore vacationis, qui non erat auditor tempore datæ, gaudet priuilegijs auditorum.

SVMMARIA.

1 *Qualitas requiſita ad vacaturam, an debeat adeſſe tempore datę. & num. 3*
2 *Verbum eis denotat qualitatem, & ſubſtantiam.*
4 *Qualitas iuncta verbo regulatur ſecundùm qualitatem verbi.*
5 *Qualitas determinans verbum, per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum requiritur tempore effectus, non diſpoſitionis.*
6 *Expectatiua dicitur cõditionalis gratia.*
7 *Qualitas tempore impletæ conditionis ſufficit in conditionibus.*
8 *Quęlibet res ſecundum effectum ad quem fit conſiderari debet*
9 *Qualitas requiſita ad aliquem effectum conſideratur quando de illo effectu tractatur.*
10 *Tempus vacationis beneficij attenditur quantum ad qualitates perſonarum.*

DE-

DECISIO X. aliàs 170.

AVditor Rotæ tempore vacationis beneficij habens gratiam ſibi
1 bi conceſſam ante auditoratum†, fuit pluries in Rota dubitatũ an gauderet priuilegiis antelationis, ipſis auditoribus conceſſis, & ſpecialiter in vna cauſa clufina beneficij coram D. Piſauvienſi, & licet per antiquiores Dominos dictum fuerit Rotam ſæpe tenuiſſe, & iudicaſſe requiri quem eſſe auditorem, etiam tempore gratiæ expectatiuæ per c. conſtitutus de reſcript. & per c. tibi qui, &c. duobus, et c. ſi eo tẽpore eo. tit. lib. 6. & quia priuilegium dicit in aſſecution. beneficiorum, vigore gratiarum eis conceſſarum, quod
2 verbum † eis denotat qualitatem, & ſubſtantiam, ad not. in l. in delictis §. ſi extraneus de nox. videtur quòd importet quòd ſi quis tempore gratiæ ſit auditor, cùm intelligi debeat eis ſcilicet auditoribus, & de hoc videtur cõſi. Bald. 491. Tamen ne forſan mutaretur quod per tot eruditiſſimos fuerat tentum: dictum fuit quòd materia cõcordaretur. Nos enim iuniores, & forſan maior pars fuiſſemus in con
3 trario ſcilicet quòd ſufficeret † quem tempore vacationis beneficij fore auditorẽ. Primo quia cũ clauſula cõſideret prærogatiuas in aſſequẽdis beneficiis vigore gratiarũ expectatiuarũ, nõ in aſſequẽdis expectatiuis, dũ dicit in aſſecutione quorũcũq; beneficiorũ, & c. ſufficit quod tẽpore vacationis beneficij, & ſic eius aſſecutionis adſit talis qualitas acquiſita ſecundùm vul
4 gat. regul. quod qualitas † iuncta verbo regulatur ſecundùm tempus verbi, ad d. §. ſi extraneus, & l. cum §. ait prætor, iuncto §. fin. de public. in rem
5 act. Secundo quia qualitas † determinans verbum, per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum, non requiritur tempore diſpoſitionis, ſed tempore effectus, & eo ſolo caſu requiritur ab initio tempore diſpoſitionis, quando determinat verbum per quod ſignificatur actus diſponendi, vt per Bartol. in l. ex pacto. in prima col. in fin. de vulg. ſed qualitas prærogatiuitatis determinat prælationem in aſſecutione, & ſic ſignificat tempus effectus expectatiuarum, non tẽps diſpoſitionis, & ſic datæ, ergo
6 &c. Tertio quia expectatio † poteſt dici conditionalis gratia, arg. l. 3. ff. qui & à quib. & l. cum ita de opt. leg. & in
7 conditionibus † ſufficit qualitas tempore impletæ conditionis l. cum qui poſt de condit. & demonſtr. l. non oportet de leg. 2. Quarto, quia quælibet
8 bet res † ſecundùm effectum ad quẽ fit, conſiderari debet, ad c. cum dilecti de ord. cognit. Papa autem qui dat prærogatiuas hoc ſentit, vt magis digni præferantur in habendis beneficiis, ergo tempus aſſertionis ipſorum beneficiorum attendi debet, vt menti, & rationi ſatisfiat Papæ. Facit quia
9 qualitas † requiſita ad aliquem effectum, cõſideratur tempore, quo de illo effectu tractatur, ad l. ſi cognatis de reb. dub. & l. interuenit de leg. præſtand. & c. cui de præbend. lib. 6. & hanc partem videtur tenere gloſ. d. regu. in fi. & 3. part. referens hoc idem Rotam in pluribus tenuiſſe, & videtur Deciſ. Rotæ 853. Vrbanus Papa in antiq. Idem in auditore Rotæ in ſpecie tenet Gemin. conſil. 113. in princip. per rationes, de quibus per eum. Pro hac etiam parte videtur facere Bal. in c. conſtitutus in 4. col. verſ. pone Papa, nam ibi licet plus arguatur quòd attendatur tempus datæ, &

AA per

per hoc reſponderi poſſit ad not.per eum d. conſil. 49 t. dum conſiderat verba illa in data currenti &c. Nihilominus ipſe videtur reſidere in contraria opinione,quam ponit in fine illius quæſtionis. Et tenendo hanc partem non obſtat d.c. tibi qui & c. duobus, quia ibi loquitur in prælatione, quæ cauſatur de iure canonico, ex auctoritate datæ,quod nihil facit ad materiam,cùm talis auctoritas ſine dubio non attendatur, ſed prærogatiua perſonarum conceſſa per regulam,vel priuilegium,in qua deberet ſufficere tempus vacationis beneficij, ad quod facit quod not. Fely. in c. eam te, col. antepenult. verſ. fallit t. de reſcript. ſcilicet quòd quantùm ad perſonarũ
10 † qualitates attendatur tempus vacationis beneficij, Minus obſtat tex.in c.ſi de tempore,quia ibi defectus qualitatis cauſabat ſurreptionem, ita ad illum tex.reſpondet Gemin.conſ. 113. & 79.in fin.& Inno.in clem. & ſi principalis de reſcript. quo caſu bene attenditur tempus datæ, vt declarat Abb.in c.dilectus el.2.in 2.col.de præbend.& Andr.Sicul.in d.c.eam te col. antepenult. verſ. circa hunc paſſum poſt Fely. ibi, & ita poſſet reſponderi ad c.conſtitutus.quia ibi tempus datæ attenditur ratione ſurreptionis cauſatæ ex taciturnitate numeri, & ibi intelligendum eſt interueniſſe &c. vbi autem non agetur de ſurreptione, ſed defectu capacitatis impetrantis, vt in hoc caſu,attenditur tempus aſſecutionis beneficij,ſecundùm Abb.Fely.& Andr.vbi ſupr.facit deciſ. 33.de præbend.in antiq.& pro hac etiam opinione faciunt verba regulæ clem.quæ dat prærogatiuas auditoribus præſentibus,& futuris ratione expectatiuarum conceſſarum,& concedẽdarum, Ergo auditor futurus habet prærogatiuam etiam ratione expectatiuæ antea conceſſæ. Et in hac regula non eſt uerbum eis. Et ſic uidetur ceſſare argumentum, antiquorum Dominorum.Cogita.

EPITHOME.

Regula reuocans indulta, & facultates conferendi,non reuocat alternatiuas ordinariorum.

DECISIO XI. aliàs 194.

Regula quæ reuocat omnia indulta,& facultates conferendi, non reuocat alternatiuas ordinariorum, ex quo per illos nihil de nouo indulgetur.ſed tantùm obſtacula tolluntur. Quo ſtante ordinarius iure communi, & ordinario habet facultatem conferendi,non uigore indulti,ad c.cum aliquibus cum ibi not. de reſcript. in 6. & Petr.de Anchar.conſil. 2.col.2.& Soccin.conſil. 260. ſecundùm Dominos in una Lunen. Sarzanen.quę aliàs fuit coram D. Panigarola, & poſtea coram me iterum poſita propter nullitatem ſententiæ.

EPITHOME.

Priuilegium Curſorum cum decreto irritanti quò ad citationem coram commiſſariis intelligitur iudicialiter,non extraiudicialiter.

DECISIO XII. aliàs 204.

Priuilegium Curſorum habens decretum irritãs in citationibus per alios quàm per ipſos factis coram iudicibus commiſſariis,habet locum,(vt ex

ex ipſius tenore apparet) quando in cauſis iudicialiter proceditur. Vnde ſecundùm Dominos in vna Romana domus coram D. Piccolomineo, non procedit coram commiſſario pronunciante ſuper alienationibus rerum eccleſiaſticarum, quia ei à Papa committitur quòd extraiudicialiter de euidenti vtilitate eccleſiæ ſe informet, & conſtito ſummariè, & extraiudicialiter de ipſa, confirmet alienationem: Et licet propter illa verba extraiudicialiter non tollatur partis citatio, ad deciſ. Aegid. 672. & maximè per verbum cõſtito, ad gloſ. in verſ. conſtiterit in clement. præſenti de cenſib. & deciſ. Aegid. 68. Tamen non proceditur iudicialiter, vnde non in quolibet actu, ſed vnica citatio pro informatione ſufficit, ad not. per Abb. & Fely. & Docto. alios in c. ego enim de iureiur.

EPITHOME.

Alternatiuæ priuilegium nõn prodeſt expectanti, licet talis reuocatio ſibi intimata non fuerit.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium alternatiuæ reuocatur per contrauentionem ordinarij.*

2 *Priuilegij reuocatio debet intimari priuilegiato, non autem tertio, cui per reuocationem fieret præiudicium.*

3 *Priuilegium à lege reuocatur per contrauentionem ipſo iure.*

4 *Contrauentio cenſetur eſſe nota in partibus, vbi ordinarius abutendo contrauenit.*

5 *Expectanti eſt imputandum ſi de contrauentione ignorantiam prætendat.*

6 *Alternatiua reuocata tendit ad fauorem expectantium.*

DECISIO XIII. aliàs 276.

1 PRiuilegium † alternatiuæ quod reuocatur per contrauentionem ordinarij non prodeſt expectanti, licet reuocatio talis ſibi intimata non fuerit, ſecundùm Dominos in vna Placenti-
2 na coram D. Petro reuocatio † enim priuilegij debet intimari priuilegiato, ad not. per Io. Andr. & Philipp. Frãch. in c. fin. de reſcript. in 6. Non autem tertio, cui etiam per reuocationem fieret præiudicium, ſi aliter ille contradicere non poterat, ad not. per Dec. conſil. 169. col. 3. Et quia quando reuoca-
3 tio † fit à lege, ipſo iure, vt in caſu ſuperiori, per conuentionem enim lex eſt quæ reuocat ad c. priuilegium 10. q. 3. & not. per Doct. in c. cum acceſſiſſent de conſtit. & non homo iſto caſu reuocatio non eſt intimanda, ad not. per Fely. in c. ex parte decani col. 11. verſ. fallit vndecimò de reſcript. & tan-
4 tò magis quia contrauentio † videtur nota partibus, vbi ordinarius abuten-
5 do contrauenit, & imputandum † ſit expectanti, ſi de ea ignorantiam prætendat, ad clem. 1. in fin. de conceſſ.
6 præben. potius quàm in fauorem † expectantium tendit alternatiua reuocata, cùm ex hoc octo menſes vigore regulæ conſequantur, quod ſtante alternatiua ſex tantùm alternatim haberet.

EPITHOME.

INdultum Imperatori conceſſum quòd in tali ducatu ſuæ iuriſdictionis beneficia non valeat conferri, niſi perſonis oriundis, gratis, & acceptis eidem, cùm videatur odioſum, non vendicat ſibi locum in loco limitroſo, & mixto.

SVMMARIVM.

1 *Simplex quando eſt cum vno quòd ſit diuerſæ naturæ, attenditur cui fauet ius commune.*

DECISIO XIV. aliàs 278.

INdultum Imperatori conceſſum quòd in tali ducatu, ſuæ iuriſdictionis beneficia non poſſint conferri niſi oriundis, & perſonis gratis, & acceptis eidem, cum videatur odioſum, & derogans poteſtati ordinarij libere diſponendi, ad c. peruenit 11.q.1.& quia acceptio perſonarum eſt a iure prohibita ad c. ſacrorum 63. diſt. non verificatur, neque locum ſibi vendicat in loco limicroſo, ſeu mixto ad not. per Cald. conſil. 11. de præbend. Gemin. in c. cum in illis §. vltim. eod. tit. in 6. & Dec. conſil. 213. & Bald. in l. legatis vxori, arg. illius l. de leg. 2. Et quia quando vnũ 1 ſimplex cumulatiue eſt diuerſæ naturæ, attenditur illud in quo magis ius commune fauet. per Bald. in l. ſi quis decurio de falſ. Aret. & Soccin. in l. 2. de verb. oblig. ſecundùm Dominos in vna Lugdunen. prioratus coram D. Hieronymo. Hoc tamen fuit incidenter dictum per vnum ex primis reſponſalibus, alijs tacite pertranſeuntibus.

EPITHOME.

DOctor pauper habens expectatiuam in forma pauperum præfertur pauperi habenti in forma communi.

DECISIO XV. aliàs 119.

DOctor pauper habens expectatiuam in forma pauperum præfertur pauperi habenti in forma communi, non ratione regulæ priuilegiantis expectantem in forma pauperum, quia loquitur tantùm in habitantibus vrbem, ſed quia cum duæ gratiæ videantur pares, ad not. per Abb. in c. poſtulaſti. 3. not. de reſcript. & in forma ſpeciali notat Rota deciſ. 106. in nou. & 466. in antiq. ideo Doctor debeat præferri virtute alterius regulæ diſtinguentis, & declarantis quod expectantes debent præferri, & iam de iure communi ad not. per Abb. in c. de multa in verſ. circa ſublimes de præbend. Nec quia vt pauper elegit viam pauperis, videtur alteri priuilegio. ſ. Doctoris renuntiaſſe, cum ſint incompatibilia, vt in quæſt. de ſcholari cui eſt datum priuilegium ciuiũ, vt non perdat aliud. ſ. ſcholarium, ad tex. & ibi not. Bart. in l. 3. §. ſi emancipatus cum gloſ. de bon. poſſeſſ. contr. tab. per Alex. in l. 1. col. 4. de leg. 1. & ita fuit tentum in vna Hiſpalen. beneficij coram D. Io. Clerici.

EPITHOME.

PRiuilegium in corpore iuris clauſum nunquam cenſetur eſſe ſublatum per quamcumque derogationem ampliſſimam.

SVMMARIA.

1 *Pauper vti miſerabilis perſona non poteſt trahi extra prouinciam.*

2 *L. vnica. C. quando Impe. int. pup. & & vid. habet locum etiam in paupere.*

DE-

DECISIO XVI. aliàs 225.

1 PAuper, † qui dicitur miſerabilis perſona ad c. 1. de poſt. & ideo trahi extra prouinciam non poteſt, imo ipſe iurando perhorreſcentiam, ad ſe trahere alios poteſt, iuxtà diſpo-
2 ſitionem l. vnicæ † C. quand. imp. int. pup. & vid. nam & pauper gaudet beneficio d. l. ſecundùm Abb. in c. ſignificantibus col. 2. in fin. cum ſeq. de off. deleg. & in c. licet ex ſuſcepto col. 3. de for. compet. probata impotentia eundi ad magnum magiſtratũ, & ibi litigandi, & cauſam proſequendi nõ poteſt cogi vigore priuilegiorũ de magno magiſtro, ac ordine Hieroſolymitano conceſſorum eundi Maltam, vbi reſidet Magnus Magiſter, quia licet priuilegia ſint ampliſſima, & prægnantiſſima habent clauſulas derogatorias, numquam tamen ſecundùm Dominos in vna Pampilonen. prioratus ſancti Crucifixi coram D. Mohedano videtur ſublatum priuilegiũ in corpore iuris clauſum, ad gloſ. & Bartol. in auth. quia in prouinciam C. vbi de Cum. agi oport. & Bald. & Paul. de Caſtr. in l. 2. §. omnes de Iud. & Rom. conſil. 498. col. 6. & Felyn. in c. 1. col. 9. de reſcript. & in c. nonnulli eod. tit. concluſ. 16.

EPITHOME.

REgula Clem. 7. publicata 10. Nouemb. 1526. operatur quod nominatus præferatur ſcriptori apoſtolico.

DECISIO XVII. aliàs 257.

REgula bo. Me. Clementis 7. publicata 10. Nouembr. 1526. quæ perſonis ibi nominatis concedit priuilegia deſcriptorum, operatur ſecundùm Dominos in vna Barchinonen. canonicatus, & præbendæ coram D. Piſaurienſi quod nominatus præferatur ſcriptori apoſtolico. Et licet ea priuilegia dicant abſque tamen eorundem deſcriptorum in d. literis vere, & non per priuilegium præiudicio, & ſcriptor vere reperiatur in eiſdem literis deſcriptus, dum ibi in medio circulus manet, in quo dicitur Scriptores apoſtolici, &c. Quia deſcriptio ſcriptorum fit ratione priuilegiorum eis conceſſorum, quę volunt eos in dictis literis actualiter debere deſcribi, & dicta regula deroget deſcriptis per priuilegiũ etiã vere, & actualiter, ibi dũ dicitur etiam eorũ, & cum actuali, inter dictos primos familiares, & in dictis literis per priuilegium deſcriptos; etiamque magis apparet Papam eiſdem ſcriptoribus voluiſſe prçiudicare, quia cantores in eodem circulo deſcriptos in d. regula expreſſe præſeruat, vt ſi vigore dictæ exceptionis in dicto circulo deſcriptis non derogaretur, cantores præſeruare non fuiſſet neceſſarium.

DE INIVRIIS.

EPITHOME.

INiuriarum æſtimationem probatam per teſtes, iudex poteſt exequi ſine taxatione

DECISIO I. aliàs 183.

INiuriarum æſtimatio, ex quo videtur poſſe probari per teſtes in l. continuus §. cum ita, & ibi per Bartol. & Angel. & Doctor. de verb.

de verb.oblig. ſi eſt probata, iudex illam exequi poteſt,& debet,& ſententia iſto caſu ſecundum Dominos in vna Abulen.iniuriarum coram D. Ludouico valet ſuper iniurijs, nulla etiã præuia ipſius iudicis taxatione, ad not. per Soccin. & ibi alleg. per eum conſil. 146.col.fin. verſ. ſecunda difficultas, & videntur de mente deciſ. 1. & fin. de iniur.in nouis.

DE SENTENTIA excommunicationis

EPITHOME.

Svbexecutor excommunicatus & irregularis poteſt exequi,quia nudus miniſter eſt.

DECISIO I. aliàs 81.

Noſtra Deciſio 128. in antiq. aliàs q.de ſent. excommunicat. quæ vult quod tanquam ſubſecutor gratię apoſtolicæ excommunicatus poſſit conferre, & prouidere, ex quo exhibet tantummodo nudum miniſterium facti. Domini ex eadem ratione voluerunt quod procederet in irregulari in vna Gebennen. coram D. Piccolomineo.

FINIS.

INDEX RERUM

INDEX RERVM ET VERBORVM LOCVPLETISSIMVS

Quæ in Deciſionibus R. P. D. CRESCENTII continentur.

Per ordinem Alphabeti, & numeri fabricatus.

A

ABbas ſi ſolet ſingulis monacis dare tantùm panis & tantùm vini de fructibus monaſterij, de cæteris diſponit ad ſui libitum.de loc.& conduc. deciſ.5. num.2. fol.146

Abraham maior natu ex voluntate ſua conceſſit Loth facultatem optandi facta diuiſione de arbitr. deciſ. 3. nume.3. 40

Abſentia quinquennali quis deſinit eſſe familiaris de probat. deciſ. 18. nume.1. 85

Acceſſorium quando non ſequitur principale.de procurat. deciſ. 13. nu.3.& de parroch.deciſ.1.nu.2. 160

Acceptatio facta ab acceptante in menſe ordinarij habentis alternatiuam non validatur, quamuis ordinarius non prouideat de beneficio acceptato de præbend.deciſ.2.in epit. 124

Acceptatio vigore mandati vel expectatiuæ regulariter præfertur prouiſioni de præbend.deciſ.16.nu.1. 131

Acceptāti ius quæritur ex acceptatione præſumpta anteriori.ead.nu.3.

Acceptans beneficia reſeruata quando teneatur impetrare prouiſionem à Papa de præbend.deciſ.18.nu.1. 132

Acceptatione prima valida videtur con ſumpta gratia expectatiua de præbē. deciſ.19.nu.1.& 3. 153

Actore non verificante narrata reus abſoluitur.de teſta.deciſ.6.nu.16. 157

Actor,tacito ſuo contradictore, procedens contra intereſſe putantes, nulliter agit, de foro compet. deciſ. 2. nume.1. 46

Actor debet venire inſtructus, paratus, & informatus de dilat. deciſ. 2. nume.1. 47

Actori danda eſt noua dilatio propter interuentum nouæ perſonæ, propter clauſulam & omnes alios &c. de dilat.deciſ.3.in epit. 48

Actio ſpolij tranſit ad hæredem. de reſt. ſpol.deciſ.3.in epit. 63

Actor quando excuſari debet,ne dolo feciſſe videatur de dol.& contum.deciſ. 9.nu.7. 70

Actor pro reo ſubſtituere non poteſt in eadem cauſa de ſent.& re iud.deciſ.4. in epit. 106

Actore reuocante ſuſpenſionem petitorij,& petente ſuper eo pronunciari, debet dari reo ſententia abſolutoria in poſſeſſorio ſpolij de ſent. & re iud. deciſ.5.in epit. 107

Actor legitimus petendo ſententiam,videtur vti actis,& præcedentia ratificare de ſent.& re iud.deciſ.8.nu.6 108

Actor quomodo differat à procuratore ead.num.8.

Actor productus tenetur cauere de rato ead.num.9.

Actus ſubſtituendus eſt ex capite ualido ead.num.11.

Actus videtur debere valere quando eſt de cauſa efficienti ead.nu.12.

Actus duo quando reperiuntur eodem die quis præſumatur præcedere de re ſcript.deciſ.13.nu.3. 13

Actus nullus non impedit effectum facti de cauſ.poſſ.& propr. deciſ. 2.numero3. 54

Actus non ſubſtinetur eo modo quo poteſt,ſi non valet vt agitur de dol. & cõtum.deciſ.10.nu.7. 73

Ad effectum litis non eſt neceſſe de iure agentis conſtare de probat. deciſ.19. num.2. 87

Ad verificãdum quis contractus de duobus reaſſumptis ſit verior neceſſe eſt prothocollo.de fide inſtrum. deciſ. 3. num.2. 93

Aduerſarij ſi ſint duo in actis, & proceſſum ſit contra vnum,illo mortuo ſentẽtia non videtur valere citatis in genere intereſſe putantibus. de ſent. & re iud.deciſ.13.num.1. 113

Aduerſarius in actis admiſſus non dicitur certus contradictor,quo ad ius,& perſonam defuncti.ead.nu.5.

Aditio hæreditatis videtur probata per poſſeſſionem ſucceſſiuam feudi. de feud.deciſ.1.nu.4. 148

Adminiſtratio in ſimplicibus beneficiis non datur niſi reſpectu dotis de iurepatr.deciſ.6.nu.5. 166

Adoptatus ab auo materno non excludit ſubſtitutum,teſtatore prohibente ne filiæ fœminæ ſuccedant. de ſucceſſ. deciſ.1.in epit. 159

Aeſtimatio facta ab aliquibus non valet ſi plures fuiſſent vocati de arbitr. deciſ.2.in epit. 39

Aeſtimatio à pluribus quomodo debeat fieri.ead.num.2.

Agens contra communitatem debet petere ſibi deputari defenſor de ſent.& re iud.deciſ.9.nu.4. 110

Allegatio Lapi 89. de rerum permut. non habet locum quando triennalis poſſeſſor medio tempore reſignauit. de renunciat.deciſ.7.nu.1. 21

Alienandi facultas ſi ſit data, & ſecuta, nõ ad ipſam rem,ſed ad pretium tantùm agi poteſt.de teſtam. deciſ. 6.nume.2. 157

Alienandi facultas non videtur data per diuiſionem.ead.nu.8.& 9.

Alimenta ſi relinquãtur vxori, & deinde vſusfructus,intelligitur de vero,& pleno de teſta.deciſ.5.nu.6 155

Alternatiuæ priuilegium non prodeſt expectanti,licet talis reuocatio ſibi intimata non fuerit.de priuileg.deciſ.13. in epit. 187

Alternatiuæ priuilegium reuocatur per contrauentionem ordinarij ead.nume.1.

Alternatiua reuocata tendit ad fauorem expectantium ead.nu.7.

Alienandi facultas vt data videatur quæ verba requirantur de teſtam. deciſ.6. num.17. 157

Anterioritas præſumitur ex certa hora in acceptatione de præbend. deciſ.6. num.2. 131

Annus datur non ſolùm ad inchoandũ, ſed etiam ad finiendum proſecutionẽ de appell.deciſ.8.num.7. 122

Appellans friuolè ſi deceſſit, poteſt contra illum ſine citatione procedi. de dol.& contum.deciſ.10.nu.3. 73

Appellanti à ſententia data in partibus, ſi datur terminus iuris & faciat committi cauſam,non tenetur amplius redire pro Apoſtolis de app. deciſ.2.in epit.

epit. 118
Appellatio quando dicitur deſerta ſi nõ redeat pro Apoſtolis.ead.nu.1.
Apoſtoli debent peti bis.ead.nu.3.
Appellans ſi mortuus ſit ante biennium ad proſequendam appellationem,etiã in cauſa beneficiali apparente contradictore intruſo, appellatus non reportabit executoriales,cùm mortuo non currant fatalia. de app. deciſ. 1. in epit. 119
Appellatio valet ſuper poſſeſſorio pro fructibus de appell. deciſ. 5. numero 1. 120
Appellari poteſt à fructibus,& intereſſe. ead.num.2.
Appellatio tenet quò ad fructuum condemnationem pro iudicio irreparabili ead.nu.3.
Appellari poteſt à ſententia interlocutoria ideſt abſolutoria ab obſeruatione iudicij,quæ non eſt merè interlocutoria,ſed mixta. de appell. deciſ. 6. in epit. 120
Appellatur ab interlocutoria viua voce. ead.nu.6.
Appellanti extra curiam ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendam appellationem. de appell. deciſ.8.nu.4. 122
Appellanti in Curia ſufficit facere diligẽtiam coram Regente Cancellariæ pro commiſſione ſignanda. ead. nu. 5.
Appellatio dicitur proſequi per ſolam impetrationem reſcripti.ead.nu.6.
Appellatus extraiudicialiter comparens per procuratorem,ſi procedat in cauſa, docto de abſentia appellantis per edictum,reportabit tantùm abſolutoriam,non condemnatoriam in expenſis de appell.deciſ.3.in epit. 119
Arbitri ſententia habentis intereſſe in cauſa dicitur nulla de arbitr. deciſ.1. num.1. 38
Arbitri,& iudices debent ſimul iudicare,ſecus delegati.de arbitr. deciſ.2.numero 3.& 4. 39
Attentatum non dicitur ſi eodem die reperiatur cauſa commiſſa, & monitorium alterius iudicis concurrens ad citationem Auditoris Rotæ de cauſ.poſſeſſ.& propr.deciſ.1.in epit. 53
Attentatum non dicitur niſi appareat de anterioritate ead.nu.1.
Attentare dicitur capiens poſſeſſionem vigore executorialium de ſequeſtr. poſſ.& fruct.deciſ.1.nu.1. 75
Attentata habentur pro purgatis quando apparet de magna diligentia. ead. num.2.
Attentata non opponuntur poſt rem iudicatam lite pendente,de ſent.& re iudic.deciſ.7.in epit. 108
Auditor tempore vacationis qui nõ erat auditor tempore datæ gaudet priuilegiis auditorum de priuileg. deciſ. 10. in epit. 184
Auditor Rotæ habet facultatem taxandi expenſas coram A. C. de reſcript. deciſ.11.in epit. 12

B

BEneficij ſtatum ſufficit probare,licet probetur ex aduerſo malè fuiſſe erectum de probat. deciſ. 12. in epit. fol. 82
Beneficium quando vacat reſignatione. de except.deciſ.5.nu.2. 100
Beneficia quæcunque veniunt in diſpenſatione propter verbum quæcunque de priuileg.deciſ.1.num.5. 178
Beneficia vacantia per obitum Cardinalium in cuius indulto comprehenduntur de priuileg.deciſ.3.nu.1. 179
Bulla prothonotariatus expedita pro abſente præſumitur acceptata,etiã quòd non doceatur de acceptatione de præ

ſumpt.deciſ.1.in epit. 95
Bulla in qua habetur verus valor expreſſus præſumitur prius expedita ante aliam in qua non ſit verus valor.de reſcript.deciſ.2.in epit. 95

C

CAp. auaritiæ de elect. in 6. intellectus.de iurepatr.deciſ.6.nu.2. 166
Cap.qualiter de electione intellectus. ead.num.11.
Cap. 2. de homicid. in 6. declaratur de teſt.deciſ.2.nu.5. 90
Cap. vltimo de elect. in 6.loquens de electione reſtringitur ad præſentationem de iurepatron. deciſ. 12. numero 1.& 2. 172
Calumnia eſt delictum de probat. deciſ. 19.nu.4. 88
Carceratio eſt maior pœna de iure canonico,quæ ſuccedit loco mortis.de probat.deciſ.9.nu.4. 81
Cardinales legati dicuntur ſuper inducti,& accidentales de præbend.deciſ. 20.nu.1. 135
Cardinales ſunt familiares Papæ de priuileg.deciſ.3.nu.2. 179
Cardinales non veniunt appellatione officialium, & in quibus fallit, eadem num.4.& 5.
Cardinalium indulta capiunt vacantia per obitum aliorum Cardinalium eadem in epit.
Caſus fortuitus non dicitur minuere penſionem, ſi fructus qui remanent ſufficiant ad onera eccleſię de loc. & conduc. deciſ. 4. numero 12. fol. 147
Cauſa ſi inſtructa ſit, & inhibitum quatenus non ſit inſtructa, iudex poteſt procedere ſine metu attentatorum de iudic. deciſ. prima in epit. 41
Cauſa quando dicitur inſtructa. eadem num.1.
Cauſæ meri imperij iure canonico poſſunt delegari, & concedi poteſt remiſſoria extra prouinciam ad probandum delicta de probat. deciſ.8.in epit. 80
Cauſa teſtati trahitur ad cauſam inteſtati in fauorabilibus de ſucceſſ. deciſ. 2. numero 2. 160
Cautione de moliendo data, non impeditur nouum opus, etiam ſi poſt tres menſes offeratur, non obſtante nunciatione noui operis, non impeditur operis conſtructio. de nou. oper. nunc. deciſ. prima in epithom. 177
Cædens liti non condemnatur in expenſis, niſi probetur de fraude, vel quia poſſeſſor de cauſ. poſſ. & proprietat. deciſ. quinta in epithom. 56
Cenſuræ datæ in contumaciam per ædictum, non conſtito de abſentia procuratoris, ſi poſtea probetur, valent, de procurat. deciſ. quarta numero 1. 31
Cenſualis res potius quàm emphyteotica præſumitur.de præſump.deciſ.3.in epit.fol.96.& de cenſib.deciſ.1.in epitho. 172
Ceſſio vbi eſt acceptata per illum, per cuius ceſſum, & deceſſum regreſſus fit, eſt valida, ſecus ſi non eſt acceptata, de renunc.deciſ.2.nu.5. 18
Certus non debet certiorari.de dilat.deciſ.2.nu.2. 47
Ceſſio in beneficialibus non inducit ceſſionem iuris, ſed habet vim pacti de nõ petẽdo de reſt.ſpo.deciſ.4.nu.2.63
Ceſſione litis non obſtante datur actori ſentẽtia ſine expenſis de ſen.& re iud. deciſ.3.in epit. 106
Ceſſio iuris ex ſententia,ceſſionario delegan-

gante nomē ceſſum, non impedit exercitium actionis non numeratæ pecuniæ, ſed per confeſſionem cedentis. de ſent. deciſ. 10. in epit. 110

Certificatio debet fieri perſonalis quando agitur de cenſuris, ſecus ſi vigore executorialium de ſent. & re iudic. deciſ. 23. in epit. 118

Ceſſionarius cedens, ſi deduxit ad ſpeciem acceptationem, poteſt aliam acceptationem ſub alia die deducere ad ſpeciem. de præbend. deciſ. 12. in epith. 129

Citatio partis non eſt neceſſaria, vbi parti nō competit defenſio. de off. deleg. deciſ. 3. num. 5. 28

Citatio quando referatur ad commiſſionem ſecundam de dilat. deciſ. 3. num. 6. 48

Citatio nulla non interrumpit præſcriptionem, & quomodo de cauſ. poſſ. & proprietat. deciſ. 2. numero 5. & 6. 54

Citatio valet ſi eius copia tradita non fuerit propter metum illatum in exequendo. de dol. & contumac. deciſ. 1. in epit. 66

Citatio ſatis eſt ad ſententiam abſque eò quod dicatur ad concludendum de dol. & contumac. deciſ. tertia in epit. 67

Citatio ſi contineat terminum breuem, & impoſſibilem ad comparendum eſt ipſo iure nulla de dol. & contumac. deciſ. 6. in epit. 68

Citatio nimis breuis eſt nulla, eadem numero 1.

Citatio executa in domo appellati, & in parrochiali, licet non tempore diuinorum valet de dol. & contumac. deciſ. 8. in epit. 69

Citatio in parrochiali exequenda debet fieri tempore diuinorum. ead. num. 1.

Citatio quomodo ſit facienda in appellatione extraiudiciali. ead. nu. 2.

Citatio quando magis requirat tempus diuinorum, & quare ead. nu. 5.

Citatio minoris, vt infra ſex menſes in iudicio compareat legitimè ſatisfacit regulæ de annali. de dol. & contu. deciſ. 9. in epit. 70

Citatio nulla minoris, per legitimum procuratorem comparentis non conualidatur. ead. nu. 5.

Citatio pro ſequenti die ad ſententiam ſi dicatur, & deinde pro ſingulis diebus, & horis an valeat, de dol. & contumac. deciſ. decima in epithom. 73

Citatio ad ſententiam pro ſingulis diebus, & horis eſt nulla eadem nume. 1.

Citatio in prima parte valida quid operetur ead. nu. 2.

Citatio ſi fiat in actu, qui ſine ea explicari poteſt, procedi poteſt non expectato citato, ead. nu. 5.

Citatio partis an requiratur quando proceditur ex indiciis de teſt. deciſ. 2. numero 2. 90

Citatio originalis debet intimari, & non copia. de fid. inſtr. deciſ. 4. nu. 2. 94

Citandus ſi doloſè latitet ne citetur, habetur pro citato perſonaliter. de ſent. deciſ. 18. nu. 2. 116

Clauſula appoſita in commiſſione quatenus cauſa non ſit inſtructa, ſolet apponi ad abundantiorem cautelam, nec actor tenetur eam probare de reſcript. deciſ. 5. in epit. 8

Clauſula conſtito tibi de tali facto, requirit cauſæ cognitionem, & partis citationem de reſcript. deciſ. 6. num. 3. 9

Clauſula contradicentes compeſcendo quid importet de offic. deleg. deciſ. 1. num. 3. 26

Clauſularum prout iuris fuerit, & prout

prout aliàs fuerit differentia de feriis deciſ.1.nu.2. 52
Clauſula quòd acceptans reſeruata beneficia teneatur &c.non eſt commentatoria tantùm, quia lex non ſimpliciter mãdauit aliquid fieri, ſed vlterius proceſſit annullando actum, de præbend.deciſ.17.in epit. 132
Clauſulæ executiuæ non ampliant, neq; reſtringunt de conceſſ. præben. deciſ. 7.nu.5. 138
Clauſula prout ex nunc &c.tribuit ius in re,ead.num.13.
Clauſulæ omnes, iuncta etiam clauſula anteferri,non tollunt ius quæſitum in re, ead.deciſ.5.nu.15.
Clauſulæ generales poſitæ indiuiſæ, nil magis operantur quàm inducant aliquid, quòd ſit contra naturam actus ſuper quo interponuntur. de teſt.deciſ.6.nu.15. 157
Clauſula quatenus non ſit alicui ius quęſitũ,non præſeruat eum,qui erat ſolus de genere, licet præſentatio debeat fieri cum ea qualitate ſi non fuit præſentatus. de iurepatr. deciſ. 7.in epitho. 169
Clauſula conſtituti,facit primum dominum, de ſecundis nupt. deciſ. 1. nume.5. 173
Clauſula & alio quocunque modo, an operetur vt veniant maiora de priuileg.deciſ.1.nu.3. 178
Clauſula omni meliori modo quid tollat de dol.& contum.deciſ.10.numero 10. 73
Clem.2.vt lit.pend.non procedit in actore,de cauſ.poſſ.& propr.deciſ.12.numero 2. 52
Collatio beneficiorum etiam de nocte fieri poteſt de reſcript. deciſ.12. nume.3. 59
Collector licet non habeat poteſtatem ſubſtituendi, poteſt ſubſtituere ſubcollectorem de off. deleg. deciſ. 1. in epit. 26
Collatio beneficiorum non debet ſtare in pendenti de cauſ.poſſ.& propr.deciſ.15.num.1. 61
Collatio ordinis requirit ſpeciale mandatum,de probat.deciſ.15.nu.3. 83
Collatio ordinum eſt modici præiudicij. ead.num.8.
Collatio Papæ facta eadem die,ei,qui in partibus hora ſecunda noctis facta fuerat,valet,& præſumitur collationẽ ſecutam fuiſſe clericatũ. de præſump. deciſ.4.in epit. 96
Collationem factam laico præſumitur ſecutam fuiſſe clericatum.ead.nu.1.
Collatio facta in partibus cum certa hora præfertur cæteris paribus factis in Curia eadem die,ead.nu.2.
Collationem mutans tenetur probare quod intra tres dies extendi fecit conſenſum in libris,de præbend. deciſ.7. in epit. 126
Collationes mutantium nemini ſuffragantur.ead.nu.1.
Collatio legati eſt extraordinaria de prębend.deciſ.20.nu.5. 135
Collectæ perſonis non ſubditis impoſitæ dicuntur extraordinariæ de loc.& cõduc.deciſ.4.nu.3. 147
Cognati comprehenduntur appellatione conſanguineorum, quando verbo conſanguineis additur verbum affines.de conſtit.deciſ.4.nu.8. 5
Commenſalis eſt quando aptus eſt continuò comedere de reſcript.deciſ.15. num.2. 15
Compulſata iura contra alios faciunt fidem contra tertium, niſi probetur colluſio de fid.inſtrumen. deciſ.1.in epitho. 92
Commiſſio cauſæ appellationis ſufficit quòd ſit in banco Curſorum. de appell.deciſ.1.in epit.fol. 118. & deciſ. 8.in

8.in epit.eod. 122
Commiſſio facta,quando ſunt dādi Apoſtoli reuerentiales, & detur terminus iuris,valet de app.deciſ.2.nu.2. 118
Commenda Papæ, ſiue de vacante, ſiue de obtento in titulū inducit reſeruationem de præben.deciſ.4.in epit. 125
Commenda Papæ inducit reſeruationem beneficij, & iam quòd prius habeat in titulū,& poſtea in commendā. de præbend.deciſ.6.in epit. 125
Compendioſa an comprehendat tacitā vulgarem ſi hęres ſit incapax.de teſta. deciſ.1.nu.1. 152
Compendioſa poteſt fieri ,incapaci. ead.num.2.
Comprehenſio fit de caſu ad caſum ex finali ratione expreſſa militante de ſucceſſ.deciſ.2.nu.3. 160
Conditio non verificata non extenditur ad alium caſum.de teſtam.deciſ. 1.nume.3. 152
Conditio voluntaria,& nō neceſſaria ad actus validitatem non extēditur. ead. num.4.
Confeſſio rei quòd inter ipſum,& alium eſt lis ſine executione citationis, probat motam eſſe litem,ideo non eſt locus regulæ de annali.de Iud. deciſ. 2. in epit. 41
Commiſſionis ſpecialis vigore ſine aliquo intereſſe quis non debet admitti. de dilat.deciſ.3.nu.3. 48
Confeſſio quandocunque ſequatur, confitenti præiudicat de cauſ.poſſ.& propriet.deciſ.15.nu.3. 61
Confeſſio extraiudicialis citati probat notitiam citationis de confeſſ.deciſ.1. in epit. 77
Communis vſus loquendi quando ſeruatur,debet probari,& articulari de conſtit.deciſ.4.nu.4. 5
Communitas vt ſit rebellis debet fieri actus conuocato,& communicato cōſilio de probat.deciſ.7.nu.1. 79
Conſtitutio Marchiæ prohibens appellationem in ciuitate Spoleti in cauſa momentaneæ poſſeſſionis, habet locū in iudicibus delegatis, etiam quando appellatur ad Papam de conſtit. deciſ.1.in epit. 1
Conſtitutio prohibens appellationem habet locum etiam in delegatis,etiam ſi appellatur ad Papam.ead.nu.1.
Conſtitutio prohibens appellationem confirmata per Papam habet locum etiam ſi appellatur ad Papam.ead.numero 3.
Conſanguinei deſcendentes habēt probabilem à iure ſpem ſuccedendi de conſtit.deciſ.2.nu.2. 2
Conſanguinei remoti vocantur ad præſtandum conſenſum in contractu minoris vel mulieris, quando proximiores nollent conſentire.ead. nu.8.
Conſanguinei debent interuenire in cōtractibus minorum,quia ratione ſucceſſionis præſumitur diligentius eorum res curare,ead.nu.9.
Conductor,ne ſoluat, non poteſt dicere conſenſum ſuperioris non interueniſſe de loc.deciſ.1.in epit. 145
Commendatarius habet adminiſtrationem de reſcript.deciſ.14.nu.5. 13
Commiſſio cauſæ in Curia cum auocatione cauſæ à partibus quatenus cauſa non ſit inſtructa, tribuit iuriſdictionem licet actor non probet ibi nō fore inſtructum de reſcript. deciſ.5.nu.1. 8
Conſentire idem eſt ac renunciare, & remittere.de conſtit.deciſ.3.nu.3. 4
Conſenſus vnius non debet ſimul nec eodem tempore,nec de neceſſitate præſtari de procurat.deciſ.5.nu.2. 31
Conſenſus ſicut poſt mortem reſignantis poteſt præſtari quando fuit porrecta ſupplicatio in eius vita per procura-

curatorem, ita poterit præſtari, ſi man datum fuit cum reſeruatione, licet reſeruatio non poſſit habere effectum. de procurat. deciſ. 9. in epit. 34
Conſenſus non poteſt ad tempus datæ retrotrahi propter inhabilitatem extremorum ead. nu. 2. 35
Conceſſio generalis non comprehendit id quod veriſimiliter non eſt conceſſurus de ſent. deciſ. 4. nu. 3. 106
Coniuncta perſona poteſt pro altero cõparere in iudicio, dummodo non vt procurator. de ſent. deciſ. 8. nume. 13. & 15. 108
Copia executorialium quando intimatur debet dari intimato petenti ſuis expenſis, & ſumptibus, non copia citationis. de dol. & contum. deciſ. 7. in epit. 69
Corrupta benedici non poteſt de probat. deciſ. 9. nu. 3. 81
Conſuetudo probatur per plures actus, ſolitum autem per vnum. de præben. deciſ. 1. in epit. 124
Conſuetudo decem annorum probata per teſtes non ſuffragatur ſententiis latis intra d. tempus. de conſtit. deciſ. 1. num. 4. 1
Conſors litis in beneficialibus datur, ita vt pro alio agere poſſit de procurat. deciſ. 7. nu. 1. 34
Conſors litis in faciendo alium procuratorem, videtur prohibere ne alius aliũ faciat. ead. nu. 3.
Idem in coniuncta perſona nu. 4.
Conſenſus præſtitus probatur per aſſertionem executoris de fid. inſtrum. deciſ. 5. nu. 3. 94
Conſenſus præſtari non poteſt niſi poſt præſentationem ead. nu. 5.
Contradictor ſi ſit certus in actis ille eſt citandus de ſent. & re iud. deciſ. 13. num. 2. 113
Contra vnum ex aduerſariis poteſt procedi, altero dimiſſo ead. nu. 3.
Contra priuilegium vniuerſitatis non præſcribitur minori ſpacio quadraginta annorum de priuileg. deciſ. 4. in epit. 180
Contrauentio cenſetur eſſe nota in partibus vbi ordinarius abutendo contrauenerit de priuileg. deciſ. 13. numero 4. 187
Curſorum priuilegium cum decreto irritanti quo ad citationem coram commiſſariis intelligitur iudicialiter, non extraiudicialiter. de priuileg. deciſ. 12. in epit. 186

D

Datarius ſemper ſolet apponere cõſenſum in regreſſu de renunc. deciſ. 2. nu. 6. 18
Datio inſolutum cum pacto quod res æſtimentur & æſtimata ſumma remaneant, valet de ſol. deciſ. 1. in epit. 149
Decreto irritanti de partium conſenſu renunciari non poteſt de foro comp. deciſ. 3. nu. 2. 48
Decretum Papæ comprehendit etiam eius prouiſionem de reſt. ſpol. deciſ. 5. num. 1. 64
Decimæ noualium debentur monaſterio probata immemorabili. de decim. deciſ. 1. in epit. 162
Decimæ antiquæ ſi debentur, etiam nouales debentur. ead. nu. 1.
Decimæ ratione parrochialis vnitæ perpetuò, in qua deſeruitur per Vicariũ perpetuum debentur vero rectori, & eccleſiæ, cui parrochialis vnita eſt, & non Vicario perpetuò de decim. deciſ. 2. in epit. 162
Defenſionem naturalem tollit qui priuat non citatum de teſt. deciſ. 2. nu. 1. 90
Defectus adimplementi inducit nullitatem, quando lex annullet actum, de præbend. deciſ. 18. nu. 2. 132
Deſertio non eſt iudicanda in dubio de app.

app.deciſ.8.nu.2. 122
Deſerta pronuncianda eſt cauſa ſi infra annum ſola commiſſio impetratur. ead.nu.8.
Derogatio iuriſpatronatus etiam regum non eſt neceſſaria ſuper beneficio liti gioſo de iurepatr.deciſ. 8.in epit. 169
Deciſionum Rotæ 22. in nou. & 347. in antiq. intellectus. de probat.deciſ. 13.num.3. 82
Dictio quicquid generalitatem, & omnem modum comprehendit de teſt. deciſ.6.nu.4. 157
Dilationis ſubrogatio cauſæ cognitionem de iure communi requirit, & partis citationem de off. deleg. deciſ. 3.num.3. 28
Dilatio eſt concedenda reo ante terminum ad articulandum, niſi illam malitioſè differat petere. de dilat.deciſ.1. in epit. 47
Dilatio noua danda eſt actori propter interuentum nouæ perſonæ de dilat. deciſ.3.in epit. 48
Dilatio non eſt danda venienti ad cauſam, qui nunquam vſus fuit propria commiſſione ead.nu.2.
Dilatio eſt danda præcedente citatione ad videndum admitti.ead.nu.4.
Dilatio non datur ſpoliatori, etiam ſi adhuc ſpolium non ſit probatum. de dilat.deciſ.4.in epit. 49
Dilationes non dantur ſi reus venit ex alio iure, de dilat.deciſ.5.in epit. 49
Dilationes denegantur executa citatione, licet prima commiſſio fuerit literis non expeditis, & hodie vigore alterius petit ſententiam de dilat. deciſ.6. in epit. 49
Dilatio non datur aduerſus gratiam ſi neutri de dilat.deciſ.8.in epit. 50
Dilatio non datur procuratori ad conſulendum principalem monitum ad docendam ſe paruiſſe literis penſionis in quibus eſt regreſſus ob non ſolutionem.de dilat.deciſ.9.in epit. 50
Dilatio datur actori reo cedente in tertium de dilat.deciſ.10. 50
Dignitatum appellatione non comprehenduntur beneficia de iurepatr.deciſ.6.num.4. 166
Differentia inter regulam de annali, & triennali de cauſ.poſſ. & propr.deciſ. 4.in epit. 56
Diſpenſatio, & habilitas videtur requiri etiam tempore datæ gratiæ. de conceſſ.præbend.deciſ.11.nu.1. 142
Diſpenſatio trahitur ad futurum ead.numero 3.
Diſpenſatus ad vnum beneficium poteſt in permutatione primum dimittere, & aliud accipere, abſque alia diſpenſatione, de reb.eccl.non alien.deciſ.1. num.3. 144
Diuiſione non cauſatur renunciatio fidei cómiſſi de teſtam.deciſ.6.nu.1. 157
Dominus litis non fit niſi per actum qui in plenariis iudiciis fieri non poteſt niſi lite conteſtata de procurat. deciſ. 14.nu.2. 37
Doctor pauper habens expectatiuam in forma pauperum præfertur pauperi habenti in forma communi, de priuil. deciſ.15.in epit. 188
Dos eſt neceſſaria ad erectionem collegiatæ de parroch.deciſ.1.nu.1. 160
Dos etiam de futuris bonis comprehendit hæreditatem poſtea aduenientem de ſecund.nupt.deciſ.1.nu.1. 175
Dos data priori marito tacitè videtur data ſecundo.ead.nu.2.
Dotis dominium non tranſit ſine traditione, ead.nu.4.

E

Epiſcopus eſt periurus, licet alienatio caſu permiſſo valeat de iur.iur.deciſ.3.in epit. 98
Epiſcopus ſi vult apponere penſionem ſuper

ſuper fructibus eccleſiæ requiritur cō ſenſus capituli de loc. & conduc.deciſ.3.num.2. 146
Epiſcopus pro vna vice tantùm poteſt de conſenſu patroni inſtituere non habētem requiſita per fundatorem de iurep.deciſ.7.nu.2. 169
Error in propria perſona vtrū vitiet gratiam de reſcript. deciſ. 14. in epit. & num.1. 13
Error in nomine diœceſis videtur vitiare gratiam ead.nu.2.& 6.
Error in facto proprio excuſat quando agitur de damno, & amittendo proprio ead.nu.7.
Exceptio: dūmodo alteri non ſit ius quæſitum, intelligitur etiam ad rem de iurepatr.deciſ.7.nu.3. 169
Exceptio debet plenè,& clarè probari de except.deciſ.4.nu.6. 101
Exceptio quę videtur reddere contractū ſuſpectum de falſo non habet locū qñ requirit altiorem indaginem de fid.inſtrum.deciſ.3.nu.1. 93
Excipiens de actu eadem die facto, tenetur probare anterioritatem de probat. deciſ.20.nu.6. 88
Executor gratiæ apoſtolicæ non pōt conferre,vel puidere, niſi pſentētur literę ſuę facultatis de off.deleg. deciſ.2.numero 1. 27
Exceptio inualiditatis penſionis non pōt opponi per negātem ſe poſſeſſorē de cauſ.poſſ.& propr.deciſ.3.nu.1. 55
Exceptio opponitur per reū, cuius intereſt.ead.nu.2.
Excuſator Regis citati ad Curiam nō admittitur abſque mandato de dol.& cōtum.deciſ.2.nu.1. 66
Excuſator tanquam vnus de populo debet admitti ead.num.2.
Excuſator videtur admittendus quando quis non poteſt venire eadem num. 3.&7.
Executori creditur dicēti literas ſibi fuiſſe præſentatas,patronos conſenſiſſe,ipſum prouidiſſe,& notario dicenti ſe in prēmiſſis interfuiſſe de fid.inſtrum.deciſ.5.in epit. 54
Executor gratiæ apoſtolicę dicitur iudex ead.num.1.
Executori non creditur.ead.nu.2.
Executor non dicitur quò ad exercitium ante præſentationem literarum ead. num.4.
Executio ſecundæ ſententiæ validæ non impeditur per nullitatem primæ. de ſentent. & re iudic. deciſ. 15. in epit. 114
Executoriales omninò mandantur exequi contra tertium lite pendente intruſum de ſent. & re iudic. deciſ. 16. in epit. 115
Executoriales exequuntur contra tertiū propter clauſulam intruſos,& intrudēdos ead.nu.1.
Executoriales vt exequantur contra tertium quid debet probari & à quo eadem num.2.
Executoriales ſunt perſonaliter intimandæ,& quando fallat de ſent.& re iud. deciſ.18.nu 1. 116
Executorialium vigore non debet fieri certificatio perſonalis de ſent. & re iudic.deciſ.23.in epit. 118
Expectatiua conceſſa alicui non propterea dicetur ſubreptitia,ſi in ea dicatur nullam habuiſſe aliam, quæ tempore ſecundæ non reperta fuit de conceſſ. præbend.deciſ.2.in epit. 136
Expectatiuam habens ad vnum tantùm in vna diœceſi ſi acceptet ſimul duo, valebit in primo acceptatio de cōceſſ. præbend.deciſ.6.in epit. 138
Expectanti eſt imputandum ſi de contrauentione ignorantiam prætendat de priuileg.deciſ.13.nu.5. 187
Expenſę debentur pauperi quando electio

ctio eſt facta in diſcordia de iudi. deciſ.7.in epit. 44
Expenſas litis debet quis habere à ſuo aduerſario, quando non habet aliunde,& præſumptionem habet pro iure ſuo bono de iud.deciſ.8.in epit. 44
Expenſæ litis difficilius debentur eadem num.3. 45
Exemptus à iuriſdictione ordinarij non poteſt dare mandatum,neq; aliàs prorogare iuriſdictionem, & conſentire in non iudicem de for. compet. deciſ. 3.in epit. 46
Aeſtimatio à pluribus quomodo fieri debeat de arbitr. deciſ. ſecunda numero 2. 39
Expreſſio eorum quæ tacite inſunt nihil operatur de teſtament. deciſ. ſexta nume.14. 157
Extenſio non eſt facienda de perſona ad perſonam de ſucceſſ.deciſ.ſecunda numero 4. 160
Expreſſio debet aliquid operari. de conſtit.deciſ.2.nu.4. 2
Extremis verificatis media præſumuntur de ſentent. & re iudic. deciſ. 22. num.2. 117

F

Facultas Leonis X. reſignandi officia cenſetur reuocata per Adriani regulam de præbend.deciſ.8.nu.1. 126
Facultas nuncij conferendi beneficia cõprehendit dignitates per hæc verba & alia. quæcunque & qualiacunque de priuileg.deciſ.1.in epit. 177
Facultas conferendi videtur odioſa ead. num.1.
Facultas conferendi beneficia, etiam vacantia in menſibus ordinarij comprehendit, non obſtante regula de octo mẽſibus de priuil.deciſ.8.in epit. 182
Familiaris impeditus comedere aſſerens ſe commenſalem non reddit gratiam nullam de reſcr.deciſ.15.num.1. 85
Familiaris impeditus in tinello comedere,etiam ſi nunquam comedit, dicitur commenſalis ſi tinellum fieret, & probatur ad ſui beneplacitum comedere potuiſſe ead.in epit.
Familiaris Auditoris Rotæ qui ſit cum Cardinali legato non dicitur familiaris Cardinalis,licet comedat cum familiaribus ipſius de præbend.deciſ.5. in epit. 125
Fatalium prorogatio poteſt fieri à Rota quoties ſibi videbitur, etiam ſine partis citatione, de off. deleg. deciſ. 5.in epith. 28
Fatalium prorogatio non poteſt fieri de iure communi.ead.nu.1.
Fatalia,quando ſuper attentatis proceditur,quando currant, de cauſ.poſſ.& propr.deciſ.10.nu.2. 57
Fatalia non currunt mortuo, de appell. deciſ.4.nu.1. 119
Falſarij reputantur, qui ſuper teſtamento falſo auctoritatem interponunt.de teſtib.deciſ.1.nu.5. 90
Familiaritas probatur per plures præſumptiones continuationis.de proba. deciſ.18.in epit. 86
Feriæ non obſtant in his quæ concernũt periculum animorum de feriis. deciſ. 1.num.6. 52
Feriarum tempore an cauſæ cognitio in remiſſoria ſit facienda ead.nu.5.
Feudo in hæreditario aditio ſatis videtur probata in antiquis.de feud.deciſ. 1.num.3. 148
Fructus ſpectant ad verum rectorem de off.vic.dec.1.nu.1.fol.26.& de decim. deciſ.2.nu.2. 163
Fructus monaſterij ſunt cõmunes inter menſam abbatialem, & cõuentum de loc.& conduc.deciſ.2.nu.1. 146
Filius prius legitimam detrahit & poſtea reliquum cum nouerca diuidit, de teſta.deciſ.4.nu.2. 155

Filius non præſumitur ex marito natus ſi vxor erat alterius continua concubina qui fil.ſint legit.deciſ.1.in epi. 173
Furtum,latrocinium,& hoſtile damnum dicuntur onera inconſiderabilia de loc.& conduc.deciſ.4.nu.1. 147

G

Generi per ſpeciem derogatur. de cōceſſ.præbend.deciſ.7.nu.8. 139
Geſta cum minus legitimo procuratore minoris in defenſione valent de procurat.deciſ.6.nu.6. 33
Gratia prima non mutatur in nomine, nec in ſubſtantia in eo,in quo non additur de reſcript.deciſ.7.nu.3. 10
Gratia dicitur ſurreptitia non expreſſo eo quod ſi expreſſum fuiſſet Papa nō conceſſiſſet ead.nu.4.
Gratiam habenti in forma pauperum hodie incumbit probare verū valoré de reſcript.deciſ.9.in epit. 11
Gratia habens conditionem, ea non verificata redditur nulla, de reſcript.deciſ.17.nu.1. 16
Gratias apoſtolicas, niſi ſup illis fuerint literæ expeditæ Rota canonizare non ſolet de reſcript.deciſ.17.nu.11. 17
Gratiæ ſi neutri productæ in iudicio ſi aduerſarius habuit notitiam,non impeditur procedi ad vlteriora de dilat. deciſ.13.in epit. 51
Gratia ſi neutri dicitur nouum ius ead. num.1.
Gratia mandati de prouidendo, quæ nō capit beneficia talis diœceſis,non poteſt dare,neque dat etiam colorem tituli in ſpolio de reſtit. ſpol. deciſ.8.in epit. 66
Gratus,& acceptus quilibet præſumitur in dubio,niſi probetur contrarium.de probat.deciſ.16.in epit. 85
Gratia eſt ſurreptitia quando Papæ exprimitur falſum, quo reddatur facilior ad concedendum.de præbend.deciſ.8.in epit. 125
Gratia pro abſente eſt eiuſdem effectus quæ eſt præſentis de præbend. deciſ. 10.in epit. 126
Gratia pro abſente quando dicatur ſurreptitia,ead.nu.1.
Gratia expeditiua dicitur conſumpta ſi expectans ſuper beneficio acceptato componendo aſſequatur penſionem, etiam ſi probet beneficium nō potuiſſe comprehendi in gratia ſua de præbend.deciſ.11.in epit. 126
Gratia apoſtolica , de beneficio vacante cum clauſula generali ſi in fine ſupplicationis,in qua narrabatur deuolutio ad ſedem Apoſtolicam, addantur per Referendarium, vel Datarium. Et de deuolutione detur diſpoſitiuè , ſi de ipſa deuolutione non doceat, beneficium non capit de præbend.deciſ.15. in epit. 139
Gratia Apoſtolica cum clauſula generali quando cenſeatur limitata ead.numero 1.
Gratia de vacaturo etiam quandocunq, & qualitercunq; reſeruata de conſenſu Cardinalis legati capit beneficium quod vacat per obitum familiaris illius Cardinalis de conceſſ. præbend. deciſ. 5. in epit. 137
Gratia de vacaturo quomodocunque reſeruato Cardinali non comprehendit beneficium vacans per obitum familiaris eiuſdem Cardinalis ead. numero 1.& 2.
Gratia ad duas diœceſes,& vſque ad certam ſummam dicitur generalis,& incerta de conceſſ.præbend.deciſ.7.numero 6. 139
Gratia generalis tribuit ius ad rem, ſpecialis verò in re ead.nu.9.
Gratia generalis actu nihil continet,ſed tantum habitu, & potentia ead. numero 10.

Gratia generalis poſt poſita ſpeciali habet locum in aliis beneficiis ead. numero 11.
Gratia ad beneficium primo vacaturum poteſt dici ſpecialis, & certa ead. numero 18.
Gratia prima vbi habet tenorem ſecundæ pro expreſſo, perinde eſt, ac ſi ſecũdæ tenor in prima eſſet inſertus ead. num. 20.

H

HAbens cauſam ab vſufructuario ſi poſſideat etiam finito vſufructu, & ſpolietur à proprietario, debet reſtitui. de reſt. ſpol. deciſ. 7. in epit. 65
Homicida licet beneficio ſit priuandus, illud tamen iterum ante priuationem reſignare poteſt de renunc. deciſ. 6. numero 3. 20
Hoſpitale non dicitur venire appellatione bonorum de priuileg. deciſ. 1. numero 4. 178
Hypotheca ſpecialis, & generalis à pari procedunt, quando non poteſt interuenire niſi generalis. de pignor. deciſ. 1. nu. 2. 149

I

IDoneitas, & qualitas perſonæ ſufficit adeſſe tempore vacationis licet non adſuerit tempore nominationis de cõceſſ. præbend. deciſ. 11. in epit. 142
Ignorantia excuſationem habere debet à pœna de dol. & contum. deciſ. 9. numero 9. 70
Ignorãtia craſſa in facto proprio, & ignorantia iuris in quibus excuſet ead. numero 14. 71
Ignorantia in caſu proprio non eſt præſumenda de præbend. deciſ. 8. numero 3. 126
Impubes tutorem habens cum tutore citari debet, & quid ſi non habet tutorem de dol. & contumac. deciſ. 9. numero 2. 70
Impeditus facto iudicis non excuſatur, niſi proteſtetur de except. deciſ. 5. numero 1. 103
Impetrans aſſerens ſe receptum in canonicum, debet hoc probare, & notificare, aliàs gratia eſſet ſubreptitia, etiam ſi Papa eſſet aliàs conceſſurus de conceſſ. præbend. deciſ. 4. in epit. 137
Induſtria perſonæ videtur electa per illa verba confidentes quòd illa quæ tibi iniungimus fideliter exequeris de off. deleg. deciſ. 1. nu. 2. 26
Induſtria perſonæ tunc dicitur electa quando non eſt data certa forma, ſed ſimpliciter, & in genere ead. nu. 6. 27
Indulta Cardinalium capiunt vacantia per obitum aliorum Cardinalium de priuileg. deciſ. 3. in epit. 179
Indultum in præiudicium concedentis eſt latè intelligendum ead. nu. 4.
Indultum Imperatori conceſſum quòd in tali ducatu ſuæ iuriſdictionis beneficia non valeant conferri niſi perſonis oriundis, & gratis, & acceptis eidem, cùm videatur odioſum non vendicat ſibi locum in loco limicroſo, & mixto de priuileg. deciſ. 14. in epithom. 187
Inimicitia capitalis dummodo non ſit procurata repellit quemlibet teſtem à quacunque materia de teſt. deciſ. 3. in epith. 91
Inimicitia, & odium ſi non conſtant, ſufficit conſtare de cauſa ead. nu. 2.
Inimicitia procurata ad effectum tollendi examen non repellit teſtem ead. numero 3.
Inter prohibitos actum facere quicquid narratur, & dicitur, non creditur de conſtit. deciſ. 3. nu 6. 4
Inſertis in proceſſu fulminato, non probatur expectatiua, niſi originales exhibeantur de probat. deciſ. 1 in epit. 78
Intruſo cedente liti, & cauſæ, & allegante

te non habere ius etiam per reſignationem, debet dari actori ſententia, & & reus condemnari in expenſis de re nunc. deciſ.4.in epit. 19
Intimato ſequeſtro & ſi non acceperint poſſeſſionem ſequeſtratores eſt locus pęnis clementinæ de ſequeſtr. poſſ. & fruct. deciſ.2.in epit. 75
Inſtrumentum non dicitur, niſi quando eſt perfectum de fid. inſtrum. deciſ.3. num.3. 93
Intereſſe prætendens, poteſt debito tempore appellare de ſent.& re iud. deciſ. 19. num.1. 116
Intruſus non habetur pro poſſeſſore ead. num.3.
Intruſus lite pendente à die notitiæ, & executorialium vnius ſententię ſibi intimatæ legitimè appellans non auditur, niſi parito ead. in epit.
Intruſo lite pendente non eſt danda cautio l. is à quo de rei vend. & in quibus terminis procedat d.l. is à quo de ſent. & re iud. deciſ.20. in epit. 117
Intimatio perſonalis executorialiū, licet requiratur ad declaratoriam, tamen ſi latitat ea de cauſa ſufficit in eccleſia, & parrochia, & in domo ſua publicare de ſent.& re iud. dec.18. in epit. 116
Inſtitutio non facta iuxtà diſpoſitionem cap. vlt. de elect. in 6. annullatur, remanet tamen præſentatio in tempore facta ſalua de iurepatron. deciſ. 12. in epit. 172
Inſtitutione annullata præſentatio in tempore facta remanet ſalua, eadem num.2.
Iudicium cum procuratore excommunicato tempore conſtitutionis eſt nullum, etiam ſi non opponatur exceptio ſecus ſi erat habilis qnando fuit conſtitutus, & non fuit oppoſitum de excommunicatione ſubſecuta de procurat. deciſ. 12. in epit. 36
Iudici delegato non creditur diceri poſt latam ſententiam, ſe ita pronunciaſſe de arbitr. deciſ.1. num.5.
Iudices, & arbitri debent ſimul iudicare, ſecus delegati de arbitr. deciſ. 2. numero 3. 39
Iudex dat partes diuiſas, vel ſortes committit de iure ciuili de arbitr. deciſ.3. num.2. 40
Iudex criminalis non poteſt abſoluendo reum à crimine condemnare eum ciuiliter ad rem reſtituendam, & ſi non declinetur eius iuriſdictio de iud. deciſ.5. in epit. 45
Iudex criminalis poteſt condemnare ciuiliter. ead. nu.3.
Iudex ex cauſa poteſt abbreuiare terminum à iure ſtatutū de dilat. deciſ. 11. num.1. 50
Iudex quando videtur renunciare poteſtati ſibi tributæ à cap.2. de dol.& cōtum. in 6. de dol.& contum. deciſ. 10. num.6. 73
Iudex ſi ponat in ſententia hæc verba, moti à rationibus de iure communi &c. quid operentur ead. nu.8.
Iudex non poteſt per procuratorem inimicitiæ de qua nō cōſtat, arbitrio ſuo, dictū teſtis contra aliquē approbare, de teſtib. deciſ.3. nu.7. 91
Iudex non poteſt canonizare gratiam alterius qui nullum habet ius de excep. deciſ.1. num.1. 99
Iuramentum ab æſtimatoribus non requiritur de arbitr. deciſ.2. nu.1. 39
Iuramentum teſtium remitti poteſt in totum, ſtante conſenſu partium ex æqui tate ne grauentur ſuperfluis expenſis ad iterum examinandum de teſti. deciſ.4. in epit. 92
Iuramenti defectus ſi cognoſcatur, & obtineatur commiſſio ſanans &c. iudex poterit remittere rigorem, & ſeruare æquitatem ead. nu.3.

Iuramentum teſtium de partium cōſenſu poteſt remitti in totum, & quomodo fides ei adhibeatur.ead.nu.5.
Iuramentum de non alienando præſumitur pręſtitūm, quamuis de eo non conſtet de iureiur.deciſ.2.in epit. 97
Iuramentum non præſumitur, niſi probetur effectualiter.ead.nu.1.
Iuramentum de non alienando præſtatur ſolùm in manibus officialium, vel decani Cardinalium ead.nu.2.
Iurans non alienare Pontifice inconſulto intelligitur iuraſſe in caſu etiam permiſſo de iureiur.deciſ.3.nu.1. 98
Iuramento facto vbi ius nō reſiſtit, actus contra ipſum factus valet ead.nu.4.
Iuramentum non defertur parti ſuper exceptionibus contra inſtrumentum de iureiur.deciſ.4.in epit. 99
Iuramentum in litem datur contra tutorem ob non factum inuentarium, ſed nō contra eius hæredem lite non conteſtata, nec contra Curatorem hæreditatis iacētis de iur.iu.dec.5.in epi. 99
Iure datoris reſoluto non reſoluitur ius acceptantis quando interuenit cōſenſus ſuperioris de præbend. deciſ. 19. num.6. 133
Ius implicitum dicitur ante expeditionē de except.deciſ.1.nu.5. 100
Ius irreuocabile licet in certum euentum poſſit alteri reſignari, reſignatarius illud irreuocabiliter capit de renunc. deciſ.6.num.2. 20
Ius conferendi poſt tempus ordinario conceſſum deuoluitur ad ſuperiorem, de dilat.deciſ.11.nu.3. 50
Ius patronatus immemorabile ſi eſt certę familiæ, vel perſonæ, præſumitur eſſe ex fundatione: ſi familiæ potentis, vel vniuerſitatis, vel ducis aut filij regis ex vſurpatione de iurep. deciſ. 1. in epit. 163
Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio probatur ex cōſenſu patroni vnius ſi non ſunt plures de iurep.dec.2.in epit. 164
Ius patronatus relictum quatuor laicis, & vni clerico, dicitur laicale, nō eccleſiaſticum quia qualitas laicalis prępōderat de iurepatr.deciſ.3.in epit. 164
Ius patronatus relictum laicis & Propoſito dicitur eccleſiaſticum ead.nu.1.
Ius patronatūs relictum rectori eccleſię, & incolis pro medietate erit rectoris, & alia incolarum de iurepatr.deciſ.4. in epit. 165
Ius patronatus fundatū per beneficiatū habētē etiam patrimonialia, in dubio pręſumitur eccleſiaſticum ſi laici ſunt in quaſi poſſeſſione iuris pręſentandi de iurepatr.deciſ.9.in epit. 170

L

Laicis non inducitur præſcriptio, nec priuilegij pręſumptio ſuper decimis de decim.deciſ.1.num.2. 162
Laicus non poteſt ſpiritualia poſſidere de iurepat.deciſ.5.num.1. 165
Laici in quaſi poſſeſſione iuris pręſentandi transferūt onus probandi in aduerſarium quòd ſit eccleſiaſticum de iure patr.deciſ.9.nu.1. 170
Legitimatio, & qualitas perſonæ ſufficit quòd adſit tempore vacationis quando non agitur de ſubreptione gratiæ, ſed de habilitate de conceſſ. præben. deciſ.11.num.2. 143
Legitima poteſt prohiberi etiam in liberis primi gradus de teſtam. deciſ. 2. in epit. 153
Lex, & conſtō reſpiciūt futura, & nō pręterita de excep.deciſ.3.nu.1. 100
L.3.C.de nouat.non præiudicat habenti ius reale, de ſecund. nupr. deciſ. 1. num.6. 173
L.vnica C.quand.Imp.pau.& vid. habet locum etiam in paupere de priuileg. deciſ.16.n.2. 188
L.latrunculator.ff.de iud.quomodo procedat

cedat de iud.deciſ.5.nu.1. 43
L.quique. C. de procurat. intellectus de dol.& contum.deciſ.2.nu.6. 66
Lis quando dicitur calumnioſa de probat.deciſ.19.nu.1. 87
Lis non dicitur per ſcientiam, & notitiam commiſſionis quò ad reum, ſed requiritur citatio de iud. deciſ. 2. numero 1. 42
Lis quando finiatur de iud. deciſ. 9. in epit. 45
Lis non finitur per iſta verba nolo vlterius litem proſequi.ead.nu.1.
Lis finitur ſolum per ſententiam eadem num.2.
Lis quando facit quem non eſſe pacificum poſſeſſorem de cauſ.poſſ. & propri.deciſ.2.nu.9. 54
Lis & cauſa dicuntur pendere in præiudicium actoris.de cauſ.poſſ. & propr. deciſ.12.nu.1. 59
Litis expenſas quis debet habere à ſuo aduerſario quando non habet aliunde,& præſumptionem habet pro iure ſuo bono,vt filius à patre,& vxor à marito de iud.deciſ.8.in epit. 44
Litis extractio non fit per verba non prolata coram iudice,& parte abſente de iud.deciſ.9.nu.3. 45
Lites ciuiles triennio extinguuntur, criminales biēnio de iure ciuili. de cauſ. poſſ.& propr.deciſ.11.nu.7. 58
Lite pendente accepta poſſeſſione expēſæ debentur victori, & quando iudex ex officio ſuo attentata reuocat vt lit. pend.deciſ.1.in epit. 74
Lite calumnioſa remiſſoria denegatur parti volenti probare talia verba per aduerſarium prolata, quia calumnia eſt delictum,ad quod probandum negatur remiſſoria,de probat. deciſ. 19. in epit. 87
Literas originales exhiberi petit, qui vult eas redarguere de falſo de reſcr. deciſ.2.nu.1. 7
Literæ ſecundæ expeditæ ſuper diuerſo valore à primis non valent.de reſcrip. deciſ.7.nu.2. 10
Literæ præſumuntur expeditæ ante terminum ad articulandum vt valeant, nec obeſt regula de iudic. deciſ. 4.in epit. 42
Literis non creditur in præiudicium tertij de probat.deciſ.13.nu.1. 82
Literis ordinarij prouidentis,& dicentis reſignationem factam in eius manibus non creditur ead.in epit.
Literæ Vicarij, de quo dubitabatur, an ſint validæ,de prob.dec.15. nu.3. 83
Locus non tantùm debet eſſe tutus procuratori,ſed domino de dol. & conſum.deciſ.2.nu.4. 66
Locus non tutus quis dicatur ead. nu.5.

M

Mandatum de prouidendo non facta mentione non legitimæ ætatis quò ad parrochiales eſt nullum.de reſcript.deciſ.15.nu.1. 11
Mandatum generale ſimpliciter productum refertur ad omnes cauſas & cōmiſſiones diuerſas de procurat.deciſ. 2.in epit. 30
Mandatum ad acceptandum, & ad lites extenditur ad alias cauſas quàm pro beneficiis acceptatis de procurat. deciſ.3.in epit. 30
De Mandato docere ſufficit poſt ſententiam,& abſentia procuratoris poſt decretum proceſſum per contradictas, etiam cùm agitur ad cenſuras de procurat.deciſ.4.in epit. 31
Mandatum factum per certos de collegio,abſentibus duobus valet, licet nō appareret illos abſentes fuiſſe vocatos de procurat.deciſ.6.in epit. 33
Mandatum collegij,aſſerente notario,valet,licet probetur aliquos abfuiſſe eadem num.1.

Mandatum propter non vocatos videtur poſſe annullari, quando illi agerẽt de contemptu ead.nu. 3.

Pro Mandato,& inſtrumento ſemper prę ſumitur,& dicenti contrarium proba re incumbit,ead.nu.4.

Mandatum procuratoris morte reuocatur& ceſſat de procu.deciſ.8.nu.1. 34

Mandatum procuratoris non reuocatur reſignatione beneficij ead.nu.3.

Mandatum, quod in beneficialibus, etiã re nõ integra,& lite cõteſtata expirat, durat tñ reſpectu fructuũ,& expẽſarũ, quia ſentẽtia reſpectu iſtorũ venit exequenda contra hæredes,ſecus in prophanis.de procu.deciſ.13.in epit. 36

Mãdatũ factũ à creditore debitori ꝙ creditoris mãdato ſoluat non vr̃ adimpleri per promiſſionẽ factã à debitore prędicto creditori, & ita tacitè vel expreſsè vr̃ poſſe reuocari, tñ cõtrariũ tenet Rota,cũ ꝑ promiſſionẽ res deſinat eſſe integra de procu.deci. 15.in epit. 37

Mandatũ nõ eſt ꝑſumendũ præcipuè ad delinquẽdũ de prob.deciſ.7.nu.2. 79

Mandatum enunciatum in antiquis præſumitur ead.nu. 5.

Mandatũ generale nõ cõprehẽdit vt agere poſſit contra geſta per dominũ de ſent.& re iud.deciſ.4.nu.4. 106

Mandatũ non reuocatur ſi actor ſatiſdedit pro procuratore de ſent. & re iud. deciſ.11.num.3. 112

Mandatum non videtur tranſire ad hæredem inhabilem ead.nu. 5.

Mandatum de prouidendo ad uacatura comprehendit etiam vacantia de præbend.deciſ.7.nu.3. 126

Mandatum de prouidendo cum cl'a ex nunc &c. an præferatur ſecũdę gratiæ cum derogatione aliarum de conceſſ. præben.deciſ.7.nu.1. 139

Mandatum de prouidendo idem operatur quòd prouiſio ead.nu.12.

Mandatũ de prouidẽdo ſine cl'a acceptãdo,& cũ cl'a qđ Papa ex nunc prout ex tũc & è contra à die vacationis prouideat, impedit quòd alteri conferri non poſſit.de conceſſ.præbend. deciſ. 10.in epit. 142

Mandata ad reſignãdum,& procedendũ cum regreſſu, & aliis facta eodem tẽpore ſunt ſimoniaca de ſimon. deciſ. 1.in epit. 175

Mandata,& pacta quando præſumantur correſpectiua ead.nu.1.

Malæfidei poſſeſſorem etiam defendere poteſt Papa contra negligentem, etiã finita præſcriptione de præſcript. deciſ.1.num.8. 104

Malæfidei poſſeſſor vtrum poſſit ſe tueri regula de triennali ead.in epit.

Maior 14.annis eſt habilis ad conſtituendum procuratorem de ſent. & re iud. deciſ.11.num.4. 112

Matri prouiſum eſt per orficianum poſt Tertullianum ad maiorem cautelam de ſucceſſ.deciſ.2.nu.1. 160

Matrimonium ſecundum habet præſumptionem non validitatis propter ſententias latas ad fauorem primi de ſequeſtr.poſſ.& fruct.deciſ.3.nu.3. 76

Maritus in quaſi poſſeſſione mulieris, ea ſpoliari non debet. ead.nu.2.

Mentio ſpecifica de rebus fieri debet de iurepat.deciſ.8.nu.1. 170

Mentio patronorũ non eſt neceſſaria propter litem.ead.nu.2.

Materia dicitur fauorabilis cùm res redditad priſtinam naturam de priuileg. deciſ.3.nu.5. 179

Milites acceptare nequeunt vigore priuilegiorũ,ẽt ꝙ priuilegia ſint cõceſſa ex cauſa de priuil.deciſ.5.in epit. 181

Minor etiam ſi citetur ſentẽtia eſt nulla, niſi detur curator.de ſent.& re iud.deciſ.9.nu.3. 110

Minor eligere nõ dẽt qñ diuiſio eſt facta

iudicio arbitri de arbit.dec.3.nu.4.40
Minores quō citentur de ſtylo Curiæ de dol.& contum.deciſ.9.nu.4. 74
Miles ſancti Iacobi de Spata eſt exēptus à iuriſdictione ordinarij de for.compet.deciſ.3.nu.1. 46
Monachus de vno monaſterio ad aliud tranſlatus deſinit eſſe primi,& dicitur ſecundi.de reſcript.deciſ.13.nu.4. 13
Monialis habens gratiam ſi neutri,vel in euentū priuationis ꝓuiſionē, ſi ꝓbet Abbatiſsā cōcepiſſe, ꝓbauit locū eſſe priuationi de ꝓb.deciſ.9.in epit. 80
Monialis corrupta eligi nō debet in Abbatiſſam ead.nu.2.
Mors quando probatur per publicā vocē,& famā de excep.deciſ.4.nu.8.10 t
Mortuo nominante ante vacationem,nominatus nō perdit priuilegium de priuileg.deciſ.9.nu.6. 183
Mulier ſecundo nubens, & dans in dotē omnia bona ſua pñtia,& futura cū cl'a conſtituti,ſi ſup hæreditate ſibi obuēta poſtea trāſigat cū aliis nō p̄iudicat marito.de ſecū.nup.deciſ.1.in ep.173
Mulier quando non præiudicat marito quò ad dotem.ead.nu.3.
Mulier eſt ſequeſtranda, quæ durāte lite ſup matrimonio, ſecūdo loco nubit, ad impediendū ne carnaliter cōiūgatur cū ſecūdo viro pp ſcandalū. de ſequeſt.poſſ.& fruct.deciſ.3.in epit. 76
Mulier ex iuſta cauſa poteſt ſequeſtrari à iudice ead.nu.1.
Mutatio ſtatus nō p̄ſumitur breui tpe anni de probat.deciſ.18.num.4. 80

N

Narratiua Papæ in bullis facta non probat rebellionem caſtri in ea narratam.de proba.deciſ.6.in epit. 79
Narratiua rebellionis in magnū p̄iudiciū tertij nō ꝓbat,niſi ſimus in antiq̄s,& cū magnis adminiculis d ꝓb.dec.7.i ep.79
Narrā ti quādo incumbat onus ꝓbādi de iurepa.deciſ.9.nu.2. 179
Negligētia ꝓcuratoris nocet dn̄o ēt ſi nō fuerit ſoluēdo de app.dec.7.nu.1.121
Nominatus à militibus iuxtà priuilegia p̄fer.ur familiari antiquo nō deſcripto de priuileg.deciſ.6.in epit. 182
Nominatus à milite gaudet priuilegiis militis etiam mortui de priuileg. deciſ.9.in epit. 183
Nominatus à priuilegiato perinde eſt ac ſi priuilegiū eſſet illi cōceſsū ead.nu.1
Nominatus ante pñtationē, & inſtōnē,ſi capiat poſſeſſionē,celebret miſſas benedicat populo aquā ſanctā, atq; fructus ꝑcipiat,amittit oē ius,& efficitur inhabilis,iuxtà c. auaritiæ, & c.fin.de elect. in 6. de iurepatronat. deciſ. 6. in epith. 166
Nominatus ordinario, & non præſentatus,nullum ius acquiſiuit ead.nu.9.
Notario dante duos contractus diuerſos eiuſdē facti,retardat̄ executio,& mittitur ꝓ ꝓthocollo,vel ꝓ pſona notarij de fid.inſtru.deciſ.3.in epit. 93
Notario, ſi atteſtetur ſe citaſſe cū copia, quia citatus abſtulit ſibi originale,creditur,tacente citato, de fide inſtrum. deciſ.4.in epit. 94
Notario ſine teſtib. nō creditur ead.nu.1
Notarius non debet recipere iuramentū teſtiū abſfuturorū,niſi conſtet de commiſſione iudicis de iu.iu.dec.1.i ep.97
Nouatio hodie ſit etiam ope exceptionis de ſol.deciſ.4.nu.1. 151
Nullitas contra tres ſentētias conformes opponi non poteſt de ſent.& re iudic. deciſ.22.in epit. 117
Limitatur ī defectu iuriſdictionis ead.

O

Obitus,& reſignatio dr̄ certus modus vacādi de renun.deciſ.11.nu.2. 23
Obitus in aliquo menſe probatur, licet duo teſtes depōnāt de menſe, duo de anno de prob.deciſ.3.in epit. 78
Om-

Omninò idem importat qđ ꝑcisè,& ſine diminutione de teſt.deciſ.6.nu.5.1 57
Opiniones plures ſi ſunt relatę per Doct. vel gloſ. vltimæ eſt ſtandum de iurep. deciſ.6.nu.7. 166
Ad Opponendũ contra iura nouiter producta debet pars aliquantis per expectari de dilat.deciſ.7.in epit. 50
Ordinarius poteſt prorogare tẽpus quatuor,vel ſex menſium ad pręſentandũ de dilat.deciſ.11.in epit. 50
Ordinarius poſt patronos per ſex mẽſes prouidere poteſt, nec antea deuoluitur ead.nu.2.
Ordinarius ſicut prorogat tempus præſentandi patrono vt melius deliberet, ita ad ſedandas diſcordias inter patronos de d[illegible]t.deciſ.12.in epit. 51
Ordinario creditur in his quę ſpectãt ad eius officium de probat. deciſ.15.nu. 2.fol.81.& quando non creditur. deciſ.15.nu.7. 84
Ordinarius habens indultum conferendi beneficia reſeruata poſt negligẽtiã tpis iuris cõis,ea amplius cõferre non poteſt de præb.deciſ.15.nu.5. 130
Ordinarium dicitur illud quod ſemper fit de loc.& conduc.deciſ.4.nu.9.147
Onus reale videtur ſequi rem, & ſic poſſeſſorẽ,ẽt q̃n fructus percepit prædeceſſor de ſol.deciſ.3.nu.1. 150
Originalis citatio debet intimari, & nõ copia de fid.inſtr.dec.4.nu.1. 94

P

Papa pręſumitur ſcire iura & leges de præbend.deciſ.8.nu.1. 126
Papa præſumitur oblitus eorũ quæ ſunt facti.ead.nu.5.
Papa præſumitur habere notitiam de cõſuetis apponi.de pb.dec.14.nu.2.130
Papa non videtur poſſe facere quòd teſtibus ſine iuramto credatur. de teſt. deciſ.4.num.4. 42
Papa quando tacitè videtur expectanti diſpenſare ad duo beneficia de præb. deciſ.19.nu.4. 133
Papa nunquam intelligitur velle tertio præiudicare de conceſſ. præbend.deciſ.5.num.3. 137
Papam velle expectare collationem inferioris abſurdum eſt de conceſſ. præb. deciſ.7.num.2. 111
Papæ prouiſio debet impedire futuram prouiſionẽ executorum gratiæ præcedentis ſi de ea nulla facta ſit mentio ead.num.3.
Papæ verbis creditur de reſcript.deciſ. 6.num.1. 9
Papa ſi alicui reſcribendo aliquid corã eo factũ enunciatiuè narret,& cõmittat iudici,vt conſtito de illo facto procedat,dẽt aliter iudici quã per d.aſſertionem conſtare ead.nu.2.
Papæ dicẽti aliquẽ ſibi ſupplicaſſe de iure eſt credẽdũ de renũ.dec.2.nu.2.18
Papæ narratiuæ de facto tertij non creditur,ſecus de facto proprio de renunc. deciſ.3.in epit. 19
Pacta tẽdẽtia ad cultũ diuinũ cõfirmata per Papam ad ſupplicationẽ partiũ,ẽt ꝙ vna pars obſtaret,& contradiceret, altera ad obſeruãtiã tenetur, poſito ẽt ꝙ l.ſi quis maior habeat locũ de iure canonico de pact.deciſ.1. in epit. 29
Pacificus poſſeſſor quis dicatur de cauſ. poſs.& propr.deciſ.11.nu.3. 58
Partes non poſsunt iuriſdictionem in criminalibus tantùm prorogare ad ciuiles de iud.deciſ.5.nu.4.
Pars debet aliquantiſper expectari ad opponendum cõtra iura nouiter producta de dilat.deciſ.7.in epit. 43
Patrimoniales filij ſi ſunt quadragenarij ꝑferũtur aliis magis idoneis,dũmodo ipſi quadragenarij ſint idonei de conceſs.præb.deciſ.12.in epit. 143
Patronus poſt ꝑſentationẽ factã de vno ante litem, non poterit poſt litem cumu-

cumulando præſentare collitigantem, aliàs voces patronorum non habentẽ de iurepatr.deciſ.10.in epit. 171

Patronus pſentans criminoſum,vel aliàs indignum priuatur ptãte iterũ cõferẽ di de iurepa.deciſ.11.in epit. 171

Pauper litigat p procuratores in Romana Curia de appell.deciſ.7.nu.2. 121

Pauper miſerabilis perſona nõ põt trahi extra prouinciam de priuileg. deciſ.16.nu.1. 189

Pœna impoſita ipſo iure ad caſum non expreſſum non eſt extendenda de iurepat.deciſ.6.nu.6. 166

Penſio nõ cõprehẽditur appellatione beneficiorũ in ſnĩa pęnali,ẽt ſi verba fuerit geminata,niſi daretur in titulũ bñficij de ſen.& re iud.dec.14.in ep.114

Penſio in materia odioſa ſtricta,& pœnali non comprehenditur appellatione beneficij ead.nu.1.

Penſio quando dicatur dari in titulum beneficij remiſſiue ead.nu.3.

Penſionis trãſlatio non valet facta ab executore ante expeditionẽ,& præſentationem literarum, quia nõ habet exercitium iuriſdictionis de conceſſ.præb. deciſ.13.in epit. 143

Penſio quæ conſtituitur loco alterius caſſatæ q̃ dr̃ translatio,ſi in prima ſint expſſa exprimẽda, nõ erãt neceſſaria ĩ ſecũda de reb.ecc.nõ alie.dec.1.ĩ ep.144

Penſio aſſignata ſuper fructibus Abbatię ſine cõſenſu monachorũ valet ſi cõſenſit Abbas, qui capit omnes fructus,licet teneatur dare cuilibet monacho quantitatem panis & vini. de loc. & conduc.deciſ.3.in epit. 146

Penſionarius nõ tenetur ad collectas,ſeu impręſtita quæ D. Veneti quolibet anno exigunt,ẽt q; fructus ſint magni valoris,& impręſtita parua,quia eſt ordinarium,& de eo Papa habet notitiam quod vetat in bulla de loc.& conduc. deciſ.4.in epit. 147

Penſionarius & vſufructuarius æquiparantur ead.nu.2.

Penſionarius tenetur ad onera realia, & extraordinaria ead.nu.4.

Penſionarius tenetur beneficiato vbi fructus ſunt magni valoris, & impræſtita parua ead.nu.8.

Penſionarius non tenetur ad onera ſolita (ead.nu.10.

Penſio aſſignata ſuper fructibus alicuius beneficij ordinis Hieroſolymitani ſtãte antiqua conſuetudine ꝙ ordo, ſeu magnus magiſter poſſit fructus primi anni propria auctoritate capere, non eſt ſoluẽda p ſucceſſorẽ,quia nõ valet cõſuetudo,de ſolut.dec.3.in epi.150

Penſio alimẽtis æquiparatur ead.num.4.

Penſio reſeruata cũ cl'a dũmodo medietatẽ fructuũ nõ excedat intelligitur quatenus nõ excedit, & p ea parte,q̃ nõ excedit de reſcr.dec.17.in epit.16

Pẽſionarius exiſtẽte pẽſione nulla põt ad ſuum beneplacitũ reuerti ead.nu.4.

Perſona aliàs requirenda in actu vbi eſt ſuſpecta pp affectionẽ, põt omitti requiſitio eius voluntatis de conſt. deciſ.2.num.3. 2

Petenti cauſam committi in Curia an incumbat onus probandi cauſam in partibus fuiſſe inſtructam, nec ne de reſcript.deciſ.5.nu.2. 8

Pœna priuationis nunq̃ intelligitur niſi ſit expreſſa de prob.deciſ.9.nu.1. 81

Pęnitere licet anteq̃ pſtetur cõſenſus in Cãcellaria de cõceſ.pb.dec.1.n.1. 136

Poſſeſſio illius eſt præferenda, de cuius iure conſtat in petitorio de probat.deciſ.20.num.7. 88

Poſſeſſori producenti ſupplicationẽ vbi continetur ius tertij obſtat regula de non iudicando iuxtà formam ſupplicationis de excep.deciſ.1.in epit. 99

Poſſeſſori licet dare de iure tertij qđ apparet per ſupplicationem.ead.num.4.

Poſſeſ-

Poſſeſſor qui dat de regreſſu tertij debet probare vitam illius ſi negetur, idē ſi oſtēdat impetrationē per obitū illius dēt probare fuiſſe locū regreſſus, & mortuū regreſsū, & fortaſſe acceptationem de excep.deciſ.4.in epit. 101

Poſſeſſor dans de iure tertij quę debeat probare.ead.nu.1.

Poſſeſſio vitioſa,& attentata debet auferri de ſent.& re iud.deciſ.19.nu.2. 116

In Poſſeſſorio non appellatur ſuper re prophana in terris eccleſiæ propter Aegidianam,in aliis verò de iure ciuili nō appellatur, ēt ſi condēnetur reus in fructibus,& expenſis de app. deciſ. 5.in epit. 120

Poſſeſſor ſi non docet de titulo anteceſſoris titulus eſt præſumptus de præben. deciſ.6.nu.2. 125

Poſſeſſor quando potius præſumitur habere in commendam ead.nu.3.

Poſſidens qñ dicitur poſſeſſionē amittere de cau.poſſ.& prop.dec.1.nu.2. 53

Poſſeſſio pacifica interrūpitur per citationē validè decretam, & nulliter executam ſi probatur,ſecus ſi nulliter eſt decreta,& bene executa de cauſ. poſſ.& propr.deciſ.2, in epit. 54

Poſſeſſio pacifica an interrumpatur per citationem.ead.nu.1.& 4.

Poſſeſſor pacificus vt quis deſinat eſſe ſufficit moleſtia facti etiam extraiudicialis ead.nu.2.

Poſſeſſor nō videtur teneri ad ſoluendū penſionē pro illo anno, quo p vim oēs fructus ab alio fuere percepti de ſol. deciſ.3.nu.2. 150

Poſſidere ſe negans,& ius habere nō pōt opponere inualiditatē pēſionis, ſecus ſi negat poſſeſſionē tm̄, licet procedať cū cřa ſine retardatione de cauſ.poſſ. & propr.deciſ.3.in epit. 55

Poſſeſſor malæfidei non tenetur ad fructus qui percipi potuerunt,ſecus ſi cū minore ageretur de cauſ. poſſ.& propriet.deciſ.8.in epit. 57

Poſſeſſio pacifica ceſſat ſtāte lite de cauſ. poſſ.deciſ.12.nu.3. 59

Poſſeſſio naturalis & ciuilis amittitur p ſolam reſignationem de reſt. ſpol.deciſ.2.nu.1. 62

Poſſeſſio ſolo animo amittitur ead.nu.2.

Poſſeſſor vigore mandati, & prouiſus à Papa,ſpoliatus reſtituiť,nō obſtāte decreto Papę appoſito in fauorē ſpoliantis de reſt.ſpol.deciſ.5.in epit. 64

Poſſidens ex prima cauſa ſi acquirat ius nouum an videatur poſſidere ex ſecūda ead.nu.2.& 3.

Poſſeſſionis cauſam quis non poteſt mutare,niſi declaret expreſsè, & admittat primam ead.nu.5.

Poſſeſſio capta vigore executorialiū nō dř attētata parte pn̄te, & nō cōtradicente vt lit.pend.deciſ.2.in epit. 74

Poſſeſſio capta vigore executorialiū eſt attentata, & reſtituenda ſequeſtratoribus de ſequeſtr. poſſ.& fruct. deciſ. 1.in epit. 75

Poſſeſſio tanti tpis facit p̄ſumi priuilegiū de decim.deciſ.1.nu.3. 162

Poſſeſſio requiritur in præſcriptione de priuileg.deciſ.4.nu.6. 180

Præſumptio quęlibet ēt p duos teſtes ꝓbari poteſt de teſt.deciſ.2.nu.3. 90

Prçſumitur vnuſquiſq; centū annos viuere,ſed dās de regreſſu tertij dēt ꝓbare eū viuere de excep. deciſ.2.in ep. 100

Præſcriptioni neceſſaria eſt bona fides de iure canonico de præſcript. deciſ. 1.num.2. 104

Præſcriptio propriè non cadit in beneficiis ead.nu.6.

Præſcriptione acquiritur dominium directum ead.nu.7.

Præſcriptio contra cōmunitatem requirit ſpatium quadraginta annorum de priuileg.deciſ.4.nu.5. 180

Præ-

Præfatio ſpecialis reſtringit generale dictum de procu.deciſ.3.nu.3. 30

Præſtimonium ſolitum dari in titulũ beneficij capitur in expectatiua etiã non creati in canonicum, niſi aliàs doceatur de conſuetudine de conceſſ. præb. deciſ.8.in epit. 142

Preces primeuæ conceſſæ Imperatori nõ habent locum in Italia de præb.deciſ. 3.in epit. 224

Priuilegium nullum ex defectu cõſenſus principis per cõfirmationem ipſius validatur de confirm. vtil. vel inutil.deciſ.1.in epit. 123

Procurator conſtitutus ad conſentiendũ penſioni in euentũ qđ talis reſignet, ſi cõſentiat ĩ Cãcellaria, & talis reſignet ſub cõdõne, qua nõ ĩpleta principalis reuocet ꝓcuratorẽ in Camera, & poſt modũ talis reſignãs: ſimpl'r cõſẽſus ꝑſtitus valet, & pẽſio, nõ obſtãte reuocatione.de procur.deciſ.5.in epit. 31

Procurator reuocatur morte, ſed ſi reſeruatur in reſignatione regreſſus, & fructus, non reuocatur morte de procurat.deciſ.8.in epit. 34

Procuratori aſſerto ſunt denegandæ compulſoriales generales, parte cõtradicẽte de procura.deciſ.10.in epit. 35

Procurator ad quõlibet conueniendũ ſuper beneficio põt reſignare ſi vigore reſignationis fuiſſet data recompenſa æquiualens propter caſum non liquidum de procurat.deciſ.11.in epit. 35

Procurator an poſt mortem reſignantis poſſit conſentire de renunciat. deciſ. 7.in epit. 34

Procurator etiam poſt mortem reſignantis conſentit, quia conſenſus trahitur ad diem datæ.ead.nu.2.

Procurator habens in mãdato quòd poſſit concordare, & conuenire ſuper beneficio non poteſt cædere, vel reſignare de procurat.deciſ.11.nu.1. 36

Procurator poteſt reſignare data recompenſa, vel propter caſum non liquidũ ead.num.3.

Procuratori excommunicato non eſt neceſſarium quòd opponatur excommunicationis exceptio de procurat.deciſ. 12.num.1. 36

Quod limita vt num.3.

Procurator per terminum ad libellandũ põt ſubſtituere, quia fit dominus litis de procurat.deciſ.14.in epit. 37

Procuratoris generalis præoccupatio operatur quòd alius etiam generaliter & cum clauſulis &c. antea conſtitutus deſinat eſſe, quia habetur ac ſi non eſſet cõſtitutus.de ꝓcu.dec.16.in ep. 38

Procuratio partis contra teſtẽ nõ ſufficit ad validandum eius dictum de teſt. deciſ.3.num.6. 91

Procuratores & aduocati abſtineant ab informatione verbali, ſed dẽtur informationes in ſcriptis pro minori diſpẽdio de procu.deciſ.17.in epit. 38

Procurator dominus litis non effectus, expreſsè poteſt ratificare tacitè non de ſent.& re iud.deciſ.8.nu.6. 108

Procuratore non citato principalis condemnari poteſt de ſent. & re iud. deciſ.11.num.2. 112

Procuratore negligente & communi opinione habito diligenti in proſequendo appellationem etiam quòd ſoluendo non fuerit, ſi dolus non probatur, appellatio deſeritur, & dominus non reſtituitur de appell. deciſ. 7.in epithom. 121

Procuratore negligente electo, domino eſt imputandum.ead.nu.3.

Procurator negligens, ſi communi opinione habeatur diligens, eſt dominus excuſandus.ead.nu.4.

Probatio vel præſumptio oritur ex narratiua in antiquis de probat. deciſ. 18. num.3. 86

Proba-

Probatio dubia ſi poteſt ſe habere ad plura non releuat de præſumpt.deciſ. 3.num.2. 98
Probationes contra intruſum tpe ſententiæ factæ inducunt aliqualem præſumptionem de ſent. & re iudic. deciſ.16. num.3. 115
Præſentatione vnica facta à laico non acquiritur quaſi poſſeſſio præſentandi de iurepat.deciſ.5.in epit. 165
Præſentatus largo modo, & non propriè dicitur electus de iurepatron.deciſ.6. num.3. 166
Præſentatio vigore iuriſpatronorũ laicorũ põt fieri ſub conditione, ſecus electio de ſimon.deciſ.5.in epit. 177
Prohibitus donare nõ põt cõfiteri in alio contractu de cõfeſſ.deciſ.2.in epit.77
Prohibitio alienationis non impedit trãſlationẽ dominij,ſed cõtrafaciẽs tenetur ad intereſſe de pig.dec. 1.n.1. 149
Prohibitio alienationis impedit dominij tranſlationẽ ſi reſeruatur hypoteca ſpecialis,idem ſi generalis.ead.in epit.
Priuatio præſupponit habitum de cauſ. poſſ.deciſ.11.nu.2. 58
Proceſſus nõ eſt ipſo iure nullus, ſed ope exceptionis, quando extra terminos c. illata de app.appellãs præuenit appellatum de appell.deciſ.9.in epit. 123
Promittens de rato cũ iuramento,& pœna ſi probat habuiſſe mandatũ ad cõtrahendũ non tenetur nec ratione iuramenti,nec pœnę appoſitæ in intereſſe de probat.deciſ.17.in epit. 86
Prothonotariatus bulla expedita pro abſente præſumitur acceptata,etiã quod non doceatur de acceptatione de præſump.deciſ.1.in epit. 95
Proceſſus per contradictas decretus non probata abſentia partis,vel procuratoris ſubſtinetur, ſi probatur verè tunc abfuiſſe de ſentent. & re iudic. deciſ. 1.in epit. 105
Proteſtatio nõ eſt neceſſaria ad cautelã impediti per factũ iudicis, & ſufficit quod aliunde conſtet de diligẽtia de except.deciſ.5.in epit. 103
Proteſtatio eſt ad cautelam & nõ neceſſaria ead.nu.2.
Prouiſo à Nuncio, qui tenetur probare valorem intra facultatem nõ datur ad iudicatoria contra poſſeſſorẽ, exiſtente tertio ꝓuiſo à Papa,ſed bene dabitur remiſſoria de ꝓb.dec.4. in ep. 78
Prouiſio noua p̃ſumitur præſumpto titulo de prob.deciſ.21.nu.5. 89
Prouiſio noua Papæ,in qua narratur ſibi prouiſum à Vicario Epiſcopi, valet,licet non probetur de vicariatu illius de præb.deciſ.9.in epit. 127
Prouiſio facta illegitimo cum quo fuit diſpenſatum,vt quęcunq;,& qualiacũque beneficia habere poſſit,valet,non facta in ea mentione quòd Papa exciperet dignitates maiores,& principales de præb.deciſ.14.in epit. 129
Prouiſio in qua narratur diſpenſatio quã do eſt ſubreptitia.ead.nu.1.
Prouiſio ſi in clauſula gratificationis haberet ꝙ prouiſus etiam acceptanti eadem die præferretur, ſtante certa hora in acceptatione, non obſtante clauſula præferretur expectãs.de præben.deciſ.16.in epit. 131
Prouiſio fieri poteſt procuratori acceptãti,quamuis ſit laicus de conceſ. præb. deciſ.3.in epit. 137
Prouiſio noua Papæ in narrantẽ ſe aliàs prouiſum nõ valet,niſi cõſtat de priori titulo de reſcript.deciſ.7.nu.5. 10
Prouiſio facta eadẽ die obitus cũ derogatione valet, ẽt ſi probatur obitus hora 24.de reſcript.deciſ.12.in epit. 13
Prouiſio Papæ cum derogatione regulæ de veriſimili eſt canonizãda nõ obſtãte depoſitione teſtiũ vidiſſe eadẽ die quaPapa cõtuli funus deferri ead.n.1.

Pro-

Prouiſio excuſat ab vlteriori publicatione,&diligẽtiis de renũ.dec.6.nu.4.20
Prouiſio noua an poſſit canonizari opponente ſe altero de genere,& nomine de iurep.deciſ.7.nu.1. 169
Prouiſio facta à ſub executore viſis literis Apoſtolicis valet de oſſ. deleg.deciſ.2.in epit. 27
Prouiſio ſub executoris dicentis: viſis literis Apoſtolicis eſt valida,etiam ſi non dicatur de ꝓceſſu fulminato ead.n.2.
Proximior eſt quem nullus in gradu pręcedit de con..deciſ.2.nu.9. 2
Publicatio citationis in ualuis tpe diuinorũ non probatur, niſi dicatur vbi multitudo populi intrabat, & exibat de dol.& contu.deciſ.5.in epit. 68
Priuilegia conceſſa an ligẽt ignorantes de priuileg.deciſ.4.nu.1. 180
Priuilegia dicenti non eſſe in vſu incumbit onus probandi.ead.nu.2.
Priuilegiis conceſſis cum decreto irritanti an poſſit renunciari ead.nu.3.
Priuilegiũ conceſſum cũ decreto ꝑ cõuẽtionẽ vno actu nõ amittitur.ead.nu.4.
Priuilegium habẽs quod præferatur quibuſcũq, habentibus priuilegia deſcriptorum præfertur militibus ẽt habentibus prærogatiuam ex cauſa oneroſa de priuileg.decis.7.in epit. 182
Priuilegiũ ceſſare videtur ceſſante cã priuilegij de priuil.deciſ.9.nu.3. 183
Priuilegiũ conceſſum habita ratione ad aliud ceſſante altero ceſſat, ead.nu.4.
Priuilegium conceſſum filiis propter patrẽ,ceſſat per mortem patris ead.nu.5
Priuilegiũ Curſorũ cũ decreto irritanti quò ad citationẽ corã Cõmiſſariis intelligitur iudicialiter,nõ extraiudicialiter de priuile.deciſ.12.in epit. 186
Priuilegiũ alternatiuę reuocatur per cõtrauentionem ordinarij de priuileg. deciſ.13.nu.1. 187
Priuilegij reuocatio debet intimari priuilegiato,nõ aũt tertio cui ꝑ renouationẽ fieret præiudicium.ead.nu.2.
Priuilegium à lege reuocatur per contrauentionem ead.nu.3.
Priuilegium in corpore iuris clauſum nũquã cenſetur eſſe ſublatum per quamcunq; derogationẽ ampliſſimam de priuil.deciſ.16.in epit. 188

Q

Qualitas ſine ſubiecto eſſe non põt de conceſſ. pręb.deciſ.5.nu.3. 137
Qualitas quæ fauet eccleſiæ attendi debet de iurepa.deciſ.3.nu.3. 164
Qualitas requiritur tempore datæ, & vacationis de priuileg.deciſ.9.nu.2.183
Qualitas requiſita ad vacaturam an debet adeſſe tempore datæ de priuileg. deciſ.10.nu.1.& nu.3. 184
Qualitas iuncta verbo regulatur ſecundùm naturam verbi ead.nu.4.
Qualitas determinans verbum per quod ſignificatur tempus à quo diſpoſitio ſumit effectum,requiritur tempore effectus,non diſpoſitionis ead. nu.5.
Qualitas tempore impletæ conditionis ſufficit in conditionibus ead.nu.7.
Qualitas requiſita ad aliquem effectum conſideratur quando de illo effectu tractatur ead.nu.9.
Quælibet res ſecũdùm effectum ad quẽ ſit conſiderari debet ead.nu.8.
Quilibet de re ſua põt facere quid vult de teſta.deciſ.6.nu.13. 157

R

Ratificatio tacita geſtorum ꝑ aſſertũ procuratorẽ poſt annalẽ poſſeſſionẽ pacificam ſubſecuta non nocet allegãti regulã, niſi expreſsè cõfiteretur de cauſ.poſſ.& propr.deciſ.15.in epit.61
Ratificatio qñ locũ nõ habeat.ead.nu.1.
Ratificatio inducitur per actum concernentem executionem promiſſionis de procurat.deciſ.1.in epit. 30
Ratio reſtringit dictum de procurat.deciſ.3.

ciſ.3.nu.2. 30

Referens ſe non citaſſe, quia non erat tutus acceſſus non tenetur dicere ſe feciſſe diligentias de reperiendo de dol. & contum.deciſ.7.in epit. 69

Regula & reſcripta ad lites ſunt nulla ita demum ſi opponantur de reſcript.deciſ.4.nu.3. 8

Regula de valore habet locum in prouiſione legati de reſcript. deciſ. 10.in epit. 12

Regula de non tollendo iure quæſito habebat locum ſolùm in cauſis, hodie verò etiam ante litem de reſcript. deciſ.12.in epit. 12

Regulæ tempus de publicandis incipit currere à die præſtiti conſenſus, non à die datæ, de renunciat. deciſ. 5. in epit. 19

Reg. de publicandis vtrum habeat locum quando primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit de renunciat. deciſ. 6. in epit. 20

Regula de publicandis non habet locum in ſecundo reſignatario, cui primus reſignauit infra ſex menſes ſibi competentes viuente reſignante ead.num.1.

Regulæ de publicandis vtrum ſatisfiat per reſeruationem fructuum, quando beneficium eſt ſimplex ſine reſidentia de renunciat deciſ. decima in epit. 23

Regula de publicandis requirit actualem poſſeſſionem, ac etiam publicationem ad effectum notitiæ expectantium, & ordinariorum eadem num.3.

Regula de publicandis emanauit ad tollendas fraudes, ead.nu.4.

Regula de publicandis extendit ſe ad beneficia non curata ead.nu.5.

Regula de annali habet locum in quacũque impetratione ſiue per obitum, ſiue per reſignationem, ſiue alio certo modo valeat de renunc. deciſ. 11.in epit. 23

Regula de 20. diebus habet locum etiã in reſignantibus extra Curiam de renunc.deciſ.12.in epit. 24

Regula de annali vtrum habeat locum reſpectu reſignantis de renunc.deciſ. 13.in epit. 24

Regula de annali non habet locum reſpectu reſignantis quando reſignans eſt in poſſeſſione, ſecus quando reſignans vult ſe defendere regula contra tertium impetrantem. ead.nu. 1.& 3.

Regula de annali eſt facta in odium eorum qui moleſtant annales, poſſeſſores ead.nu.2.

Regula de annali non habet locum quãdo quis ſubrogatur in ius reſignantis, & eius poſſeſſionem de renunc.deciſ. 14.nu.6. 25

Regula de annali non requirit titulum, de triennali ſi c de cauſ.poſſ.& propr. deciſ.4.in epit. 56

In Regula de triennali ſufficit ſi conſtet de citatione per mandatum aduerſarij, in quo ſit confeſſio citati. de cauſ. poſſ.& propr.deciſ.6.in epit. 56

Regula de annali requirens expeditionẽ cauſæ intelligitur de cã in petitorio de cauſ.poſſ.& prop.deciſ.9.in ep. 57

Regulæ de annali ſubiecto, tempus illud quo ſuſpenſo petitorio per aduerſariũ proceditur ſuper ſpolio, non ſubducitur, quia erat in facultate ſua de cauſ. poſſ.& propriet.deciſ.10.in epit. 57

Regulæ de annali ſubiectus infra annum tenetur facere expedire cauſam. ead. num.1.

Regula de triennali antiquas lites ideſt prætentas etiam notas extinguit, nec ipſas præſuppõnit de cauſ. poſſ.& propriet.deciſ.11.in epit. 58

Regul. de trien. ibi antiquas lites quomodo intelligatur ead. nu. 1.
Regulæ de triennali intellectus ead. nu. 8. 9. 10. & 11.
Regula de triennali non ſuffragatur ei qui intra terminum cauſam commiſit, licet per decretum citationis obtentum neminem citauit de cauſ. poſſ. & propr. deciſ. 12. in epit. 59
Regula de annali vt quis iuuetur, neceſſe eſt quòd verè poſſederit pacificè per annum, aliàs ſi poſt gratiam aduerſarij, & commiſſionem ſuam non labatur tantùm temporis, quo veriſimiliter præſumatur gratiam aduerſarij præceſſiſſe non iuuaretur de cauſ. poſſ. & propr. deciſ. 13. in epit. 60
Regulæ de annali ſatisfit in ſecunda parte de euocãdo poſſeſſorem ad iudiciũ, ſi ille vltrò, vel aliàs compareat ad iudicium de cauſ. poſſ. deciſ. 14. in ep. 61
Regula de annali non habet locum in ceſſione, ſi poſt ceſſionem poſſederit per annum de cau. poſſ. deciſ. 16. in epit. 62
Regula de annali quid requirat de dol. & contu. deciſ. 9. nu. 1. 70
Regula de non iudicando &c. emanauit vt literæ expediantur, & annata ſoluatur de except. deciſ. 1. nu. 2. 99
Regula de publicãdis &c. quomodo procedat de excep. deciſ. 3. nu. 1. & 3. 100
Regula expirata, non tenetur vlterius. ead. nu. 4.
Regula de triennali vtrum poſſit ſe tueri etiam malæfidei poſſeſſor de pręſcrip. deciſ. 1. in epit. 103
Regula de triennali requirit bonam fidem. ead. nu. 1. 104
Regula declaratur per exceptiones. ead. num. 10.
Regula non excipit quod rarò accidit. ead. nu. 12.
Regula de octo menſibus excipiens Cardinales intelligitur tantùm de Cardinalibus collatoribus ordinariis, non legatis de præb. deciſ. 20. in epit. 134
Regula de octo mẽſibus præiudicat Cardinalibus in ordinaria collatione ead. num. 3.
Regula de octo menſibus eſt fauorabilis valens tantùm prouidere pauperibus ead. num. 4.
Regula reuocatoria futurorum non reuocat acceſſorium pręterito. de parroch. deciſ. 1. nu. 3. 160
Regula reuocatoria vnionum exceptis quæ per ordinarium fieri poſſunt non videtur quod reuocet vnionem factã dignitati in illius erectione de parroch. deciſ. 3. in epit. 161
Regula reuocatoria gratiarum, non comprehendit conceſſas ex cauſa onerosa de priuileg. deciſ. 5. nu. 1. 181
Fallit ſi ſit modicum præiudicium numero 2.
Regula nemo plus iuris quomodo limitatur de priuileg. deciſ. 9. num. 7. 183
Regula reuocans indulta, & facultates conferendi non reuocat alternatiuas ordinariorum de priuileg. deciſ. 11. in epit. 186
Regula Clemẽtis VII. operatur quod nominatus præferatur ſcriptori apoſtolico de priuil. deciſ. 17. in epit. 189
Remiſſoria negatur volenti probare talia verba per aduerſarium prolata de prob. deciſ. 29. nu. 3. 87
Remiſſoria non datur ad probandum delicta ead. nu. 5.
Regreſſus non habet locum, niſi probetur vltimum poſſeſſorem eſſe mortuum de except. deciſ. quarta numero 5. 101
Regreſſu ſtante non eſt verum dicere vacaſſe per obitum. eadem numero 7.

Re-

Regreſſum habẽs, poteſt viuente illo per cuius obitum regreſſui locus erit, renũciare illi, & extinctioni conſentire ſolùm coram notario de renun. deciſ. 1. in epit. 18

Remiſſoria data ab vno auditore reo cõtra duos actores non valet quò ad alterum auditorem qui non conſenſit, ſi litigabant coram duobus de for. cõp. deciſ. 1. in epit. 45

Regreſſus ad hoc vt valeat ex cauſa reſignationis an ſit neceſſarius conſenſus reſignatarij de renũ. deciſ. 2. in epit. 18

Relatiuum ſitæ ad proferentem refertur de dilat. deciſ. 3. nu. 1. 48

Remedium l. 2. C. de reſcind. vend. non habet locum contra tertium poſſeſſorem, niſi in ſecunda etiam eſſet læſio vltra dimidiam de empt. & vend. deciſ. 1. in epit. 145

Receptio canonis facta à prælato ſine cõſenſu capituli non nocet eccleſiæ vt videatur remiſſa caducitas, tamen ſi habuerit poteſtatem relocandi præiudicat. de locat. & conduct. deciſ. 2. in epit. 146

Res eccleſiæ ſemel ad eccleſiam reuerſæ non poſſunt amplius alienari de reb. eccl. non alien. deciſ. 1. nu. 1. 144

Reſpublica vtitur iure minoris de ſent. & re iud. deciſ. 9. nu. 2. 110

Amplia in omni vniuerſitate & numero 5.

Reſcriptum non vitiatur ex aliis cauſis ſi vna eſt vera de fer. deciſ. prima numero 1. 52

Reſcriptum ab appellato impetratum præueniendo appellantem non eſt ipſo iure nullum de reſcript. deciſ. 4. in epit. 8

Reſignatio nulla eſt ſi mandatum habeat ad reſignandum cum reſeruatione omnium fructuum, vel ſimpliciter, & pro curator reſignet cum reſeruatione mediatatis, cui reſignatarius ante obitum reſignantis non conſentit de renunc. deciſ. 8. in epit. 22

Reſignatarius etiam porrecta ſupplicatione in vita reſignantis non poteſt poſt illius mortem conſentire quando adeſt reſeruatio, & de mandato conditionali non apparet. de renunciat. deciſ. 9. in epit. 22

Reſignans poſſidens non poteſt ſe iuuare detentatione contra reſignantem, vel ſecundo reſignatarium, ſecus contra tertium impetrantem de renunc. deciſ. 13. nu. 4. 24

Reſignans ſi non capit beneficium vigore reſignationis, ſed vigore clauſularum regularum dependentium ab ipſa reſignatione non procedit regula de annali de renũ. deciſ. 14. in epit. 24

Reſignans amittit ius, & poſſeſſionem in fauorem reſignatarij quandocunque reſignatarius capiat beneficium ead. num. 3. & 4. 25

In Reſignatione ponitur tẽpus datæ ſupplicationis, non autem conſenſus præſtiti de procu. deciſ. 9. nu. 4. 35

Reſignatio ſi eſt facta tempore vnius Pontificis, & obitus reſignantis eſt tempore alterius neutrius regulæ eſt locus de excep. deciſ. 3. in epit. 100

Reſignatio cum reſeruatione penſionis idem operatur quod poſſeſſio. de præ ben. deciſ. 19. nu. 5. 133

Reſignatarij duo ſi concurrant poſterior in data, ſed prior in conſenſu præfertur anteriori in data, & poſteriori in conſenſu de conceſſ. præbend. deciſ. 1. in epit. 136

Reſignatario primo non acquiritur ius re integra ead. nu. 2.

Reſignationes debent eſſe liberæ, & ſine conditione, & pacto de ſimon. deciſ. 1. num. 2. 175

Reſignatarius ſecundus cui per primum reſi-

reſignantem ſimoniacum reſignatur ſecundo loco beneficium, præfertur primo reſignatario, etiam ignoranti ſimoniam de ſimon.deciſ.4.in epit. 176
Reſignatario etiam delinquenti quando ius non acquiratur ead.nu.1.
Reſignatione ſimoniaca non abdicatur ius à reſignante ead.nu.2.
Reſignantis ius amittitur per ſuperiorē ead.nu.3.
Reſignatarius ignorans ſimoniam non poteſt cum bona conſcientia tenere beneficium ead.nu.4.
Reſeruatio conceſſa in Germania etiã in menſibus ordinariorum non videtur derogare concordatis de priuileg.deciſ.2.in epit. 179
Reſtitutio petitur iudicis officio, non actione de iud.deciſ.5.nu.2. 43
Reus volẽs excludere intentionem actoris oportet clarè intentionem ſuã probare de probat.deciſ.20.nu.4. 88
Reus fundans ſe in alterius poſſeſſionis anterioritate, neceſſe eſt vt certitudinariè eam probet ead.nu.5.
Reus conſtituens actorem non eſt credẽdum quòd voluerit cõſtituere vt agat contra ipſummet de ſent.& re iud.deciſ.4.num.2. 106
Reus ante ſententiam licet cadat, ſi tamen pro expenſis vult actor ſuam ſententiam non debet denegari propter intrudendos de ſent.& re iud.deciſ.3. in epit. 106
Reuocatio quandò fit ipſo iure non eſt intimanda de priuileg. deciſ. 13. numero 3. 187
Reuocatio quia præſumitur peruenire ad notitiam procuratoris, procurator nihil poteſt amplius agere de procurat.deciſ.5.nu.1. 31
Repetitum verbum intelligitur cum eiſdem qualitatibus de præbend. deciſ. 10.nu.2. 134

S

Scientiam ſcire difficile eſt de dol. & contum.deciſ.9.nu.12. 71
Scientia geſtorum non præſumitur à procuratore vt quis incurrat in pœnam l.ſi quis maior de præſumpt.deciſ.5.in epit. 96
Scire vel ſcire debere paria ſunt. de dol. & contum.deciſ.9.nu.11. 71
Secundæ literæ ſuper reformatione ad primã ſupplicationem expeditæ, quæ circa valorem in eis auctum nihil habebant, ſed ad præinſertã referebant ſe in aliis cenſentur bene expeditæ de reſcript.deciſ.7.in epit. 9
Secundæ literæ expeditæ ſuper diuerſo valore à primis non valent ead. nu.2.
Sententia lata, procuratore vnius pro ambobus litis cõſortibus proteſtante nõ valet niſi pro dñó ſuo, quia faciendo aliũ ꝓcuratorẽ, videt aliũ ꝓhibuiſſe de procu.deciſ.7.in epit. 33
Sentẽtia lata ad inſtantiã vnius litis conſortis, & nõ alterius qui habebat ſpecialem procuratorem, prodeſt inſtãti tantùm, & non alteri. ead.nu.2.
Sentẽtia arbitri, qui habebat intereſſe in cã nõ valet, & põt dici de nullitate sẽtentiæ confirmatoriæ, quæ arbitri ſententia eſt nulla, ſi ſimplr detur notario de arbitr.deciſ.1.in epit. 38
Snĩa cõfirmãs primã ſnĩam nullã an det actionem ex confirmatione ead.nu.2.
Sententia nulla cõfirmari poteſt, non autem quæ nuſquam eſt. ead.nu.3.
Snĩa lata contra intereſſe putantes, certo exiſtente contradictore valet ſi nõ agitur cõtra illũ, ſed cõtra tertiũ, qui erat intruſus de for. competen. deciſ. 2. in epit. 16
Sententia lata contra intereſſe putantes quando valeat. ead.nu.2. 2

Sen-

Sententia lata vigore citationis nimis arcte, & breuis eſt nulla de dol. & contum. deciſ. 6. num. 2. 68
Sententia lata ſuper ſtatu perſonæ inter alios, præiudicat alijs de probat. deciſ. 18. num. 5. 86
Sententia per contradictas ſubſtinetur procuratore abſente, licet non conſtiterit iudici de abſentia, de ſent. & reiud. deciſ. 1. num. 3. 105
Sententiæ tres ſunt executioni mandandæ ead. num. 1.
Sententia ſubſtinetur etiam ſi poſt ipſam conſtabit demandato ead. num. 4.
Sententias duas habens in poſſeſſorio contra ſe, & patiens alium venire in petitorio, vt fugiat penſionem condemnandus, & propter fraudem præſumptam, de ſent. deciſ. 2. in epit. fol. 106
Sententia eſt nulla ſi actor vt generalis procurator rei ſubſtituit alterum de ſent. & reiud. deciſ. 4. num. 1. 106
Sententia eſt intelligenda ſecundùm libellum, & proprie eſt interpretanda de ſent. deciſ. 6. in epit. 107
Sententia eſt ſtricti iuris ead. num. 3.
Sententiæ verba aliquando impropriantur ad euitandum abſurdum. ead. num. 4.
Sententia à conſtituto actore a tutrice petita, tanquam procuratore eſt nulla, de ſent. & reiud. deciſ. 8. in epit. fol. 108
Senrentia obtenta in fauorẽ minoris etiã per falſum, & malum procuratorem valet ead. num. 9.
Sententia lata contra communitatem indefenſam, licet citatam, eſt nulla, quia vtitur iure minoris, ideo actor debet petere ſibi deputari defenſor de ſent. & re iud. deciſ. 9. in epit. & num. 1. 110
Sententia condemnatoria in vno quando plura probentur; non inducit abſolutionem in alio quando capita ſunt diuerſa de ſent. & reiud. deciſ. 12. in epit. 113
Sententia valet quando ſunt duo aduerſarij, in actis, & procedatur contra vnum, & illo mortuo citentur intereſſe putantes in genere de ſent. & reiud. deciſ. 13. in epit. 115
Sententia, & res iudicata ſuper petitorio videtur abſorbere alteram ſuper poſſeſſorio, etiam quòd ſit abſolutoria de ſent. & reiud. deciſ. 21. in epit. fol. 117
Sententiæ tres cõformes executioni mandantur, non obſtante nullitate oppoſita de ſent. & reiud. deciſ. 22. nu. 1. fol. 117
A Sententia interlocutoria .i. abſolutoria ab obſeruatione iudicij licet appellare, quia non eſt mere interlocutoria: ſed mixta de app. deciſ. 6. in epit. fol. 120
Sententia abſolutoria ab obſeruatione, iudicij eſt interlocutoria, vel magis mixta, ead. num. 1. & 5.
Sententia interlocutoria habet vim diffinitiuæ ead. num. 2.
Sequeſtrum impeditur ex vnica ſententia ad fauorem poſſidentis lata, licet in alia inſtantia fuerit reuocata eadem ex tribus ſententijs, aut ex reiudicata de ſequeſtr. poſſeſ. fruct deciſ. 14. in epit.
Sequeſtrum decretum eſt relaxandum ad inſtantiam ſubrogati, etiam literis non expeditis ſuper ſubrogatione de ſequeſtr. poſſ. & frut. deciſ. 5. in epit. 77
Simonia conuentionalis in vno beneficio efficit inhabilem quò ad alia de ſimon. deciſ. 3. in epit. 175
Simonia eriam per pactum committitur. ead. num. 1.

Simoniacus indiſtinctè reputatur inhabilis ad beneficia ead. num. 2.
In Simonia commiſſa per tertium poteſt interuenire bona fides de præſcript. deciſ. 1. num. 11. 104
Simplex quando eſt cum vno quod eſt diuerſæ naturæ, attenditur cui fauet ius commune de priuileg. deciſ. 14. num. 1. 188
Signatura reſcribens vt auditor procedat vt petitur, & iuſtitiam faciat, intelligitur quatenus de iure de reſcript. deciſ. 1. in epit. 6
Syndicus vniuerſitatis etiam ab vno conſtitutus ad defendendum videtur, quod procedere poſſit de procurat. deciſ. 6. num. 5. 33
Spolij actio tranſit ad hæredes de reſt. ſpol. deciſ. 3. in epit. 63
Spoliatus reſtitui non debet ſi beneficia incompatibilia tantum temporis tenuerit, vt inciderit in extrauagantem execrabilem de reſt. ſpol. deciſ. 6. in epit. 65
Spoliator poteſt opponere ad tollendum primum extremum de probat. deciſ. 20. num. 1. 88
Spoliator clarè, & plenè debet probare vt abſoluatur ead. num. 3.
Solutione certo loco deſtinata non videtur alibi ſumma debiti peti poſſe, niſi docto per creditorem quod in loco deſtinato ſolutionis ſummam debitam conſequi non valuit de ſolut. deciſ. 2. in epit. 150
Subrogatio in iure & poſſeſſione reſignantis perinde habetur ac ſi poſſeſſionem ſit aſsecutus de renunt. deciſ. 14. num. 5. 25
Subrogatio non debet canonizari vigore primi tituli de cuius inualiditate conſtat, de Iud. deciſ. 6. in epit. 44
Subrogatus iure petitoris cadentis vel decedentis non poteſt petere ſequeſtrum non docto de iure ſuo de ſequeſtr. poſſ. & fruct. deciſ. 5. num. 1. fol. 77
Subrogatus ſapit naturam ſubrogantis de præſcript. deciſ. 1. num. 3. 104
Subrogatio lite pendente in ius litigantis, ipſo viuente eſt gratia exorbitantiſſima de præb. deciſ. 10. num. 3. fol. 128
Subreptitia dicuntur quæ principi narrantur, vt facilius ad concedendum moueatur de præbend. deciſ. 15. num. 2. 130
Stylus curiæ pro lege habetur de reb. eccl. non alien. deciſ. 1. num. 4. 143
Stante inſtrumento quod poteſt ſe habere ad cenſum, & emphyteuſim, in dubio contra illum, qui ſe in inſtrumento fundat. de cenſ. deciſ. 1. nu. 1. fol. 172
Statutum quod donans manu propria donationem ſubſcribat non habet locum à patre filio etiam naturali pro ſuo paraferno de don. deciſ. 1. in epit. 151
Statutum inducens præſcriptionem contra creditorem non petentem creditum certo tempore quomodo intelligitur. de præſcript. deciſ. 1. num. 4. fol. 104
Statuentes, vel facientes actum poſtea confirmatum à ſede Apoſtolica poſſunt ſine alio ſuperioris conſenſu recedere ab eo de pact. deciſ. 1. num. 2. fol. 29. quod limita tripliciter ead. num. 3.
Statutum vrbis quòd incontractibus minorum, vel mulierum interueniat conſenſus duorum propinquiorum, quorum non interſit, intelligitur de proximioribus ſolùm ex ratione ſpei ſuccedendi de conſtit. deciſ. 2. in epit. fol. 2
Statutum ſupradictum an excludat interuen-

teruentum deſcendentium, qui ab inteſtato eſſent ſucceſſuri ead. num. 1. & 5.
Statuti ſupradicti ratio quæ ſit. ead. num. 6.
Statutum exprimendo id quod tacitè in eſt, nihil operatur ead. num. 10.
Statutum ſatis operatur ſi tollit aliquam ambiguitatem. ead. num. 11.
Statutum valet ſi operatur in principali, licet in aliqua parte non operetur. ead. num. 12.
Statutum ſupradictum habet locum etiã quando mulier rem pro dote obligatam venderet de conſtit. deciſ. 3. in epit. & num. 1. 4
Statuto, vel conſuetudini de optando eſt ſufficienter derogatum per mandatum de prouidendo motu proprio conceſſum, & cum clauſula non obſtante de cõceſſ. præbend. deciſ. 9. in epit. 142
Statutum non debet reddi eluſorium de conſtit. deciſ. 3. num. 5. 4
Statutum ob publicam vtilitatem dicitur fauorabile ead. num. 7.
Statutum fauorabile eſt late interpretandum, & ad caſum non expreſſum eadem ratione militante extendendum ead. num. 8. & 9.
Statutum requirẽs in contractibus minorum, vel mulierum duos conſanguineos comprehendit tam agnatos, quàm cognatos de conſt. deciſ. 4. in epit. 5
Subrogatus in iure alterius etiam quo ad executoriales non aſſequitur poſſeſſionem illarum vigore ſi auctor eius iam habuerat, & amiſerat, de cauſ. poſſ. deciſ. 7. in epit. 50
Subcollectorum omnium beneficia non cenſentur eſſe reſeruata de præbend. deciſ. 17. in epit. 131
Subſtitutio compendioſa ſi ſine filijs quandocunque deceſſerit comprehẽdit caput impotentiæ puta ſi ſubſtitutus in capax deteſt. deciſ. 1. in epit. fol. 152
Subexecutor excommunicatus, & irregularis poteſt exequi, quia nudus miniſter de ſent. excommun. deciſ. 1. in epit. 190
Succeſſor feudi hereditarij debet probare ſe eſſe heredem vltimi, & primi inueſtiti de feud. deciſ. 1. num. 1. fol. 148
Succeſſor feudi hæreditarij ſufficit quòd paratus ſit adire, licet non ſit delata hæreditas ead. num. 2.
Succeſſor ſecundùm Rotam non tenetur ſoluere penſiones per prædeceſſorem non ſolutas de ſol. deciſ. 3. num. 5. 150
Succeſſio in beneficialibus prohibita eſt de app. deciſ. 4. num. 2. 129
Succeſſionis ratione quando lex habet conſanguineos ſuſpectos intelligitur ſolùm ratione perſonæ non bonorum, de conſt. deciſ. 2. num. 7. 2
Succeſſor quæ tenetur probare de probation. deciſ. 21. in epit. 89
Succeſſor non tenetur iuſtificare titulum prædeceſſoris, ſed probare communem reputationem, & triennalem poſſeſſionem, ead. num. 1.
Amplia etiam ſi per aduerſarium probetur infectus titulus auctoris. ead. num. 2.
Sumptum ex regeſto ſupplicationum in iudicio fidem facit de fid. inſtrum. deciſ. 2. in epit. 93
Per Sumptum bullæ poſt terminum ad articulandum triduo ante ſenatum ſatisfit regulæ quòd literis non expeditis &c. vt iuriſdictio valeat de iud. deciſ. 3. in epit. 42
Supplicationes quando ſunt duæ reſignationis altera ſimplex, altera cum

regreſſu

regreſſu conſenſus ſimplex præſtitus refertur ad ſimplicem de probat. deciſ. 11. in epit. 82
Supplicatione ſola iudex non poteſt canonizare gratiam alterius qui nullum habet iuſ. de except. deciſ. 1. num. 1. fol. 99
Supplicatio ſi porrecta fuerit a procuratoribus reſignantis & reſignatarij, videtur reſignatio facta, & conditio reſeruationis fructuum, & regreſſus ad impletus de procurat. deciſ. 9. num. 3. fol. 35

T

Tacens quando dicatur conſentire vt lir. pend. deciſ. 2. num. 1. 74
Taciturnitas facit gratiam ſubreptitiam non obſtante ignorantia impetrantis de præbend. deciſ. 10. num. 3. Et quare de fer. deciſ. 1. num. 3. 52
Tempus decem dierum datur ad proſequẽdum appellationem de app. deciſ. 8. num. 1. 122
Tempus præſens perpetuo attenditur de teſt. deciſ. 6. num. 12. 157
Tempus vacationis beneficij attenditur quantùm ad qualitates perſonarum de priuileg. deciſ. 10. num. 10. 184
Tertius petens admitti pro intereſſe licet citauerit ad dicẽdum contra commiſſionem, & videndum ſe admitti ſi non fuerit admiſſus, non facit aliquam litem de reſcript. deciſ. 3. in epit. 7
Terminus ad libellandum in ſummarijs nõ facit quem dominum litis de procurat. deciſ. 14. num. 1. 37
Terminus à iure præfixus quando poſſit prorogari de dilat. deciſ. 11. num. 5. fol. 50
Tertius ſi appellat, & deſerit appellationem, ſententia non exequitur contra eum quo ad poſſeſſionem de ſent. & reiud. deciſ. 17. in epit. 11
Tertius poſſeſſor ſpolians ſecundum, qui alium ſpoliauerat ſi prior poſſeſſor cedat liti, & cauſæ, quæ erat in fauorem tertij, debet ſecundo loco ſpoliatus à tertio reſtitui, etſi non conſtet priorem tempore ſecundi ſpoliatum de reſt. ſpol. deciſ. 4. in epit. 63
Tertius poſſeſſor debet primo, vel ſecundo reſtituere, cui eorum magis de iure conſtat eod. num. 1.
Tertius ſi promittit ſoluere pro alio intra certum tempus, cùm prima obligatio eſſet ſimplex non inducitur nouatio de ſol. deciſ. 4. in epit. 151
Teſtator ſi dicat relinquo vſumfructum omnium, & ſingulorum bonorum, videtur plenum, & integrum reliquiſſe de teſtam. deciſ. 5. num. 3. 155
Teſtatoris voluntas interpretatur ſicut ſtatutum fauorabile de conſt. deciſ. 3. num. 9. 4
Teſtator non præſumitur velle priuare filiam omnibus in vita matris de teſtam. deciſ. 5. num. 8. 155
Teſtamentum dictatum à Patre inter Filios: ſed nondum publicatum, an valeat de teſtam. deciſ. 3. in epit. 154
Teſtamentum ex defectu voluntatis inter liberos non valet ead. num. 1.
Teſtium dictum intelligitur ſecundum illud tempus ad quod habuiſſe videntur conſiderationem de iud. deciſ. 2. num. 3. 42
Teſtium examinatorũ nullitas vigore remiſſoriæ decretæ die feriata ſanãtur commiſſione in qua non fiebat mentio litis ſuper nullitate intentatę defer. deciſ. 1. in epit. 52
Teſtibus concordibus cum inſtrumento ſtatur deteſt. deciſ. 1. in epit. 89
Teſtibus inſtrumentarijs magis creditur quàm contra inſtrumentum ead. nu. 1.

Teſti & iudici quando fides adhibenda ead. num. 2. & 3.
Teſti mercenario non credendum ead. num. 4.
Teſtis quando agitur ad probandum aſſaſſinium non poteſt recipi, & fidem facere quando agitur de priuatione beneficiorum parte non citata de teſt. deciſ. 2. in epit. 90
Teſtis parte non citata receptus nec indicium facit. ead. num. 4.
Teſtis dicens rem de qua non conſtat, niſi per eius dictum quando teneatur euacuare, de teſt. deciſ. 3. num. 4. 90
Teſtem ſuſpectum faciunt vel cauſa odij ſi ſubſit, vel ſi teſtis putet ſubeſſe, ead. num. 5.
Teſtium iuramenti receptio non videtur per ſubdelegatum alteri poſſe committi, etiam de conſenſu partium de teſt. deciſ. 4. num. 1. 92
Titulus in ſpolio per inſertum probatur de reſt. ſpol. deciſ. 1. in epit. 62
Titulum non producere melius eſt, quã infectum producere de probat. deciſ. 2 1. num. 3. 89
Limita quando ab eodem produceretur volente Titulum iuſtificare, ſecus, à tertio ead. num. 4.
Turbatus quomodo quis dicitur in poſſeſſione de cauſ. poſſ. & propr. deciſ. 2. num. 7. 54
Tutrix non conſtituit procuratorem in cauſis pupillorum de ſent. & reiud. deciſ. 8. num. 1. 108
Turrix conſtituit actorem cum decreto iudicis in cauſa graui. ead. num. 2.
Tutrix conſtituendo in cauſa bonum actorem videtur præcedentia ratificare ead. num. 4.

V

VALIDITAS actus in dubio præſumitur, de probat. deciſ. 15. num. 10. 84
Valor ſi in primis literis male ſit expreſſus, vtrum poſſint aliæ expediri, & haberi pro expreſſo dereſcript. deciſ. 8. in epit. 11
Valor expreſſus in retentione non poteſt augeri in ſecunda expeditione literarum, licet in ſupplicatione dicatur quòd valor habeatur pro expreſſo ead. num. 1.
Valor licet non ſit exprimendus, ſi exprimitur, gratia redditur nulla, ead. num. 2.
Valor non probatur ad impugnationem gratiæ, niſi dicatur deductis oneribus deprobat. deciſ. 2. in epit. 78
Verba conditionalia dilucidant voluntatem licet non operentur. de conſt. deciſ. 4. num. 7. 5
Verba ſunt intelligenda ſecundùm conſuetudinem proferentis, & regionis ad validitatem actus de off. deleg. deciſ. 2. num. 3. 27
Verba prout viſum fuerit videntur requirere arbitrium boni viri de off. deleg. deciſ. 3. num. 2. 28
Verbum antiquæ exponitur ideſt præteritæ de cauſ. poſſ. deciſ. 1 1. num. 9. fol. 58
Verbum longas intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam ead. num. 4.
Verbum ſimiliter importat ſimilitudinem facti, & modi de dol. & contum. deciſ. 4. num. 1. 68
Verbum publicaui an importet coram pluribus de dol. & contum. deciſ. 8. num. 4. 69
Verba moti ex rationibus animum noſtrum mouentibus, quò referantur. de dol. & contum. deciſ. 10. num. 9. 73
Verba enuntiatiua cum alijs adminiculis probant de probat. deciſ. 7. num. 4.
Verbis enuntiatiuis, & atteſtatiuis Vicarij

catij de præterito creditur de probat. decif. 15. in epit. 79
Verbum pro rata an & quando intelligendum pro parte vel in totum de ſent. & re iud. decif. 6. num. 1. & 5. fol. 107
Verba omnium, & ſingulorum non comprehendunt penſionem, niſi ſit ſub titulo de ſent. & re iud. decif. 14. num. 2. 114
Verbum alioquin habet vim decreti quod annullat actum ipſo iure de præbend. decif. 18. num. 4. 3. 132
Verba etiam per vos &c. & quauis auctoritate &c. in expectatiuis etiam Papam comprehendunt de conceſſ. præbend. decif. 7. num. 4. 139
Verbum ſingulorum, cum ſit diſtributiuum idem operatur ac ſi omnia eſſent ſpecialiter demandata de teſt. decif. 5. num. 5. 155
Verba non debent eſſe ſine effectu operandi ead. num. 7.
Verbum ſingulorum poteſt intelligi in omnibus bonis, & qualibet eius parte, ead. num. 9.
Verbum facio hoc, importat alienationem deteſta. decif. 6. num. 3. 157
Verbum pleno iure, rem fideicommiſſo non ſubiectam denotare videtur ead. num. 6.
Verbum perpetuo idem denotat quod in infinitum ead. num. 7.
Verba generalia debent intelligi iuxtà naturam actus ſuper quo interponuntur ead. num. 10.
Verbum pleno iure intelligitur quoad proprietatem, & vſumfructum ead. num. 13.
Verificatur etiam quando res eſt reſtitutioni ſubiecta, nec datur aliqua poteſtas alienandi ead. num. 18.
Verbũ omnino idẽ importat quod præciſe, & ſine diminutione, ead. num. 5
Verbum quandocunque non debet operari vt veniant maiora de priuileg. decif. 1. num. 2. 178
Verbum eis denotat qualitatem & ſubſtantiam de priuileg. decif. 10. num. 2. fol. 184
Venditio facta à muliere cum viro videtur quidam color quæſitus de conſtit. decif. 3. num. 4. 4
Vicarius perpetuus cui eſt aſſignata congruens portio fructuum non poteſt agere ad omnes decimas de off. vic. decif. 1. in epit. 25
Vicarius perpetuus congruentem debet habere portionem fructuum ead. nu. 2. 26
Vicario perpetuo non debentur omnes decimæ ead. num. 6.
Vicarij literæ de cuius vicariatu dubitatur ſunt validæ, quia communiter ſic reputabatur, & ex tali iurisdictione ſe diſpenſaſſe atteſtabatur de probat. decif. 15. in epit. 83
Vicarij mandatum non eſt præſumendum, ſed conſtare debet, ead. num. 1. & 7.
Vicariatum negatũ ſufficit probare per communem æſtimationem. ead. nu. 2.
Vicarius agens aliqua præſente Epiſcopo, reputatur habens auctoritatem ead. num. 6.
Vicarius in quibus habeat iuriſdictionem ordinariam ead. num. 11.
Vicarius perpetuus ſuper decimas habet fundatam intentionem ſuam de iure communi de decim. decif. 2. nu. 1. fol. 162
Vicario debetur congruens portio fructuum ead. num. 3. 163
Vocati nomine collectiuo veniunt pro vna voce de Iurepatr. decif. 3. num. 2. fol. 164
Volens impugnare literas quia ſine manibus officialium repellitur oſtenſo mandato,

mandato, vel ſolutione annatæ de reſcript. deciſ. 2. in epit. 7
Voluntas faciendi, & facere ſunt diuerſa de teſt. deciſ. 3. num. 2. 154
Vniuerſitas vtitur iure minoris de procurat. deciſ. 6. num. 6. 33
Vſus communis loquendi debet articulari, & probari quando ſeruatur de conſtit. deciſ. 4. num. 4. 5
Vſusfructus omnium, & ſingulorum bonorum relictus uxori extantibus filijs reſoluitur in alimenta, quia non eſt veriſimile teſtatorem voluiſſe priuare filios omnibus fructibus in uita matris de teſt. deciſ. 6. in epit. 155
Vſusfructus relictus vxori vocando eam Dominam &c. extantibus filijs reſoluitur in alimenta ead. num. 1.
Limitatur ſi de coniecturata mente teſtatoris aliquid appareat ead. num. 2.
Vſusfructus certæ rei ſi legetur vxori in ea habet plenum, & verum vſum fructum ead. num. 4.

FINIS.

ROMAE.

Excudebat Iacobus Ruffinellus. M D LXXXIX.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

RESTAURO del LIBRO ANTICO
Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA

AGO. 1970